Centrum Edukacji Kadr
Turystycznych w Krakowie

KSZTAŁCENIE KADR TURYSTYCZNYCH NA POZIOMIE WYŻSZYM A POTRZEBY RYNKU TURYSTYCZNEGO

INSTYTUT TURYSTYKI ODDZIAŁ W KRAKOWIE
Pl. Wszystkich Świętych 6
31 - 004 Kraków
tel./fax: (012) 22-26-63

OPEN LEARNING CENTRE IN CRACOW

EDUCATION OF THE TURISTIC STAFF ON THE COLLEGE LEVEL AND TOURISM REQUIREMENTS

Conference in Cracow on 28 - 29 October 1996.

INSTITUT OF TOURISM BRANCH IN CRACOW
pl. Wszystkich Świętych 6
31 - 004 Kraków
tel. /fax (00 - 48 - 12) 222663

URZĄD KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI
CENTRUM EDUKACJI KADR TURYSTYCZNYCH W KRAKOWIE

KSZTAŁCENIE KADR TURYSTYCZNYCH NA POZIOMIE WYŻSZYM A POTRZEBY RYNKU TURYSTYCZNEGO

Materiały z konferencji w dniach 28 - 29.10.1996
w Centrum Edukacji Kadr Turystycznych w Krakowie

Księgozbiór w Krakowie

796,5:378

Sfinansowano ze środków
Departamentu Rozwoju Turystyki
Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki

Kraków 1996

Patronat i współpraca merytoryczna:
mgr Alicja Lipska - Wicedyrektor Departamentu Rozwoju Turystyki UKFiT
mgr Anna Alicja Matyjaszczyk - Departament Rozwoju Turystyki UKFiT

8296

Zespół redakcyjny wydawnictw Instytutu Turystyki Oddział w Krakowie:
przewodniczący: dr Tadeusz Burzyński
członkowie: mgr inż. Urszula Haładus
mgr Anna Król - Jeżabek
mgr Jerzy Pytlik

Konsultanci w zakresie wyboru i opracowania planów studiów:
prof. dr hab. Anna Nowakowska
dr Jerzy Raciborski

SPIS TREŚCI **str.**

PRZEDMOWA 7

PROGRAM KONFERENCJI 9

WYSTĄPIENIA:

Prowadzącego obrady **prof. dr hab. Janusza Zdebskiego** 15

Wiceprezesa UKFiT **Roberta Kępińskiego** 16

Wiceministra Edukacji Narodowej **prof. dr hab. Kazimierza Przybysza** 18

Wicewojewody Krakowskiego **Jerzego Millera** 20

Wicedyrektora Departamentu Rozwoju Turystyki UKFiT **Alicji Lipskiej** 21

REFERATY:

Tadeusz Burzyński - Doskonalenie zawodowe kadr dla potrzeb turystyki 25

Anna Nowakowska - Kształcenie kadr turystycznych na poziomie wyższym (na przykładzie Krakowa) 31

Stefan Bosiacki - Refleksje nad systemem kształcenia kadr dla polskiej turystyki 55

Ryszard Gałecki - Studia wyższe w zawodach hotelarskich 64

Tadeusz Kasperczyk, Tadeusz Łobożewicz, Teresa Wolańska - Nowoczesność w rekreacji 68

Józef Jura - Inżynieria turystyczna 74

Andrzej Rapacz - Współpraca międzynarodowa, krajowa i regionalna przesłanką skutecznego kształcenia kadr turystycznych na poziomie wyższym w Polsce 77

Tadeusz Burzyński - Nowe techniki i technologie w kształceniu i doskonaleniu kadr .. 83

Ryszard Gałecki - Drożność studiów w zakresie turystyki i hotelarstwa 87

Zygmunt Kruczek, Elżbieta Lęcznarowicz - Problematyka drożności w modelu kształcenia kadr dla potrzeb turystyki i hotelarstwa w Polsce (oferta krakowskiej AWF) ... 89

DYSKUSJA 95

WNIOSKI 109

LISTA UCZESTNIKÓW KONFERENCJI 113

ANEKS

Minimum programowe dla kierunku Turystyka i Rekreacja w akademiach wychowania fizycznego nadzorowanych przez Prezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki 117

Projekt Ustawy o wyższych szkołach zawodowych 123

Szkoły wyższe kształcące kadry dla turystyki 149
Plany studiów w szkołach wyższych kształcących kadry dla turystyki:
Uniwersytet Gdański 155
Uniwersytet Jagielloński 161
Uniwersytet Łódzki 167
Uniwersytet Wrocławski 177
Akademia Ekonomiczna w Krakowie 183
Akademia Ekonomiczna w Poznaniu. 195
Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu 209
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie 219
Akademia Wychowania Fizycznego w Gdańsku 223
Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie 231
Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu 241
Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie 255
Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu 263
Wyższa Szkoła Morska w Gdyni 269
Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie 275
Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach 279
Profesjonalna Szkoła Biznesu Szkoła Wyższa w Krakowie 285
Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie 289
Wyższa Szkoła Handlowa w Krakowie 293
Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu 297
Wyższa Szkoła Turystyki i Rekreacji w Warszawie 305

PRZEDMOWA

Centrum Edukacji Kadr Turystycznych przy Krakowskim Oddziale Instytutu Turystyki zorganizowało - z inicjatywy Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki - konferencję na temat „Kształcenie kadr turystycznych na poziomie wyższym a potrzeby rynku turystycznego". Celem konferencji było przedyskutowanie kierunków rozwoju wyższego szkolnictwa turystycznego przy uwzględnieniu zmieniających się potrzeb krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele Rządu R.P., samorządów terytorialnych, krajowego przemysłu turystycznego i instytucji go wspierających oraz przedstawiciele prawie wszystkich ośrodków naukowych kształcących kadry dla branży turystycznej. Bardzo szerokie zainteresowanie konferencją wskazało na potrzebę częstszego organizowania spotkań na ten temat.

W polskiej turystyce odbywają się obecnie wzmożone procesy modernizacyjne. Wdraża się kolejne programy związane z rozwojem krajowej gospodarki turystycznej, dostosowaniem jej do standardów europejskich oraz formułuje się szereg zadań pod adresem instytucji zajmujących się kształceniem i doskonaleniem zawodowym. Aby cele powyższe zrealizować, konieczna jest modernizacja planów i programów studiów - wyższych zawodowych i akademickich - która uwzględniałaby zmieniające się potrzeby całej branży turystycznej.

Spotkanie w Krakowie w dniach 28 - 29. 10. 1996 roku było pierwszym, po dłuższej przerwie, spotkaniem kadr nauczających z praktykami. Przedstawiciele kierownictwa UKFiT zapowiedzieli zorganizowanie kolejnych konferencji na ten temat. Zapowiedź przeprowadzenia seminariów szkoleniowych dla nauczycieli turystycznych przedmiotów zawodowych - w ramach wsparcia rządowego UKFiT - spotkało się z ogólnym zainteresowaniem.

Polska branża turystyczna przygotowuje się obecnie do wdrażania:

- strategii rozwoju krajowego produktu turystycznego,
- narodowego systemu rezerwacji i dystrybucji usług,
- ustawy o usługach turystycznych wraz z utworzeniem systemu informacji o bazie noclegowej,
- powołania Rządowej Agencji d/s Turystyki.

Aby te cele zrealizować, konieczna jest taka modernizacja studiów wyższych, która dostosuje proces edukacji do zamierzonych działań strategicznych. Kształcenie kadr turystycznych w warunkach gospodarki rynkowej powinno być w większym zakresie czynnikiem prorozwojowym krajowego produktu turystycznego. Łączenie w procesie nauczania humanistycznych podstaw z marketingowymi koncepcjami rozwoju gospodarki staje się koniecznością obecnego etapu rozwoju kraju.

Liczymy na dalszą żywą dyskusję, różnorodne opinie, interesujące propozycje zmierzające do udoskonalenia systemu kształcenia i doskonalenia specjalistów zarówno z branży turystycznej jak i z branż komplementarnych. Mamy nadzieję, że kolejne spotkania uwzględnią również doświadczenia innych krajów, przy zachowaniu wieloletniej tradycji polskiej szkoły turystycznej.

Tadeusz Burzyński

PROGRAM KONFERENCJI

URZĄD KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI

CENTRUM EDUKACJI KADR TURYSTYCZNYCH W KRAKOWIE

Program konferencji

KSZTAŁCENIE KADR TURYSTYCZNYCH NA POZIOMIE WYŻSZYM A POTRZEBY RYNKU TURYSTYCZNEGO

28.10.1996 r. (poniedziałek)

godz. **9.00 - 11.00**	Rejestracja uczestników w lokalu Centrum w Krakowie, Plac Wszystkich Świętych 6, II piętro
godz. **11.00**	**Otwarcie konferencji** **Wystąpienia:** **Prowadzącego obrady** **prof. dr hab. Janusza ZDEBSKIEGO** **Wiceprezesa UKFiT** **Roberta KĘPIŃSKIEGO** **Wiceministra Edukacji Narodowej** **prof. dr hab. Kazimierza PRZYBYSZA** **Wicewojewody Krakowskiego** **Jerzego MILLERA** **Wicedyrektor Departamentu Rozwoju Turystyki UKFiT** **Alicji LIPSKIEJ**
godz. **12.00**	**Doskonalenie zawodowe kadr dla potrzeb turystyki** dr Tadeusz BURZYŃSKI - Instytut Turystyki Oddział w Krakowie
godz. **12.20**	**Wprowadzenie do kierunków studiów**: prof. dr hab. Anna NOWAKOWSKA — Turystyka prof. dr hab. Stefan BOSIACKI — Turystyka prof. dr hab. Ryszard GAŁECKI — Hotelarstwo prof. dr hab. Tadeusz KASPERCZYK — Nowoczesność w rekreacji prof. dr hab. Tadeusz ŁOBOŻEWICZ prof. dr hab. Teresa WOLAŃSKA prof. dr hab. Józef JURA — Inżynieria turystyki
godz. **14.00 - 15.30**	Obiad w Hotelu „Royal"
godz. **15.30**	**Współpraca międzynarodowa, krajowa i regionalna** prof. dr hab. Andrzej RAPACZ
godz. **16.00**	**Nowe techniki i technologie w kształceniu i doskonaleniu kadr** dr Tadeusz BURZYŃSKI
godz.. **16.20**	**Drożność kształcenia dla absolwentów średnich i wyższych szkół licencjackich** prof. dr hab. Ryszard GAŁECKI dr Zygmunt KRUCZEK
godz. **17.00**	**Potrzeby branży turystycznej a kształcenie kadr** przedstawiciele: PIT, PAPT, PART, PTTK, PTSM, PFCiC, PZT

godz. **18.00 - 19.40**	Zakwaterowanie w Hotelu „Royal"
godz. **19.40**	Wspólne wyjście do restauracji Ariel
godz. **20.00**	Uroczysta kolacja w restauracji Ariel wraz z koncertem muzyki klezmerskiej

29.10.1996 r. (wtorek)

godz. **7.00 - 8.30**	Śniadanie w Hotelu „Royal"
godz. **9.00 - 12.00**	**Dyskusja**
godz. **12.00 - 13.00**	**Sformułowanie wniosków i zakończenie konferencji**
godz. **13.00 - 14.00**	Obiad w Hotelu „Royal"

Organizatorzy Konferencji

WYSTĄPIENIA

Prof. dr hab. Janusz Zdebski
Rektor Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie

Lata współczesne to niewątpliwie czas powszechnej edukacji. Wysoki poziom kwalifikacji zawodowych stał się przepustką do nowoczesności, warunkiem zrobienia kariery, czynnikiem stymulującym rozwój gospodarczy. W warunkach gospodarki rynkowej nie wystarczy już intuicja, musi ona zostać poparta wiedzą.

Te oczywiste prawdy zyskują w naszym kraju aprobatę, toteż nauka, wykształcenie stają się wartością, poszukiwanym towarem. Turystyka jest także gałęzią gospodarki podlegającą prawom rynku. Od kilku lat rozwijamy w Polsce przemysł turystyczny, korzystając z zainteresowania naszym krajem wywołanego upadkiem systemu komunistycznego i otwarciem granic. Stajemy zatem do konkurencji z krajami, które mają w tym zakresie lata doświadczeń, wypracowany system kształcenia, wyspecjalizowane kadry, sprawdzone struktury zarządzania i programowania. W tej dziedzinie nie możemy się jeszcze wykazać porównywalnymi osiągnięciami.

Koniecznością staje się zatem problem wykształcenia odpowiednich kadr, aby sprostować konkurencji i utrzymać się na rynku. Wymaga to określenia optymalnego modelu, systemu kształcenia, który gwarantowałby wysoki poziom nauczania, odpowiadający standardom zachodnim. Jest to niewątpliwie pilne zadanie do wykonania. Należy również określić potrzeby rynku turystycznego w zakresie jego nasycenia kadrami o najwyższym poziomie kwalifikacji.

Kształcenie kadr może przebiegać dwutorowo. Z jednej strony będzie to edukacja nowych kadr, z drugiej doskonalenie kadr już zatrudnionych w branży turystycznej.

Jedno nie ulega wątpliwości. Poddanie się regułom gospodarki rynkowej oznacza, iż także w turystyce kończy się czas amatorszczyzny a zaczyna się epoka profesjonalizmu.

Robert Kępiński
Wiceprezes Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki

Polityka państwa w zakresie rozwoju turystyki realizowana jest przede wszystkim poprzez koordynacyjną funkcję Prezesa UKFiT, w ramach powołanego przez Premiera Rządu R.P. Międzyresortowego Zespołu d/s Rozwoju Gospodarki Turystycznej. Założenia strategii rozwoju gospodarki turystycznej obejmują następujące działania:

1. Priorytety rządu na lata 1997 - 99 w sferze gospodarki turystycznej:

- dostosowanie polskiej gospodarki turystycznej do norm i standardów europejskich (ustawa o usługach turystycznych oraz ustawa o Polskiej Agencji Turystyki),
- realizacja przedsięwzięć rozwojowych na obszarach i w sektorach leżących w zakresie obowiązków państwa (obszary chronione i lasy państwowe, transport i bezpieczeństwo na drogach, ochrona zabytków, obiekty i podmioty gospodarcze będące własnością Skarbu Państwa, edukacja, badania naukowe itp.),
- wspieranie wybranych programów i przedsięwzięć regionalnych zgodnych z polityką rządu i strategią rozwoju gospodarki turystycznej,
- wspieranie rozwoju wybranych grup produktów turystycznych i związanej z nimi infrastruktury organizacyjnej i bazy materialnej,
- tworzenie podstaw do zdecydowanej poprawy konkurencyjności polskiego produktu turystycznego poprzez poprawę jakości usług (kształcenie i doskonalenie kadr, kategoryzacja bazy noclegowej, wspieranie organizacji zawodowych i samorządu gospodarczego) i rozszerzenie oferty programowej.

2. Do najważniejszych zadań państwa związanych z rozwojem gospodarki należy zaliczyć:

- ochronę środowiska, funkcjonowanie parków narodowych oraz prowadzenie gospodarki turystycznej wokół i na terenie obszarów chronionych,
- prowadzenie przez państwo gospodarki w lasach, a w szczególności zadania związane z turystycznym i rekreacyjnym wykorzystaniem lasów państwowych,
- ochronę zabytków, muzealnictwo oraz udostępnianie turystom obiektów kultury materialnej,
- rozwój i utrzymanie infrastruktury transportowej, a w szczególności poprawa dostępności Polski i regionów turystycznych dla turystów oraz rozbudowa infrastruktury dla turystów w ramach programów rozwoju infrastruktury transportowej (sieć dróg, pasażerski transport lotniczy, sieć wodna, kolej),
- edukację, a w szczególności kształcenie i szkolenie kadr na potrzeby turystyki (szkolnictwo wyższe, zawodowe oraz szkolenie w zakresie uprawnień turystycznych nadawanych przez państwo),
- bezpieczeństwo obywateli i cudzoziemców oraz swobodny ruch międzynarodowy (polityka wizowa, paszportowa, celna itp.), a w szczególności

realizacja zadań związanych z poczuciem bezpieczeństwa turysty na drogach i w miejscach czasowego pobytu,

- tworzenie planów zagospodarowania oraz innych przepisów dotyczących inwestycji, budownictwa itp.,
- promocję Polski na arenie międzynarodowej, a w szczególności tworzenie pozytywnego wizerunku Polski, promocja przyjazdów do Polski oraz promocja inwestycji w Polsce.

Spośród najbardziej znanych programów sektorowych realizowanych przy współpracy z UKFiT można wymienić:

- program prywatyzacji majątku państwowego w tym prywatyzacja sektora turystycznego i sektorów z nim związanych (uzdrowiska, baza wypoczynkowa zakładów pracy itp.),
- program restrukturyzacji rolnictwa, w tym agroturystyka, zagospodarowanie majątku AWRSP, infrastruktura turystyczna na terenach wiejskich itp.,
- programy rozwoju regionalnego dofinansowane ze środków centralnych, a w szczególności programy o charakterze międzynarodowym (euroregiony, współpraca transgraniczna, obszary o dużych walorach przyrodniczych itp.).

3. Kolejnymi bardzo ważnymi zadaniami związanymi z polityką turystyczną państwa są:

- wykorzystanie zagranicznych programów pomocowych przeznaczonych na rozwój turystyki, np. Program - Phare - Tourin,
- udział przedstawicieli szkół wyższych (ekspertów) w przekształcaniu i unowocześnianiu gospodarki turystycznej,
- powołanie w Krakowie przy Oddziale Instytutu Turystyki - Centrum Edukacji Kadr Turystycznych w ramach międzynarodowego standardu typu Open Learning Centre.

UKFiT przywiązuje dużą wagę do dzisiejszej konferencji. Jest to, moim zdaniem, znakomita kontynuacja dotychczasowej dyskusji nad koncepcją kształcenia kadr turystycznych w Polsce oraz kierunkami nowoczesnej edukacji turystycznej.

Prof. dr hab. Kazimierz Przybysz
Wiceminister Edukacji Narodowej

Kształcenie kadr na poziomie wyższym, podobnie jak na innych poziomach, to problem bardzo złożony, stanowiący przedmiot wielu dyskusji. Jedno jest pewne - muszą istnieć różne formy kształcenia, zarówno licencjackie jak i magisterskie, uniwersyteckie i zawodowe.

Szkoły zawodowe mają długie tradycje (także w Polsce) i funkcjonują z powodzeniem w wielu krajach.

Aktualnie w Polsce tworzony jest, z inicjatywy rządu, projekt ustawy o wyższych szkołach zawodowych. Nie ukrywam, że wokół niego istnieje wiele kontrowersji.

Według projektu tworzenie szkół zawodowych następować będzie w wyniku swoistego kontraktu pomiędzy rządem a regionem. Władze centralne zapewniałyby dotację dydaktyczną, pokrywającą koszty bieżącej działalności, resztę pokryć winny: samorząd, przemysł lokalny itd. Nie będą to szkoły tworzone „od zera" lecz powstałe z przekształcenia istniejących już struktur edukacyjnych. Byłyby one silnie związane z regionem a ich profil odpowiadałby zapotrzebowaniu lokalnemu. Kształcenie odbywałoby się na odpowiednich specjalnościach, jednak z dużym naciskiem na kształcenie interdyscyplinarne. Po uchwaleniu ustawy powołane zostaną prawdopodobnie cztery pierwsze szkoły: w Gorzowie, Koninie, Legnicy i Tarnowie.

Zakładamy, że tworzenie szkół zawodowych w poszczególnych regionach obniży również koszty utrzymania (bytowe) studentów. Są one obecnie dla wielu kandydatów na studentów barierą nie do pokonania, chociaż rokrocznie nominalnie zwiększa się pomoc państwa dla studiujących. W ubiegłym roku pomoc ta wzrosła nawet o 50 %, jednak kwotowo wynosi ona średnio 90 zł, co w porównaniu np. z kosztami mieszkania w warszawskim domu akademickim (ok. 150 zł) jest sumą bardzo małą.

Drugi problem to drożność kształcenia. Choć powinna być zapewniona, to jednak nigdzie nie jest ona automatyczna.

Kolejny problem stanowi forma zarządzania uczelnią zawodową. Zdaję sobie sprawę, że rozwiązanie go wymaga działań subtelnych i wyważonych. Nie ulega wątpliwości, że uczelnia jest również (choć specyficznym) przedsiębiorstwem, zarządzanie którym wymaga odpowiednich umiejętności. Z tego względu planuje się oddzielenie funkcji kierowania od zarządzania uczelnią. Planuje się również powołanie konwentu uczelni, w skład którego weszliby także przedstawiciele przemysłu, pracodawcy, przedstawiciele organizacji zawodowych etc.

Obecnie dynamicznie i żywiołowo rozwija się sektor wyższych szkół niepublicznych. Trudno jest ocenić poziom ich kształcenia - kryteria ich oceny jeszcze nie są dopracowane. Winny one mieć charakter aplikacyjny, tzn. kształcić na potrzeby regionu.

Wyższe szkoły niepubliczne powinny również otrzymać prawo nadawania stopni magisterskich, lecz przedtem muszą spełnić dwa warunki:

1. posiadać trwałe środowisko naukowe,
2. prowadzić własne badania naukowe.

Według zebranych informacji w roku akad. 1996/97 uczelnie te przyjęły ok. 35 do 40 tysięcy słuchaczy. W chwili obecnej zarejestrowane są 103 szkoły niepaństwowe z czego tylko 12 posiada uprawnienia nadawania stopnia magistra. Trzeba przyznać, że ustawodawca nie przewidział takiego boomu edukacyjnego w odniesieniu do szkół prywatnych - kolejne 30 wniosków o otwarcie szkoły czeka na rozpatrzenie. Powstaje pytanie: czy nie powinno się tej formy ograniczać? Dotychczas administracyjnie nie ma takiej możliwości.

Według opinii ekspertów w ciągu najbliższych kilku lat liczba ich spadnie do około trzydziestu.

W przyszłości, jeżeli system zostanie zweryfikowany, najlepsze szkoły prywatne winny być dofinansowywane.

Jerzy Miller
Wicewojewoda Krakowski

Na wstępie chciałbym wyjaśnić, że nie ja byłem twórcą Centrum Edukacji Kadr Turystycznych w Krakowie. Moja zasługa polega jedynie na tym, że byłem uprawniony do wydania decyzji aby lokal, w którym się znajdujemy, stał się siedzibą Centrum. Kształcić kadry dla potrzeb turystycznych Krakowa nie można bowiem na peryferiach miasta, trzeba to robić w otoczeniu, które zmusza do myślenia o turystach.

Turysta nie przyjedzie do nas jeżeli będziemy mieli - nawet wspaniałe - zabytki i muzea ale nie będzie odpowiedniej kadry do jego obsługi. Do tego potrzebna jest kadra zawodowa nie tylko ze średnim lecz także i z wyższym wykształceniem.

Turystyka w województwie krakowskim staje się najpoważniejszym rynkiem pracy. W branży nie oferuje się dotychczas zbyt wysokich zarobków, jednakże liczba zatrudnionych w niej pracowników nieustannie rośnie. Rynek pracy jest rozproszony a jego zaletą jest występowanie często tam, gdzie innych miejsc pracy brakuje. Turystyka jest tzw. czystym przemysłem, tworzone nowe miejsca pracy nie będą stanowić wielkiego zagrożenia dla środowiska naturalnego.

Bez ludzi, fachowców, którzy potrafią wypracować strategię rozwoju turystycznego w gminie nie możemy mówić o dalszym rozwoju turystyki w skali województwa. Takie atrakcje jak Wawel czy Kopalnia Soli w Wieliczce już się „zatkały", trzeba tam w sezonie czekać kilka godzin w kolejce do zwiedzania. Mówiąc o rozwoju turystyki w regionie należy również myśleć o innych istniejących atrakcjach, które do tej pory jeszcze nie zostały w pełni docenione. Aby to zrealizować potrzebne są kadry specjalistów z wyższym wykształceniem.

Powstaje pytanie: czy te kadry znajdą zatrudnienie? Jako odpowiedź dam pewien przykład. Jeden z burmistrzów utworzył funkcję pełnomocnika d/s rozwoju turystyki w gminie. W tej gminie są tylko dwaj pełnomocnicy. Jest to bardzo charakterystyczne: gmina wyrzeka się swoich uprawnień na rzecz wynajętego pełnomocnika. Stało się tak dlatego, że znaleziono osobę, która spełniła wymogi profesjonalizmu w tej dziedzinie.

Inne zagadnienie to umiejętność rozmowy o wspólnej pracy z fachowcami z różnych dziedzin nauki. Przed ok. dwoma tygodniami dr Burzyński zaprosił mnie na spotkanie naukowców z różnych dziedzin wiedzy tutaj, w tym Instytucie. Było to ważne spotkanie albowiem ważne jest tworzenie forum, na którym wymienia się poglądy o wkładzie różnych specjalności w całość strategii działania na rzecz rozwoju turystyki. Przejawem dostrzeżenia tej potrzeby jest inicjatywa krakowskich uczelni, które zmierzają do powołania wspólnej instytucji kształcącej kadry na poziomie wyższym siłami ośmiu szkół wyższych Krakowa. Pragnę zwrócić uwagę Państwa aby mówić nie tylko o powielaniu już istniejących kierunków kształcenia ale także o potrzebie tworzenia międzyuczelnianych podmiotów, które będą działały na pograniczu wielu dziedzin nauki.

Alicja Lipska
Wicedyrektor Departamentu Rozwoju Turystyki UKFiT

System kształcenia kadr na poziomie średnim i policealnym w ubiegłym roku szkolnym (1995/96) scharakteryzować można następująco:

1. Nastąpił lawinowy wzrost liczby szkół kształcących kadry w dziedzinie turystyki i hotelarstwa. Obecnie funkcjonuje ok. 180 różnego typu placówek dydaktycznych.
2. Ilość absolwentów tych szkół (w roku 1996 było ich ponad 5 tysięcy) znacznie przekracza potrzeby rynku pracy. W rezultacie młodzież kończąca szkoły o profilu turystycznym niejednokrotnie ma trudności w znalezieniu zatrudnienia odpowiadającego uzyskanym kwalifikacjom. Młodzi ludzie są rozczarowani.
3. Wielki wzrost ilości szkół kształcących w zakresie szeroko pojętej turystyki powoduje wzrost zapotrzebowania na fachową kadrę dydaktyczną. Tymczasem liczba nauczycieli na odpowiednio wysokim poziomie jest ograniczona.
4. Nauczyciele są zainteresowani podnoszeniem swoich kwalifikacji. Służą temu coraz liczniejsze i stojące na coraz wyższym poziomie szkolenia specjalistyczne. Potrzebna jest w tym pomoc szkół wyższych.
5. Następuje modernizacja kształcenia. Programy nauczania są unowocześniane, uczniowie odbywają praktyki w coraz lepszych placówkach branżowych.
6. Nawiązuje się coraz ściślejsza współpraca szkół z branżą turystyczną (przejawiająca się m.in. w sponsorowaniu szkół).
7. W odniesieniu do szkół wyższych podstawowym mankamentem jest brak systemowej drożności kształcenia.

Jak z powyższego wyliczenia wynika zmiany następujące w systemie kształcenia kadr dla turystyki są bardzo istotne. W wielu wypadkach ich skutki można ocenić pozytywnie, wiele jest jednak negatywów.

W chwili obecnej występuje konieczność dostosowania kształcenia kadr do przekształconej gospodarki turystycznej, do standardów europejskich a w przyszłości do działania w warunkach konkurencji w ramach Unii Europejskiej. Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki podejmuje liczne działania zmierzające w tym kierunku. Jednym z nich jest ścisła współpraca z Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz terenową administracją rządową, w celu wspólnego planowania i realizowania programów dostosowawczych. Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki inspiruje, prowadzi i upowszechnia wyniki badań dotyczące postępu w edukacji turystycznej.

Wykorzystanie zagranicznych programów pomocowych oraz organizacji i stowarzyszeń branżowych dla rozwoju kształcenia kadr turystycznych (program Phare - Tourin i inne) przynosi wymierne rezultaty. Najważniejsze efekty to:

1. szkolenia specjalistyczne dla nauczycieli i wykładowców w kraju i za granicą,
2. przepływ know - how w dydaktyce,
3. tłumaczenia wydawnictw dydaktycznych z zakresu turystyki (o wysokim poziomie merytorycznym i metodycznym dla nauczycieli i studentów),

4. wyposażenie Centrum Edukacji Kadr Turystycznych w Krakowie w nowoczesny sprzęt techniczny (w tym sprzęt audio-wizualny), zbiory fachowej literatury oraz przystosowanie do prowadzenia działalności szkoleniowej typu otwartego,
5. uruchomienie eksperymentu pedagogicznego o nazwie „Hotel - Szkoła 2000" dotyczącego unowocześnienia kształcenia kadr dla potrzeb hoteli.

Szkoły wyższe mają do spełnienia wielką rolę w przekształcaniu i unowocześnianiu gospodarki turystycznej. Pomocne w wykonaniu tego zadania może być wykorzystanie doświadczeń krajów Unii Europejskiej.

Departament Rozwoju UKFiT podejmuje działania na rzecz integracji uczelni kształcących kadry dla turystyki, przy czym nie jest tu istotny status uczelni (państwowa, prywatna czy społeczna). Działania te polegają m.in. na :

1. organizacji wymiany planów i programów kształcenia oraz opracowań naukowych,
2. informowaniu i wspomaganiu organizowanych seminariów i konferencji naukowych,
3. zleceniu Instytutowi Turystyki prowadzenia monitoringu kształcenia kadr dla turystyki w szkołach wyższych,
4. uwzględnianiu nauczycieli akademickich w resortowych szkoleniach i zagranicznych programach pomocowych w dziedzinie edukacji kadr dla turystyki,
5. promowaniu wydawnictw naukowych.

Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki traktuje sprawy edukacji kadr dla turystyki jako jedno z pierwszoplanowych zadań w programie rozwoju gospodarki turystycznej.

REFERATY

REFERATY*

dr Tadeusz Burzyński
Instytut Turystyki Oddział w Krakowie

DOSKONALENIE ZAWODOWE KADR DLA POTRZEB TURYSTYKI

Zmiany systemowe w polskiej gospodarce spowodowały wzrost zapotrzebowania na nowe umiejętności i kwalifikacje kadr. Dotyczy to także zatrudnionych w turystyce oraz tych kadr, które prowadzą działalność na rzecz turystyki, hotelarstwa i gastronomii np. w zakresie transportu, kultury, rekreacji, edukacji czy szeroko rozumianych usług. Dlatego też w warunkach gospodarki rynkowej problematyka kształcenia i doskonalenia zawodowego nabiera szczególnego znaczenia. Jest to o tyle ważne, że problematyka edukacji kadr ma charakter ciągły i musi być dostosowywana do zmieniających się zarówno teoretycznych jak i praktycznych tendencji i kierunków występujących na rynku europejskim i krajowym.

W procesie kształcenia kadr turystycznych i dla turystyki muszą być uwzględniane jednocześnie zarówno potrzeby praktyki gospodarki turystycznej jak i również wymogi rozwoju teoretycznego nauk o turystyce. Obydwa wymienione nurty związane z edukacją turystyczną muszą być jednakowo uwzględniane w planach i programach wszystkich rodzajów studiów. Jednakże ich proporcje powinny być różne w zależności od poziomu kształcenia oraz kierunku i specjalizacji studiów.

Obecnie na rynku turystycznym znajduje się liczna rzesza wykształconych kadr o różnym zakresie przygotowania i wiedzy o zjawiskach związanych z turystyką. Zdecydowana większość uzupełnia wiedzę o stosowane rozwiązania praktyczne w biurach podróży i hotelach. W latach dziewięćdziesiątych przyśpieszony proces urynkowienia gospodarki wymusza konieczność dostosowania się kadr do nowych warunków co zaowocowało wzrostem zapotrzebowania na uzupełnianie wykształcenia i kwalifikacji. Dlatego też równolegle z problematyką kształcenia należy rozwijać doskonalenie zawodowe kadr pracujących w turystyce. Jest to tyle ważne, że doskonaleniem zawodowym muszą być objęte zarówno kadry wykształcone w latach poprzednich - bez względu na zakres posiadanego wykształcenia - jak i obecnych i przyszłych absolwentów różnego typu szkół i uczelni. Rozwój turystyki wraz z metodologią charakterystyczną dla gospodarki rynkowej oraz dziedzin z nią współpracujących jest tak szybki, że konieczne jest prowadzenie permanentnego doskonalenia zawodowego.

Dlatego dzisiejsza dyskusja o planach i treściach programowych a tym samym i o profilu absolwenta szkół na różnych poziomach kształcenia musi uwzględniać kierunki rozwoju polskiej i europejskiej turystyki. Różnice między szkołami pomaturalnymi, wyższymi zawodowymi a uczelniami państwowymi powinny wynikać ze specyfiki szeroko rozumianego sektora turystyki i podróży. Uczelnie wyższe państwowe powinny, moim zdaniem, większy nacisk kłaść na samodzielne myślenie i rozwiązywanie problemów makro przez studentów. Natomiast uczelnie zawodowe powinny bardziej uwzględniać potrzeby branży w zakresie wiedzy fachowej o dużym zakresie praktycznej znajomości podstawowych zagadnień związanych z funkcjonowaniem i rozwojem turystyki.

---

* Według kolejności w programie konferencji.

Obecnie system kształcenia obejmuje następujące poziomy:

1. szkolnictwo średnie - wiedza podstawowa na poszczególnych stanowiskach wykonawczych,
2. szkolnictwo policealne - wiedza podstawowa oraz umiejętności bardziej skomplikowane,
3. wyższe zawodowe - kierowanie i koordynacja działań nowe, techniki tworzenia produktu turystycznego,
4. uczelnie wyższe magisterskie - zarządzanie, współpraca w szerszym zakresie, nowe techniki i technologie,
5. studia podyplomowe wraz z Master Busssines Administration - MBA - zarządzanie, działania na rynkach międzynarodowych, rozwój rynków branżowych, nowe techniki i technologie, współczesne tendencje rozwoju branży i branż współpracujących.

Problem ten jest o tyle ważny, że obecnie rozpoczynający naukę studenci będą opuszczać uczelnie praktycznie na przełomie XX i XXI wieku. Rezultat kształcenia kadr z reguły jest możliwy do oceny dopiero po kilku a nawet kilkunastu latach. Zmiana w programach studiów (wszystkich typów kształcenia) spowoduje, że dzisiejszy student będzie ukształtowany po 3-5 latach. Kierownicze stanowiska będzie mógł objąć po okresie ok. 10 lat od wprowadzonych zmian. Dlatego znajomość potrzeb gospodarki turystycznej w dłuższym okresie czasu jest w tym przypadku warunkiem podstawowym w procesie kształcenia kadr turystycznych i dla turystyki. Dlatego dobrze się stało, że rozpoczęliśmy dyskusje o kształceniu i doskonaleniu zawodowym w turystyce, ponieważ pozwoli nam to bardziej podnieść efektywność nauczania a tym samym bardziej przystosować absolwenta do nowych warunków gospodarowania, które i tak są w trakcie ciągłych zmian. Jest to pierwsze spotkanie w takim gronie od dłuższego czasu i należałoby je kontynuować z powodzeniem dla wszystkich uczestników procesu kształcenia kadr turystycznych.

Doskonalenie zawodowe z kolei powinno być realizowane w sposób ciągły i uzupełniać istniejący system kształcenia jak również stosunkowo szybko reagować na zmieniające się potrzeby branży turystycznej. Polska nie posiada zbyt dużych doświadczeń w rozwijaniu doskonalenia zawodowego. Istnieją wprawdzie znaczące doświadczenia branży hotelarskiej głównie związane z siecią hotelową Orbis, jednak w pozostałych dziedzinach branży turystycznej doświadczeń takich brak.

W Krakowie powstało w ramach programu Phare - Tourin I - z inicjatywy UKFiT - Centrum Edukacji Kadr Turystycznych w ramach międzynarodowego standardu typu Open Learning Centre. Powołanie tego Centrum odbyło się przy poparciu Wojewody Krakowskiego, Prezydenta Krakowa oraz ówczesnego Prezesa UKFiT Pana Marka Paszuchy jako rezultat uznaniu dorobku nie tylko Instytutu Turystyki ale również całego ośrodka akademickiego Krakowa. Jestem przekonany, że podobne ośrodki powstaną w innych częściach Polski.

Do podstawowych celów prowadzonej działalności szkoleniowej należy zaliczyć:

1. szkolenie kadr turystycznych o różnorodnej specjalizacji dla branży turystycznej, głównie hotelarstwa i biur podróży,
2. szkolenie kadr turystycznych dla wszystkich specjalizacji tej części gospodarki turystycznej, która przechodzi proces transformacji ustrojowej (restrukturyzacja,

prywatyzacja), w celu pełnego ich urynkowienia, głównie dla zakładowej bazy socjalnej, organizacji społecznych i politycznych, administracji państwowej, przekształcanych przedsiębiorstw uspołecznionych (państwowych i spółdzielczych) z gospodarką rolną włącznie,

3. szkolenie kadr turystycznych administracji rządowej i samorządowej, samorządu gospodarczego, organizacji społecznych (ze związkami zawodowymi włącznie), które prowadzą działalność zawodową i społeczną w różnorodnych formach turystyki,
4. szkolenie kadr dla turystyki osób zatrudnionych (lub chcących podjąć pracę) w różnych dziedzinach gospodarowania (poza branżą turystyczną) działających na rzecz turystów i podróżnych, oraz osoby, które wyrażają chęć zmiany zawodu na rzecz szeroko rozumianej organizacji i obsługi ruchu turystycznego i podróżniczego,
5. zdobywanie dodatkowych kwalifikacji zawodowych przez różnorodne grupy zawodowe i socjalne, np. pilot wycieczek zagranicznych, informator turystyczny, wychowawca kolonii, instruktor sportów rekreacyjnych itp.,
6. prowadzenie działalności szkoleniowej dla różnych form turystyki specjalistycznej np. organizacja kongresów, polowań, ekoturystyki i agroturystyki, pielgrzymek,
7. przekwalifikowanie:

- osób bezrobotnych lub tych, którzy są zagrożeni bezrobociem uwzględniając aktualne potrzeby gospodarki turystycznej wraz z aktualnymi możliwościami uzyskania zatrudnienia we własnym regionie lub regionach sąsiednich
- absolwentów szkół średnich i wyższych, którzy nie mogąc znaleźć zatrudnienia w swoim zawodzie, przyuczają się do pracy sezonowej lub stałej w turystyce z jednoczesnym kontynuowaniem (po szkole średniej) kształcenia na studiach zaocznych i wieczorowych wyższych i policealnych,
- osób pracujących w turystyce, które wymagają przeszkolenia w zakresie mechanizmów działania na rynku oraz wprowadzanymi nowościami technicznymi ekonomicznymi i organizacyjnymi.

A ponadto:

8. wprowadzanie do szkolenia polskich kadr turystycznych wszelkich światowych innowacji i wdrożeń w zakresie postępu technicznego, organizacyjnego i ekonomicznego,
9. współpraca z europejskimi i światowymi centrami szkolenia kadr turystycznych organizowanych na zasadach Open Learning Centre afiliowanych przez Światową Organizację Turystyki (WTO),
10. opracowywanie i publikowanie materiałów szkoleniowych dla uczestników szkoleń jak również dla całej branży turystycznej,
11. stała współpraca z krajowymi ośrodkami szkolenia i kształcenia kadr dla turystyki (szkoły businessu, policealne, prywatne wyższe szkoły, uczelnie, ośrodki szkolenia),

12. udział w uzupełnianiu i podnoszeniu kwalifikacji kadr turystycznych i dla turystyki w ramach sektorowych programów rządowych,

13. wdrażanie centralnych, regionalnych, lokalnych programów i strategii rozwoju turystyki a w szczególności strategii rozwoju produktu turystycznego.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz własne rozeznanie rynku w oparciu o badania monitoringowe, problematyka szkolenia kadr dla turystyki w skali całej Polski powinna uwzględniać następujące uwarunkowania:

a) baza noclegowa zakładów pracy musi zostać poddana komercjalizacji, a następnie przekształceniom własnościowym. Dalsze funkcjonowanie tej bazy wymaga kadr o zupełnie innych kwalifikacjach. Umiejętności działania na rynku z uwzględnieniem marketingu, promocji i informacji, budowy oferty turystycznej w oparciu o potrzeby rynku wymagają uzupełnienia lub wręcz zdobycia wiedzy na ten temat,

b) wraz ze zmianami w turystyce europejskiej i krajowej, działania dostosowawcze muszą być prowadzone w branży turystycznej na szczeblu regionalnym i lokalnym. Dotyczy to nowych technik i technologii w zakresie gromadzenia, przetwarzania i przesyłania informacji. Bardzo szybki postęp występuje w dziedzinie zarządzania kapitałem i zasobami ludzkimi,

c) oddzielnym segmentem, który wymaga doskonalenia zawodowego są pracownicy i działacze samorządu terytorialnego. Każda zmiana władz samorządowych rodzi potrzebę uzupełnienia wiedzy lub co najmniej wprowadzenia w problematykę gospodarczą, turystyczną i finansowo-prawną, z jaką spotkać się można w gminie czy miejscowości turystycznej,

d) działalność szkoleniowa w turystyce wymaga współpracy i koordynacji działań. Stąd bardzo często występować będzie zapotrzebowanie na seminaria szkoleniowe w celu wymiany doświadczeń, czy też określenia sposobów i metod współpracy,

e) problematyka organizowania oferty turystycznej jest jedną z najsłabszych stron polskiej turystyki. Tworzenie regionalnego i lokalnego produktu turystycznego wymaga wiedzy i umiejętności praktycznych. Tego typu działalność szkoleniowa na całym świecie ma charakter ciągły,

f) podstawą rozwoju gospodarki turystycznej są inwestycje. Dlatego też szkolenia związane z rachunkiem opłacalności inwestycji, metod ich promocji będą przedmiotem zainteresowania zarówno administracji rządowej, jak i samorządowej,

g) działalność szkoleniowa w sferze turystyki powinna obejmować również wszelkie zmiany w przepisach prawnych, związanych z funkcjonowaniem branży turystycznej, np. wprowadzenie ustawy o świadczeniu usług, zmiany podatkowe, systemu prowadzenia rachunkowości biur podróży czy hoteli itp.

Powyższe zadania kierunkowe powinny przekształcić się w konkretne projekty uwzględniające treść, zakres, sposoby przeprowadzania szkoleń, jak również problematykę organizacyjną i ekonomiczno-finansową całokształtu doskonalenia zawodowego w gospodarce turystycznej.

Szkolenia, generalnie rzecz ujmując, powinny w pierwszej kolejności skoncentrować się na następujących modułach (grupach tematycznych);

I. **Szkolenie pracowników administracji rządowej i samorządowej** (działacze i pracownicy samorządowi, instytucje i organizacje regionalne i lokalne). Szkolenie tych kadr ma zasadnicze znaczenie w rozwoju turystyki w gminach i miejscowościach, szcze-

gólnie na etapach planowania lokalnego i regionalnego. Zrozumienie potrzeb i specyfiki turystyki będzie czynnikiem wspierającym rozwój lokalny.

II. **Szkolenie pracowników branży turystycznej**, a mianowicie:

1. biura podróży,
2. hotele i gastronomia,
3. zakładowa baza turystyczno-wypoczynkowa,
4. działalność pozamedyczna w uzdrowiskach,
5. schroniska górskie, młodzieżowe oraz baza turystyki kwalifikowanej i specjalistycznej,
6. kadra zarządzająca agencji pozarządowych zajmujących się promocją, informacją i rozwojem lokalnym i szkoleniem kadr.

Jakość kadr zatrudnionych bezpośrednio w organizacji i obsłudze ruchu turystycznego i podróżniczego ma wpływ na wyniki ekonomiczne całej branży. O sukcesie polskiej turystyki decydować będą umiejętności i predyspozycje kadr touroperatorów i agencji turystycznych.

III. **Szkolenie pracowników innych branż związane z:**

1. kulturą, nauką, kulturą fizyczną i sportem które są zaangażowane w obsługę ruchu turystycznego,
2. służbami pierwszego kontaktu z turystami i podróżnymi (transport, przejścia graniczne, PLL LOT, PKP, przewoźnicy),
3. specyficznymi potrzebami turystów np: osób niepełnosprawnych.

IV. **Szkolenia związane z potrzebami rozwoju krajowego produktu turystycznego**:

1. turystyka aktywna, rekreacyjna i specjalistyczna,
2. turystyka przygraniczna i tranzytowa,
3. turystyka na terenach wiejskich,
4. turystyka biznesowa,
5. turystyka kulturowa i w miastach.

Modernizacja polskiej turystyki w dużej mierze uzależniona jest od modernizacji produktu turystycznego. Jakość polskiej oferty zakłada znajomość potrzeb turystów, rynków z których oni pochodzą jak również tendencji światowych, związanych z aktualnymi preferencjami turystów.

V. **Szkolenia nauczycieli turystycznych przedmiotów zawodowych** kształcących w szkołach średnich, policealnych i wyższych szkołach zawodowych. Ten segment szkolenia ma bardzo ważne znaczenie w dłuższym horyzoncie czasowym. Ich rezultatem będzie jakość kształcenia turystycznego w kraju w powiązaniu ze zmianami w polskiej gospodarce turystycznej. Wymiana doświadczeń oraz wzbogacenie programów nauczania powinno przyczynić się do wzrostu jakości kadr nauczających oraz uczniów i studentów.

VI. **Szkolenia uzupełniające wśród wykładowców** na kursach (tzw. trenerów), których tematyka przykładowo powinna obejmować:

1. Systemy planowania w turystyce.
2. Metody planowanie regionalnego w turystyce.
3. Marketing miejscowości turystycznych.
4. Metody oceny opłacalności ekonomicznej branży turystycznej.
5. Metody finansowania infrastruktury turystycznej i paraturystycznej.
6. Systemy informacyjne w turystyce.
7. Ustawodawstwo turystyczne w Europie i na świecie.

Szkolenia te powinny odbywać się w uznanych profesjonalnych ośrodkach zagranicznych oraz w wybranych ośrodkach akademickich w Polsce (uczelnie, firmy consultingowe, ośrodki szkoleniowe, organizacje międzynarodowe, instytucje finansowe). Osoby przeszkolone powinny zostać wykorzystane dla potrzeb szkolenia kadr na różnych poziomach. Tematyka wynika ze zbyt słabo rozwiniętej teorii i praktyki niektórych segmentów nauk o turystyce w kraju.

VII. **Seminaria szkoleniowe wykładowców przedmiotów turystycznych**

Wymiana doświadczeń pozwoli ujednolicić zakresy merytoryczne nauczania przedmiotów turystycznych w szkołach i uczelniach różnych części Polski. Konieczne jest niwelowanie dysproporcji między różnymi regionami kraju. Rezultatem tych seminariów będzie opracowanie konspektu szczegółowego podręcznika dla poszczególnych przedmiotów. Autorami powinni być nauczyciele biorący udział w seminarium. Pożądana byłaby współpraca i doświadczenia ekspertów zagranicznych.

Powyżej zaprezentowane szkolenia powinny być finansowane ze środków budżetowych UKFiT, wojewodów, organów samorządu terytorialnego oraz podmiotów gospodarczych i ich zrzeszeń. Jako bardzo istotne w uzupełnianiu środków finansowych na program szkolenia powinny stanowić środki organizacji pozarządowych oraz pomocowe Phare w tym w szczególności Tourin II oraz III.

Powyżej przedstawione kierunki rozwoju doskonalenia zawodowego w turystyce nie wyczerpują w całości zagadnienia. Tendencje europejskiej i krajowej turystki będą decydować o kierunkach prowadzonych szkoleń czy studiów podyplomowych. Wreszcie sami zainteresowani będą - poprzez rynek - decydować o potrzebach szkoleniowych, a tym samym i o kierunkach, formie i zakresie doskonalenia zawodowego.

prof . dr hab. Anna Nowakowska
Akademia Ekonomiczna w Krakowie
AWF w Krakowie

KSZTAŁCENIE KADR TURYSTYCZNYCH NA POZIOMIE WYŻSZYM /NA PRZYKŁADZIE KRAKOWA/

INSTYTUT TURYSTYKI BIBLIOTEKA KRAKÓW

UWAGI WSTĘPNE

Proces kształcenia w zakresie turystyki na poziomie studiów wyższych - w jednostkach państwowych - prowadzony jest głównie w dwóch uczelniach w Polsce: Akademiach Wychowania Fizycznego i Akademiach Ekonomicznych. Profil kształcenia jest różny, wynikający ze specyfiki uczelni. Ponadto istniejące możliwości indywidualnego kształtowania planu studiów (poza minimum programowym) stwarzają warunki formułowania programów autorskich uczelni i różnicowania zakresu przekazywanej wiedzy. Stąd też absolwenci AWF lub AE, którzy kończyli studia w różnych ośrodkach będą prezentować różny poziom i zasób posiadanych wiadomości. Różnorodne programy i różny poziom kadry nauczającej stwarzają warunki konkurencji pomiędzy uczelniami co powinno doprowadzić w przyszłości do powstania szkół, których absolwenci będą mieli zróżnicowane możliwości zatrudnienia w branży. Jest to tym bardziej istotne, że w zakresie turystyki kształcą również na poziomie wyższym szkoły prywatne, które posiadają indywidualne programy co powoduje - przynajmniej w tym zakresie - porównywalne warunki działania szkół państwowych i prywatnych.

Analiza kierunków i profil kształcenia w obu wymienionych wyżej Uczelniach zostanie dokonana na przykładzie środowiska krakowskiego.

Pierwszą podstawową różnicą na studiach dziennych jest jednostopniowy system kształcenia na AE - od I do V roku studiów, do otrzymania po obronie pracy magisterskiej tytułu magistra i dwustopniowy system kształcenia na AWF. Pierwszy stopień trwa 6 semestrów, kończy się pracą dyplomową - tzw. licencjat i drugi stopień 3-semestralny - magisterski, kończy się obroną pracy magisterskiej.

Studia wieczorowe prowadzone są analogicznie na AE i AWF w systemie II stopniowym, sześcio-semestralne na I stopniu kończą się pracą dyplomową (licencjat). Na drugim stopniu na AE jest tylko tryb zaoczny - 4 semestralny na AWF jest tryb wieczorowy 3-semestralny. W obu przypadkach absolwenci po obronie pracy magisterskiej otrzymują tytuł magistra.

Studia zaoczne w Akademii Ekonomicznej są dwustopniowe - I stopień trwa 7 semestrów i kończy się pracą dyplomową (licencjat), II stopień, to wspomniane już wcześniej - studia uzupełniające magisterskie, które trwają 4 semestry i kończą się obroną pracy magisterskiej. Natomiast na studia zaoczne AWF - kierunek Turystyka i Rekreacja przyjmowani są tylko absolwenci turystycznych i hotelarskich 2-letnich szkól pomaturalnych. Studia trwają 3 lata i kończą się obroną pracy magisterskiej.

AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIE

Obie Uczelnie przyjęły inne rozwiązania sposobu kształcenia. Na Akademiach Ekonomicznych, na wszystkich formach studiów - dziennych, wieczorowych i zaocznych -

pierwszy rok jest wspólny dla wszystkich studentów danego toku studiów. Studenci uczą się mikroekonomii, matematyki, podstaw: informatyki, organizacji i zarządzania, rachunkowości a ponadto encyklopedii prawa, geografii ekonomicznej i historii gospodarczej (jest to blok A). Z końcem pierwszego roku podejmują decyzję o wyborze wydziałów, z końcem drugiego roku studiów - o wyborze kierunków i specjalności. Na drugim roku część wykładów dla wszystkich jest jeszcze wspólna, część (blok B1) - są to wykłady związane ze specyfiką wydziału. Na roku trzecim - wykładane są przedmioty kierunkowe (blok B2) - zależnie od wybranego kierunku studiów. Na trzecim roku zaczynają się również bloki specjalizacyjne (C1 i C2) zależne od wybranej specjalizacji.

Studenci rozpoczynający zajęcia na specjalności Gospodarka Turystyczna mają zaliczony cały blok A przedmiotów podstawowych, blok B1 przedmiotów obowiązujących na Wydziale Zarządzania, blok B2 przedmiotów kierowanych na kierunku Zarządzanie i Marketing (załącznik 1). Jest to zasób wiedzy z zakresu mikro i makroekonomii, organizacji i zarządzania, finansów, rachunkowości, marketingu, informatyki, prawa. Takie przygotowanie daje podstawy do profilowania zajęć na specjalności Gospodarki Turystycznej już bezpośrednio związanych z działalnością jednostek branżowych . Wykładane przedmioty dotyczą organizacyjnych, prawnych, finansowych aspektów działalności jednostek obsługi ruchu turystycznego. Profil kształcenia oddaje specyfikę uczelni ekonomicznych. Na dwóch semestrach: 7 i 9 studenci wszystkich specjalności mają możliwość wyboru wykładów /blok C2/ oferowanych w skali całego Wydziału. Stanowi to uzupełnienie wiedzy zgodnie z indywidualnymi zainteresowaniami (załącznik 1).

Na studiach wieczorowych blok przedmiotów podstawowych nie zawiera geografii ekonomicznej i historii gospodarczej, jest tylko wykładany jeden język (w stosunku do dwóch obowiązujących na studiach dziennych). Blok przedmiotów wydziałowych ograniczono do trzech, a przedmiotów kierunkowych do ośmiu - w stosunku do 5 przedmiotów wydziałowych, 13 kierunkowych na studiach dziennych. Liczbę godzin wykładanych przedmiotów pozostawiono w zasadzie analogiczną do studiów dziennych.

Na specjalności Gospodarka Turystyczna na studiach wieczorowych studenci mają te same przedmioty, które są na studiach dziennych, z nieco w niektórych przypadkach zmniejszoną ilością godzin (załącznik 2).

Studia zaoczne w bloku A - podobnie jak i wieczorowe nie mają historii i geografii, natomiast rozszerzona została matematyka na stosowaną i finansową, a podstawy marketingu z przedmiotu wydziałowego stały się przedmiotem podstawowym. Zmiany te związane są - podobnie jak i na studiach wieczorowych - z faktem, iż są to studia dwustopniowe; a pierwszy stopień traktowany jest jako wyższe studia zawodowe. Wykłady bloku B1 /wydziałowe/ ograniczone zostały tylko do przedmiotu finanse, a kierunkowe (blok B2) są w zasadzie (poza międzynarodowymi stosunkami gospodarczymi) analogiczne do studiów wieczorowych, naturalnie z ograniczoną liczbą godzin. Specjalność Gospodarka Turystyczna obejmuje ten sam zakres przedmiotów (poza systemami informatycznymi) jak na studiach dziennych i wieczorowych (załącznik 3).

Odmienny profil kształcenia, zgodnie z przyjętymi założeniami realizowany jest na studiach uzupełniających magisterskich. Brak tu przedmiotów podstawowych bloku A i B1, blok B2 zawiera: filozofię, socjologię, politologię, rozwój naukowego zarządzania i historię myśli ekonomicznej. Przedmioty bloku C1 są wspólne dla wszystkich specjalności i dotyczą problematyki strategii marketingowych, rozwoju personelu, zarządzania: finansami, jakością, projektami ekonomicznymi itp. (załącznik 4). Odmienny jest również program nauczania na specjalności Gospodarka Turystyczna. Poszczególne przedmioty dotyczą programowania działań w zakresie podstawowych elementów marketingu mix: produktu, cen, promocji.

Przedmiotem wykładów jest również zarządzanie marketingowe w turystyce oraz biznes plan biur podróży i hoteli, jak i problematyka inwestycji turystycznych oraz rozwoju gospodarki turystycznej w regionie. Ponadto osobny wykład poświęcony jest turystyce wiejskiej i ekologicznej oraz zagranicznym rynkom turystycznym. Przedmioty zawierają zasób wiedzy niezbędny do zarządzania jednostkami gospodarczymi oraz przestrzennymi (gminą, regionem) jak i kształtowania polityki działania w sferze gospodarki turystycznej (załącznik 4).

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W KRAKOWIE

Plan studiów stacjonarnych I stopnia - dziennych i wieczorowych jest zróżnicowany od I do III roku dla każdego kierunku studiów. Przedmioty na kierunku Turystyka i Rekreacja, specjalność Turystyka realizowane są w trakcie pięciu semestrów, przedmioty specjalizacji: Organizacja usług turystycznych oraz Hotelarstwo na V i VI semestrze.

W ramach przedmiotów realizowanych w ramach kierunku Turystyka i Rekreacja na specjalności Turystyka można wyróżnić:

- blok przedmiotów o charakterze ekonomiczno-finansowo-prawnym: ekonomia, organizacja i zarządzanie, finanse i rachunkowość, prawo, marketing, informatyka,
- blok przedmiotów poświęconych jednostce ludzkiej: podstawy psychologii, socjologii, ekologia człowieka, pedagogika, higiena,
- blok przedmiotów związanych z uwarunkowaniami rozwoju turystyki - walorami turystycznymi: geografia turystyczna, historia kultury i sztuki, krajoznawstwo.

Wykłady te dają zasób wiedzy zgodny z profilem kształcenia AWF, wzbogacony o elementy charakterystyczne dla studiów ekonomicznych.

Obie specjalizacje - zarówno dotyczące biur podróży jak i hoteli mają zbliżoną konwencję układu przedmiotów - charakteryzującą organizację i funkcjonowanie jednostek, proces tworzenia i realizacji produktu, który w specjalizacji Hotelarstwo wykładany jest jako przedmioty: usługi hotelarskie i usługi gastronomiczne, w specjalizacji Organizacja Usług Turystycznych - tworzenie produktu turystycznego i obsługa klienta. Ponadto dla biur podróży istotne są świadczenia transportowe, jako integralny składnik organizowanych imprez, w specjalizacji Hotelarstwo wyróżniony został problem promocji i informacji turystycznej - w formie odrębnych wykładów.

Niezmiernie istotny i ważny element kształcenia jakim są ćwiczenia praktyczne - realizowany jest w AWF w postaci praktyk odbywanych w letnim hotelu AWF oraz w przedsiębiorstwach turystycznych (w okresie jednego miesiąca) a ponadto jako ćwiczenia terenowe: objazdy turystyczne o tematyce przestrzenno-kulturowej (1 tydzień), udział w targach specjalistycznych (1 tydzień), ćwiczenia terenowe w zakresie ekologii i higieny (3 dni i 1 dzień) oraz 10-dniowy obóz wędrowny-tramping (załącznik 5). Natomiast w Akademii Ekonomicznej realizowana jest jedynie miesięczna praktyka w przedsiębiorstwie turystycznym.

Plan studiów stacjonarnych (dziennych i wieczorowych) na kierunku Turystyka i Rekreacja , specjalność Turystyka, na II stopniu magisterskim obejmuje 3 semestry zajęć. W tym okresie realizowane są przedmioty z zakresu zarządzania, gospodarki finansowej,

prawa gospodarczego, statystyki. Kontynuowana jest problematyka ekologii człowieka i walorów turystycznych.

Są tu specjalizacje - Regionalna Polityka Turystyczna - z przedmiotem zgodnym z tytułem specjalizacji, z problematyką administracji publicznej i samorządowej oraz zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego oraz specjalizacja - Międzynarodowy Rynek Turystyczny - z krajową polityką turystyczną, zarządzaniem międzynarodowymi projektami turystycznymi i problematyką zagranicznych rynków turystycznych.

Ponadto istnieje możliwość wyboru przedmiotów na 7 i 9 semestrze. Jednakże wybór jest o wiele bardziej ograniczony, aniżeli miało to miejsce w przypadku wykładów do wyboru w Akademii Ekonomicznej.

Podobnie jak na pierwszym stopniu - istnieje obowiązek odbycia miesięcznej praktyki w przedsiębiorstwie turystycznym oraz tygodniowego objazdu w ramach specjalizacji. Na I i II stopniu są zajęcia fakultatywne z możliwością wyboru rodzaju szkolenia: pilota wycieczek, instruktora narciarstwa, kasjera walutowego itp. (załącznik 6).

Na studiach zaocznych magisterskich na kierunku Turystyka i Rekreacja, specjalność Turystyka - dla absolwentów pomaturalnych Szkół Obsługi Ruchu Turystycznego i Hotelarstwa, w zakresie przedmiotów podstawowych[1] przewidziany jest program zbliżony do I i II stopnia studiów dziennych i wieczorowych (z różną liczbą godzin). Ponadto są przedmioty uzupełniające dla absolwentów ORT - z hotelarstwa, dla absolwentów Hotelarstwa - marketing, geografia, ekonomika turystyki oraz organizacja usług turystycznych.

Na studiach zaocznych, analogicznie do II stopnia studiów dziennych i wieczorowych, istnieją dwie specjalizacje - Regionalna Polityka Turystyczna i Międzynarodowy Rynek Turystyczny - z niewielkimi zmianami programowymi. Wykłady do wyboru różnią się jedynie liczbą godzin.

Dla studentów nie pracujących w turystyce proponowana jest 2 tygodniowa praktyka. Dla wszystkich - trzydniowy objazd turystyczny. Są również zajęcia fakultatywne (załącznik 7).

Reasumując należy stwierdzić, że profil kształcenia w obu analizowanych Uczelniach jest różny. Studenci Akademii Ekonomicznej w większym stopniu, wynikającym z szerokiego zakresu przedmiotów bloku A i B mają przygotowanie do pracy w jednostkach obsługi ruchu turystycznego traktowanych jako elementy systemu gospodarczego, ze znajomością specyfiki ich działania. Studenci AWF przygotowani są do pracy w zakresie bezpośredniej obsługi turystów, z większą znajomością techniki świadczenia usług. Zróżnicowanie to ma pełne uzasadnienie i profile kształcenia obu Uczelni winny posiadać swoją specyfikę, różnicującą kwalifikacje kadr turystycznych.

MIĘDZYNARODOWA SZKOŁA TURYSTYKI I HOTELARSTWA

Z inicjatywy Akademii Ekonomicznej w Krakowie przy współudziale Akademii Wychowania Fizycznego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Politechniki Krakowskiej, Akademii

[1] Wg nowego planu studiów, obowiązującego od roku akad. 1997/98

Rolniczej, Akademii Sztuk Pięknych, Wyższej Szkoły Pedagogicznej oraz Agencji Rozwoju Regionu Krakowskiego, przy poparciu władz miejskich i wojewódzkich podpisane zostało w roku 1996 porozumienie o powołaniu Akademickiej Fundacji Turystyki. Fundacja zamierza utworzyć Międzynarodową Szkołę Turystyki i Hotelarstwa, która ma rozpocząć działalność w roku akademickim 1997/98.

Szkoła ma stanowić wspólne przedsięwzięcie wymienionych Uczelni krakowskich. Będą to wyższe zawodowe studia licencjackie dla studentów polskich, z możliwością podejmowania nauki również przez studentów zagranicznych. W przyszłości przewiduje się możliwość uruchomienia 2-letnich studiów magisterskich. Celem tej szkoły jest przygotowanie kadr kierowniczych średniego szczebla dla branży turystycznej i hotelarskiej. Program wzorowany jest na europejskich standardach nauczania. Szczególny nacisk, obok przedmiotów branżowych, położony jest na naukę języków obcych (część zajęć prowadzona będzie w obcych językach) oraz przewidywany jest duży udział praktyk krajowych i zagranicznych w procesie nauczania. Planowana jest krajowa i zagraniczna kadra wykładowców. Studia będą odpłatne. Opłata powinna pokrywać koszty utrzymania Uczelni.

Zakres działań Szkoły będzie obejmował proces kształcenia i dokształcania, badania naukowe, działalność wydawniczą oraz konsultacje i doradztwo dla praktyki gospodarczej. Aktualnie opracowany został plan studiów stacjonarnych na kierunku Turystyka i Rekreacja.[2] Obejmuje on kompleks przedmiotów kształcących w zakresie procesu gospodarowania przedsiębiorstw: mikroekonomia, prawo gospodarcze, organizacja i zarządzanie, rachunkowość, finanse przedsiębiorstw w tym bloku znalazły się również przedmioty zawierające marketingowe zasady działania jednostek - marketing mix, zarządzanie i strategie marketingowe. Blok ten kończą zajęcia wyjaśniające psychologiczne podstawy procesu podejmowania decyzji konsumentów na rynku.

Kolejne przedmioty wyjaśniają proces tworzenia dóbr turystycznych - to atrakcje, infrastruktura i zagospodarowanie turystyczne.

Następny blok zajęć ma na celu kształcenie w zakresie określonych umiejętności i technik, które powinien posiadać każdy pracownik biura podróży i hotelu. Począwszy od wiedzy dotyczącej samoorganizacji, przez techniki komputerowe, pracy biurowej, do znajomości zasad kształtowania kontaktów międzyludzkich, czemu służyć ma przedmiot komunikowanie interpersonalne, będące jednocześnie przygotowaniem do przedmiotu negocjacje.

Kolejne przedmioty mają na celu przekazanie zasobu wiadomości z zakresu działania jednostek branżowych. Wprowadzeniem jest określenie istoty współczesnej turystyki. W sferze obsługi zwrócono szczególną uwagę na etykietę zawodową, aplikacje marketingowe znajdują wyraz w przedmiotach: tworzenie produktu turystycznego , zarządzanie biurem turystycznym, promocja turystyczna i w studiach przypadku realizowanych w ostatnim semestrze studiów. Studia przypadku obejmują również umiejętności z zakresu organizacji i zarządzania. Tutaj też znalazła się problematyka hotelarstwa i jednostek z otoczenia, z którymi współpracują biura podróży tworząc produkt turystyczny.

Przywiązując dużą wagę do bardzo dobrej znajomości języków obcych w planie studiów przewidziano naukę trzech języków, dwóch przez cały okres studiów w liczbie blisko 400 godz. każdy oraz jednego od trzeciego semestru w ilości prawie 200 godz.

---

[2] przez zespół w składzie: Z. Kruczek, A. Nowakowska, J. Raciborski, J. Zdebski

Ponadto proponowana jest jedna praktyka dwumiesięczna po I roku studiów oraz druga praktyka całosemestralna na 4 semestrze (krajowa i zagraniczna).

Możliwe są również zajęcia fakultatywne - pilota wycieczek, informatora turystycznego, kasjera walutowego. (załącznik 8).

Tworząc plan studiów zwrócono szczególną uwagę na dużą liczbę ćwiczeń, ograniczanie ilości zajęć wykładowych, na taką kompozycję przedmiotów, aby absolwent po ukończeniu Szkoły oprócz zasobu wiedzy teoretycznej posiadał wiedzę i umiejętności praktyczne. Jest to specyfika zawodowych szkół wyższych.

Kierunek: ZARZĄDZANIE I MARKETING STUDIA DZIENNE

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów																	
				1		2		3		4		5		6		7		8		9	
				w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c
	BLOK A																				
1.	Encyklopedia prawa	1	45	45																	
2.	Geografia ekonomiczna	1	45	30	15																
3.	Historia gospodarcza	1	45	45																	
4.	Mikroekonomia	2	120	30	30	30	30														
5.	Matematyka	2	120	30	30	30	30														
6.	Podstawy informatyki	2	120	30	30	30	30														
7.	Podstawy organizacji i zarządzania	2	60			30	30														
8	Podstawy rachunkowości	2	60			30	30														
9.	Makroekonomia	4	120					30	30	30	30										
10.	Statystyka	4	90					15	30	15	30										
11.	Język obcy I	1-7z 8	360		45		45		45		45		45		45		45		45		
12.	Język obcy II	1-7z 8	360		45		45		45		45		45		45		45		45		
13.	Wychowanie fizyczne	1-6z	180		30		30		30		30		30		30						
14.	Proseminarium Seminarium magisterskie	5z 6-9z	30 120										30		30		30		30		30
	BLOK B1																				
15.	Finanse	3	30					15	15												
16.	Podstawy marketingu	3	60					30	30												
17.	Ekonometria	5	30									15	15								
18.	Międzynarodowe stosunki gospodarcze	6z	30											30							
19.	Polityka ekonomiczna	6	30											30							
	BLOK B2																				
20.	Proces zarządzania	3	60					30	30												
21.	Rachunkowość zarządcza I	3	45					30	15												
22.	Finanse przedsiębiorstw	4	45							45											
23.	Instytucje rynkowe	4	30							30											
24.	Prawo gospodarcze	4	60							30	30										
25.	Rozwój naukowego zarządzania	4	30							30											
26.	Analiza rynku	5	45									15	30								
27.	Elementy ekonomiki i organizacji przedsiębiorstw	5	30									30									
28.	Zarządzanie personelem	5	45									30	15								
29.	Zarządzanie strategiczne	5	30									30									
30	Wstęp do socjologii	6z	30											30							
31.	Nauka o polityce	8z	30															30			
32.	Filozofia	8z	30																	30	

Akademia Ekonomiczna w Krakowie Wydz. Zarządzania

Kierunek: ZARZĄDZANIE I MARKETING — STUDIA DZIENNE

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów							
				6		7		8		9	
				w	c	w	c	w	c	w	c
BLOK C 1	Specjalność: **GOSPODARKA TURYSTYCZNA**										
33.	Organizacja i technika usług hotelarskich	6	60	15	45						
34.	Podstawy gospodarki turystycznej	6	30	30							
35.	Rynek turystyczny	6z	30	15	15						
36.	Marketing usług turystycznych	7	60			15	45				
37.	Organizacja i działalność biur podróży	7	60			30	30				
38.	Promocja usług turystycznych	7z	15			15					
39.	Badania marketingowe w turystyce	8z	45					15	30		
40.	Obsługa finansowa rynku turystycznego	8z	30					15	15		
41	Prawo turystyczne	8	30					30			
42	Systemy informatyczne w turystyce	8z	30						30		
BLOK C 2											
43.	Wykłady do wyboru	7-9z	300			90		75		135	
Razem egzaminów/godzin		5	690	2 / 120		2 / 225		1 /210		0 /135	

Załącznik 1

Akademia Ekonomiczna w Krakowie Wydz. Zarządzania

Lista - oferta przedmiotów swobodnego wyboru (blok C2) na studiach dziennych magisterskich na Wydziale Zarządzania w 7. semestrze

Nazwa przedmiotu	Nazwisko prowadzącego
Wykłady (grupa wykładowa powyżej 30 osób)	
1. Atrakcje turystyczne	dr Zygmunt Kruczek
2. Badania marketingowe w handlu	dr Krzysztof Wojdacki
3. Drogi i bariery prywatyzacji przedsiębiorstw w Polsce	dr hab. Ryszard Borowiecki, prof. AE
4. Kierunki przekształceń strukturalno-własnościowych w gospodarce	dr hab. Ryszrd Borowiecki, prof. AE
5. Komunikacja w zespole projektowym	dr Marian Kuraś
6. Kształtowanie wizerunku firmy	prof. dr hab. Jerzy Altkorn
7. Małe i średnie przedsiębiorstwa we współczesnej gospodarce	dr Maria Chomątowska, st. wykład.
8. Marketing biur podróży	dr Leszek Strzembicki, st. wykład.
9. Marketing przemysłowy	dr hab. Danuta Surówka-Marszałek
10. Międzynarodowy ruch turystyczny	dr hab. Anna Nowakowska, prof. AE
11. Organizacja i sztuka sprzedaży	prof. dr hab. Andrzej Szromnik
12. Rachunkowość finansowa	dr Halina Soczówka, st. wykład.
13. Rachunkowość podatkowa	dr Alicja Dziuba-Burczyk, st. wykład.
14. Reklama w turystyce	dr Monika Unrug, st. wykład.
15. Rozwiązywanie konfliktów organizacyjnych	dr Andrzej Kozina
16. Strategie promocji przedsiębiorstw handlowych	dr Regina Klimkowska
17. Strategie rozwojowe przedsiębiorstw handlowych	dr Grażyna Śmigielska
18. Symulacyjna gra decyzyjna TEES	dr Jerzy Skrzypek
19. Sztuka efektywnego kierowania ludźmi (aspekt psychospołeczny)	dr Maria Węgrzecka
20. Techniczna analiza kursów giełdowych	dr hab. Andrzej Iwasiewicz, prof. AE
21. Testowanie opinii konsumentów	dr Zofia Andrykiewicz Feczko
22. Zarządzanie finansami	dr Jan Tatar
23. Zasady negocjacji z instytucjami finansowymi	dr Czesław Mesjasz

Akademia Ekonomiczna w Krakowie Wydz. Zarządzania

Lista - oferta przedmiotów swobodnego wyboru (blok C2) na studiach dziennych magisterskich na Wydziale Zarządzania w 9. semestrze

Nazwa przedmiotu	Nazwisko prowadzącego
Wykłady (grupa wykładowa powyżej 30 osób)	
1. Agroturystyka	dr Leszek Strzembicki
2. Etyka a zarządzanie	dr Janina Filek
3. Filozofia praktyczna	dr Leopold Zgoda
4. Filozofia spotkania	dr Jerzy Bukowski
5. Informatyzacja firm produkcyjno-handlowych	dr Barbara Nowarska
6. Komunikacja w przedsiębiorstwie	dr Janusz Czekaj
7. Metody pomiaru i oceny przedsiębiorstwa	dr hab. Stanisław Chomątowski
8. Obrót dziełami sztuki	dr hab. Leszek Rudnicki
9. Odpowiedzialność za produkt	dr Bogusława Gnela
10. Prawo czekowe i wekslowe	dr Bogusława Gnela
11. Problematyka prawna nieruchomości	dr Lucyna Jachimowska-Jaskólska
12. Rachunkowość holdingów	dr Jerzy Kuchmacz
13. Sieci neuronowe w organizacji i zarządzaniu	dr Paweł Lula
14. Strategie rozgrywania sytuacji psychologicznie trudnych	dr Maria Węgrzecka
15. Wybrane zagadnienia rynku pracy	dr Anna Piechnik Kurdziel
16. Wywiad gospodarczy	dr Mirosław Kwieciński

Akademia Ekonomiczna w Krakowie Wydz. Zarządzania

Kierunek : **ZARZĄDZANIE I MARKETING** **STUDIA WIECZOROWE**

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów											
				1		2		3		4		5		6	
				w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c
	BLOK A														
1.	Encyklopedia prawa	1	60	60											
2.	Matematyka dla ekonomistów	1	60	30	30										
3.	Podstawy organizacji i zarządzania	1	60	30	30										
4.	Informatyka	2	120	30	30	30	30								
5.	Mikroekonomia	2	120	30	30	30	30								
6.	Makroekonomia	2	60			30	30								
7.	Podstawy rachunkowości	2	60			30	30								
8	Statystyka	2	60			30	30								
9.	Język obcy	1-5z 6	270		45		45		45		45		45		45
10.	Seminarium dyplomowe	6z	60										30		30
	BLOK B1														
11.	Finanse	3	30					15	15						
12.	Międzynarodowe stosunki gospodarcze	3z	30					30							
13.	Podstawy marketingu	3	60					30	30						
	BLOK B2														
14.	Instytucje rynkowe	3	30					30							
15.	Procesy zarządzania	3	60					30	30						
16.	Zarządzanie strategiczne	3	30					30							
17.	Analiza rynku	4	45							15	30				
18.	Ekonomika i organizacja przedsiębiorstw	4	45							30	15				
19.	Rachunkowość zarządcza I	4	45							30	15				
20.	Zarządzanie personelem	4	45							15	30				
21.	Prawo gospodarcze	5	60									30	30		
Razem egzaminów /godzin w semestrze				3/345		5/345		5/285		4/225		1/135		1/75	
Razem egzaminów /godzin w roku		19	1380	8/690				9/510				2/210			

Akademia Ekonomiczna w Krakowie Wydz. Zarządzania

Kierunek : **ZARZĄDZANIE I MARKETING** **STUDIA WIECZOROWE**

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów					
				5		6		7	
				w	c	w	c	w	c
BLOK C1	Specjalność: **GOSPODARKA TURYSTYCZNA**								
23.	Podstawy gospodarki turystycznej	4	30	30					
24.	Rynek turystyczny	4z	15	15					
25	Obsługa finansowa rynku turystycznego	5z	30			15	15		
26.	Organizacja i technika usług hotelarskich	5	60			15	45		
27.	Organizacja i działalność biur podróży	5	60			30	30		
28	Programowanie imprez turystycznych	5z	15				15		
29.	Badania marketingowe w turystyce	6z	30					15	15
30.	Marketing usług turystycznych	6	45					15	30
31.	Prawo turystyczne	6	15					15	
32.	Promocja w turystyce	6z	15					15	
33.	Systemy informatyczne w turystyce	6z	15						15
	BLOK C2								
34.	Wykład do wyboru	5,6z	48			24		24	
Razem egzaminów /godzin		5	378	1/45		2/189		2/144	

Akademia Ekonomiczna w Krakowie Wydz. Zarządzania

Kierunek: **ZARZĄDZANIE I MARKETING** **STUDIA ZAOCZNE**

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów													
				1		2		3		4		5		6		7	
				w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c
	BLOK A																
1.	Matematyka stosowana	1	26	8	18												
2.	Encyklopedia prawa	1	14	14													
3.	Podstawy organizacji i zarządzania	1	20	8	12												
4.	Mikroekonomia	2	48	8	16	8	16										
5.	Matematyka finansowa	2	12			4	8										
6.	Podstawy informatyki	2	32	4	12	4	12										
7.	Podstawy marketingu	2	20			10	10										
8	Podstawy rachunkowości	2	30			10	20										
9.	Statystyka	4	40					6	10	8	16						
10	Wstęp do makroekonomii	4	32					6	10	6	10						
11.	Język obcy	1-5z 6	108		18		18		18		18		18		18		
12.	Seminarium dyplomowe	5-7z	48										12		12		24
	BLOK B1																
13	Finanse	3	20					10	10								
	BLOK B2																
14.	Instytucje rynkowe	3	12					12									
15.	Rachunkowość zarządcza I	3	24					12	12								
16.	Analiza rynku	4	12							4	8						
17.	Elementy ekonomiki i organizacji przedsiębiorstw	4	12							12							
18.	Międzynarodowe stosunki gospodarcze	4z	12							12							
19.	Prawo gospodarcze	4	18							18							
20.	Proces zarządzania	4	24							8	16						
21.	Zarządzanie personelem	5	12									4	8				
22.	Zarządzanie strategiczne	5	18									6	12				
Razem egzaminów /godzin w semestrze				3 /118		6 /140		3 /106		6 /136		2 /60		1 /30		0 /24	
Razem egzaminów /godzin w roku		20	614	9 /258		9 /242				3 /90				0 /24			

Akademia Ekonomiczna w Krakowie Wydz. Zarządzania

Kierunek : **ZARZĄDZANIE I MARKETING** **STUDIA ZAOCZNE**

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dziny	Semestr studiów					
				5		6		7	
				w	c	w	c	w	c
BLOK C1	Specjalność: **GOSPODARKA TURYSTYCZNA**								
23.	Organizacja i działalność biur podróży	5	30	10	20				
24.	Podstawy gospodarki turystycznej	5	20	20					
25	Rynek turystyczny	5z	12	4	8				
26.	Obsługa finansowa rynku turystycznego	6	20			10	10		
27.	Organizacja i technika usług hotelarskich	6	30			10	20		
28	Programowanie imprez turystycznych	6	12			4	8		
29.	Badania marketingowe w turystyce	7z	20					10	10
30.	Marketing usług turystycznych	7	22					10	12
31.	Prawo turystyczne	7	14					14	
32.	Promocja w turystyce	7z	10					10	
	BLOK C2								
33.	Wykład do wyboru	7z	10					10	
Razem egzaminów /godzin		7	200	2 /62		3 /62		2 /76	

Akademia Ekonomiczna w Krakowie Wydz. Zarządzania

Kierunek : **ZARZĄDZANIE I MARKETING** **STUDIA UZUPEŁNIAJĄCE MAGISTERSKIE - zaoczne**

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów							
				1		2		3		4	
				w	c	w	c	c	w	c	w
	BLOK A										
1.	Seminarium magisterskie	z	80		20		20		20		20
	BLOK B2										
2.	Rozwój naukowego zarządzania	1	20	8	12						
3.	Historia myśli ekonomicznej	3	20					20			
4.	Filozofia	4z	12							12	
5.	Politologia	4z	12							12	
6.	Socjologia	4z	12							12	
	BLOK C1 (przedmioty wspólne dla wszystkich specjalności na kierunku)										
7.	Ekonomia II	1	20	8	12						
8.	Przedsiębiorstwo w gospodarce rynkowej	1	20	8	12						
9.	Strategie marketingowe	1	20	8	12						
10.	Zarządzanie projektami ekonomicznymi i organizatorskimi	1	20	8	12						
11.	Rozwój personelu	2	20			8	12				
12.	Rachunkowość (bez sp. Rachunkowość)	2	20			20					
13.	Ekonometria i badania operacyjne	3	20					8	12		
14.	Zarządzanie finansami przedsiębiorstw	3	20					20			
15.	Zarządzanie jakością	3	12					4	8		
	BLOK C2 (na wszystkich specjalnościach na kierunku)										
16.	Przedmiot do wyboru	z	36							36	
	Razem egzaminów /godzin w semestrze			5 /120		2 /60		4 /92		4 /92	
	Razem egzaminów /godzin w roku	15	364	7 /180				8 /184			

Akademia Ekonomiczna w Krakowie Wydz. Zarządzania

Kierunek : **ZARZĄDZANIE I MARKETING** **STUDIA UZUPEŁNIAJĄCE MAGISTERSKIE - zaoczne**

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów							
				1		2		3		4	
				w	c	w	c	c	w	c	w
BLOK C1	Specjalność: **GOSPODARKA TURYSTYCZNA**										
17.	Programowanie produktu turystycznego	1	12	4	8						
18.	Promocja usług turystycznych	1z	12	12							
19.	Zarządzanie marketingowe w turystyce	1	20	6	14						
20.	Biznes plan biur podróży i hoteli	2z	20			4	16				
21.	Polityka cen w gospodarce turystycznej	2	10			10					
22.	Projektowanie przedsięwzięć inwestycyjnych w turystyce	2z	16			4	12				
23.	Rozliczenia finansowe w turystyce	2	16			16					
24.	Programowanie rozwoju gospodarki turystycznej w regionie	3z	16					4	12		
25.	Systemy informatyczne w turystyce	3z	16						16		
26.	Turystyka wiejska i ekologiczna	3	12					12			
27.	Zagraniczne rynki turystyczne	3	10					10			
Razem egzaminy /godziny		6	160	1 /34		3 /62		2 /54		0 /0	

PLAN STUDIÓW DZIENNYCH KIERUNKU „TURYSTYKA I REKREACJA" -Specjalność „Turystyka" Załącznik 5
W AWF KRAKÓW - STOPIEŃ I - LICENCJAT

LP	Nazwa Przedmiotu	Razem	Ogółem		Semestr 1		Semestr 2		Semestr 3		Semestr 4		Semestr 5		Semestr 6		Egz./zal.
		Tygodnie dydaktyczne			15		15		15		14		13		15		
			W	Cw.	W	Cw.	W	Cw.	W	Cw	W	Cw.	W	Cw.	W	Cw.	
1.	Ekonomia	60	30	30	2	2											E1
2	Ekonomika turystyki	45	15	30					1	2							E3
3.	Prawo	60	30	30			2	2									E2
4.	Organizacja i zarządzanie	42	14	28							1	2					E4
5.	Finanse i rachunkowość	45	15	30					1	2							E3
6.	Marketing	87	45	42					2	1	1	2					E4
7.	Podstawy psychologii i sztuka negocjacji	60	30	30	2	2											E1
8.	Podstawy socjologii	60	30	30			2	2									E2
9	Elementy pedagogiki	39	13	26							1	2					E5
10.	Ekologia człowieka - podstawy	42	14	28							1	2					E4
11	Higiena w turystyce	45	30	15					2	1							E3
12	Geografia turystyczna	60	30	30	2	2											E1
13	Historia kultury i sztuki	60	30	30			2	2									E2
14	Krajoznawstwo	45	15	30					1	2							E3
15	Propedeutyka turystyki i rekreacji	60	30	30	2	2											E1
16	Podstawy informatyki	45	15	30					1	2							E3
17	Systemy informatyczne	28	14	14							1	1					Z4
18	Organizacja pracy biurowej	28	-	28							-	2					Z4
19	Turystyka kwalifikowana i środowiskowa	42	14	28							1	2					E4
20	Promocja i informacja turystyczna	26	13	13									1	1			Z5

SPECJALIZACJA „ORGANIZACJA USLUG TURYSTYCZNYCH" - Egzamin po 6 semestrze ze specjalizacji																	
21	Organizacja i funkcjonowanie jednostek ORT	39	26	13									2	1			Z5
22	Tworzenie produktu turystycznego	52	13	39									1	3			Z5
23	Obsługa klienta	60	15	45											1	3	Z6
24	Transport i ubezpieczenia	45	15	30											1	2	E6
SPECJALIZACJA „HOTELARSTWO" - Egzamin po 6 semestrze ze specjalizacji																	
25	Organizacja i funkcjonowanie zakładu hotel.	39	13	26									1	2			Z5
26	Promocja i informacja turystyczna	30	15	15											1	1	Z6
27	Usługi hotelarskie	52	13	39									1	3			Z5
28	Usługi gastronomiczne	60	30	30											2	2	Z6
29	Seminarium dyplomowe	56	-	56										2		2	
30	JĘZYK OBCY - I *	261		261		3		3		3		3		3		3	E6
31	JĘZYK OBCY II	261		261		3		3		3		3		3		3	E6
32	Wybrane formy rekreacji ruchowej	59		59		1		1		1		1					Z4
33	WYCHOWANIE FIZYCZNE	174		174		2		2		2		2		2		2	Z6
	RAZEM (bez specjalizacji)	1790	427	1363	8	17	7	17	8	19	5	20	1	11	-	10	

- **Specjalizacje** : Egzamin ze specjalizacji po semestrze 6,
- Organizacja usług turystycznych 196 - godzin
- Hotelarstwo 181 - godzin

Egzaminy - 1 semestr - 4
2 semestr - 4
3 semestr - 4
4 semestr - 4
5 semestr - 1
6 semestr - 4

* Wśród wybranych języków powinien być język angielski jako I przy kontynuacji lub jako II dla początkujących

PRAKTYKI

LETNI HOTEL AWF - 1 miesiąc po 4 semestrze
PRZEDSIĘBIORSTWO TURYSTYCZNE - 1 miesiąc po semestrze 5

ĆWICZENIA TERENOWE

OBJAZD TURYSTYCZNY (o tematyce przestrzenno-kulturowej) - 1 tydzień dydaktyczny (5 dni) w semestrze 4 (20 godzin dydaktycznych)
UDZIAŁ W TARGACH TURYSTYCZNYCH (wg specjalizacji) - 1 tydzień dydaktyczny (5 dni) 5 dni tydzień w semestrze 5 (20 godzin dydaktycznych)
ĆWICZENIA TERENOWE Z ZAKRESU EKOLOGII - 3 dni w semestrze 3, (18 godzin dydaktycznych)
ĆWICZENIA TERENOWE Z HIGIENY 1 dzień w sem. 3 (6 godzin dydaktycznych)

OBÓZ WĘDROWNY - TRAMPING

Obóz wędrowny/tramping po II semestrze (10 dni) (60 godzin dydaktycznych)

ZAJĘCIA FAKULTATYWNE

* Kasjer walutowy * Instruktor narciarstwa * Sternik, żeglarz, instruktor żeglarstwa * Pilot wycieczek zagranicznych * Informator turystyczny

Załącznik 6

PLAN STUDIÓW DZIENNYCH NA KIERUNKU „TURYSTYKA I REKREACJA" W AWF KRAKÓW

II - STOPIEŃ MAGISTERSKI - Specjalność „Turystyka"

LP.	Nazwa Przedmiotu	Razem	Ogółem		Semestr 7		Semestr 8		Semestr 9		Egzamin
			Tygodnie		15		14		14		zaliczenie
			W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	
1.	**Prawo gospodarcze**	60	30	30	2	2					7E
2	**Zarządzanie marketingowe**	56	14	42			1	3			8E
3	**Inwestycje w turystyce**	42	14	28			1	2			8E
4	**Ekologia człowieka - rozwój zrównoważony**	28	14	14					1	1	9E
5	**Gospodarka finansowa**	60	30	30	2	2					7E
6	**Geografia turystyczna - gospod. walorami**	30	15	15	1	1					7E
7	**Metodologia pracy naukowej**	45	30	15	2	1					7z
8	**Statystyka**	30	15	15	1	1					7z
9	**Zarządzanie zasobami ludzkimi**	28	14	14					1	1	9E
SPECJALIZACJA - **REGIONALNA POLITYKA TURYSTYCZNA**											**E8**
10	**Regionalna polityka turystyczna**	70	28	42			2	3			8E
11	**Administracja publiczna i samorządowa**	42	14	28			1	2			8Z
12	**Zagospodarowanie turystyczne**	42	28	14			2	1			8E
SPECJALIZACJA - **MIĘDZYNARODOWY RYNEK TURYSTYCZNY**											**E8**
13	**Zarządzanie Międzynarodowymi Projektami Turystycznymi**	70	14	56			1	4			8E
14	**Krajowa polityka turystyczna**	42	14	28			1	2			8Z
15	**Zagraniczne rynki turystyczne**	42	28	14			2	1			8E

PRZEDMIOTY DO WYBORU - * z 7 przedmiotów student wybiera minimum 3											
16	Elementy kulturotwórcze w turystyce *	30	15	15	1	1					7Z
17	Psychologia *	30	15	15	1	1					7Z
18	Antropologia społeczna	28	14	14					1	1	9Z
19	Komunikacja społeczna *	30	15	15	1	1					7Z
20	Politologia (konwersatorium) *	28	14	14					1	1	9Z
21	Filozofia *	30	15	15	1	1					7Z
22	Jakość usług turystycznych*	30	15	15	1	1					7Z
23	SEMINARIUM MAGISTERSKIE	56		56			-	2		2	9z
24	JĘZYK OBCY - I (Angielski)	129		129	-	3	-	3	-	3	9E
25	JĘZYK OBCY II (do wyboru)	58		58	-	2	-	2	-		8z
26	WYCHOWANIE FIZYCZNE	86		84		2		2		2	9z
	RAZEM (bez specjalizacji) - minimum	796	221	575	8+3	13+3	2	13	2+2	10+2	

SPECJALIZACJE: REGIONALNA POLITYKA TURYSTYCZNA - 154 - godzin
MIĘDZYNARODOWY RYNEK TURYSTYCZNY - 154 - godzin
[Student wybiera obowiązkowo 1 specjalizację i 1 jeden przedmiot z drugiej specjalizacji]

PRAKTYKI PRAKTYKA MANAGERSKA - 1 miesiąc po semestrze 8

ĆWICZENIA OBJAZD W RAMACH SPECJALIZACJI - 1 tydzień dydaktyczny (5 dni) w semestrze 8
ZAJĘCIA FAKULTATYWNE 1. Pilot wycieczek zagranicznych 2. Przewodnik turystyczny

Egzaminy: 7 semestr - 5
8 semestr - 4 + 1 (przedmiot wybrany z drugiej specjalizacji)
9 semestr - 3

PROGRAM PRZYGOTOWANY PRZEZ KOMISJĘ W SKŁADZIE: Przewodniczący - prof. dr hab. J. Fenczyn
Członkowie: prof. dr hab. S. Żmuda, prof. dr hab. T. Kasperczyk, dr Z. Kruczek, dr J. Raciborski, dr B. Walas

Kraków 26.11.1995

PLAN STUDIÓW ZAOCZNYCH - MAGISTERSKICH NA KIERUNKU „TURYSTYKA I REKREACJA"
- Specjalność „*Turystyka*" dla absolwentów Pomaturalnych Szkół ORT i Hotelarstwa realizowany od roku akadem. 1997/98

	PRZEDMIOT	Wymiar godzin			I ROK				II Rok				III Rok				
					1 sem		2 sem		3 sem		4 sem		5 sem		6 sem		
		ogół.	w.	ćw.	w.	ćw.	w.	ćw.	w.	ćw.	w.	ćw.	w.	ćw.	w.	ćw.	
1.	Ekonomia	30	20	10	10	5	10	5									E - 2
2.	Organizacja i zarządzanie	30	20	10			20	10									E - 2
3.	Finanse	20	10	10			10	10									E - 2
4.	Psychologia	20	10	10	10	10											E - 1
5.	Negocjacje	20	10	10							10	10					Z - oc
6.	Pedagogika z elementami andragogiki	20	10	10									10	10			E -5
7.	Podstawy socjologii	30	20	10					20	10							E - 3
8.	Historia kultury i sztuki	20	10	10					10	10							E - 3
9.	Krajoznawstwo	20	10	10							10	10					E - 4
10.	Teoria turystyki i rekreacji	30	15	15	10	10	5	5									E - 2
11.	Systemy informatyczne w turystyce	30	10	20			5	10	5	10							Z -oc
12.	Turystyka kwalifikowana i środowiskowa	20	10	10					10	10							E -oc
13.	Promocja i informacja turyst.	20	6	14					6	14							Z -oc
14.	Usługi transportowe	20	10	10					10	10							Z -oc
15.	Prawo gospodarcze	30	20	10	20	10											E - 1
16.	Zarządzanie marketingowe	30	20	10							20	10					E - 4
17.	Inwestycje w turystyce	20	10	10									10	10			Z - oc
18.	Ekologia - rozwój zrównoważony	20	10	10							10	10					E - 4
19.	Gospodarowanie walorami .	20	10	10			10	10									Z - oc
20.	Statystyka	20	10	10					10	10							E -3
21	Promocja zdrowia w turys. i rekr.												10				Z
22.	Zarządzanie personelem	20	10	10											10	10	Z -oc 6
23.	**JĘZYK OBCY I***	88		88		16		16		16		16		12		12	E - 6
24.	**JĘZYK OBCY II* /do wyboru/**	80		80		16		16		16		16		16			E -5
25.	**Organizacja usług** hotelarskich /dla absolw. ORT/	20	10	10	10	10											Z -oc 1
26	**Marketing /dla absolw. Hotel/**	20	10	10			10	10									E - 2
27.	**Geografia turystyki /dla abs. Hotel./**	20	10	10	10	10											E - 1
28.	**Ekonomika turystyki /dla absolwentów Hotelarstwa/**	20	10	10	10	110											E - 1
29.	**Organizacja usług turyst./ dla**	20	10	10	10	10											Z-oc

	RAZEM ORT	708	277	419	60	77	61	86	72	94	50	72	30	48	10	22	
	RAZEM HOTELARSTWO	768	307	449	80	97	71	96									
SPECJALIZACJA REGIONALNA POLITYKA TURYSTYCZNA																	
30.	Regionalna polityka turyst.	30	15	15											15	15	E - 6
31	Administracja publiczna i samorządowa	20	10	10									10	10			Z - oc
SPECJALIZACJA MIĘDZYNARODOWY RYNEK TURYSTYCZNY																	
32.	Międzynarodowe stosunki w turystyce	16	16										16				Z
33.	Zarządzanie Międzynarodowymi Projektami Turystycznymi	20	10	10											10	10	E - 6
34.	Zagraniczne rynki turystyczne	16	8	8									8	8			Z - oc
PRZEDMIOTY DO WYBORU - po 2 przedmioty w semestrze - student wybiera cztery **											**24**		**24**				**E - 4,5**
35.	Elementy kulturotwórcze w turystyce*	12	12														E
36.	Antropologia kulturowa *	12	12														E
37.	Komunikacja Społeczna *	12	12														E
38.	Politologia *	12	12														E
39.	Filozofia *	12	12														E
40.	Jakość usług turystycznych *	12	12														E
41.	Inne przedmioty wg propozycji Katedr *	12	12														E
42.	Proseminarium	10		10								10					Z
43.	Seminarium magisterskie	20		20										10		10	Z

* Wśród wybranych języków powinien być język angielski jako I przy kontynuacji lub jako II dla początkujących

PRAKTYKI (dla studentów nie pracujących aktualnie w turystyce, wg specjalizacji) - 2 tygodnie na roku 3

**** Spośród przedmiotów wymienionych w poz. 35 - 40 oraz zgłoszonych zgodnie z pkt. 41 studenci dokonują wyboru w sem IV i V po dwa przedmioty. Uruchamiane są 2 przedmioty na które zgłosiło się najwięcej studentów. Przedmioty kończą się egzaminem.**

ĆWICZENIA TERENOWE OBJAZD TURYSTYCZNY 3 dni na koszt studentów **- (zintegrowana tematyka z zakresu gospodarki turystycznej) 18 godzin w semestrze 4**

ZAJĘCIA FAKULTATYWNE * Pilot wycieczek zagranicznych * Informator turystyczny

SPECJALIZACJE : REGIONALNA POLITYKA TURYSTYCZNA - godzin 50

MIĘDZYNARODOWY RYNEK TURYSTYCZNY - godzin 52

[Student obowiązkowo wybiera jedną specjalizację i jeden przedmiot z drugiej specjalizacji]

Łączna ilość godzin : I sem. - 177
II sem. - 167
III sem. - 166
IV sem. - 156
V sem. - 132
VI sem. - 72

Egzaminy: 1 semestr 4 /2/ 4 semestr 4
2 semestr 4 /3/ 5 semestr 4
3 semestr 4 6 semestr 2

załącznik 8

PLAN STUDIÓW STACJONARNYCH NA KIERUNKU „TURYSTYKA I REKREACJA"
W MIĘDZYNARODOWEJ SZKOLE TURYSTYKI I HOTELARSTWA W KRAKOWIE
NA STOPIEŃ — LICENCJAT

Lp	Nazwa Przedmiotu	Razem	Ogółem		Semestr 1		Semestr 2		Semestr 3		Semestr 4		Semestr 5		Semestr 6		Egz./ zal.
		Tygodnie dydaktyczne			16		16		16		Praktyka		16		16		
			W	ĆW.	W	ĆW.	W	ĆW.	W	ĆW.	W	ĆW.	W	ĆW.	W	ĆW.	
1.	Mikroekonomia	64	32	32	1	1	1	1									E2
2.	Prawo gospodarcze	64	32	32					2	2							E3
3.	Organizacja i zarządzanie	64	32	32	2	2											E1
4.	Case study-org. i zarządzanie	48	–	48												3	Z-6
5.	Rachunkowość przedsiębiorstw	48	16	32			1	2									E2
6.	Finanse przedsiębiorstw	48	16	32									1	2			Z-5
7.	Marketing Mix	48	16	32			1	2									E2
8.	Zarządzanie marketingowe	48	16	32									1	2			E5
9.	Case study-marketing	48	–	48												3	Z-6
10.	Strategia marketingowa	32	16	16											1	1	E6
11.	Psychologia konsumenta	32	16	16	1	1											E1
12.	Atrakcje turystyczne	128	48	80	1	2	1	2	1	1							E3
13.	Infrastruktura i	48	32	16					2	1							E3
14.	Samoorganizacja	32	16	16	1	1											Z-1
15.	Pracownia komputerowa	96	–	96		4		2									Z-2
16.	Komputerowe systemy sprzedaży	32	–	32						2							Z-3
17.	Komputerowe wspomaganie	32	–	32										2			Z-4
18.	Techniki pracy biurowej	32	–	32				2									Z-2
19.	Komunikowanie interpersonalne	32	16	16					1	1							Z-3
20.	Promocja w turystyce	32	16	16											1	1	Z-6
21.	Negocjacje w businessie	32	16	16									1	1			Z-5
22.	Turystyka współczesna	32	16	16			1	1									Z-2
23.	Obsługa klienta - Etykieta zawodowa	32	16	16					1	1							Z-3
24.	Hotelarstwo	48	16	32									1	2			E5
25.	Zarządzanie biurem turystycznym	48	16	32											1	2	E6
26.	Tworzenie produktu turystycznego	48	16	32					1	2							E3
27.	Otoczenie usług turystycznych	64	32	32									2	2			E5

Lp	Nazwa Przedmiotu	Razem	Ogółem		Semestr 1		Semestr 2		Semestr 3		Semestr 4		Semestr 5		Semestr 6		Egz./ zal.
		Tygodnie dydaktyczne			16		16		16		Praktyka		16		16		
			W	ĆW.	W	ĆW.	W	ĆW.	W	ĆW.	W	ĆW.	W	ĆW.	W	ĆW.	
28.	Seminarium dyplomowe	80		80										2		2	Z-6
29.	JĘZYK OBCY– I*	384	–	384		6		6		4				4		4	E6
30.	Język Obcy II	384	–	384		6		6		4				4		4	E6
31.	Język Obcy III	192		192						4				4		4	E6
32.	WYCHOWANIE FIZYCZNE	160	–	160	–	2	–	2		2				2		2	Z-6
	RAZEM	2512	432	2080	6	25	5	26	8	24			6	27	3	26	

Egzaminy – 1 semestr – 2
2 semestr – 3
3 semestr – 4

Praktyka
5 semestr – 3
6 semestr – 5

PRAKTYKI

LETNIA – 2 miesiące po 2 semestrze
CAŁOSEMESTRALNA – w semestrze 4

ZAJĘCIA FAKULTATYWNE

* Kasjer walutowy * Instruktor narciarstwa * Pilot wycieczek zagranicznych * Informator turystyczny

prof. dr hab. Stefan Bosiacki
Katedra Ekonomiki i Organizacji Turystyki
AWF w Poznaniu

REFLEKSJE NAD SYSTEMEM KSZTAŁCENIA KADR DLA POLSKIEJ TURYSTYKI

Prognozy Światowej Organizacji Turystycznej wskazują, iż z początkiem XXI wieku liczba podróżujących za granicę osiągnie wielkość 1 mld osób, a światowe roczne obroty turystyczne kształtować się będą na poziomie ponad 7 bln USD.

W przemyśle turystycznym pracować będzie około 340 mln osób, co stanowić będzie około 7 % ogółu czynnych zawodowo.

Także w Polsce zakłada się, że właśnie turystyka wespół z gospodarką żywnościową i ochroną środowiska staną się motorem rozwoju ekonomicznego i społecznego kraju w XXI wieku.

Na przełomie drugiego i trzeciego tysiąclecia wpływy dewizowe Polski z tytułu obsługi zagranicznego ruchu turystycznego osiągną według szacunków 10 mld dolarów.

Jak z powyższych liczb wynika, polska turystyka staje się ogromną szansą rozwojową, dającą tej dziedzinie życia społeczno-gospodarczego nowy wymiar w życiu współczesnej Polski.

W oficjalnych dokumentach rządowych określających strategię rozwoju turystyki podkreśla się wyraźnie, iż o przyszłym kształcie polskiej gospodarki turystycznej i perspektywach jej rozwoju, oprócz różnorodnych czynników ekonomicznych, decydować będzie jakość kadr turystycznych.

W zatwierdzonym w dniu 19 września 1994 roku przez Radę Ministrów „Założeniach rozwoju gospodarki turystycznej" wielokrotnie podkreśla się rolę właściwie przygotowanych kadr w rozwoju polskiej turystyki. I tak do jednego z celów strategicznych zaliczono rozwijanie kształcenia i szkolenia turystycznego, zgodnie z potrzebami rynku, uwzględniając międzynarodowe doświadczenia.[1]

W omawianym dokumencie zwraca się uwagę, iż właśnie dość dobrze rozwinięta edukacja i kształcenie kadr turystycznych oraz rosnące zainteresowanie, głównie młodzieży, kształceniem i doskonaleniem turystycznym, to czynniki, które będą sprzyjać rozwojowi turystyki w naszym kraju.

Nie podważając ogólnej słuszności powyższego stwierdzenia, trzeba wyraźnie podkreślić, iż problem kształcenia kadr turystycznych wg. międzynarodowych standardów jawi się rzeczywiście jako jeden z istotniejszych w najbliższej przyszłości.

Problem kształcenia kadr turystycznych w naszym kraju wymaga rozwiązań systemowych, dostosowanych do wymogów międzynarodowego rynku pracy. Jest to tym pilniejsze, jeśli się weźmie pod uwagę fakt, iż przystąpienie Polski do Wspólnoty Europejskiej spowoduje pojawienie się na polskim rynku pracy kadr z innych państw i odwrotnie, polscy pracownicy będą mogli wybrać miejsce pracy w innych krajach europejskich. Chcąc zatem sprostać temu wyzwaniu Zjednoczonej Europy, trzeba bezwzględnie dostosować system kształcenia i doskonalenia kadr turystycznych w naszym kraju do tego, jaki obowiązuje w świecie.

Na szczęście dla nas, także w krajach europejskich nie udało się, jak dotąd, zunifikować systemu kształcenia kadr turystycznych i występuje tam dość duża różnorodność edukacyjna.[12]

Chcąc jednak w pełni dostosować polską gospodarkę turystyczną do standardów rynku międzynarodowego, trzeba będzie w bardzo szybkim czasie kształcić i edukować kadry turystyczne wg. wzorców międzynarodowych, trzeba będzie dostosowywać plany i programy kształcenia do obowiązujących we Wspólnocie Europejskiej.

Rodzą się jednak pytania, czy na wszystkich poziomach systemu edukacji turystycznej unifikować standardy kształcenia, czy należy postawić na holistyczny model kształcenia kadr turystycznych, czy raczej na specjalistyczny, zawodowy model kształcenia?

Powyższe pytania nie są li tylko wątpliwościami natury retorycznej, ale odpowiedź na nie ma fundamentalne znaczenie dla wyboru optymalnej strategii rozwoju gospodarki turystycznej w naszym kraju.

Moim zdaniem, unifikację programów kształcenia należy wprowadzić do turystycznego szkolnictwa zawodowego średniego i pomaturalnego (zawodowe szkoły gastronomiczno-hotelarskie, technika hotelarskie, studia policealne) oraz na pierwszym poziomie szkolnictwa wyższego (2 - 3 letnie studia licencjackie).

Absolutnie nieuzasadniona jest natomiast pełna unifikacja kształcenia na poziomie studiów magisterskich, które winny przygotowywać kadry turystyczne o szerokich horyzontach intelektualnych, rozumiejące różnorodne i zmieniające się uwarunkowania współczesnej turystyki.

Wydaje się, że na poziomie akademickim kształcenie winno opierać się o model holistyczny, uwzględniający wielointerdyscyplinarne podejście do problemów turystyki, tych bieżących i przyszłościowych. Pogląd o potrzebie holistycznego podejścia w kształceniu kadr turystycznych zyskuje coraz więcej zwolenników w świecie, a także w Polsce.[13] Moim zdaniem jest on słuszny, zważywszy na wielość interakcji, jakie zachodzą między turystyką a innymi sferami życia społecznego i gospodarczego w naszym kraju, wymagających wyjaśnienia i naukowej interpretacji. Dowodem może być fakt, iż także w Polsce kształceniem kadr turystycznych na poziomie wyższym zajmują się bardzo różne profilowo uczelnie.

W chwili obecnej kształceniem kadr turystycznych na poziomie wyższym zajmują się liczne państwowe szkoły wyższe oraz liczne prywatne, zawodowe szkoły powstałe w ostatnich kilku latach.

W naszej analizie te ostatnie, w niektórych fragmentach nie zostały uwzględnione z uwagi na fakt, iż pierwsze grupy absolwentów tych szkół dopiero w najbliższych latach opuszczą ich mury (w 1995 roku pojawili się na rynku pracy pierwsi absolwenci warszawskiej prywatnej szkoły turystyczno-hotelarskiej).

Z przeprowadzonych badań wynika, iż w chwili obecnej (stan na koniec 1995 roku) kadry turystyczne z wyższym wykształceniem przygotowują następujące szkoły wyższe:

1) Akademie Ekonomiczne w Krakowie, Poznaniu i we Wrocławiu oraz Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.

I tak: **Akademia Ekonomiczna w Krakowie** prowadzi studia jednostopniowe magisterskie, przygotowujące do pracy w turystyce na: kierunku zarządzanie, specjalizacja - ekonomika. turystyki oraz na kierunku międzynarodowe stosunki gospodarcze i polityczne, specjalizacja turystyka międzynarodowa.

Akademia Ekonomiczna w Poznaniu prowadzi 3-letnie studia licencjackie w **Wyższej Szkole Turystyki i Hotelarstwa,** na kierunku ekonomia, w zakresie specjalności: turystyka i hotelarstwo.

W tej uczelni prowadzone są również jednostopniowe studia magisterskie na kierunku ekonomia, w specjalności - polityka i ekonomika turystyki.

Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu, Wydział Zamiejscowy Gospodarki Regionalnej i Turystyki w Jeleniej Górze prowadzi zaoczne studia licencjackie na kierunku: ekonomia, w specjalności: ekonomika turystyki i hotelarstwa oraz studia zaoczne magisterskie uzupełniające (dla osób z licencjatem) na tym samym kierunku i specjalności.

W omawianej uczelni prowadzone są również studia stacjonarne w specjalności ekonomika turystyki i hotelarstwa, na kierunku ekonomia.

Szkoła Główna Handlowa - Kolegium Gospodarki Światowej w Warszawie kształci kadry dla potrzeb turystyki w ramach kierunku: międzynarodowe stosunki gospodarcze i polityczne, na poziomie licencjatu, a następnie na wszystkich kierunkach stacjonarnych studiów magisterskich uzupełniających.

W uczelni tej prowadzone są również studia podyplomowe w zakresie turystyki międzynarodowej oraz kursy doskonalenia zawodowego w zakresie wiedzy o turystyce.

Akademia Ekonomiczna w Katowicach kształci niewielką ilość studentów na studiach stacjonarnych magisterskich (jednostopniowych), na kierunku: zarządzanie i marketing, w specjalności: marketing, specjalizacja: marketing usług turystycznych.

Prywatna **Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa** kształci na poziomie licencjackim, w systemie stacjonarnym i zaocznym na kierunku: turystyka i rekreacja w dwóch specjalnościach: turystyka i hotelarstwo.

Przyjęcia kandydatów odbywają się bez egzaminu wstępnego.

Prywatna **Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie** kształci na poziomie licencjackim stacjonarnym i zaocznym na kierunku: turystyka i rekreacja, w specjalnościach: hotelarstwo, obsługa ruchu turystycznego, inżyniera turystyczna. Warunki przyjęcia na studia: znajomość języka obcego na poziomie szkoły średniej oraz odbycie rozmowy kwalifikacyjnej i uiszczenie opłaty wpisowej w wysokości 300 zł. Czesne na studiach dziennych wynosi 300 zł miesięcznie, zaś na studiach zaocznych 600 zł za semestr.

2) Akademie Wychowania Fizycznego w Krakowie, Poznaniu, we Wrocławiu, Gdańsku oraz **w Warszawie** prowadzą dość szerokie kształcenie kadr dla potrzeb turystyki.

I tak: **Wydział Turystyki I Rekreacji poznańskiej AWF** prowadzi studia stacjonarne i zaoczne dwustopniowe na kierunku turystyka i rekreacja w 4 specjalnościach: polityka turystyczna, hotelarstwo, organizacja i obsługa ruchu turystycznego, i rekreacja.

Pierwszy poziom studiów to 3-letnie studia licencjackie, drugi to 1,5 roczne studia magisterskie.

Uczelnia ta prowadzi także jednostopniowe, 4-letnie studia stacjonarne magisterskie na kierunku turystyka i rekreacja, w dwóch specjalnościach: turystyka i rekreacja oraz 5-letnie studia zaoczne na tymże kierunku i w tejże specjalności.

Uruchamiane są również 2 semestralne studia podyplomowe w zakresie organizacji i zarządzania gospodarką turystyczną oraz kursy pilotów wycieczek zagranicznych.

Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie prowadzi studia stacjonarne i zaoczne magisterskie jednostopniowe na kierunku: turystyka i rekreacja oraz studia magisterskie uzupełniające na tym kierunku. Uczelnia prowadzi również studia wieczorowe na kierunku turystyka i rekreacja oraz kursy pilotów wycieczek zagranicznych.

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu na kierunku wychowania fizycznego kształci specjalistów w zakresie rekreacji i turystyki.

Podobna sytuacja występuje w **Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie.**

Od roku akademickiego 1995/96 uruchomiono w tej uczelni 3-letnie studia zawodowe zaoczne na kierunku: turystyka i rekreacja, w specjalności: obsługa ruchu turystycznego.

Natomiast **AWF w Gdańsku** dopiero w 1995 roku reaktywował kształcenie kadr dla potrzeb turystyki na kierunku wychowania fizycznego.

3) Uniwersytety w Gdańsku, Łodzi, Krakowie, Katowicach, we Wrocławiu i Warszawie kształcą kadry dla potrzeb turystyki głównie na kierunkach geograficznych, w ramach specjalności: geografia turyzmu (Uniwersytet Łódzki, Warszawski, Wrocławski, Jagielloński).

4) w pozostałych szkołach wyższych, np. **WSP, AR, Politechniki** realizowane są jedynie prace dyplomowe i magisterskie, obejmujące problematykę turystyki, nie prowadzi się natomiast kształcenia na poziomie wyższym.

Od kilku lat kadry na poziomie wyższym licencjackim przygotowują także wyższe szkoły zawodowe o profilu turystyczno-hotelarskim w Warszawie, Poznaniu. I tak wg. stanu na 31.12.1994 roku, studia licencjackie prowadziły:

- Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu (od 1993 roku) na kierunku:

turystyka i rekreacja, w specjalnościach: obsługa ruchu turystycznego, hotelarstwo i gastronomia, zarządzanie i marketing. Studia realizowane są trybem stacjonarnym i zaocznym. Nabór odbywa się bez egzaminów wstępnych.

- Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Warszawie prowadzi studia licencjackie od 1993 roku na kierunkach turystyka i rekreacja w specjalnościach: hotelarstwo i turoperatorstwo. Kandydaci przyjmowani są na studia po odbyciu rozmowy kwalifikacyjnej w języku obcym i opłacie wpisowego (30 zł) oraz czesnego (650 zł za semestr).

W kwietniu 1995 roku powstała w Warszawie kolejna prywatna wyższa szkoła turystyczna o nazwie: Wyższa Szkoła Turystyki i Rekreacji prowadząca studia na kierunku turystyka i rekreacja, w specjalnościach: organizacja i obsługa ruchu turystycznego, hotelarstwo i gastronomia, organizacja i zarządzanie rekreacją.

Szkoła przyjmuje na studia bez egzaminu wstępnego.

Od 1994 roku funkcjonuje Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Marketingu w Chrzanowie, która kształci na 3 letnich studiach licencjackich wieczorowych i 3,5 letnich studiach zawodowych na kierunku: zarządzanie i marketing, w specjalności: marketing usług turystycznych. Szkoła przyjmuje kandydatów bez egzaminów wstępnych.

W 1996 roku powstały kolejne prywatne szkoły wyższe kształcące na kierunku turystyka i rekreacja.

W toczących się dyskusjach nad obecnym i przyszłym systemem kształcenia i doskonalenia kadr turystycznych podkreśla się często, iż winien on odpowiadać na konkretne

potrzeby praktyki turystycznej, a zatem winien przede wszystkim dawać kształcącym się określony zasób umiejętności praktycznych, zawodowych. O ile takie rozumienie wydaje się właściwe w odniesieniu do kształcenia na poziomie podstawowym i średnim, o tyle jest ono, moim zdaniem, nieporozumieniem w odniesieniu do wyższego szkolnictwa turystycznego.

Zadaniem tego ostatniego jest bowiem przygotowanie człowieka do samodzielnego korzystania z narastających lawinowo zasobów wiedzy, umożliwiającego samokształcenie do końca życia, a także wyposażenie człowieka w taki zasób wiedzy i umiejętności, które pozwalają przystosować się jeszcze do zmieniających się warunków na rynku pracy.

Z tego względu opowiedzieć się należy raczej za dwustopniowym modelem kształcenia kadr turystycznych na poziomie wyższym, pierwszy stopień zawodowy (licencjat), to 2 - 3 letnie studia zawodowe, zaś drugi stopień magisterski, to 1,5 - 2 letnie studia magisterskie, oparte o holistyczny model edukacji.

Spór o istotę kształcenia kadr turystycznych w Polsce nie dotyczy li tylko wyboru odpowiedniego modelu edukacji turystycznej. Obejmuje on także kwestie systemu organizacji kształcenia, jak również doboru i kwalifikacji kadry nauczającej oraz planów i programów kształcenia i źródeł finansowania edukacji.

Doświadczenia krajów europejskich (Austria, Niemcy) dowodzą niezbicie, iż optymalnym rozwiązaniem jest tworzenie tzw. regionalnych centrów kształcenia i doskonalenia kadr turystycznych, obejmujących kształcenie na poziomie zawodowym, średnim i wyższym, a także umożliwiających uzyskanie stopni naukowych (studia doktoranckie) i doskonalenie podyplomowe.

Powyższe rozwiązanie umożliwia optymalną drożność systemu edukacji turystycznej w układzie pionowym i jednocześnie pozwala na efektywne wykorzystanie kadr nauczycielskich w procesie kształcenia. Z jednej strony możliwe jest bowiem systematyczne podwyższanie kwalifikacji zawodowych, z drugiej zaś strony wykorzystanie wysoko kwalifikowanej kadry dydaktycznej, np. profesorów wyższych uczelni w kształceniu na poziomie szkoły średniej lub zawodowej. W efekcie regionalne centra kształcenia kadr turystycznych pozwalają na wyższą jakość kształcenia z jednoczesnym radykalnym obniżeniem kosztów utrzymania infrastruktury dydaktycznej.

Rodzi się niejako automatycznie pytanie o formę własnościową owych regionalnych centrów kształcenia. Wydaje się, iż winny być centra o statusie publicznym, gwarantujące wysoki poziom kształcenia i możliwość edukacji stopniowej wg. uznanych, międzynarodowych standardów. Nie powinny to być natomiast szkoły *stricte* prywatne.

Od pewnego czasu powstają bowiem w naszym kraju, jak grzyby po deszczu, prywatne szkoły turystyczno-hotelarskie na różnych poziomach kształcenia. Generalnie rzecz biorąc, jest to zjawisko pozytywne, wymuszające konkurencję pomiędzy różnymi szkołami. Ale czasami pod szczytnymi hasłami edukacji powszechnej kryje się zwykła pazerność organizatorów procesu kształcenia, którzy nie mając odpowiednich kwalifikacji zawodowych do prowadzenia dydaktyki lub doświadczenia w tego typu pracy, ciągną niemałe zyski z nieświadomych stanu rzeczy słuchaczy.

O tym, jak relatywnie niski w porównaniu do państwowych szkół wyższych jest poziom nauczania w prywatnych, wyższych szkołach zawodowych, o profilu turystycznym, może świadczyć fakt, iż podczas rozmów kwalifikacyjnych na magisterskie studia uzupełniające (1,5 roczne) na Wydział TiR w Poznaniu we wrześniu tego roku spośród 78 kandydatów tylko 9 osób uzyskało minimum punktowe uprawniające do podjęcia studiów (min. 10 na 20 punktów możliwych do uzyskania). Komisja kwalifikacyjna momentami

okazywała się bezradna wobec „przebogatej" wiedzy zawodowej kandydatów, jakby nie było absolwentów 3-letnich studiów zawodowych szkół prywatnych z Poznania, Warszawy i Katowic.

Moim zdaniem, czas najwyższy przyjrzeć się bliżej tym prywatnym szkołom turystyczno-hotelarskim, zwłaszcza szkołom wyższym, które prowadzą dydaktykę akademicką bez żadnego nadzoru merytorycznego, trudno bowiem za takowy uznać sporadyczne, formalne kontrole urzędników Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Paradoksem jest to, że najczęściej owe prywatne szkoły wyższe kształcące kadry turystyczno- hotelarskie nie prowadzą żadnych badań naukowych w dziedzinie, w której kształcą. Wykazały to niezbicie badania bezpośrednie przeprowadzone we wrześniu bieżącego roku przez Instytut Turystyki, w których żadna spośród badanych prywatnych szkół nie prowadziła badań nad turystyką i rekreacją. Trudno się temu dziwić, zważywszy, iż większość kadry dydaktycznej stanowią osoby zupełnie przypadkowe, nie mające przygotowania pedagogicznego i nie związane z gospodarką turystyczną.

Doświadczenia kilkudziesięciu lat funkcjonowania kształcenia w sferze turystyki wykazują, iż nie ma mowy o dobrej jakościowo dydaktyce w szkole wyższej bez rzetelnych badań naukowych, pozwalających na wzbogacenie zasobu przekazywanej wiedzy i jej stałe uaktualnianie.

Z mego dość przydługiego wywodu o wyższości szkół państwowych i publicznych nad szkołami prywatnymi działającymi dzisiaj w Polsce nie wynika, iż autor tego wystąpienia jest przeciwnikiem szkół prywatnych. Wręcz przeciwnie, tworzenie tego typu szkół może przyczynić się do wzbogacenia oferty edukacyjnej oraz poprawy jakości kształcenia kadr turystycznych w naszym kraju. Rzecz w tym, aby zostały stworzone równe szanse dla różnych pod względem własności szkół i centrów kształcenia w turystyce. Dzisiaj prywatne szkoły są w uprzywilejowanej sytuacji, w stosunku do szkół państwowych i publicznych, dając w zamian produkt o zdecydowanie gorszej jakości.

Sądzę, że konieczne jest wprowadzenie obligatoryjnego merytorycznego nadzoru uniwersyteckiego nad prywatnymi szkołami wyższymi, choćby przez pierwszy okres ich działalności, po to, by słuchacze tych szkół mogli z powodzeniem kontynuować edukację na wyższym poziomie akademickiego kształcenia.

Dobrze byłoby także, aby nastąpiła weryfikacja zezwoleń wydanych od 1990 roku na prowadzenie prywatnych szkół turystyczno-hotelarskich.

Plany i programy są w tych szkołach fikcją, stworzoną li tylko dla uzyskania z MEN koncesji do prowadzenia szkoły, natomiast w rzeczywistości kształcenie odbywa się na poziomie kursów, niegdyś typowych dla zasadniczych szkół zawodowych.

Czas wreszcie dla dobra osób uczących i studiujących przerwać tego rodzaju praktyki, które uderzają w cały system kształcenia i edukacji turystycznej.

Obserwując aktualny system kształcenia turystycznego w Polsce, głównie w szkołach państwowych, z satysfakcją odnotować należy coraz szersze wprowadzanie modelu holistycznego edukacji, z wielostopniowością nauczania.

Interdyscyplinarne podejście do kształcenia kadr turystycznych obserwuje się w państwowych średnich szkołach turystyczno-hotelarskich, w szkołach pomaturalnych i szkołach wyższych. Reagując na słuszne postulaty praktyki turystycznej, uruchomiono w ostatnich kilku latach w różnych ośrodkach akademickich (Warszawa, Poznań, Kraków) wyższe studia zawodowe (licencjackie), a także stworzono możliwości doskonalenia kadr pracujących w turystyce (Warszawa, Poznań, Kraków). Nowym elementem jest uruchomienie

w Krakowie Centrum Kształcenia Otwartego, dostępnego dla wszystkich, którzy są zainteresowani problematyką turystyczną.

W najbliższej przyszłości należałoby, moim zdaniem, stworzyć pod nadzorem Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej - w kilku ośrodkach akademickich - Regionalne Centra Kształcenia Kadr Turystycznych lub tzw. akademie turystyczne.

Owe Centra winny powstać jako samodzielne jednostki dydaktyczne w ośrodkach o bogatych tradycjach w kształceniu kadr turystycznych (Kraków, Poznań, Warszawa) oraz w regionach o relatywnie dużym zapotrzebowaniu na kadry turystyczne (Gdańsk, Olsztyn, Wrocław).

Kolejnym problemem, który będzie w najbliższej przyszłości decydował o sprawności i efektywności systemu kształcenia kadr dla gospodarki turystycznej w naszym kraju, jest kwestia kwalifikacji kadr dydaktycznych.

Z wieloletnich obserwacji, a także z własnych doświadczeń w zawodzie nauczycielskim wysuwam wniosek, iż dobry nauczyciel w szkole turystyczno-hotelarskiej to osoba o dużej wiedzy teoretycznej oraz co najmniej kilkuletnim doświadczeniu zawodowym w gospodarce turystycznej.

Niestety, dzisiaj w większości szkół, także w szkołach państwowych, kadrę dydaktyczną stanowią osoby, które nigdy nie pracowały w praktyce gospodarczej, które swą wiedzę o problemach występujących w sferze turystyki czerpią głównie z prac teoretycznych, bez próby jej weryfikacji w praktyce.

W dobie dynamicznych przemian ustrojowych w naszym kraju, w czasach, kiedy uczniowie i studenci coraz częściej pracują sezonowo lub stale w przedsiębiorstwach turystycznych, hotelach lub ośrodkach wczasowych, optymalnym wydaje się model wykładowcy łączącego konkretne, turystyczne doświadczenia zawodowe z głęboką wiedzą turystyczną. Dlatego pozytywnie należy ocenić coraz częstsze przypadki pracy w różnego typu szkołach i centrach edukacji turystycznej osób na co dzień pracujących w gospodarce turystycznej, przekazujących swoją bogatą wiedzę zawodową i jednocześnie weryfikujących utrwalone przez lata teorie i twierdzenia akademickie.

Przyszłość kształcenia turystycznego w Polsce to także, a może przede wszystkim, źródła jego finansowania.

Rzecz nie tylko w niedostatecznych środkach finansowych przeznaczanych z budżetu państwa na cele kształcenia i edukacji kadr turystycznych, ale także w tym, że znikoma część środków finansowych transferowanych jest na te cele z gospodarki turystycznej oraz z samorządów lokalnych. A przecież w warunkach gospodarki rynkowej właśnie z tych źródeł winna pochodzić relatywnie duża część nakładów na kształcenie kadr dla potrzeb turystyki, bo przecież te właśnie kadry mają wspierać dalszy rozwój tej sfery życia gospodarczego w Polsce. System finansowania szkół turystyczno-hotelarskich musi w przyszłości uwzględniać również udział w tym procesie środków finansowych pochodzących od słuchaczy. W wielu krajach komercyjny system edukacji sprawia, iż jakość i efektywność kształcenia zależą bezpośrednio od samych zainteresowanych, weryfikujących w normalnej grze rynkowej przydatność i poziom poszczególnych szkół i ośrodków kształcenia. Sądzę, że także w Polsce niezbędna będzie choćby częściowa komercjalizacja systemu edukacji kadr turystycznych, po to, by możliwe było jego dostosowanie do międzynarodowych standardów kształcenia, a w efekcie końcowym doprowadzenia do porównywalności dyplomów i uznawania zdobytych kwalifikacji na międzynarodowym rynku pracy.

Badania ankietowe przeprowadzone pod koniec 1994 roku w szkołach wyższych kształcących kadry turystyczne wykazały także inne ograniczenia, poza wyżej wymienionymi.

Do najważniejszych trudności w tym względzie zaliczono:

	% odpowiedzi
- trudności kadrowe: kłopoty z pozyskiwaniem młodych nauczycieli akademickich, luka pokoleniowa, niedostatek samodzielnych pracowników	37,5
- niedostateczne środki finansowe przeznaczone przez MEN, UKFiT na dydaktykę	20,8
- niedostateczna, zdekapitalizowana baza lokalowa i wyposażenie szkół	16,7
- brak nowoczesnych pomocy dydaktycznych, np. Podręczników, skryptów	8,3
- ograniczenie liczby przyjęć na studia	8,3
- niedostateczny udział praktyków w systemie kształcenia kadr dla turystyki	8,3

Warto podkreślić, że w sferze kształcenia kadr największym zagrożeniem wydaje się być bariera kadrowa, w szczególności pogłębiająca się luka pokoleniowa w większości szkół wyższych. Brak kandydatów do pracy w szkolnictwie wyższym, przy jednoczesnym „wykruszeniu" się kadry samodzielnych pracowników nauki, może w relatywnie krótkim czasie przyczynić się do likwidacji licznych kierunków i specjalności studiów o profilu turystycznym.

Poważne zagrożenie w tym względzie dotyczy także istniejących i powstających prywatnych wyższych szkół turystyczno-hotelarskich, które zgodnie z zapisami projektu zmodyfikowanej ustawy o szkolnictwie wyższym oraz projektu ustawy o wyższych szkołach zawodowych mogą napotkać na bardzo poważne bariery kadrowe, a co z tym się wiąże, część z tych szkół zapewne zostanie zlikwidowana.

Istotnym, narastającym problemem jest bariera lokalowa w większości szkół o profilu turystyczno-hotelarskim, głównie zaś w AWF-ach. Brak odpowiednich pomieszczeń dydaktycznych, niedostateczne wyposażenie w nowoczesny sprzęt, brak własnych obiektów szkolnych powodują, iż wielu uczelniom trudno dostosować się pod tym względem do standardów międzynarodowych. Nierozwiązanie tego problemu w najbliższej przyszłości może spowodować obniżenie jakości kształcenia, a co za tym idzie niejako automatycznie zmniejszenie szans rozwoju zawodowego absolwentów na krajowym i międzynarodowym rynku pracy.

Wielu respondentów zgłaszało propozycje utworzenia w Polsce, na bazie istniejących szkół wyższych kształcących kadry dla gospodarki turystycznej, regionalnych centrów edukacji i kształcenia kadr turystycznych, które następnie mogłyby się przekształcić w Akademie Turystyki (np. Kraków, Poznań, Gdańsk, Wrocław, Warszawa).

Pomysł utworzenia Akademii Turystyki nie jest nowy, pojawił się już w drugiej połowie lat siedemdziesiątych, ale póki co, nie został zrealizowany.

Respondenci opowiadający się za takim rozwiązaniem wskazywali na niepotrzebne rozproszenie sił i środków, tak materialnych, jak i ludzkich. Podkreślali, iż tak duża liczba różnych szkół, o zróżnicowanych programach kształcenia, nie pozwala na dobre przygotowanie studentów do przyszłej pracy zawodowej, nie pozwala także na swobodny transfer studentów pomiędzy poszczególnymi szkołami, co jest zjawiskiem powszechnym w krajach Wspólnoty Europejskiej.

Warto zatem zastanowić się nad powyższą koncepcją, która być może uczyniłaby obecny system kształcenia kadr na poziomie wyższym bardziej efektywny i dostosowany do standardów międzynarodowych.

W zgodnej opinii ekspertów zagranicznych i krajowych turystyka jest wielką szansą dla Polski, ale jej praktyczny rozwój, to wysokiej jakości kadry. Czynnik ludzki jest najistotniejszym elementem całego łańcucha interakcji zachodzących w sferze turystyki i jego rola będzie w przyszłości jeszcze większa niż dzisiaj.

Tworząc nowoczesną gospodarkę turystyczną trzeba w szybkim czasie stworzyć nowy, na miarę przyszłości, system kształcenia i edukacji kadr turystycznych, dostosowany do międzynarodowych standardów i jednocześnie pozwalający jego uczestnikowi znaleźć swoje miejsce w szybko zmieniającej się rzeczywistości.

---

[1] Por. Założenia rozwoju gospodarki turystycznej [w] Turystyka i rekreacja jako czynnik integracji europejskiej. Akademia Wychowania Fizycznego - Wydział Turystyki i Rekreacji, Poznań 1995, s. 19.

[2] Bardzo obszerne rozważania nad modelem kształcenia turystycznego w Europie i Ameryce Północnej zawiera praca Z. Kruczka: Kształcenie kadr dla turystyki na poziomie wyższym w Polsce na tle światowych tendencji, AWF, Kraków 1993 (Seria: Monografie nr 56).

[3] Por. Z. Kruczek: Kształcenie kadr dla turystyki ... op. cit. s. 33, s. 110 -111; Z. Kruczek: Edukacja kadr dla turystyki czynnikiem integracji europejskiej [w] Turystyka i rekreacja jako czynnik integracji europejskiej, AWF - Wydział Turystyki i Rekreacji, Poznań 1995, s. 159- 161.

prof. dr hab. Ryszard Gałecki
Katedra Turystyki
Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

STUDIA WYŻSZE W ZAWODACH HOTELARSKICH

Przygotowanie do wykonywania zawodów turystycznych przebiega w zasadzie dwiema drogami. Pierwsza polega na instytucjonalnym, zawodowym kształceniu na różnych poziomach, w różnych zakresach i kierunkach. Druga droga osiągnięcia kwalifikacji zawodowych przebiega przez rozmaite kształcenie kursowe. Polski system kształcenia jest podobny do systemów stosowanych w krajach mających znacznie głębsze i dłuższe doświadczenia w kształceniu zawodowym.

Aktualny polski system kształcenia zawodowego dopuszcza pięć poziomów. Każdy poziom nauczania wykazuje formalną drożność, to znaczy możliwość przechodzenia od poziomu niższego na wyższy. Każdy poziom wykształcenia może być osiągnięty również poprzez pozazawodowe kształcenie. Każdy z poziomów wykształcenia zawodowego może też być potraktowany jako końcowy etap nauki, upoważniający do wykonywania zawodu w wyuczonym kierunku i zakresie.

Pierwszy stopień przygotowania zawodowego realizowany jest w zasadniczych szkołach zawodowych. Takie szkoły są prowadzone przy średnich szkołach gastronomicznych i hotelarskich. Kształcą one w zasadzie jedynie kucharzy i kelnerów.

Główny poziom kształcenia w zawodach turystycznych stanowi średnia szkoła zawodowa, w której nauka trwa cztery lub pięć lat. Nauka kończy się dyplomem technika lub maturą (do wyboru przez uczniów). Maturzyści są uprawnieni do dalszych studiów.

Drogą pośrednią zdobycia wykształcenia w zawodach turystycznych jest policealne studium zawodowe. Ten rodzaj wykształcenia jest przewidziany dla absolwentów średnich szkół ogólnokształcących. Od kandydatów nie wymaga się matury, wystarczy świadectwo ukończenia szkoły. Takie studia policealne działają najczęściej przy średnich szkołach zawodowych, a absolwenci otrzymują dyplom technika.

Następnym stopniem kształcenia w zawodach turystycznych są zawodowe studia wyższe. Ten rodzaj kształcenia zawodowego zdobywa w Polsce coraz więcej zwolenników. Podstawowym zadaniem zawodowych studiów wyższych jest przygotowanie absolwentów do wykonywania funkcji zarządczych na każdym szczeblu ich pracy oraz w zakładach każdej wielkości. Oznacza to, że absolwenci otrzymują pełną wiedzę i kwalifikacje, które umożliwiają im wykonywanie pracy w wybranych branżach i zakresach. Zawodowe studia wyższe trwają trzy do czterech lat i są dostępne jedynie dla posiadaczy matury. Absolwenci otrzymują dyplom licencjacki w danym zawodzie i są formalnie uprawnieni kontynuować studia na wybranej uczelni akademickiej, która jednak może samodzielnie sprecyzować warunki przyjęcia, w szczególności określić przedmioty uzupełniające i sposób sprawdzianu wstępnego. Szczególną cechą zawodowych studiów wyższych jest znaczny udział praktyk zawodowych.

Najwyższy poziom kształcenia zawodowego w zawodach turystycznych tworzą pełne studia uniwersyteckie kończone magisterium. Studia magisterskie w zależności od specjalizacji uczelni kształcą w zakresie zarządzania, marketingu, finansów, polityki w turystyce i hote-

larstwie. Studia magisterskie wyspecjalizowane w problematyce turystycznej, przygotowują absolwentów do pracy w gospodarce turystycznej, administracji państwowej i samorządowej, jak też szkolnictwie turystycznym i hotelarskim i instytucjach badawczych. Większość uczelni akademickich prowadzi też specjalistyczne studia podyplomowe i doktoranckie.

O ile dbałość o poziom nauczania w średnim szkolnictwie zawodowym jest rozmaitymi działaniami MEN, a większym stopniu UKFiT w znacznym stopniu zabezpieczona, o tyle wyższe zawodowe szkolnictwo turystyczne i hotelarskie jest w znacznie gorszej sytuacji. Wyższe studia zawodowe są bowiem jeszcze w Polsce raczej rzadkością. Do niedawna przyjmowano, że do wykonywania zawodu w hotelarstwie w pełni wystarczy średnie wykształcenie zawodowe. Dopiero po politycznych i gospodarczych zmianach systemowych, przekonanie to zaczęło się zmieniać. Okazało się, że dotychczasowe średnie i uniwersyteckie wykształcenie nie zadowala rosnącego zapotrzebowania na kwalifikowanych pracowników zakładów hotelarskich. Jak wspomniano, kształcenie akademickie jest prowadzone w wielu uczelniach, ale wiedza fachowa ogranicza się z reguły do kilku przedmiotów, które są wykładane na podkładzie ogólnej wiedzy ekonomicznej, geograficznej, socjologicznej czy rekreacyjnej. Jednolite studia magisterskie, według aktualnych programów nauczania, nie gwarantują pełnej wiedzy w zakresie turystyki i hotelarstwa. Biorąc ten mankament pod uwagę AE w Poznaniu w 1992 roku powołała do życia, jako pierwsza uczelnia w kraju, Wyższą Szkołę Hotelarską (od 1994 r. Wyższą Szkołę Turystyki i Hotelarstwa). Po prawie dwuletnich przygotowaniach i studiach w krajach Europy Zachodniej, Senat akademicki postanowił utworzenie odrębnej zawodowej jednostki dydaktycznej, w ramach istniejących struktur uczelni. Pierwsi studenci byli immatrykulowani w 1992 roku. Kandydaci musieli zdać egzamin wstępny z dwóch języków obcych oraz (do wyboru) z geografii, historii lub matematyki. Studia są prowadzone równolegle jako stacjonarne i zaoczne, i trwają 6 semestrów. Absolwenci otrzymują dyplom licencjata ekonomii w zakresie hotelarstwa (lub turystyki) i są uprawnieni do kontynuacji studiów magisterskich w poznańskiej AE lub innej uczelni.

Program studiów jest realizowany w 3.150 godzinach i składa się czterech segmentów: przedmiotów ogólnoekonomicznych (25%), przedmiotów zawodowych (24%), języków obcych (25%), praktyk zawodowych (26%). Niespotykanie wysoki udział języków obcych wynika z nauki trzech języków obcych (dwóch płynnie i jednego na poziomie zawodowym). Praktyki są odbywane zarówno podczas letnich i zimowych wakacji, jak i w trakcie roku akademickiego. Dla przedmiotów zawodowych zostały opracowane specjalne programy. Do ważniejszych przedmiotów zawodowych specjalności „Hotelarstwo" należą: poprawne obyczaje zawodowe, polityka personalna z elementami prawa pracy, organizacja żywienia, eksploatacja hotelu z oceną wyników działalności, systemy rezerwacyjne, korespondencja, kontrola żywności i napojów, towaroznawstwo wyposażenia hotelu, programowanie inwestycji i ich ocena.

Od początku zawodowe studia hotelarskie i także turystyczne są nadzwyczaj popularne wśród kandydatów na studia ekonomiczne, mimo bardzo surowego postępowania kwalifikacyjnego. Już w pierwszym roku rekrutacji zgłosiło się czterech kandydatów na jedno miejsce, a w następnych latach 6 - 7 osób na jedno miejsce. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że wobec wielkiego obciążenia dydaktycznego i wysokich wymagań (w tym języki obce), wskaźnik sprawności studiów jest niski. Udział studentów kończących naukę wynosi 50-60% na studiach dziennych i 20-30% na studiach zaocznych. Twórcy i opiekunowie wyższych studiów hotelarskich i turystycznych dbają jednak, aby utrzymać wysoki poziom kształcenia i wydawać dyplomy dobrze zawodowo przygotowanym specjalistom.

Dotychczasowi absolwenci z łatwością znajdują pracę w obiektach hotelowych i są cenionymi (m. in. dzięki znajomości języków obcych) specjalistami.

Po utworzeniu pierwszej w kraju Wyższej Szkoły Turystyki i Hotelarstwa przy AE w Poznaniu, zapoczątkowany został, do dziś trwający, trend kreowania samodzielnych, prywatnych Wyższych Szkół Zawodowych, specjalizujących się w zawodach turystycznych. Działają one na podstawie zezwolenia MEN, które sprawdza przede wszystkim kadrę dydaktyczną, gwarantującą odpowiedni poziom nauczania. Nie mamy materiałów ani innych podstaw, aby w sposób uogólniony ocenić, czy wymagane warunki są przestrzegane. Wiadomo jednak, że zdarzają się przypadki rażących odstępstw od realizacji deklarowanych warunków prowadzenia studiów wyższych. Istnieje zatem pilna potrzeba okresowego sprawdzania realizacji założeń programowych każdej zawodowej szkoły wyższej i nie zadowalanie się gestami propagandowymi. Oczekiwanie na weryfikację absolwentów przez rynek pracy może powodować nadmierne szkody społeczne.

Równocześnie wiadomo, że wobec rozbudowy i modernizacji usług noclegowych i wobec potrzeby podniesienia jakości tych usług, zapotrzebowanie na dobrze przygotowanych specjalistów jest bardzo wysokie i będzie nadal rosło[1].

Nie będzie przesadą twierdzenie, że jest to wielkie i ambitne zadanie dla systemu kształcenia zawodowego w zakresie hotelarstwa i turystyki. Jednym z pierwszych kroków winno być uproszczenie i dostosowanie przebiegu kształcenia do potrzeb gospodarki turystycznej. Należy sądzić, że uprawniony jest pogląd o konieczności rezygnacji z kształcenia na poziomie zasadniczym zawodowym, a także z pośredniego, bezmaturalnego, szczebla przygotowania zawodowego, jakim jest policealne studium. Należy bowiem założyć, że w niedalekiej przyszłości prawie wszystkie miejsca pracy w hotelarstwie i w całej branży turystycznej będą obsadzone przez specjalistów o średnim i wyższym wykształceniu. Kształcenie dla turystyki winno zatem zamknąć się w schemacie:

Jednocześnie winno się poszerzać i umacniać kształcenie kursowe i podyplomowe. Działania w tym kierunku przyniosą tylko wówczas sukces, jeśli będą poddane kwalifikowanemu nadzorowi. Dla racjonalnego rozwoju edukacji zawodowej powinna być powołana Agencja Rządowa do Spraw Kształcenia Zawodowego (z branżowymi oddziałami). Do jej zadań powinno należeć wydawanie zezwoleń na organizację kursów oraz na tworzenie

[1] Por.: R. Gałecki, Kształcenie, doskonalenie i szkolenie kadr dla usług turystycznych, w: Turystyka - szansą rozwoju kraju, materiały podstawowe, Kongres Turystyki Polskiej, Warszawa 6-8.11.1995 r., s. 137-149.

wszelkich zawodowych szkół średnich i wyższych a także - w szerokim zakresie - bieżący nadzór i kontrola jakości nauczania we wszystkich istniejących szkołach i kursach.

Wprowadzenie proponowanych zmian i rozwiązań winno zapewnić przygotowanie odpowiedniej liczby i pożądanej jakości specjalistów dla szeroko rozumianej gospodarki turystycznej.

prof. dr hab. Tadeusz Kasperczyk,
AWF Kraków
prof. dr hab. Tadeusz Łobożewicz,
AWF Warszawa
prof. dr hab. Teresa Wolańska
AWF Warszawa

NOWOCZESNOŚĆ W REKREACJI

Turystyka jest popularnym sposobem spędzania wolnego czasu podczas weekendów i urlopów. Różne jej formy i destynacje stwarzają szerokie możliwości korzystania ze sportów, rekreacji ruchowej i aktywnej turystyki. W naszym wystąpieniu zajmiemy się rekreacją fizyczną zwłaszcza w naturalnym środowisku w aspekcie kształcenia kadr dla potrzeb turystyki.

Zdrowotne, społeczno kulturalne i wychowawcze wartości aktywnego wypoczynku mogą być realizowane nie tylko poprzez formy czysto sportowe, wymagające określonej techniki sportowej, sprawności i umiejętności specyficznych dla poszczególnych dyscyplin sportu, ale zgodnie z definicją „sportu dla wszystkich" - bo tak obecnie nazywane jest to zjawisko na całym świecie, a może nawet w większym zakresie są osiągane poprzez formy rekreacji ruchowej, zabaw ruchowych, tańców i turystycznych form rekreacji, których cechą charakterystyczną jest plenerowość, przystępność, naturalność, umiarkowany wysiłek. Na podkreślenie zasługuje możliwość aktywnego spędzania czasu przez turystykę, nawet nie bardzo wdrożonego na co dzień do sportu, do aktywnego wypoczynku, w przeważającej mierze opartego o cztery naturalne czynniki: powietrze, słońce, woda i aktywność fizyczna.

Z wiedzy o roli ruchu w życiu człowieka wynikają postulaty wykorzystania rekreacji i sportu na rzecz ochrony zdrowia. Rekreacja ruchowa jest tym obszarem kultury fizycznej, która najwięcej uwagi poświęca relacji: ruch a zdrowie. Współczesna teoria rekreacji kładzie główny akcent na zagadnienia szeroko rozumianej kreacji zdrowia osób w różnym wieku, a nie tylko na regenerację sił po pracy fizycznej i umysłowej. Umiarkowana aktywność fizyczna, ale codzienna, mieści się w rekomendacjach światowych autorytetów wypowiadających się w kwestii dozowania niezbędnej dawki ruchu (dose-response issues) jako środka prewencji chorób cywilizacyjnych. I to jest pierwsza cecha nowoczesności rekreacji.

Jest jednak stale wzrastająca liczba osób, które coraz chętniej i powszechniej korzystają z regularnego całorocznego treningu zdrowotnego, treningu fitness (sprawnościowo - kondycyjnego), z odnowy biologicznej i psychicznej i pewnych środków medycyny naturalnej.

Dlatego na kierunku turystyka i rekreacja w uczelniach wychowania fizycznego podejmowane są inicjatywy, znajdujące wielu kandydatów wśród studentów chętnych specjalizować się w zakresie „odnowy psychosomatycznej", która przygotowuje do pracy w fitness klubach, siłowniach, ośrodkach pod nazwą „bio-fit" bardzo często stanowiąc nie tylko jeden z głównych filarów programowych rekreacji w miejscu zamieszkania, ale także są nieodłącznym elementem zagospodarowania turystycznego w hotelach, w miejscowościach uzdrowiskowych, w ośrodkach wczasowych, sportowych itp. W tego rodzaju ośrodkach oferuje się duży zakres usług. Są to najczęściej:

- sporty rekreacyjne (tenis ziemny, sgash, tenis stołowy, trening kondycyjno-zdrowotny w terenie itp.,
- ćwiczenia siłowe (fitness) dla pań, panów i młodzieży,
- pływanie i ćwiczenia w wodzie,
- gimnastyka rekreacyjna dla kobiet (aerobic, step, calanetics, funky itp.),
- ćwiczenia ruchowe dla ludzi starszych,
- gimnastyka korekcyjna dla osób z wadami postawy,
- sauna i biosauna,
- masaże ręczne, wodne i mechaniczne, zabiegi fizykalne,
- poradnictwo w zakresie żywienia.

Notabene specjaliści od wymienionych form odnowy psychosomatycznej i rekreacji są nie tylko absolwentami kierunku turystyka i rekreacja o węższej specjalizacji lub specjalności, ale także innych kierunków i specjalizacji w obrębie kultury fizycznej, rehabilitacji ruchowej i medycznej itp.

Jednak warto zaznaczyć, że przecież zainteresowania i potrzeby rekreacyjne ludzi są bardzo zróżnicowane społecznie i indywidualnie. Znacznie mniej w naszym społeczeństwie jest ludzi chcących i mogących korzystać z tego rodzaju form nowoczesnej rekreacji. Oprócz nich jest znacznie więcej innych sportów i zajęć ruchowych, nieraz bardziej przystępnych, niewywołujących barier psychologicznych, kulturowych, ekonomicznych. Często są one jeszcze ściślej związane z turystyką np. zajęcia i sporty plenerowe, przygodowe, zimowe, wodne.

Wymieńmy kilka cech nowoczesności w rekreacji fizycznej:

- codzienna umiarkowana aktywność fizyczna spełniająca tzw. minimum aktywności ruchowej,
- prozdrowotność zawarta w stylu życia,
- ustawiczność, rekreacja przez całe życie, we wszystkich fazach życia: stosowana przez dzieci, młodzież, dorosłych i emerytów,
- zróżnicowanie / różnorodność form i środków,
- plenerowość, naturalność,
- familijność,
- indywidualizacja,
- świadomość.

Co rozumie się przez prozdrowotną aktywność fizyczną? Odnosi się ona do takich elementów sprawności fizycznej, które podlegają oddziaływaniu pozytywnemu lub negatywnemu codziennych przejawów aktywności fizycznej i które wpływają na stan zdrowia.

Badania naukowe wykazują związki między aktywnością fizyczną, sprawnością i zdrowiem. Obok czynników dziedzicznych i osobniczych duże znaczenie w kształtowaniu zdrowia pozytywnego ma styl życia i czynniki środowiskowe.

Turystyka aktywna, kwalifikowana, usportowiona, wiejska, ekologiczna sprzyja aktywności fizycznej, bo natura sama woła do wyjścia w plener, niezależnie od pory roku, do podejmowania aktywnych zajęć, specyficznych dla danego terenu.

W naturalnym środowisku turysta ma też okazję do przemyśleń na temat wartości własnego ciała i praktycznego sprawdzenia swojej sprawności i kondycji fizycznej, która tutaj weryfikuje się w sposób ewidentny. Życie w warunkach cywilizacji urbanistycznej eliminuje użytkową aktywność fizyczną, prowadzi do niebezpiecznych zagrożeń dla zdrowia i życia, z czego nie zawsze ludzie zdają sobie sprawę lub lekceważą rekomendacje i nawoływania specjalistów o zwiększoną aktywność fizyczną.

W polskim społeczeństwie ludzi dorosłych a także dzieci i młodzieży dominuje nie codzienny ale spontaniczny, nieregularny i raczej odświętny wzorzec uczestnictwa w aktywności fizycznej (10), a wzór higieniczno - zdrowotny nie doczekał się jeszcze powszechnego zasięgu.

W takiej sytuacji zwiększone zasoby wolnego czasu z jakimi mamy do czynienia podczas weekendów, urlopów i wakacji powinny być lepiej wykorzystywane dla promocji zdrowego stylu życia a więc nasyconego aktywnością fizyczną.

Dlatego organizatorzy i realizatorzy ruchu turystycznego muszą być przynajmniej kompendialnie zaznajomieni z podstawami teorii i metodyki rekreacji, by rozumiejąc jej znaczenie i potrzebę w życiu współczesnego człowieka, potrafili i chcieli ją turystom udostępniać.

Obliguje ich do tego także nieprzypadkowa nazwa kierunku studiów „turystyka i rekreacja". Wśród działań na rzecz rozwoju turystyki krajowej, wiejskiej i międzynarodowej jest zapewnienie różnorodnych form rekreacji.

Specjalności od obsługi ruchu turystycznego podkreślają, że turystyka a zwłaszcza turystyka międzynarodowa spełniająca potrzeby najbardziej wymagających i wyrobionych klientów jest motorem rozwoju nowoczesnych form rekreacji. To właśnie w renomowanych ośrodkach turystycznych i hotelach powstawały i powstają najnowsze i najbardziej atrakcyjne obiekty i urządzenia sportowo rekreacyjne, siłownie, gabinety odnowy, korty tenisowe, tereny golfowe, pływalnie, tereny zabaw dla dzieci, ścieżki zdrowia itp., które podnoszą jakość i kategorię ośrodka turystycznego. To w najbardziej atrakcyjnych dla narciarzy, deskarzy, żeglarzy miejscach powstaje baza turystyczna. Tak więc te dwa człony wypoczynku zarówno rozpatrywane jako elementy zagospodarowania turystycznego czy rekreacyjnego wzajemnie się uzupełniają, tworząc harmonijną całość.

Badacze współczesnych form turystyki podkreślają ogromny wpływ na aktywność turystyczną rekreacyjnych zajęć sportowych i określają to zjawisko jako „sport touristik" (deKnop 1987). Tenże autor wysuwa ciekawą tezę. Mianowicie w systemach wychowania fizycznego zakłada się, że to przez sport młodzież ma w życiu dorosłym przechodzić do rekreacji ruchowej lub turystycznej. Dzisiaj w wielu rozwiniętych krajach zachodnich obserwuje się zjawisko przechodzenia od wakacyjnej i urlopowej aktywności sportowej podejmowanej podczas pobytów turystycznych (marsze, biegi terenowe, narciarstwo, kolarstwo, tenis, pływanie) do bardziej systematycznej aktywności weekendowej a nawet codziennej, całorocznej, która ma największą wartość zdrowotną.

Badania nad uczestnictwem w rekreacji pokazują, że aktywność ruchowa przeciętnego Polaka jest sporadyczna, przypadkowa i częściej stosowana podczas weekendów i wakacji, niż w wypoczynku codziennym, tak więc lepsze przygotowanie kadr turystycznych pod kątem wzbogacenia animacji sportowo - rekreacyjnej podczas pobytów turystycznych byłoby także drogą skuteczniejszego wdrażania ludzi do zdrowego stylu życia.

W turystyce i rekreacji uczestniczą coraz częściej rodziny a zakres ofert produktu turystycznego zależy m. in. od wieku dzieci, od fazy rozwoju rodziny. Nie tylko turystyka ale kultura fizyczna, sporty, zabawy ruchowe towarzyszą człowiekowi przez całe życie. Do obowiązków rodziny należy także tworzenie warunków do zdrowego, kulturalnego i scalającego rodzinę spędzania wolnego czasu, w którym jest miejsce na turystykę i rekreację. Troska o zdrowie rodziny może i powinna być spełniana także poprzez rekreację i turystykę rodzinną.

Kontekst prozdrowotny i ekologiczny jest wpisany w cele turystyki i rekreacji. W związku z zagrożeniami cywilizacyjnymi wobec jednostki i rodziny zdrowy styl życia towarzyszący rodzinie we wszystkich aspektach jej funkcjonowania, uwzględnia obok innych czynników aktywność fizyczną, turystykę, zabawy ruchowe, spacery, wycieczki rowerowe, piesze, itp. Turystyka i wypoczynek w plenerze nabierają dzisiaj innych wymiarów, nie tylko jako coś przyjemnego, wychowawczego, ale jako nieodzowne zabiegi dla zachowania i poprawiania zdrowia.

Rodzina ma duże możliwości i łatwość korzystania z plenerowych form rekreacji z turystyki, dlatego najczęściej korzysta z nich podczas weekendów i wakacji. Turystyka i rekreacja w rodzinie jest doskonałą płaszczyzną socjalizacji i wychowania, a także naturalną szkołą wychowania ekologicznego i zdrowotnego.

Jednakże spełnienie tych funkcji wymaga zaangażowania i kompetencji przewodnika, nauczyciela, rodziców. Kiedy mówimy o kształceniu kadr dla potrzeb turystyki warto pamiętać o możliwościach edukacyjnych jakie tkwią w turystyce z punktu widzenia potrzeb rodziny jako podstawowej grupy społecznej.

Kiedy mówimy o problematyce rekreacji i turystyki nie można pominąć osób niepełnosprawnych i starszych, gdyż nie może być mowy o nowoczesnym pojmowaniu rekreacji i turystyki pomijając w problematyce kształcenia te zwiększające się grupy klientów i uczestników. W nowoczesnych rozwiniętych społeczeństwach struktura demograficzna zmienia się w kierunku wzrostu procentowego osób tzw. III wieku. Także w wyniku postępu w medycynie i procesach cywilizacyjnych wydłuża się zarówno średnia długość życia człowieka jak i liczba osób niepełnosprawnych, których uratowała nowoczesna medycyna a rehabilitacja przywraca do uczestnictwa w życiu społecznym. Kreacja i turystyka dla tej

kategorii osób spełnia nie tylko funkcje społeczno - wychowawcze i kulturowe, ale kontynuuje proces rehabilitacji społecznej i medycznej.

Wysoce wskazane jest więc i z wymienionych powodów wprowadzanie do programów studiów turystycznych stosownej do zakresu specjalizacji wiedzy i umiejętności z zakresu rekreacji ruchowej, co pozwoli świadczyć nowocześniejsze usługi turystyczne odpowiadające zdrowemu aktywnemu stylowi życia, jaki reprezentuje dzisiejszy turysta.

PIŚMIENNICTWO

Altkorn J.: Marketing w turystyce. PWN. Warszawa 1993.

American College of Sport Medicinie. The recommended guality and guantity of exercises for developing and maintaining cardiorespiratory and muscular fitness in healthy adults. Med. Sci. Sport Exerc. 1990,22;2395-2401.

Bielczyk Z.: Środowisko przyrodnicze jako czynnik rozwoju psychomotorycznego. „Kult. Fiz." 1995, nr 2.

Chwieduk L., Łobożewicz T.: Turystyka jako forma rekreacji. /W:/ I Kongres naukowy kultury fizycznej i sportu. GKKFiS, Warszawa 1981.

Dottavio F.: The social group variable in recreation participation studies. Journ. of Leisure Research, 1980, 2.

Kasperczyk T., Fenczyn J. (red.) Podręcznik odnowy psychosomatycznej. PZWL, Warszawa 1996.

Knop P.: Some thoughts on the influence of sport tourism. Int. Sem. and Workshop on Outdoor Education, Recreation and Sport Tourism, Wingate Inst., Israel 1987.

Kunicki B.: Społeczne bariery rekreacji fizycznej. AWF Warszawa, 1984.

Łobożewicz T.: Turystyka ludzi niepełnosprawnych - wiadomości ogólne. /W:/ Turystyka ludzi niepełnosprawnych. red. T. Łobożewicz. Warszawa 1991. s. 5 - 64.

Łobożewicz T.: Turystyka kwalifikowana na świecie. Roczn. Nauk. AWF Warszawa, 1993, T.34.

Palm J.: Sport for All - Approaches from Utopia to Reality. Verlag Karl Hofmann, Schorndorf 1991.

Postęp w turystyce na rzecz osób niepełnosprawnych, red. J. Ślężyński i W. Petrykowski, PTON w Krakowie, Kraków 1995.

Ruskin H.: Selected views on socio-economic aspects of outdoor recreaction, outdoor education and sport tourim, Wingate Inst., Israel 1987.

Westland C.: The philosophy of outdoor education, recreation and their place in modern society. Int. Semin. and Workshop on Outdoor Education Recreation and Sport Tourism, Wingate Inst., Israel 1987.

Wolańska T.: Rekreacja ruchowa ludzi niepełnosprawnych. „Postępy Rehabilitacji" 1992. z. 4, t. VI, s. 5 - 12.

Wolańska T., Wychowanie ekologiczne w rodzinie przez turystykę i rekreację. /W:/ Edukacja ekologiczna rodziny, stan - możliwości - programy. Wyd. Akad. Teologii Katolickiej, Warszawa 1995 s. 30 - 37.

Wolańska T.: Europejska Karta Sportu a przemiany w „sporcie dla wszystkich" w Polsce. /W:/ Turystyka i rekreacja jako czynnik integracji europejskiej. pod red. S. Bosiackiego. AWF Poznań 1995, s. 67 - 72.

Wolańska T.: Uczestnictwo w kulturze fizycznej przez całe życie. /W:/ Aktywność ruchowa osób starszych. pod red. A. Jopkiewicza. WSP Kielce 1996 s. 85 - 89.

Prof. dr hab. inż. Józef Jura
Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie

INŻYNIERIA TURYSTYCZNA

Polska jest krajem atrakcyjnym turystycznie, zarówno ze względu na szeroko rozumiane walory krajoznawcze, jak i wartości kulturowe. Dla turystów zagranicznych jest oczywiście wiele jeszcze innych przyczyn, dla których Polska może być obiektem zainteresowań. Dlatego wzbogacenie oferty turystycznej znajduje głębokie uzasadnienie ekonomiczne.

Współczesny turysta stawia jednak znacznie wyższe wymagania niż kilka lat wstecz. Chodzi oczywiście o rzeczywistych, a nie statystycznych turystów, liczonych według kryterium 1 doby pobytu. Obecnie turysta oczekuje przede wszystkim dobrych warunków wypoczynku, wielowariantowej oferty i kompleksowej obsługi.

Jednakże do spełniania tak rozumianych funkcji rynku turystycznego Polska jest dość słabo przygotowana.

Wydaje się, że do przyczyn niedoskonałości usług turystycznych można między innymi zaliczyć:

1. Pasywną i statyczną ofertę turystyczną. Najczęściej oferujemy zabytki, muzea, skanseny; oferujemy to co mamy, co się uchowało z poprzednich okresów. Część obiektów turystycznych (np. schroniska górskie), przy ograniczonych nakładach finansowych, zostaje sukcesywnie wyłączana z użycia.
2. Użytkowanie bazy turystycznej budowanej przypadkowo, przez różne przedsiębiorstwa i instytucje, z różnym przeznaczeniem, o różnym poziomie usług i dostępności.
3. Brak rozwiniętej bazy hotelowej (kategorii turystycznej), małej gastronomii, sprawnej komunikacji, zapleczy sanitarnych itp.
4. Preferowanie wybiórczych form obsługi turystów, o ograniczonym i uproszczonym programie.
5. Brak zainteresowania rozwojem, promocji i sponsorów wielu atrakcyjnych inicjatyw (przygotowanie „światło dźwięku" w Wilanowie wymagało dużych nakładów, a efektem było bodaj 5 spektakli; obecny kustosz Golubia - Dobrzynia przeszedł drogę przez mękę, przebijając się przez meandry prawa i zawiści).

Jest oczywiście wiele jeszcze „grzechów głównych", ale swoistym paradoksem - choć pośrednim efektem właśnie rynkowego pojmowania turystyki - jest orientacja tworzonych biur turystycznych na eksport naszych turystów. Promocja turystycznych walorów kraju, zwłaszcza poza jego granicami, jest najczęściej obrzeżem działalności biur.

Problemy te były oczywiście wielokrotnie podejmowane, w różnych kontekstach i przy różnych okazjach. Często wskazywano na potrzebę tworzenia „lobby" turystycznego, potrzebę tworzenia korzystnej „aury" dla rozwoju turystyki.

W praktyce jednak jest to bardzo trudne zamierzenie bez klarownych i atrakcyjnych propozycji, bez racjonalnych koncepcji, bez kompleksowego zagospodarowania turystycznego regionów i środowisk o walorach turystycznych, oraz osiedli i miast atrakcyjnych turystycznie. Jednakże takich koncepcji nie mogą opracować zespoły dobrane przypadkowo, bez specjalistów z tego zakresu.

Problem jednak w tym, że takich specjalistów brak. Brak jest ekspertów do spraw rozwoju turystyki od szczebla gminy do szczebla makroregionu, ekspertów wydobywających walory turystyczne, kształtujących ów krajobraz turystyczny, przygotowujących warunki do kompleksowej obsługi turystów, do budowania programów atrakcyjnych w formie i w treści.

Próbę przygotowania takich właśnie specjalistów podjęła obecna Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie, kształcąc studentów na wydziale turystyki w specjalności „Inżynieria turystyczna". Podjęcie takiego wyzwania edukacyjnego jest wynikiem analizy ruchu turystycznego nie tylko z pozycji aktualnych i lokalnych potrzeb rynku pracy, z pozycji koniunktury, ale również dostrzegania potrzeb turystyki w skali globalnej i wymiarze przyszłościowym. Profil szkoły ekonomicznej sytuuje całość studiów w rzeczywistości gospodarki rynkowej, co jest oczywiście korzystne dla funkcjonowania przyszłych absolwentów. Zaś odpowiednio dobrany układ przedmiotów specjalistycznych zapewnia uzyskanie wymaganych kwalifikacji zawodowych, kwalifikacji uprawniających do otrzymania tytułu inżyniera. Przesądza o tym przewaga przedmiotów o charakterze technicznym. Oceniamy bowiem, że absolwent współpracować będzie z projektantami i architektami, więc przygotowanie inżynierskie jest mu niezbędne.

Strukturę planu studiów przedstawia rozwinięcie przedmiotów w układzie semestralnym.

	Kod przedmiotu	PRZEDMIOT	Łączna liczba godzin	ROZLICZENIE GODZIN					
				I		II		III	
				1	2	3	4	5	6
Przedmioty ogólne	00	Mikroekonomia	45	45 E					
	01	Ekonomia Makroekonomia	45		45 E				
	02	Psychologia	45			45 E			
	03	Organizacja i funkcjonowanie państwa	45	45 E					
	04	Encyklopedia prawa	45	45 E					
	05	Organizacja i zarządzanie	60			60 E			
	06	Polityka gospodarcza	45			45 E			
	07	Przedsiębiorczość i jej formy	60		60 E				
	08	Podstawy bankowości i finansów	30			30 Z			
	09	Socjologia	45				45 E		
	10	Pedagogika	30						30 Z
	11	Prawo administracyjne	45		45 E				
	12	Marketing	45	45 E					
	13	Reklama	30		30 Z				
	14	Informatyka	90	45 Z	45 E				
	15	Język angielski	280	60 Z	60 E	60 Z	60 E	20 Z	20 E
	16	Język niemiecki (francuski, rosyjski)	120	30 Z	30 E	30 Z	30 E	20 Z	20 E
	17	Wychowanie fizyczne	120	30 Z	30 Z	30 Z	30 Z	15 Z	15 Z
	18	Seminaria dyplomowe	90				30 Z	30 Z	30 Z
	19	Wykłady monotematyczne	90					45 Z	45 Z
przedmioty kierunkowe	21	Ekonomika turystyki	45		45 E				
	22	Geografia turystyczna	60			60 E			
	23	Gospodarka turystyczna	45			45 E			
	24	Organizacja turystyki	45				45 E		
	25	Prawo pracy	30						30Z
	26	Prawo turystyczne	30					30 Z	
	27	Propedeutyka turystyki	45	45 E					
	28	Krajoznawstwo	30		-		30 Z		
	29	Ekologia	45				45 E		
	30	Etyka zawodowa	30					30 Z	
przedmioty specjalistycz.	31	Krajobraz turystyczny	60				60 E		
	32	Ekonomika inwestycji	45					45 E	
	33	Techniczne wyposażenie obiektów	45						45 E
	34	Prawo budowlane, wodne, ekologiczne.	30						30 Z
	35	Elementy architektury	45					45 E	
	36	Projekty inwestycyjne	45					45 E	
	37	Podstawy systemu inwestowania	60				60 E		
	38	Rysunek techniczny	30					30 Z	
	39	Planowanie przestrzenne	45						45 E
		RAZEM	2215	390	390	405	435	320	275

Koncepcja takiej specjalności opracowana została już w 1993 roku i uzyskała korzystne recenzje Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki. Obecnie studenci przygotowują prace dyplomowe. Jesteśmy przekonani, że tak przygotowani absolwenci, o szerokich perspektywach, koncepcyjni, z dobrym przygotowaniem ekonomicznym i ze znajomością zagadnień prawnych będą mogli z powodzeniem pełnić funkcje ekspertów zarówno w sferze planowania zagospodarowania przestrzennego, jak i w sferze kompleksowej rozbudowy bazy turystycznej.

Kształcenie w specjalności porównywalnej z „inżynierią turystyczną" znajduje swoje odpowiedniki w systemach edukacyjnych państw Unii Europejskiej. To właśnie tacy specjaliści projektowali np. infrastrukturę turystyczną aglomeracji Paryża. Tacy zapewne mogą i w naszych warunkach znacząco wpłynąć na wzbogacenie oferty turystycznej.

Prof. dr hab. Andrzej Rapacz
Katedra Marketingu i Zarządzania Gospodarką Turystyczną
Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA, KRAJOWA I REGIONALNA PRZESŁANKĄ SKUTECZNEGO KSZTAŁCENIA KADR TURYSTYCZNYCH NA POZIOMIE WYŻSZYM W POLSCE

Reforma polskiej gospodarki zapoczątkowana w latach 80-tych a wyraźnie przyspieszona w sektorze usług po 1989 roku, spowodowała zasadnicze zmiany w strukturze własności tego sektora oraz funkcjonowaniu rynku usług. Szczególnie widoczne i odczuwalne zmiany dotyczą m.in. rynku turystycznego. Ich przejawem jest bardzo dynamiczny (w I połowie lat 90-tych) przyrost liczby działających w sektorze usług turystycznych podmiotów gospodarczych - szczególnie zajmujących się organizacją i obsługą ruchu turystycznego oraz świadczeniem usług hotelarskich - i w konsekwencji pojawienie się wyraźnej konkurencji na rynku turystycznym. Zmienność warunków funkcjonowania jednostek gospodarki turystycznej, konkurencja krajowych i zagranicznych firm turystycznych oraz nadal niezbyt wysoka aktywność turystyczna społeczeństwa, wzmogły ich zainteresowanie metodami skutecznego zarządzania i marketingu. To z kolei powoduje stopniowy wzrost zapotrzebowania na dobrze wykształconą, zdolną sprostać wyzwaniom rynku kadrę turystyczną. Jest to również powodem wzrostu zainteresowania branży turystycznej różnymi formami kształcenia i doskonalenia zawodowego. Rośnie także zainteresowanie potencjalnej kadry turystycznej (przyszłych pracowników sektora usług turystycznych) różnego rodzaju studiami - od studiów zawodowych typu licencjackiego, przez magisterskie, do podyplomowych o specjalności turystycznej[1/]. Studenci wybierający specjalność turystyczną na wyższej uczelni oczekują nowoczesnych programów i metod nauczania, które proponują szeroki zakres wiedzy teoretycznej i praktycznej dotyczącej funkcjonowania rynku, przedsiębiorstw, zarządzania i marketingu, a także możliwości doskonalenia znajomości języków obcych i posługiwania się nowoczesną techniką - wspierającą skuteczne działanie na rynku turystycznym. Zakres wiedzy powinien być uzależniony od poziomu studiów wyższych, tj. inny na studiach zawodowych licencjackich, magisterskich czy podyplomowych. Zapotrzebowaniu temu powinna odpowiadać oferta uczelni wyższych prowadzących specjalności turystyczne.

Na tym tle rodzi się pytanie co sprzyja, ułatwia wzgl. warunkuje proces prawidłowej edukacji na uczelniach wyższych prowadzących te specjalności? Nie uzurpując sobie prawa do sformułowania pełnej listy takich warunków, można z całą pewnością stwierdzić, iż jedną z istotnych przesłanek skutecznego kształcenia kadr dla gospodarki turystycznej jest współpraca regionalna, krajowa i międzynarodowa, z jednej strony pomiędzy poszczególnymi uczelniami wyższymi, z drugiej uczelniami i przedstawicielami praktyki gospodarczej oraz administracji rządowej (szczebla wojewódzkiego i centralnego). Należy przyjąć, iż współpraca na wszystkich trzech poziomach (regionalnym, krajowym i międzynarodowym) stanowi ważny czynnik doskonalenia systemu kształcenia kadr turystycznych. Jak w świetle uzyskanych przez autora informacji[2/] oraz własnych doświadczeń w tym zakresie, przedstawia się współpraca uczelni wyższych o turystycznych specjalnościach na wspomnianych poziomach?

[1/] Problematyka specjalności turystycznych oraz programów nauczania nie jest przedmiotem rozważań w niniejszym opracowaniu.

[2/] Przy opracowaniu zagadnienia współpracy w procesie kształcenia kadr turystycznych skorzystano z informacji przekazanych przez większość państwowych uczelni wyższych tj. Akademie Ekonomiczne, Akademie Wychowania Fizycznego i uniwersytety, prowadzących określoną specjalność turystyczną.

Pierwszym poziomem współpracy (ze względu na jej powszechność) jest płaszczyzna regionalna. Wszystkie uczelnie, które udzieliły informacji dotyczących tego zagadnienia wskazują na:

- celowość takiej współpracy,

- współpraca ta dotyczy przede wszystkim kontaktów z podmiotami gospodarki turystycznej regionu, a jej wyrazem jest m.in.: organizacja w przedsiębiorstwach praktyk zawodowych, wykorzystywanie obiektów hotelarskich tych przedsiębiorstw do prowadzenia zajęć praktycznych w trakcie roku akademickiego, udostępnianie do zwiedzania wybranych zakładów hotelarskich np. w ramach tzw. zajęć terenowych, zapraszanie przedstawicieli przedsiębiorstw do prowadzenia zajęć dydaktycznych z przedmiotów zawodowych (nie tylko w uczelni, lecz także w zakładach hotelarskich) czy też ułatwianie dostępu do materiałów do prac naukowych i dyplomowych (magisterskich),

- wyrazem współpracy z praktyką gospodarczą jak również zapraszanie jej przedstawicieli do udziału w konferencjach oraz seminariach naukowych organizowanych przez same uczelnie lub przy wsparciu przedsiębiorstw turystycznych regionu,

- współpracę na poziomie regionalnym obejmującą działające w regionie uczelnie wyższe, przede wszystkim jednak policealne studia turystyczne np. inicjatywa - porozumienie Krakowskich Szkół Wyższych dotyczące powołania Międzynarodowej Akademii Turystyki z siedzibą w Krakowie czy też zatrudnianie (na umowę-zlecenie) wykładowców drugiej uczelni w celu prawidłowej realizacji programów nauczania.

Współpraca na tym poziomie korzystna jest dla wszystkich stron w niej uczestniczących. Dla uczelni wyższych współpracujących z praktyką gospodarczą oznacza możliwość pozyskania dla dydaktyki cenionych w regionie przedstawicieli praktyki, ściślejszy kontakt pracowników naukowo-dydaktycznych z rzeczywistością gospodarczą, wzbogacenie i uatrakcyjnienie programów nauczania (m.in. poprzez praktyki zawodowe czy też zajęcia terenowe studentów), dla przedsiębiorstw turystycznych stanowi szansę wykorzystania kadry uczelni do szkoleń, kursów dla ich załóg, transferu wiedzy dotyczącej nowoczesnych metod zarządzania i marketingu, zaangażowania studentów - dzięki m.in. praktykom - w proces funkcjonowania przedsiębiorstwa. Ma to dla nich znaczenie m.in. w okresie zwiększonego natężenia popytu turystów na usługi. Nie jest ona niestety wolna od kłopotów i trudności. Dla uczelni wyższych są to przede wszystkim takie utrudnienia jak:

- kłopoty finansowe uczelni (generalnie całego szkolnictwa) i z nimi związane relatywnie niskie stawki wynagrodzeń (za godzinę zajęć), które nie zachęcają wysokokwalifikowanych pracowników przedsiębiorstw turystycznych do włączenia się w proces kształcenia kadr dla turystyki,
- niechęć lub brak zainteresowania przedsiębiorstw turystycznych przyjmowaniem studentów na praktyki,
- niechęć przedsiębiorstw do udzielania pracownikom oraz studentom informacji warunkujących realizację badań naukowych oraz przygotowywanie prac dyplomowych i magisterskich.

Podstawą współpracy na tym poziomie są przede wszystkim dobre kontakty osobiste pracowników uczelni i przedsiębiorstw turystycznych. Nie ma ona jednak formalnego charakteru, tzn. jej podstawą nie jest zawarta między stronami umowa. Z informacji udzielonych przez uczelnie wynika, że współpracują one (chociaż w stopniu zróżnicowanym)

także z organami administracji rządowej wojewódzkiego szczebla w zakresie organizacji szkoleń[3/] .

Drugi poziom współpracy dotyczy współdziałania uczelni wyższych na szczeblu krajowym. Jest to stosunkowo wąski zakres współpracy sprowadzającej się głównie do:

- organizacji konferencji i seminariów naukowych, na które zapraszani są przedstawiciele innych uczelni kształcących kadrę turystyczną; współpraca w tym zakresie opiera się na bliskich kontaktach osobistych pracowników uczelni;
- oferowania pracownikom innych uczelni możliwości opublikowania we własnych zeszytach naukowych artykułów poświęconych problematyce turystyki i gospodarki turystycznej;
- organizacji seminariów i warsztatów, na których prezentowane są wyniki prowadzonych prac badawczych, problemy dydaktyczne itp. Uczestniczą w nich głównie przedstawiciele uczelni wyższych i placówek naukowo-badawczych. Ten obszar wspólnych działań dotyczy głównie uniwersytetów prowadzących specjalność - geografia turyzmu i hotelarstwa (np. Uniwersytet Łódzki). Praktycznie nie istnieje taka współpraca pomiędzy Akademiami Ekonomicznymi czy też Akademiami Wychowania Fizycznego.

Na tym szczeblu współdziałania trzeba wspomnieć o współpracy uczelni wyższych z Urzędem Kultury Fizycznej i Turystyki. Jest to przede wszystkim współpraca dotycząca:

- koordynacji organizacyjno-programowej szkolnictwa zawodowego,
- organizowania i wspierania kształcenia i dokształcania nauczycieli akademickich (np. poprzez kierowanie na staże naukowe i szkolenia do zachodnioeuropejskich uniwersytetów i szkół wyższych przodujących w kształceniu kadr dla turystyki),
- współfinansowania konferencji i seminariów naukowych służących prezentacji dorobku naukowo-badawczego i tym samym podnoszenie wiedzy i umiejętności nie tylko nauczycieli akademickich lecz również administracji rządowej i pracowników samorządowych.

Ograniczony zakres współpracy uczelni wyższych na poziomie ogólnokrajowym ma swoje częściowe wytłumaczenie w złej kondycji finansowej placówek akademickich. Nie sprzyja ona organizacji większej liczby konferencji wzgl. seminariów naukowych, a tym samym zwiększonemu udziałowi w nich nauczycieli akademickich, (systematycznie rośnie odpłatność za udział w takich spotkaniach, a przecież służą one podnoszeniu wiedzy i kwalifikacji nauczycieli).

Podobnie jak w przypadku współpracy na szczeblu regionalnym, także współpraca uczelni w skali ogólnokrajowej ma nieformalny charakter, opiera się na bezpośrednich osobistych kontaktach kierowników katedr odpowiedzialnych za specjalności turystyczne. Należy sądzić, że dla doskonalenia systemu kształcenia kadr dla turystyki, celowym byłoby rozważenie powrotu do tradycyjnej - swego czasu bardzo owocnej - formuły organizowania zjazdów katedr branżowych poświęconych zarówno problematyce dydaktycznej, jak i naukowej. Ma to swoje uzasadnienie m.in. w tym, iż stopniowo coraz większa liczba państwowych uczelni wyższych podejmuje się kształcenia kadr dla turystyki (np. uniwersytety wprowadzają do programów zagadnienia hotelarstwa - Uniwersytet Łódzki ze specjalnością

[3/] Są to szkolenia organizowane wspólnie np. z odpowiednimi Wydziałami Urzędów Wojewódzkich dla pracowników administracji, czy też z samorządami terytorialnymi dla pracowników samorządowych.

z geografii turyzmu i hotelarstwa; Akademia Rolnicza w Poznaniu uruchomiła w roku akademickim 1996/1997 specjalizację – agroturystyka).

Mówiąc o współpracy między uczelniami w zakresie kształcenia nie sposób pominąć nowego zjawiska jakim jest współdziałanie wielu nauczycieli akademickich państwowych wyższych uczelni z powstającymi w różnych regionach kraju prywatnymi szkołami wyższymi o podobnym profilu branżowym. Ma ona charakter współpracy przekraczającej poziom regionalny. Zróżnicowany jest jednak stosunek państwowych uczelni do tego rodzaju inicjatyw i już istniejących prywatnych szkół wyższych. Zbyt krótki okres ich funkcjonowania i brak pełnej informacji, nie pozwala na jednoznaczną ocenę zjawiska. Wydaje się, że w sporej liczbie przypadków jest to zjawisko koniunkturalne i wiąże się z nieuzasadnioną komercjalizacją niektórych kierunków studiów i specjalności. Dotyczy to także specjalności branżowych (turystycznych). Stwarza to możliwość uzyskiwania dodatkowych dochodów przez sporą liczbę nauczycieli akademickich państwowych uczelni, ale nie w każdym przypadku inicjatywy te służą rzeczywiście kształceniu kadry turystycznej na poziomie oczekiwań gospodarki turystycznej i samych absolwentów. Zagadnienie to wykracza jednak poza zakres merytoryczny opracowania.

Trzeci poziom dotyczy współpracy międzynarodowej uczelni wyższych. W tym względzie istnieje znaczne zróżnicowanie zakresu, form oraz intensywności współpracy państwowych uczelni wyższych kształcących kadrę dla gospodarki turystycznej.

Biorąc pod uwagę formę tej współpracy należy mówić o dwóch grupach uczelni:

- pierwsza obejmuje uczelnie, które współpracują z zagranicznymi uczelniami w oparciu o zawarte umowy o współpracy,
- druga uczelnie, których współpraca z podobnego typu jednostkami z zagranicy nie ma sformalizowanego charakteru (formy pisemnej umowy), ale opiera się na bezpośrednich kontaktach i współpracy nauczycieli akademickich.

W obu przypadkach chodzi o bardzo pożyteczną, z punktu widzenia doskonalenia systemu kształcenia, wzajemną współpracę. Zakres międzynarodowej współpracy uczelni obejmuje takie przedsięwzięcia jak:

- doskonalenie programów nauczania na turystycznych specjalnościach (np. z hotelarstwa),
- wymianę nauczycieli akademickich odbywających krótsze lub dłuższe (rok, dwa) staże naukowe, prowadzących zajęcia dydaktyczne,
- wymianę grup studenckich na praktyki zawodowe (programowe),
- organizację wspólnych międzynarodowych konferencji i seminariów naukowych oraz dydaktycznych,
- zapraszanie na samodzielnie organizowane konferencje i seminaria (w tym studenckie) nauczycieli akademickich (a także studentów) zaprzyjaźnionych zagranicznych uczelni i instytucji branży turystycznej,
- stała lub doraźna wymiana publikacji i czasopism,
- przygotowywanie wspólnych zeszytów naukowych lub zamieszczanie w nich artykułów naukowych przedstawicieli zagranicznych uczelni, instytutów oraz przedstawicieli branży turystycznej,
- przyjmowanie na studia magisterskie z zakresu turystyki i hotelarstwa zagranicznych studentów (nie tylko z uczelni współpracujących z krajową placówką akademicką

np. Uniwersytet Łódzki, Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu Wydział Gospodarki Regionalnej i Turystyki w Jeleniej Górze).

Intensyfikacji współpracy z zagranicznymi uczelniami - obejmującej wiele z w/w obszarów - sprzyja realizacja projektów (JEP) finansowanych z programu TEMPUS[4/]. Obejmowały one współpracę w takim zakresie jak:

- wymiana nauczycieli akademickich (wykłady, staże, szkolenie),
- wymiana grup studentów współpracujących w ramach projektów uczelni (np. praktyki zawodowe, specjalistyczne i językowe – krótsze lub roczne pobyty studyjne),
- doskonalenie lub opracowywanie nowych planów i progra mów kształcenia dla specjalności hotelarskiej i turystycznej (organizacji i obsługi ruchu turystycznego),
- organizacja konferencji i seminariów dydaktycznych dla nauczycieli akademickich,
- zakup za dewizy fachowej literatury zagranicznej i dzięki niemu wyraźne wzbogacenie zbiorów bibliotecznych,
- sfinansowanie ze środków programu TEMPUS zakupu sprzętu komputerowego i uruchomienie nowych pracowni dydaktycznych (np. komputerowych), czy też uruchomienie nowoczesnej pracowni żywności i żywienia wraz z zapleczem konsumenckim.

Ta forma międzynarodowej współpracy jest szczególnie korzystna dla polskich uczelni wyższych kształcących kadry dla turystyki, ale dotyczy tylko nielicznych placówek (np. AWF i AE w Poznaniu). Mogłaby ona objąć większą liczbę uczelni wyższych, ale nie sprzyja temu poziom współpracy na szczeblu krajowym tych jednostek, jak również olbrzymia konkurencja projektów składanych do Biura Programu TEMPUS. Przy braku takiej współpracy, możliwości rozszerzenia kręgu uczelni wyższych kształcących w zakresie turystyki i hotelarstwa, wydają się ograniczone.

Zakres i intensywność współpracy uczelni na poziomie kontaktów międzynarodowych zależą przede wszystkim od ich możliwości finansowych. Są one większe w przypadku oparcia takiej współpracy na umowach i tzw. wymianie bezdewizowej, niż przy bezpośrednich kontaktach osobistych pracowników nieformalnie współpracujących ze sobą uczelni wyższych. Istotne kłopoty pojawiają się także przy próbach angażowania do zajęć dydaktycznych zagranicznych wykładowców (niskie stawki wynagrodzeń, trudności w zakwaterowaniu, pewne trudności językowe słuchaczy). Poprawa tego stanu rzeczy zależy zatem przede wszystkim od wyraźnej poprawy sytuacji finansowej polskich uczelni wyższych.

Dotychczasowe uwagi - oparte na udostępnionych przez państwowe uczelnie wyższe informacjach - oraz własne doświadczenia autora w tym zakresie, wskazują na wyraźne zróżnicowanie intensywności współpracy na trzech wyodrębnionych poziomach. Intensywny charakter ma współpraca na poziomie regionalnym i międzynarodowym, natomiast słabo prezentuje się współpraca na poziomie krajowym. Nie wydaje się aby względy natury finansowej miały decydujący wpływ na taki stan rzeczy. Być może wynika to z pewnych obaw i wcześniejszych uprzedzeń, doświadczeń lat poprzednich, niechęci mającej osobiste podłoże czy też braku częstszych spotkań przedstawicieli uczelni, które służyłyby przełamywaniu

[4/] Z posiadanych przez autora informacji wynika, iż w pierwszej połowie lat 90-tych w realizacji programu TEMPUS uczestniczyły: AWF i AE z Poznania. Dotyczyły one doskonalenia metod i programów kształcenia w zakresie turystyki i hotelarstwa.

istniejących oporów wzgl. niechęci i nawiązywaniu dobrych osobistych kontaktów. Te ostatnie należy traktować za podstawę intensyfikacji współpracy.

Wydaje się również, że szerszej i intensywnej współpracy na wszystkich trzech poziomach może sprzyjać:

- poprawa kondycji finansowej uczelni, która ogranicza takie możliwości, a w przypadku niezbyt wysokich wynagrodzeń nauczycieli akademickich, zachęca ich do poszukiwania dodatkowych źródeł dochodów z uszczerbkiem dla zainteresowania pracowników intensyfikacją współpracy,
- finansowe wsparcie ze strony UKFiT koncepcji organizowania przez kolejne uczelnie cyklicznych konferencji i seminariów poświęconych problematyce naukowej i dydaktycznej,
- wzrost atrakcyjności dydaktycznej państwowych uczelni wyższych prowadzących specjalności turystyczne oraz kompetencji merytorycznych ich pracowników.

Z pewnością nie jest to wyczerpująca lista uwag i propozycji odnoszących się do współpracy międzynarodowej, krajowej i regionalnej uczelni kształcących kadry dla turystyki, ale zawarte w opracowaniu uwagi mogą - zdaniem autora - stanowić podstawę do dalszej dyskusji i sformułowania pełniejszej listy uwarunkowań tej współpracy.

dr Tadeusz Burzyński
Instytut Turystyki Oddział w Krakowie

NOWE TECHNIKI I TECHNOLOGIE W KSZTAŁCENIU I DOSKONALENIU ZAWODOWYM

W strategii rozwoju społeczno - gospodarczego kraju turystyka jest jednym z najbardziej skutecznych instrumentów wzrostu gospodarczego. Utrzymanie tendencji wzrostowych w turystyce ma wpływ praktycznie na wzrost w całej gospodarce ponieważ ma szczególnie pozytywne oddziaływanie na następujące sfery życia społecznego i gospodarczego:

1. stymulacja rozwoju gospodarczego,
2. maksymalizacja zysków pochodzących z eksportu usług turystycznych,
3. tworzenie miejsc pracy,
4. promocja pozytywnego image kraju,
5. ochrona środowiska naturalnego,
6. ochrona dziedzictwa kultury materialnej i duchowej,
7. poprawa standardu życia,
8. wspieranie rozwoju zdrowotnego i społecznego, szczególnie dzieci i młodzieży,
9. popieranie równomiernego rozwoju kraju,
10. aktywne wspieranie zrównoważonego rozwoju.

Jednym z zasadniczych segmentów związanych z rozwojem turystyki jest kształcenie i doskonalenie zawodowe. Problematyka rozwoju kadr ma i będzie miała decydujące znaczenie w rozwoju gospodarczym a w szczególności we wzroście jej konkurencyjności na rynkach zagranicznych. Z drugiej zaś strony słaba konkurencyjność polskiej turystyki powoduje, ze coraz więcej Polaków wyjeżdża za granicę w celach turystycznych, kulturalnych, rekreacyjnych czy szerzej, zdrowotnych. Aby coraz więcej Polaków wypoczywało w kraju oraz więcej przyjeżdżało osób do Polski konieczne są działania mające na celu wzrost konkurencyjności krajowego produktu turystycznego. Bardzo ważnym segmentem tych działań stanowią nowe techniki i technologie w turystyce, które muszą być wdrażane m.in poprzez system kształcenia i doskonalenia zawodowego. Całokształt spraw związanych z nowymi technikami i technologiami w turystyce należy rozumieć bardzo szeroko. Wynika to przede wszystkim z poziomu rozwoju krajowej turystyki oraz z kierunków i tendencji rozwoju turystyki na świecie. Na pojęcie i zakres technik i technologii w turystyce powinny składać się elementy mające swoje źródło zarówno wewnątrz branży turystycznej jak i poza nią. W procesie doskonalenia zawodowego problematyka nowych technik i technologii ma wpływ na:

1. podtrzymanie tendencji wzrostowych w polskiej gospodarce turystycznej,
2. wprowadzenie standardów UE do krajowej turystyki i branż wspomagających,
3. podniesienie poziomu jakości usług poprzez wzrost kwalifikacji, wiedzy i praktycznego zrozumienia specyfiki turystyki wśród kadr zatrudnionych bezpośrednio i pośrednio w obsłudze turystów,

4. wzmocnienie procesów decentralizacyjnych w państwie oraz regionalizacji krajowego produktu turystycznego,
5. rozszerzenie powiązań z turystyką europejską w zakresie standaryzacji bazy, komputeryzacji baz danych, systemów rezerwacyjnych, bezpieczeństwa turystów, jakości usług oraz metod zarządzania i aktywizacji sprzedaży,
6. charakterystykę polityki turystycznej, kierunków jej dalszego rozwoju ze szczególnym uwzględnieniem zadań administracji rządowej, samorządowej oraz podmiotów gospodarczych i ich zrzeszeń,
7. wskazanie regionalnych i lokalnych uwarunkowań rozwoju turystyki ukierunkowanych na wzrost dochodów i zatrudnienia oraz aktywizację ekonomiczną lokalnych zasobów,
8. pogłębienie wiedzy o ekonomii, rynku turystycznym oraz społecznych procesach transformacji ustrojowej w turystyce oraz wskazania praktycznych korzyści rozwoju przez turystykę.

Do zewnętrznych uwarunkowań związanych z rozwojem turystyki należy mi. in. zaliczyć: wpływ na kształtowanie się dochodu narodowego, bilansu płatniczego, dochodów budżetowych, inwestycji, zatrudnienia. Szacuje się, że obrót turystyczny z tytułu turystyki i wypoczynku w 1993 r. wyniósł ok. 10 mld zł.

Ponadto występuje znaczne zaangażowanie się państwa i rządu we wspomaganie tendencji rozwojowych turystyki w kraju i za granicą. W sposób bezpośredni następuje odczuwalny wzrost wydatków budżetowych na promocję (UKFiT , Wojewodowie, PART SA) przy jednoczesnym wprowadzeniu ulg podatkowych jako zachęt do inwestowania w rozwój infrastruktury. W ramach pośrednich oddziaływań na podtrzymanie tendencji rozwojowych w turystyce wymienić należy budowę autostrad i przejść granicznych, rozwój środków transportowych i telekomunikacji, ochronę środowiska;

Do bezpośrednich uwarunkowań związanych z nowymi technikami i technologiami w turystyce, które mają i mieć będą w przyszłości zasadnicze znaczenie należy zaliczyć:

- dostosowanie gospodarki turystycznej Polski do wymogów i standardów UE,
- rozwój dostępności transportowej i telekomunikacyjnej do Polski i regionów turystycznych,
- promocja turystyczna Polski,
- rozwój współpracy międzynarodowej,
- bezpieczeństwo turystów i podróżnych,
- ochrona środowiska, w tym obszarów chronionych i zwiększonej penetracji turystycznej,
- wprowadzanie postępu oraz innowacji technicznych i technologicznych do branży turystycznej,
- tworzenie i wspieranie aktywnych instytucji o charakterze rynkowym oddziaływujących na rozwój turystyki na szczeblu regionalnym i lokalnym,
- zmiany w statystyce krajowej uwzględniającej potrzeby turystyki,
- utworzenie krajowego systemu centralnej rezerwacji i dystrybucji usług,

- utworzenie krajowej sieci informacji turystycznej (Centrum - Region),
- stałe prowadzenie badań rynkowych,
- przekształcenia własnościowe, restrukturyzacja i komercjalizacja,
- wspieranie rozwoju lokalnego przez turystykę poprzez współczesne techniki rozwoju kapitału,
- rozwój różnorodnych form kształcenia i szkolenia dla potrzeb gospodarki turys--tycznej,
- włączenie pozaturystycznej bazy materialnej -np. obiektów i dóbr kultury - do potrzeb turystyki komercyjnej,
- rozwój krajowego produktu turystycznego w regionach i miejscowościach turys-tycznych,
- wzrost możliwości korzystania z międzynarodowych źródeł finansowych,
- uchwalenie przez Sejm ustawy o usługach turystycznych.

Powyższe czynniki mogą w praktyce przybrać charakter albo barier rozwoju albo czynników stymulujących dalszy rozwój. Jest to szczególnie widoczne w gminach i miejscowościach turystycznych. Wszelkie analizy dotyczące struktur mikroekonomicznych muszą uwzględniać uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne rozwoju gospodarki turystycznej w tym również i w sferze nowych technik i technologii.

Przykładem powyższego są postulaty środowiska administracji rządowej i samo-rządowej , które uważają, że do najważniejszych czynników związanych z rozwojem turystyki są;

1. opracowywanie ofert inwestycyjnych,
2. opracowywanie materiałów promocyjnych dotyczących turystyki jak i również inwestycji,
3. znajomość podstaw „protokołu dyplomatycznego" bardzo potrzebnego w kon-taktach z ludźmi w procesie świadczenia usług,
4. adaptacja zmian zachodzących w świecie i w Polsce poprzez proces kształcenia ale również szkolenia i doskonalenia kadr. Proces ten powinien mieć charakter ciągły i systematyczny. Reakcja ze strony podmiotów edukacyjnych powinna być szybka a czasami wręcz natychmiastowa,
5. rozwój pomocy naukowych, które są podstawą każdego procesu dydaktycznego.

Szczególnie widoczny jest brak podręczników oraz współczesnych środków audio-wizualnych. W szkoleniu należy kontynuować dobre wzory zachodnie związane z przygotowywaniem materiałów szkoleniowych na bardzo wysokim poziomie oraz technik związanych z prowadzeniem wykładów, seminariów i ćwiczeń.

Nowe techniki i technologie XXI powinny być uwzględniane już w obecnym procesie dydaktycznym (wykłady, pomoce naukowe). Turystyka należy do tych dziedzin aktywności człowieka, który ma największy związek ze współczesnymi zdobyczami techniki. Turystyka nie jest tylko konsumentem nowych technik i technologii ale również sama kreuje ich rozwój poprzez nowe potrzeby człowieka oraz adaptuje zdobycze

technologiczne z innych dziedzin aktywności człowieka np. komputeryzacja, telekomunikacja czy szerzej; komunikowanie.

Wśród szczególnych umiejętności wymaganych od pracowników branży należy wymienić znajomość języków obcych, posiadanie zasad dobrego wychowania i kultury osobistej jako cech bardzo pożądanych w pracy w turystyce oraz umiejętność praktycznej wiedzy o zjawiskach w turystyce.

Specyfika turystyki wymaga szczególnej wiedzy i umiejętności od absolwentów w zakresie : reklamy, informacji, marketingu, badania rynku, lobbingu. O konkurencyjności na rynku decydować będzie produkt turystyczny jako oferta ze strony podaży. Dlatego umiejętności absolwentów różnych typów szkół powinny obejmować ten segment wiedzy teoretycznej i praktycznej. Jednak wymaga to predyspozycji do wykonywania tego zawodu, a tym samym i do stosowania innowacji technicznych i technologicznych.

Specyfika pracy w administracji powoduje potrzebę znajomości zagadnień z zakresu planowania przestrzennego, finansów, prawa. Dotyczy to również pracowników samorządu terytorialnego. Uczelnia powinna w procesie kształcenia uwzględniać rozwiązania nie tylko krajowe ale również zagraniczne.

Ponadto potrzeby gospodarki turystycznej wymagają położenia większego nacisku na regionalizm w turystyce oraz metody aktywizacji gospodarczej przez turystykę na szczeblu regionalnym i lokalnym. W tym względzie najważniejszymi działaniami w sferze nowych technik i technologii będą:

1. krajowy system rezerwacji i dystrybucji usług,
2. wdrażanie strategii krajowego produktu turystycznego,
3. rozwój systemów informacyjnych z których największym jest system informacji o bazie noclegowej w połączeniu z przeprowadzeniem kategoryzacji bazy noclegowej.

System rezerwacyjny jest obecnie na etapie początkowym i stanowi jeden z podprogramów pomocowych programu Phare - Tourin II. Jego wprowadzenie musi być skoordynowane zarówno w procesie kształcenia jak i szkoleniu kadr pracujących w turystyce. Prawdopodobnie system ten będzie ewoluował w kierunku wykorzystania INTERNETU.

Wdrażanie strategii rozwoju krajowego produktu turystycznego jest procesem ciągłym. Podstawę stanowić musi wsparcie zarówno ze strony programu Phare Tourin III jak również i środków budżetowych. Nowe podejście do techniki tworzenia produktu w gminach i miejscowościach turystycznych będą stanowić działania na najbliższe kilkanaście lat. Oprzyrządowanie metodologiczne, logistyczne promocyjne i techniczne będą postawą działań w całej turystyce.

prof. dr hab. Ryszard Gałecki
Katedra Turystyki
Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

DROŻNOŚĆ STUDIÓW W ZAKRESIE TURYSTYKI I HOTELARSTWA

Wypowiedź dotyczy jedynie poznańskiego środowiska naukowego.

Uniwersytet im. A. Mickiewicza przyjmuje absolwentów wyższych szkół zawodowych na kierunek Zarządzanie i Marketing, na podstawie dyplomu ukończenia studiów licencjackich, bez względu na profil studiów.

W Akademii Wychowania Fizycznego przyjęcia na dwuletnie studia magisterskie rozpoczęto po raz pierwszy w roku akademickim 1996/97. Przyjmowani są absolwenci wszystkich zawodowych szkół wyższych o specjalnościach Turystyka i Hotelarstwo, na podstawie pozytywnie ocenionej rozmowy kwalifikacyjnej. Zakres rozmowy kwalifikacyjnej nie wykracza poza przedmioty przewidziane dla I stopnia studiów.

Akademia Ekonomiczna na studia magisterskie przyjmuje absolwentów własnej Wyższej Szkoły Turystyki i Hotelarstwa oraz absolwentów innych wyższych szkół stopnia licencjackiego, w zasadzie na 4-semestralne studia zaoczne. Przyjęcie odbywa się na kierunek i specjalność, na podstawie konkursu ocen wchodzących w skład minimum programowego. Minimum programowe obejmuje 15 przedmiotów, zakończonych egzaminem, a mianowicie:

- mikroekonomia;
- makroekonomia;
- matematyka;
- statystyka;
- ekonometria lub badania operacyjne;
- teoria organizacji i zarządzania;
- prawo (cywilne i gospodarcze);
- rachunkowość (finansowa i zarządcza);
- finanse (publiczne i przedsiębiorstw);
- bankowość;
- polityka gospodarcza lub polityka społeczna;
- język obcy.

Studia magisterskie są możliwe na następujących specjalnościach:

- Polityka i ekonomika turystyki;
- Ekonomika pracy i zarządzanie kadrami;
- Gospodarka regionalna;
- Polityka gospodarcza i strategia przedsiębiorstw;
- Polityka i gospodarka żywnościowa.

Studia zaoczne są odpłatne.

W wyjątkowych przypadkach, tzn. gdy średnia całych 6-semestralnych studiów licencjackich w Wyższej Szkole Turystyki i Hotelarstwa przy Akademii Ekonomicznej w Poznaniu wynosi 4,0 i więcej, absolwent może się ubiegać o przyjęcie na magisterskie studia stacjonarne na specjalność Polityka i Ekonomika Turystyki, począwszy od III roku studiów. Przypadki takie jednak są bardzo rzadkie i regułą jest podejmowanie studiów zaocznych, na których jest określony limit przyjęć.

Drożność ze szkoły średniej na studia jest oczywista dla abiturientów. Mogą oni ubiegać się o przyjęcie do Wyższej Szkoły Turystyki i Hotelarstwa lub bezpośrednio na studia magisterskie specjalizujące od III roku studiów, na specjalność Polityka i Ekonomika Turystyki, w trybie egzaminów wstępnych, obejmujących dwa egzaminy: do wyboru - matematyka, geografia, historia oraz do wyboru język obcy (angielski, francuski, hiszpański, niemiecki, rosyjski). Kandydaci przyjmowani są według ilości uzyskanych punktów na specjalność Turystyka lub Hotelarstwo (studia licencjackie) albo na kierunek Ekonomia (studia magisterskie). Absolwenci średnich szkół zawodowych (turystycznych lub hotelarskich) nie mają preferencji przy przyjęciu, a jedynie zalicza się im część praktyk zawodowych do obowiązku odbycia w czasie studiów.

dr Zygmunt Kruczek
Instytut Turystyki AWF w Krakowie
mgr Elżbieta Lęcznarowicz
ZSE nr 1 w Krakowie

PROBLEMATYKA DROŻNOŚCI W MODELU KSZTAŁCENIA KADR DLA POTRZEB TURYSTYKI I HOTELARSTWA W POLSCE
(oferta krakowskiej AWF)

Początek lat dziewięćdziesiątych przyniósł powszechną dyskusję nad reformowaniem modelu edukacji w tym również kształcenia zawodowego kadr dla turystyki. Z inicjatywy Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki powołano zespół ekspertów, który przygotował projekt nowego systemu szkolnictwa turystycznego.

W modelu docelowym proponowano, aby system kształcenia obejmował przygotowanie kadr dla hotelarstwa, gastronomii i obsługi ruchu turystycznego. Składać się mają na niego następujące rodzaje szkół:

- zasadnicze zawodowe, 2-3 letnie, przygotowujące do pracy w hotelarstwie i gastronomii,
- zawodowe na poziomie średnim: technika 5-letnie, przygotowujące zawodowo do obsługi ruchu turystycznego oraz do pracy w hotelarstwie i gastronomii,
- zawodowe studia wyższe stopnia niższego (3 letnie), kończące się tytułem zawodowym (licencjat),
- studia wyższego stopnia, magisterskie, 1.5 - 2 roczne.

Do proponowanego przez UKFiT modelu powinny dobrowolnie zmierzać szkoły i uczelnie w miarę posiadanych warunków organizacyjnych, kadrowych i finansowych. Proces dostosowania się szkolnictwa turystycznego będzie zatem stosunkowo długi, dlatego też zakłada się istnienie okresu przejściowego, w którym będą funkcjonowały szkoły prowadzące kształcenie według starego i nowego modelu.

W nomenklaturze kształcenia zawodowego prowadzonego na poziomie szkolnictwa średniego i policealnego funkcjonują dwa zawody turystyczne - „technik hotelarstwa" i „technik obsługi ruchu turystycznego".

Kształcenie w zawodach technik „ort" i technik „hot" odbywa się w 5 i 4-letnich technikach hotelarskich oraz w 2-letnich policealnych studiach zawodowych typu turystyczno - hotelarskiego, hotelarsko-gastronomicznego i ekonomiczno - turystycznego. Wszystkie średnie szkoły turystyczne (zarówno państwowe jak i prywatne) pozostają w gestii Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Tworzenie klas turystycznych w różnych zespołach szkół doprowadziło do tego, że w roku 1996 kształceniem dla turystyki zajmowało się 174 placówek szkolnych w ponad 50 miejscowościach[1].

Na początku lat dziewięćdziesiątych powstały pierwsze wyższe szkoły turystyczne prowadzące kształcenie w cyklu 3 - letnim i nadające tytuł zawodowy licencjatu. Zaliczyć do nich można Wyższą Szkołę Turystyki i Hotelarstwa przy Akademii Ekonomicznej w Pozna-

---

[1] *Charakterystyka szkół hotelarsko - turystycznych. Stan w roku szkolnym 1995/96. Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki, Warszawa 1996*

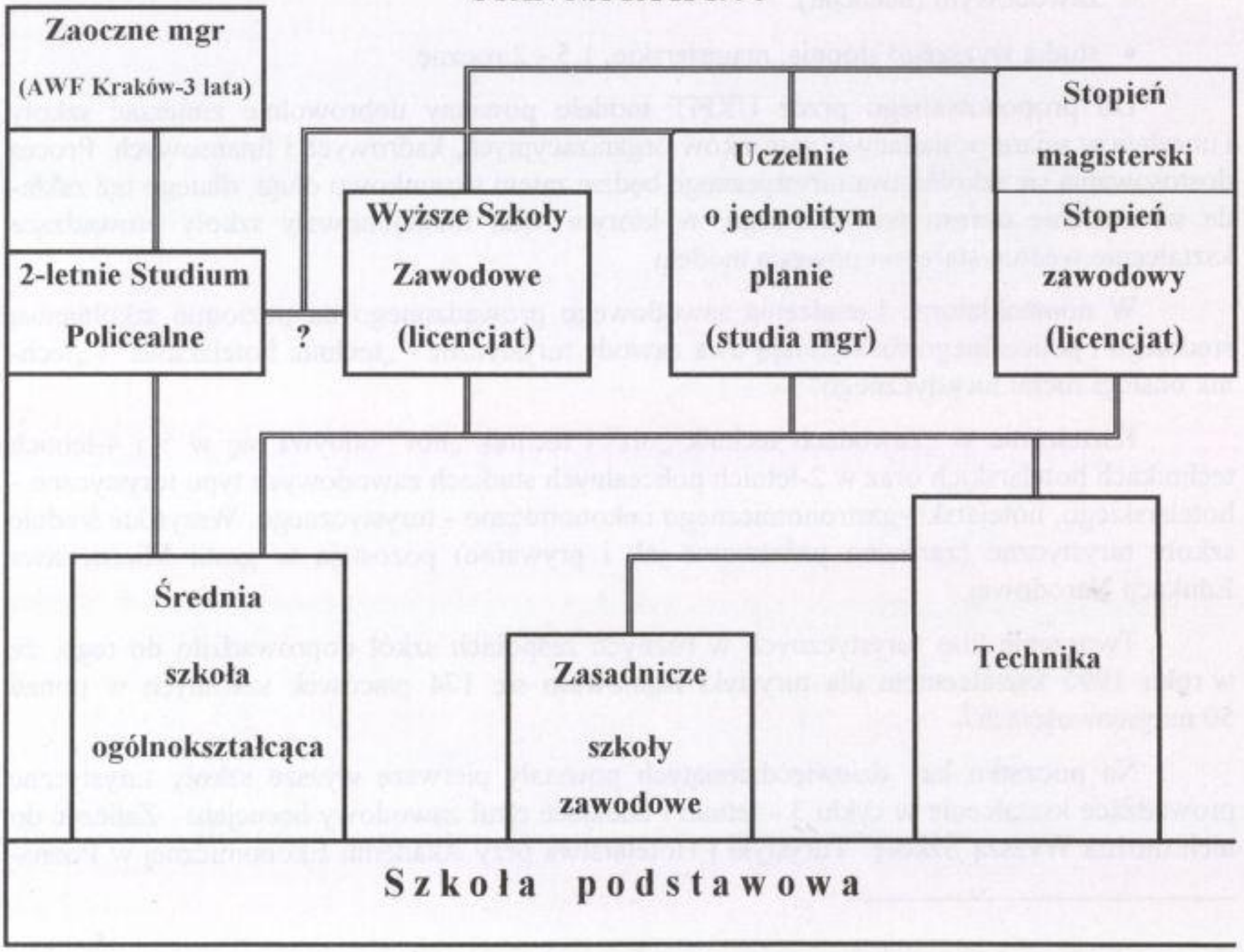
niu, Górnośląską Wyższą Szkołę Handlową w Katowicach, Wyższe Szkoły Turystyczno - Hotelarskie i Gastronomiczne w Warszawie i Gdańsku.

Aktualnie studia wyższe magisterskie o profilu turystycznym są prowadzone w Akademiach Wychowania Fizycznego w Poznaniu i Krakowie (studia stacjonarne i zaoczne), Akademiach Ekonomicznych w Poznaniu, Krakowie, Jeleniej Górze, w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, a także na kierunkach geograficznych Uniwersytetów Łódzkiego (studia dzienne i podyplomowe), Jagiellońskiego oraz na kierunku ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego. Wyższe Szkoły Pedagogiczne w Zielonej Górze i Bydgoszczy uzupełniają wykaz uczelni prowadzących edukację kadr dla turystyki.[2]

Zakłada się ewolucyjny charakter procesu przekształceń inicjowanych przez szkoły, np. przekształcenie się szkół pomaturalnych w zawodowe szkoły wyższe i wprowadzenie dwustopniowych studiów wyższych na istniejących kierunkach turystycznych w akademiach wychowania fizycznego i akademiach ekonomicznych, z wyraźnym wydzieleniem stopnia zawodowego i magisterskiego. Szybkość procesu przekształcenia szkół turystycznych zależeć będzie od zaproponowanych rozwiązań finansowania szkolnictwa w Polsce, a także od stopnia prywatyzacji szkolnictwa, poziomu kształcenia kadr i rozmiarów turystycznego rynku pracy.

Rys.1.

KANAŁY DROŻNOŚCI W KSZTAŁCENIU KADR DLA TURYSTYKI W POLSCE
STAN NA ROK 1996

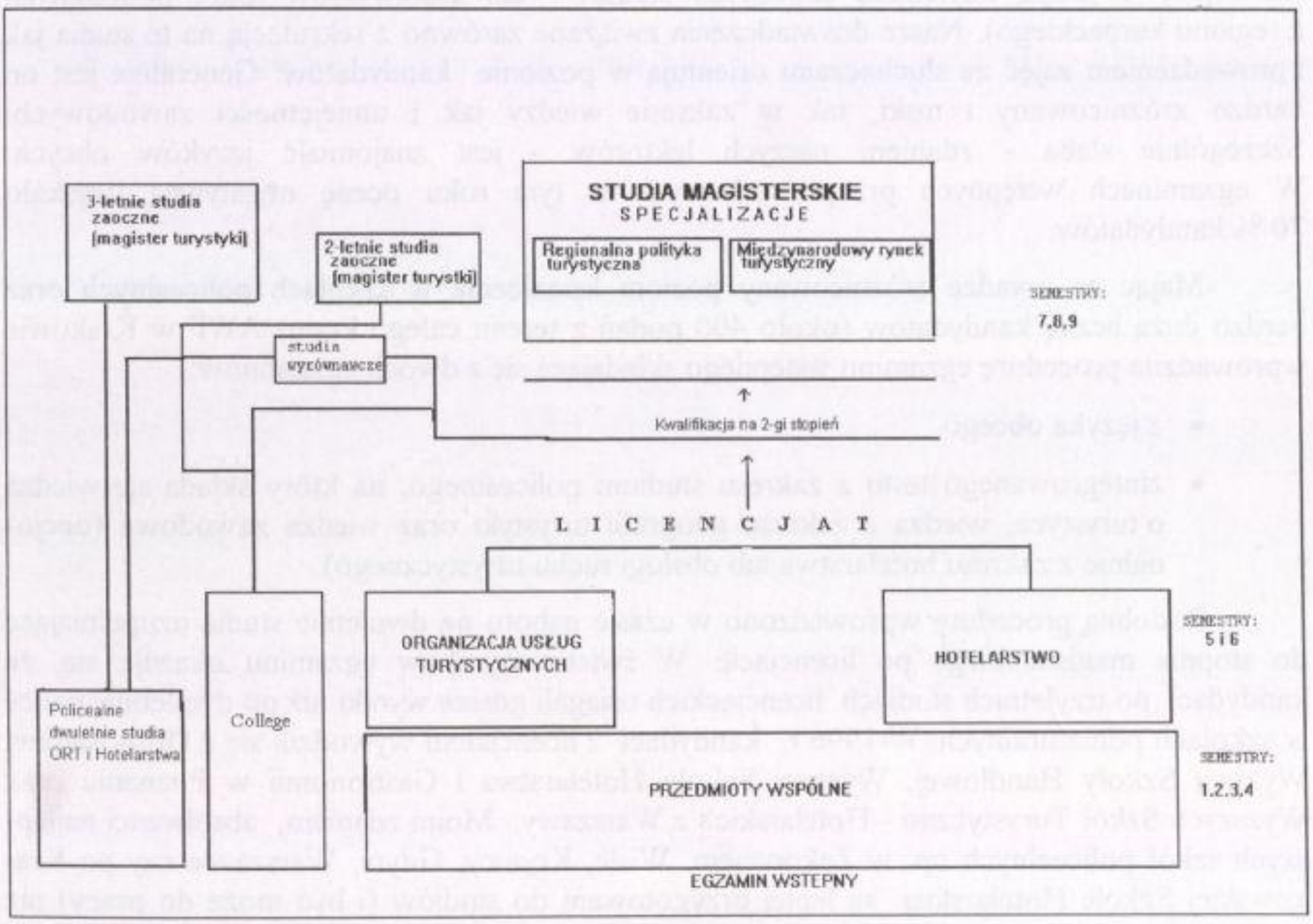

[2] *szerzej na ten temat pisze S. Bosiacki w powielonym dla celów niniejszej konferencji wystąpieniu „Refleksje nad systemem kształcenia kadr dla polskiej turystyki"*

Koncepcję drożności dla absolwentów szkół średnich oraz słuchaczy studiów policealnych w zakresie zdobywania kwalifikacji i uprawnień do pracy w turystyce przedstawiła jak na razie Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie (patrz rys. 2), od roku akademickiego 1996/97 prowadząca dwustopniowe studia na kierunku „turystyka i rekreacja". Koncepcja ta uwzględnia potrzeby regionu, sieci szkół policealnych w całej Polsce oraz absolwentów wyższych szkół zawodowych, legitymujących się odpowiednim licencjatem w zakresie turystyki i rekreacji.

Rys.2.

Schemat drożności studiów turystycznych w AWF Kraków w relacji do szkół policealnych i wyższych szkół zawodowych

W programie trzyletnich studiów zaocznych założono, że słuchacze rekrutować się będą z absolwentów studiów dwuletnich policealnych o specjalizacji „obsługa ruchu turystycznego" i „hotelarstwo". Dla wyrównania dysproporcji w wiedzy i umiejętnościach między tymi absolwentami na pierwszym roku wprowadzono przedmioty uzupełniające - jest nim hotelarstwo dla techników ORT i organizacja usług turystycznych, geografia turystyki i ekonomika turystyki dla techników hotelarstwa. Program studiów zaocznych został przedstawiony w wystąpieniu A. Nowakowskiej[/3] . Nawiązuje on do programu I i II stopnia studiów stacjonarnych na kierunku „turystyka i rekreacja". Studentom, podobnie jak na studiach stacjonarnych proponuje się dwie specjalizacje „regionalna polityka turystyczna"

[/3] *A. Nowakowska, kształcenie kadr dla turystycznych na poziomie wyższym (na przykładzie Krakowa), mat. Powielony Kraków 1996*

i „międzynarodowy rynek turystyczny". W zaocznym trybie kształcenia uczelnia nie organizuje praktyk, zakładając, że mamy do czynienia ze słuchaczami zatrudnionymi w jednostkach turystycznych. Dla bezrobotnych studentów zaocznych lub pracujących poza turystyką proponujemy 2 - tygodniową praktykę a dla wszystkich objazdy turystyczne i zajęcia fakultatywne.

Program studiów uzupełniających do stopnia magisterskiego po licencjacie z zakresu „turystyki i rekreacji" operuje podobnymi przedmiotami i specjalizacjami jak na II stopniu studiów stacjonarnych. Zwiększenie o jeden semestr czasu nauczania w module dla studentów rekrutujących się z zewnątrz (spoza AWF w Krakowie) wiąże się z troską o wyrównanie poziomu absolwentów i uzupełnienie o te treści nauczania, których brakło w szkołach licencjackich.

AWF prowadzi w/w formy kształcenia od dwu lat w Krakowie oraz w Krynicy (zamiejscowa grupa trzyletnich zaocznych studiów dla absolwentów szkół policealnych z regionu karpackiego). Nasze doświadczenia związane zarówno z rekrutacją na te studia jak i prowadzeniem zajęć ze słuchaczami orientują w poziome kandydatów. Generalnie jest on bardzo zróżnicowany i niski, tak w zakresie wiedzy jak i umiejętności zawodowych. Szczególnie słaba - zdaniem naszych lektorów - jest znajomość języków obcych. W egzaminach wstępnych przeprowadzonych w tym roku ocenę negatywną uzyskało 70 % kandydatów.

Mając na uwadze zróżnicowany poziom kształcenia w szkołach policealnych oraz bardzo dużą liczbę kandydatów (około 400 podań z terenu całego kraju) AWF w Krakowie wprowadziła procedurę egzaminu wstępnego składającą się z dwóch egzaminów:

- z języka obcego,
- zintegrowanego testu z zakresu studium policealnego, na który składa się wiedza o turystyce, wiedza z zakresu geografii turystyki oraz wiedza zawodowa (opcjonalnie z zakresu hotelarstwa lub obsługi ruchu turystycznego).

Podobną procedurę wprowadzono w czasie naboru na dwuletnie studia uzupełniające do stopnia magisterskiego po licencjacie. W świetle wyników egzaminu okazuje się, że kandydaci po trzyletnich studiach licencjackich osiągali gorsze wyniki niż po dwuletniej nauce w szkołach pomaturalnych. W 1996 r, kandydaci z licencjatem wywodzili się z Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej, Wyższej Szkoły Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu oraz Wyższych Szkół Turystyczno - Hotelarskich z Warszawy. Moim zdaniem, absolwenci najlepszych szkół policealnych np. w Zakopanem, Wiśle, Krynicy, Gdyni, Warszawie czy po Krakowskiej Szkole Hotelarskiej są lepiej przygotowani do studiów (i być może do pracy) niż w tworzonych obecnie, bez tradycji, zaplecza kadrowego, oparcia w praktyce wyższych szkołach zawodowych.

Nasze obserwacje poziomu kształcenia oraz analiza niepokojącego zjawiska nadprodukcji kadr z zakresu turystyki i hotelarstwa skłaniać powinna do sformułowania pewnych zasad interwencjonizmu państwowego w żywiołowo kształtujący się rynek edukacyjny, w trosce o jakość kształcenia. W najbliższym okresie czasu - zmierzając do modelu docelowego kształcenia dla turystyki nakreślonego na wstępie - należy się spodziewać przekształcenia silnych szkół pomaturalnych w wyższe szkoły zawodowe. Dopóki jeszcze istnieć będą dwuletnie studia policealne nadające absolwentom tytuły zawodowe techników ORT i hotelarstwa powinno się stworzyć dla nich kanały drożności i umożliwić dalszą edukacje do stopnia licencjackiego (np. roczny moduł wyrównawczy) lub do stopnia magisterskiego. O ile w drugim wypadku obok oferty AWF w Krakowie spotkamy ofertę uczelni poznańskich (AWF i AE) to w pierwszym potrzeby kształcenia znacznie przewyższają

możliwości krakowskiej AWF, które pozostaje jedynym ośrodkiem dającym młodzieży taką szansę.

Opinie o wyższości kształcenia w wyższych szkołach zawodowych nie potwierdzają się, w okresie przejściowym powinny istnieć różne kanały drożności kształcenia, od poziomu najniższego do najwyższego.

DYSKUSJA

DYSKUSJA *

Prof. dr hab. Stanisław Bąk
Katedra Turystyki
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Postanowiłem zabrać głos w dyskusji, aby przybliżyć zebranym początki nauczania problemów turystyki na wyższych uczelniach w Polsce. Padło tu nazwisko profesora Zygmunta Filipowicza - założyciela i pierwszego kierownika Katedry Turystyki w Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie.

Katedra Turystyki Szkoły Głównej Handlowej, którą mam zaszczyt reprezentować, jest kontynuatorką prawną utworzonego w 1956 r. Zakładu Prawnych i Ekonomicznych Zagadnień Turystyki (ZPiEZT) - jednego z czterech Zakładów w Katedrze Prawa Międzynarodowego na Wydziale Handlu Zagranicznego Szkoły Głównej Planowania i Statystyki. Kierownikiem ZPiEZT od 1956 r. do swojej śmierci w 1975 r. był prof. dr hab. Kazimierz Libera - Wiceprzewodniczący Podkomitetu Turystyki w GKKFiT w latach sześćdziesiątych, Przewodniczący Komisji Naukowo-Badawczej Międzyresortowego Związku Oficjalnych Organizacji Turystycznych, który w 1975 r. przekształcił się w organizację międzyrządową - Światową Organizację Turystyki, redaktor naczelny wyd. RUCH TURYSTYCZNY.

Do 1962 r. docentem w ZPiEZT był dr hab. Zygmunt Filipowicz, który następnie przeszedł do pracy w AWF w Warszawie.

Już w latach sześćdziesiątych pojawił się problem - w ramach jakich dyscyplin nauki powinny się rozwijać badania nad turystyką? Powiązania obsługi ruchu turystycznego z innymi dziedzinami gospodarki i życia społecznego - zróżnicowane w poszczególnych krajach Europy środkowo - wschodniej - przyniosło w efekcie związanie kształcenia w dziedzinie turyzmu z różnymi resortami. W wielu krajach tego regionu był to resort handlu, w Polsce - resort kultury fizycznej, a więc resort niegospodarczy.

O ile było to uzasadnione (od biedy) w warunkach gospodarki centralnie planowanej, to w warunkach gospodarki rynkowej ewidentną jest potrzeba kształcenia specjalistów w dziedzinie marketingowego zarządzania małymi i średnimi przedsiębiorstwami. Niektóre uczelnie ekonomiczne umożliwiają swoim studentom uzyskiwanie dyplomów MBA - magistra administracji wzorem uczelni zachodnioeuropejskich i amerykańskich.

W tym też kierunku muszą pójść i inne uczelnie (o profilach pozaekonomicznych), jeśli chcą się ostać na rynku nauczania i kształcenia menadżerów w dziedzinie obsługi ruchu turystycznego.

---

* W dyskusji zamieszczono wypowiedzi osób (w porządku alfabetycznym), które opracowały je do druku w formie pisemnej.

dr Mirosław Boruszczak
Katedra Turystyki, Rekreacji i Ekologii
AWF Gdańsk

TURYSTYKA I REKREACJA W PROGRAMACH AWF GDAŃSK

Na wstępie warto może przybliżyć kroki poczynione w minionym dwudziestoleciu w kierunku aby turystyka i rekreacja zaistniała w Gdańskiej Uczelni.

Początki turystyki i rekreacji sięgają jeszcze 1972 r. kiedy to w ówczesnej WSWF wprowadzono zajęcia z zakresu turystyki i rekreacji dla słuchaczy studiów zaocznych.

Samodzielny Zakład Turystyki i Rekreacji powołano w roku 1974. Kilka lat później (a dokładnie w 1977 r.) decyzją GKKFiT tworzy się kierunek turystyki i rekreacji na studiach zaocznych i 1.10.1977 r. odbywa się uroczysta inauguracja - 64 studentów rozpoczęło studia na nowym kierunku.

Kolejną istotną datą był rok 1978 kiedy to powołany został Instytut Turystyki i Rekreacji z siedzibą w Gdyni przy ul. Tatrzańskiej. Dyrektorem Instytutu zostaje prof. dr hab. Jerzy Zaleski.

Od 31.12.1980 następuje zmiana i dyrektorem wspomnianego Instytutu zostaje doc. dr Bronisław Maryniuk. Niestety w rok później likwiduje się rekreację na studiach zaocznych a wkrótce potem i turystykę.

Po długich staraniach w 1985 roku powstaje specjalność z rekreacji na studiach stacjonarnych, gdzie udanie wystartowały specjalizacje: profilaktyka gerontologiczna i rekreacja jeździecka.

Reaktywowana turystyka i rekreacja przetrwały do roku 1993, kiedy to z powodu braków kadrowych ponownie wstrzymano wydawanie dyplomów magisterskich z zakresu turystyki i rekreacji, a wszyscy słuchacze objęci zostali programem kierunku nauczycielskiego pozostawiając studentom na osłodę specjalność z turystyki i rekreacji.

W związku jednak ze stale rosnącym zainteresowaniem dopływem nowych kadr turystycznych w regionie gdańskim, w roku akademickim 1994/1995 rozpoczęto nabór na trzyletnie studia licencjackie w oparciu o programy uczelni kształcących na takim kierunku. Moim zdaniem program ten wymaga dopracowania szczegółów po to, aby umożliwić absolwentom licencjatu bezproblemowe kontynuowanie studiów magisterskich. Pozostaje więc do załatwienia problem drożności programowej.

Na studiach stacjonarnych po drugim roku studiów, słuchacze mogą obrać sobie specjalność z turystyki, rekreacji lub menedżeryzmu. Dobór przedmiotów oraz specjalizacji uzależnione są od zapotrzebowania gestorów oraz możliwością odbycia praktyki.

W bieżącym roku akademickim na drugim roku studiów licencjackich pobiera nauki 80 słuchaczy, a na kolejny pierwszy rok studiów przyjęto 120 osób. Mimo, że na Wybrzeżu na różnych stopniach i na różnych kierunkach kształcą cztery wyższe państwowe uczelnie i jedna prywatna, nabór na Licencjat w AWF nie nastręcza żadnych trudności.

dr hab. Elżbieta Dziegieć
Katedra Geografii Miast i Turymu
Uniwersytet Łódzki

Jestem nauczycielem akademickim, pracuję w Uniwersytecie Łódzkim w Katedrze Geografii Miast i Turyzmu. Z dużym zainteresowaniem wysłuchałam referatów, zapoznałam się z przysłanymi pracami. Z ubolewaniem konstatuję fakt, iż w programie konferencji mówi się głównie o kształceniu w Akademiach Ekonomicznych i Akademiach Wychowania Fizycznego czy prywatnych szkołach. W bloku referatów „Wprowadzenie do kierunku studiów" nie znalazł się przedstawiciel uniwersytetu, a przecież kształcenie specjalistów dla potrzeb turystyki na poziomie uniwersyteckim odbywa się także w Krakowie, Wrocławiu oraz w Łodzi. Katedra Geografii Miast i Turyzmu Uniwersytetu Łódzkiego w odpowiednim czasie nadesłała informacje, o które nas proszono. Jest to więc niepełny obraz edukacji kadr turystycznych w Polsce.

Kształcenie kadr dla potrzeb turystyki rozpoczęło się w Uniwersytecie Łódzkim już w 1977 r., a więc trwa bez mała 20 lat. Początkowo było to Podyplomowe Studium Turystyki (PST), które funkcjonowało w latach 1977–1992. PST miało charakter doskonalenia i aktualizacji wiedzy w zakresie turystyki. Kształciło specjalistów, którzy uprzednio ukończyli wyższe studia na różnych kierunkach, a następnie związali się czynnie zawodowo lub społecznie z turystyką. PST miało charakter interdyscyplinarny. Przejawiało się to zarówno w szerokim wachlarzu przedmiotów, jak i zainteresowań wykładowców. Wykładowcami byli specjaliści z różnych dziedzin wiedzy (geografia, architektura, biologia, ekonomia, medycyna, psychologia), zarówno pracownicy naukowi, jak i praktycy pracujący czynnie w turystyce. Łączna liczba słuchaczy na PST wynosiła 453 osoby. Z tej grupy pracę dyplomową napisało i złożyło egzamin końcowy z wynikiem pozytywnym 245 osób. Zasięg oddziaływania Studium był ponadregionalny, słuchacze pochodzili bowiem z 38 województw.

Począwszy od 1982 r. prowadzona jest na kierunku geograficznym Uniwersytetu Łódzkiego specjalizacja z geografii turyzmu, wybierana przez studentów geografii po drugim roku studiów. Celem kształcenia na tej specjalizacji jest przygotowanie absolwenta, który w swej działalności zawodowej pełnić będzie rolę organizatora czasu wolnego wskazującego na możliwości jego zagospodarowania, głównie poprzez działalność **turystyczno-poznawczą**. Program specjalizacji ma charakter interdyscyplinarny i jest każdego roku doskonalony. Od 1991 r. wprowadzono blok przedmiotów „do wyboru" przez studentów, zwiększono rolę ćwiczeń terenowych, wycieczek oraz praktyk. Duże znaczenie nadaje się praktykom zawodowym realizowanym w systemie indywidualnym w różnych biurach i instytucjach turystycznych. Specjalizacje z geografii turyzmu ukończyło dotychczas (do października 1996 r.) 146 osób.

Obecnie nie ma już nowego naboru na tę specjalizację, bowiem począwszy od roku akademickiego 1994/1995 na kierunku geograficznym Uniwersytetu Łódzkiego uruchomiona została, z inicjatywy Katedry Geografii Miast i Turyzmu, specjalność z geografii turyzmu i hotelarstwa z naborem od pierwszego roku studiów. Program tej nowej specjalności wypracowany został po przeprowadzeniu rozeznania potrzeb, a także po zapoznaniu się z programami uczelni zagranicznych. Specjalność trwa pięć lat i kończy się dyplomem magistra geografii w zakresie geografii turyzmu i hotelarstwa. Szczegółowy program znajduje się w nadesłanym na ręce Organizatorów *Informatorze o studiach.*

mgr inż. Jacek Hałaczkiewicz,
Wyższa Szkoła Morska w Gdyni

Wyższa Szkoła Morska w Gdyni, prowadzi na Wydziale Administracyjnym dwustopniowe studia wyższe w specjalności Organizacja Usług Turystyczno Hotelarskich.

Studia są prowadzone na kierunku Towaroznawstwo. Pierwszy stopień - zawodowy 3,5-letni, zakończony jest uzyskaniem tytułu inżyniera towaroznawstwa w specjalności organizacja usług turystyczno hotelarskich, natomiast studia magisterskie 1,5-roczne, zakończone są tytułem magistra towaroznawstwa w specjalności organizacja usług turystyczno hotelarskich.

Wydział Administracyjny Wyższej Szkoły Morskiej w Gdyni ma wieloletnie tradycje kształcenia kadr dla hotelarstwa i turystyki, zwłaszcza w specyficznej ich formie - tj. morskiej.

Pierwszy nabór na Administrację, przeprowadzony był w roku 1939 - do ówcześnie Państwowej Szkoły Morskiej. Po długiej przerwie reaktywowano Wydział Administracyjny z kierunkiem „intendentura morska" w roku 1967 w PSM, a od 1969 r. w Wyższej Szkole Morskiej na studiach zawodowych czteroletnich, które w 1978 r. przekształcono na studia magisterskie.

W roku 1977 r., ze względu na planowany rozwój żeglugi promowej i prognozowany w związku z tym rozwój turystyki lądowej, uruchomiono nowe specjalności - intendenturę przedsiębiorstw armatorskich i eksploatację pasażerską.

Sformułowane wówczas założenia co do tzw. sylwetki absolwenta, mówiły o jego przygotowaniu nie tylko do pracy na stanowiskach oficerskich w dziale hotelowym na wszystkich kategoriach statków, lecz również na lądzie - w armatorskich służbach logistycznych, pracowniczych, w administracji morskiej, przedsiębiorstwach turystycznych, hotelarstwie i gastronomii.

Zmiany które nastąpiły w ostatnich latach w żeglugowej polityce państwa spowodowały poważne zmniejszenie liczebności polskiej floty i konkretną zmianę zapotrzebowania polskich armatorów na kadry. Absolwenci WA WSM pracują aktualnie w większości u armatorów obcych eksploatujących statki pasażerskie - promy i wycieczkowce w rejonie Karaibów i na Morzu Śródziemnym, (Stena Line, Wiking Line, Cunard itp.), u polskiego armatora - PŻB, oraz w przedsiębiorstwach turystycznych i hotelarskich - krajowych i zagranicznych.

Ostatni absolwenci Wydziału w których programie nauki uwzględniano całą problematykę morską opuścili mury WSM w 1995 roku. Pozostała w WSM baza, kadry, ogromne tradycje poparte doskonałymi opiniami o absolwentach, nie mogły pozostać niewykorzystane w nowych warunkach - i będące w posiadaniu Wydziału Administracyjnego WSM pozytywy nie zostały stracone.

Na Wydziale Administracyjnym kształci się dziś łącznie ponad 1900 osób (wg. stanu z 25.10.96 r.), studiując na dwóch kierunkach (Zarządzanie oraz Towaroznawstwo) i czterech specjalnościach - Zarządzanie Przedsiębiorstwem, Towaroznawstwo i Ładunkoznawstwo, Organizacja Obrotu Portowo - Morskiego, Organizacja Usług Turystyczno - Hotelarskich. Studia prowadzone są w Gdyni, oraz w oddziałach zamiejscowych w Malborku i Tczewie.

Aktualnie, na specjalności Organizacja Usług Turystyczno Hotelarskich studiuje 342 osób zarówno w systemie studiów dziennych jak i zaocznych.

Od kandydatów na pierwszy rok studiów dziennych na specjalność Organizacja Usług Turystyczno Hotelarskich wymaga się:

1. Świadectwa dojrzałości w oryginale.
2. Nieprzekroczenia w roku kalendarzowym, w którym ubiegają się o przyjęcie do Uczelni, 25 roku życia.
3. Niekaralności sądowej.
4. Legitymowania się stanem zdrowia umożliwiającym studiowanie na wyższej uczelni, potwierdzonym zaświadczeniem lekarskim i dołączonymi wynikami badań.

Podstawą postępowania kwalifikacyjnego są pomyślne wyniki egzaminów wstępnych z matematyki i języka obcego (angielski, niemiecki, rosyjski, francuski - do wyboru).

Studia zaoczne są studiami odpłatnymi (900 zł za semestr), przeznaczonymi dla osób pracujących, zamierzających podwyższyć swoje kwalifikacje i prowadzone są w Gdyni oraz w Malborku. Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia zaoczne jest legitymowanie się świadectwem maturalnym, uzyskanie pozytywnej oceny z testu kwalifikacyjnego, oraz wniesienie ustalonej przez Senat WSM opłaty manipulacyjnej (nie zwracanej w przypadku wycofania się kandydata).

Studia I stopnia trwające 7 semestrów, podzielone są na studia podstawowe (I-III semestr) i specjalizacyjne (IV-VII semestr) obejmujące swym zakresem trzy bloki turystykę, hotelarstwo i gastronomię. Uzupełniające studia magisterskie trwają trzy semestry.

prof. dr hab. Anna Konieczna-Domańska
Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Warszawie

Wyższe szkoły zawodowe kształcące kadry dla polskiej turystyki - ciągle jeszcze na początku drogi ...

Pierwsze lata funkcjonowania niepaństwowych wyższych szkół zawodowych pozwalają już dzisiaj stwierdzić, iż w sposób istotny uzupełniają one lukę w systemie szkolnictwa wyższego w naszym kraju. Duża ilość ubiegających się o przyjęcie na studia zawodowe turystyczne oraz opinie pracodawców zatrudniających studentów (por. też: uwaga prof. dr hab. R. Gałeckiego), iż przedsiębiorstwa turystyczne częściej poszukują absolwentów wyższych szkół zawodowych z tytułem licencjata , niż absolwentów z tytułem magistra po studiach uniwersyteckich) wydają się potwierdzać prawdę, iż wspomniana luka w kształceniu kadr turystycznych była szczególnie duża.

W dyskusji nad koncepcją programową wyższego szkolnictwa zawodowego w obszarze turystyki pragnę sformułować kilka uwag.

Sprawa pierwsza związana jest z wyraźnym uświadomieniem sobie różnicy między programem kształcenia zawodowego i uniwersyteckiego w zakresie turystyki, wynikającej z istnienia różnicy samych celów kształcenia obu systemów edukacyjnych. Formalnym wyrazem tych różnic są tytuły uzyskane przez absolwentów - licencjata bądź magistra.

Pragnę w tej sprawie wyrazić pogląd, iż wyższe zawodowe studia licencjackie w zakresie turystyki z ich programem nauczania są pewną zamkniętą całością. Licencjat i kształcenie zawodowe na poziomie licencjata nie są półproduktem, nie są produktem - w stosunku do kształcenia uniwersyteckiego - ułomnym, niedoskonałym, nie są kształceniem „pół-magistrów"! Licencjat jest bowiem certyfikatem na konkretną przydatność zawodową absolwenta, tytułem zaświadczającym o nabyciu dość wyraźnie określonej umiejętności zawodowej - przygotowaniu do pełnienia funkcji kierowniczych w określonych konkretnych zawodach turystycznych. Takie założenie nie tylko nie ogranicza zakresu programu kształcenia zawodowego, ale wręcz narzuca mu określone konkretne wymogi przedmiotowe.

Oczywiste też, iż powyższe stwierdzenie nie kłóci się z możliwą drożnością dalszego kształcenia w zakresie turystyki czy w ogóle w zakresie podejmowania dalszych studiów ekonomicznych. Te ostatnie jednak, z natury swego celu (znacznie szersze spectrum potencjalnych funkcji zawodowych absolwentów) przedstawiają program przedmiotów znacznie szerszy i ujęcia treści znacznie głębiej wchodzące w teorię danej dyscypliny wiedzy. Dlatego próby dostosowywania programu wyższej szkoły zawodowej do programów edukacyjnych uczelni uniwersyteckich mogą okazać się tyle syzyfowe, co i w skrajnych przypadkach szkodliwe, gdy prowadzą do zmian na niekorzyść programu kompleksowego, pełnego i precyzyjnego przygotowania zawodowego.

Najbardziej właściwym punktem wyjścia w procesie kształtowania programów dydaktycznych wyższych szkół zawodowych winno być określenie tzw. sylwetki zawodowej absolwenta, który jest, jeśli wolno tak powiedzieć, „produktem" dostarczanym gospodarce turystycznej przez owe szkoły. W poszukiwaniu najlepszej jakości tego produktu szczególnie ważny jest stały przepływ informacji, dotyczącej wymagań i przydatności zawodowej absolwenta, mający miejsce między szkołą a instytucjami reprezentującymi praktykę gospodarczą. Z drugiej jednak strony, program kształcenia zawodowego kadr turystycznych na poziomie wyższym nie może pomijać wielu przedmiotów o tzw. charakterze erudycyjnym.

Prawda o interdyscyplinarnym charakterze turystyki jako zjawiska społeczno-gospodarczo-kulturowo-politycznego stawia programowi nauczania imperatyw uwzględniania wielu przedmiotów z pozoru tylko odległych od konkretnej edukacji zawodowej. Właściwe przygotowanie do wykonywania zawodu oznacza tu bowiem konieczność rozumienia wielu różnorodnych procesów, będących w tle zjawiska, a przecież decydujących o jego istocie.

Takie podejście do kształtu programu nauczania w wyższych turystycznych szkołach zawodowych ma też na celu zapewnienie absolwentowi jakiegoś przedziału mobilności zawodowej oraz drożności intelektualnej do ewentualnego dalszego kształcenia.

Odnosząc się do zagadnienia charakteru programu, modelu kształcenia w turystycznych wyższych szkołach zawodowych pragnę wyrazić przekonanie o konieczności umiejętnego, proporcjonalnego łączenia elementów związanych z kształtowaniem wiedzy zawodowej oraz elementów holistycznych.

W kwestii oceny funkcjonowania powstałych i działających niepaństwowych szkół zawodowych kształcących kadry dla turystyki pozwolę sobie na kilka generalnych uwag.

Przedstawiona wcześniej ideologia oznacza, iż w praktyce proces poszukiwania prawidłowego kształtu konkretnego programu wyższej zawodowej szkoły turystycznej jest procesem dość trudnym i długotrwałym. Choć skrupulatne zbieranie doświadczeń i ocena efektów dydaktycznych każdego roku akademickiego pozwalają na wprowadzanie pożądanych zmian dla kolejnych cykli kształcenia, to jednak szersza weryfikacja poprawności programu jest możliwa dopiero w dłuższym horyzoncie czasowym gdy, jak powiedziano wyżej, oceny jakości produktu dokona sam jego odbiorca - gospodarka turystyczna.

Choć niektóre istniejące szkoły liczą sobie już kilka lat, są ciągle jako placówki edukacyjne organizmami młodymi, młodymi w znaczeniu rozmiarów zebranych doświadczeń dydaktycznych i możliwości weryfikacji przydatności zawodowej ich absolwentów.

Warto też w zakończeniu zwrócić uwagę jeszcze na inną praktyczną okoliczność, mianowicie zróżnicowanie konkretnych warunków funkcjonowania szkoły, określone przez samą jej lokalizację.

Lokalizacja w znacznej mierze przesądza o dostępie szkoły do zasobów kadr dydaktycznych, które mogą być w niej wykorzystane, jak też o rozmiarach rynku potencjalnego popytu na kształcenie w danej szkole. Niektóre szkoły, działając w miastach o tradycjach akademickich, równocześnie w miejscach o rozbudowanej sferze gospodarki turystycznej zgłaszającej duży popyt na kadry turystyczne - korzystają ze swego rodzaju renty lokalizacyjnej. Szkołom tym jest łatwiej prowadzić działalność, budować dobry program kształcenia, mieć dużą liczbę studentów.

dr Ewa Piaskowska
Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach

Nawiązując do pesymistycznej wypowiedzi pana profesora Gałeckiego dotyczącej prywatnych uczelni prowadzących kierunek o profilu turystycznym - chciałabym zauważyć, że Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach zdecydowanie odbiega od tak negatywnego schematu. Kształcimy na studiach 3 - letnich do tytułu licencjat. Jednym z kierunków studiów prowadzonych przez GWSH jest Turystyka i Rekreacja (specjalność: Turystyka oraz Hotelarstwo).

Zaczęliśmy od pozyskania specjalistycznej kadry. Pracuje ona w dwóch katedrach: Katedrze Turystyki (kierownik: dr hab. Teresa Żabińska) i Katedrze Geografii Turystycznej i Ekorozwoju (kierownik: prof. dr hab. Andrzej Jankowski), oraz w Zakładzie Hotelarstwa (doświadczeni praktycy - hotelarze).

Stworzono im odpowiednie warunki pracy naukowo - badawczej (pracownie specjalistyczne, wyposażenie, sprzęt). Następnie podjęliśmy współpracę z Wydziałem Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego.

Bardzo pozytywne doświadczenia mamy także ze współpracy z Akademiami Wychowania Fizycznego w Krakowie i Katowicach. Również uczelniane wydawnictwa GWSH zajęły się problematyką turystyki, a ostatnią z tej tematyki publikacją jest „Prawo w turystyce" (autorzy: dr A. Bisztyga, dr L. Zacharko).

W GWSH studiuje ponad 3000 studentów, z czego już ok. 40 % stanowią studenci kierunku turystycznego. Jest to tendencja rosnąca - od dwóch lat obserwujemy bowiem wzrost zainteresowania tym kierunkiem kształcenia.

Zapewne jest to związane ze zmianą struktury gospodarczej Górnego Śląska (co wymaga zmiany tradycyjnego na Śląsku modelu edukacji), jak również z pobliskim zapleczem turystycznym Beskidów (baza wczasowo - weekendowa).

Studenci chcą maksymalnie efektywnie wykorzystać czas studiów - oprócz przedmiotów kierunkowych poznają przedmioty niezbędne w pracy zawodowej: rachunkowość, finanse, zarządzanie, marketing, prawo w turystyce, że już nie wspomnę o - będącej podstawowym wymogiem - znajomości języków obcych (w GWSH: J. angielski, niemiecki, francuski, rosyjski - 10 godzin tygodniowo przez cały okres studiów).

Jednak teorię zdecydowanie utrwala praktyka. Nasi studenci kierunku turystycznego są więc zobligowani do odbycia dwóch praktyk (menedżerskiej i dyplomowej), głównie w renomowanych biurach turystycznych i hotelach. Oceny i opinie z praktyk są znakomite. Również Komisja Szkoleniowa Zrzeszenia Polskich Hoteli Turystycznych w Warszawie zaopiniowała pozytywnie nasze programy. Studenci uczestniczą także w rajdach, obozach (żeglarskich, wędrownych, narciarskich). Działają w organizacjach turystycznych (m. in. PTTK) oraz kołach zainteresowań (np. jeździeckim), zdobywają dodatkowe uprawnienia turysyczne (m. in. pilot wycieczek zagranicznych).

Ostatnio gościł w naszej Uczelni Konsul Niemieckiej Republiki Federalnej a efektem jego wizyty jest propozycja współpracy niemieckich szkół hotelarskich oraz oferta niemieckich biur podróży, które proponują naszym studentom zatrudnienie w charakterze pilotów wycieczek na obszarze Europy Zachodniej. Studenci Turystyki i Rekreacji odbywają szkoleniowe wyjazdy (Niemcy, Węgry, Austria, Anglia), w których uczestniczą również studenci kierunku Zarządzanie i Marketing (specjalności: Zarządzanie Firmą, Rachunkowość

i Finanse, Informatyka w zarządzaniu, Handel zagraniczny), np. w październiku ponad 40 osób spędziło 2 tygodnie w Anglii. Wielu naszych studentów jest już związanych z turystyką. Prowadzą własne firmy, biura podróży, hotele czy pensjonaty.

Naturalnie, wszystkie zajęcia tzw. praktyczne, które dla studentów Turystyki i Rekreacji są obligatoryjne, są dostępne również dla studentów Zarządzania i Marketingu. Ceniąc sobie integrację studentów, GWSH w roku ak. 1997/98 uruchamia, na obu kierunkach, nową specjalność: Reklama multimedialna - plastyczna, radiowa, telewizyjna, a w najbliższym roku chcemy utworzyć - razem z renomową firmą transportową C. Hartwig - studenckie biuro turystyczne.

Nie mamy także problemu z tzw. „drożnością" dla absolwentów Turystyki i Rekreacji. Mogą oni skorzystać z oferty SUM m. in. w Krakowskiej AWF (kier. Turystyka) lub SUM w Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Natomiast absolwenci Zarządzania i Marketingu kontynuują SUM m. in. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego oraz Krakowskiej Akademii Ekonomicznej.

Warto również wspomnieć, że przy GWSH działa także Górnośląski College Ekonomiczny - 2 - letnie studium policealne o uprawnieniach szkoły publicznej (technik obsługi turystycznej oraz technik handlowiec), w którym zajęcia prowadzi kadra akademicka.

Reasumując, Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach osiągnęła już znaczącą stabilizację i konsekwentnie stara się przełamywać negatywne stereotypy dotyczące uczelni niepaństwowych. Uważam, że kierowana przeze mnie Uczelnia nie ma powodów aby obawiać się konfrontacji z państwowymi uczelniami o profilu turystycznym. Dziękując za możliwość wypowiedzi zapraszam zebranych do odwiedzin GWSH.

Stanisław Piśko
Prezes Krakowskiej Izby Turystyki
Członek Prezydium Polskiej Izby Turystyki

Szanowni Państwo,

w branży turystycznej pracuję już 23 lata. Z tytułu stanowisk jakie zajmowałem w tym okresie przyjmowałem do pracy wielu nowych pracowników. W większości byli to absolwenci szkół wyższych, gdyż uważałem iż łatwiej jest nauczyć młodego pracownika dobrego wykonania pracy niż pracownika doświadczonego oduczyć złych nawyków.

W oparciu o te wieloletnie doświadczenia (a dotyczą one absolwentów przyjmowanych przeze mnie pośrednio lub bezpośrednio w różnych regionach kraju, gdyż przez kilkanaście lat kierowałem ogólnopolskim biurem turystycznym) mogę podzielić się z państwem swoimi spostrzeżeniami na temat kwalifikacji i braków absolwentów szkół wyższych podejmujących pracę po skończeniu studiów. Mogę stwierdzić, iż:

- z reguły lepszym pracownikiem jest absolwent, który osiągnął dobre lub bardzo dobre wyniki w nauce od absolwenta, który studia te skończył z wynikami dostatecznymi. Po kilku złych doświadczeniach, absolwentów z wynikami dostatecznymi ze studiów przestałem przyjmować do pracy,

- absolwenci szkół wyższych podejmując pracę zachowują się często tak, jak gdyby cała wiedza wyniesiona ze studiów była im niepotrzebna lub jak gdyby nie posiadali żadnej wiedzy ani teoretycznej ani praktycznej. Choć w ostatnim okresie chyba pod tym względem jest trochę lepiej,

- absolwentów studiów cechuje brak umiejętności wykorzystania wiedzy teoretycznej w pracy na powierzonym im stanowisku. Problematyka turystyczna jest im znana w ujęciu statystycznym, wycinkowo bez umiejętności widzenia roli i znaczenia wykonywanych przez nich zadań w ujęciu dynamicznym tj. w powiązaniu z całym procesem organizacji turystyki. Nie doceniają znaczenia właściwego współdziałania z innymi ogniwami (zarówno we własnej firmie jak i poza nią) z którymi dane jest im współpracować przy wykonywaniu ich pracy,

- posiadają oni minimalną lub żadną wiedzę z zakresu prawa. Ale największym mankamentem jest brak szacunku do jakiegokolwiek prawa,

- cechuje ich często brak znajomości elementarnych zasad ekonomii. Nawet absolwenci studiów ekonomicznych mają trudności z dostrzeganiem różnic pomiędzy prowizją, rabatem czy marżą handlową,

- posiadają znikomą wiedzę (lub nie posiadają jej wcale) z zakresu podstaw handlu zagranicznego. Formy płatności, zasady rozliczeń, sposób ustalania cen itd. to zagadnienia, o których większość nie ma pojęcia,

- absolwenci nie są przygotowani do prowadzenia negocjacji z partnerami w kraju i za granicą,

- polskie uczelnie i szkoły nie kształcą obecnie prawie w ogóle kadr przygotowanych do prowadzenia sprzedaży usług turystycznych dla klientów. W środowisku biur turystycznych panuje przekonanie, iż w polskich szkołach brak jest wykładowców, którzy potrafiliby nauczać jak sprzedawca powinien prowadzić sprzedaż w warunkach gospodarki rynkowej, którą cechuje między innymi duża konkurencyjność i przewaga podaży nad popytem,

- absolwentów polskich szkół, tak zresztą jak i większość pracowników polskiej turystyki cechuje brak szacunku i przekonania do potrzeby prowadzenia analizy rynku czy w ogóle do potrzeby postępowania zgodnie z wymogami strategii marketingowej,

- absolwenci jeszcze bardzo często nie posiadają umiejętności pracy na komputerze, a także biegła znajomość języków obcych jest ich słabą stroną.

Gdybym miał wymienić jaki zasób wiedzy winien posiadać i jakimi cechami wyróżniać się idealny pracownik turystyki to zaliczyłbym do nich:

- umiejętność pracy na komputerze oraz umiejętność wykonywania pracy w oparciu o wykorzystanie nowych technik i technologii,

- znajomość podstaw ekonomii, praw rynku i zasad racjonalnego działania w warunkach gospodarki rynkowej,

- znajomość języków obcych,

- wiedzę z zakresu kultury, historii i geografii,

- przyjazny stosunek do ludzi. Mentalność pracownika turystyki winna być bliższa postawy lekarza niż technokraty,

- pozytywny stosunek do turystyki. Nie może bowiem być dobrym pracownikiem turystyki osoba, która sama nie jest aktywnym jej uczestnikiem.

Mam oczywiście świadomość, że na różnych stanowiskach pracy w/w zespół cech winien być wymagany w różnym stopniu. Innych kwalifikacji oczekujemy na pewno od kadry kierowniczej a innych od normalnych pracowników.

Obecnie w okresie gwałtownej zmiany warunków gospodarowania w naszym kraju istnieje potrzeba nie tylko zwracania uwagi na prawidłowe, odpowiadające oczekiwaniom gospodarki dnia dzisiejszego, kształcenie uczniów i studentów ale istnieje również potrzeba szybkiego doszkalania i dokształcania pracowników zatrudnionych już w turystyce.

Na ofertę dobrych programów doszkalania oczekują pracownicy licznych nowych biur podróży, pracownicy i właściciele hoteli i ośrodków wypoczynkowych, pracownicy różnych szczebli władzy państwowej i samorządowej, a także mieszkańcy regionów, dla których aktywizacja działalności turystycznej stanowi często jedyną szansę poprawy swojego bytu jak np. Bieszczady. Jestem przekonany, że nauczyciele polskich szkół kształcących kadry dla turystyki są najbardziej kompetentni do przygotowania nowoczesnych programów kształcenia i prowadzenia tego kształcenia na właściwym poziomie odpowiadającym potrzebom polskiej gospodarki turystycznej. Tego od państwa jako samorząd gospodarczy oczekujemy

i równocześnie deklarujemy ze swojej strony wolę daleko idącej współpracy. Działanie takie leży bowiem w naszym wspólnym interesie.

Uważam za bardzo trafny pomysł zorganizowania tego seminarium. Myślę, że spotkania takie, przy większym udziale praktyków winny się odbywać corocznie. Mogą one służyć dobrze analizie potrzeb w zakresie kształcenia kadr dla turystyki.

Dziękuję za uwagę.

WNIOSKI

WNIOSKI

1. Organizować konferencje poświęcone programom nauczania z udziałem pracowników wszystkich typów szkół turystycznych i wszystkich grup przedmiotów zaczynając od języków obcych a kończąc na praktykach.

2. Organizować seminaria dla nauczycieli i dyrektorów szkół (zarządzanie szkołami) a także kontynuować program T&T (Training for Teacher).

3. Dążyć do dostosowania programów kształcenia i nadawanych tytułów do standardów Unii Europejskiej.

4. Określić profil studiów zawodowych nawiązując do potrzeb formułowanych przez branżę turystyczną.

5. Traktować studia zawodowe jako skończony produkt a nie etap przejściowy do magisterium.

6. Wdrożyć minima programowe dla studiów magisterskich i opracować dla studiów zawodowych, uwzględnić w propozycjach odpowiednie proporcje między przedmiotami ogólnokształcącymi i zawodowymi. Wprowadzić (niekoniecznie w odrębnym przedmiocie) nauczanie etyki zawodowej na wszystkich poziomach kształcenia.

7. Poszerzyć zakres specjalności występujących w uczelniach turystycznych.

8. Kształtować oferty edukacyjne szkół i uczelni z zapewnieniem możliwości drożności w kształceniu na różnych poziomach i etapach kształcenia (spójny system).

9. Rozszerzyć ofertę szkoleniową dla pracowników biur podróży i hoteli.

10. Uatrakcyjnić formułę studiów podyplomowych.

11. Powołać stały temat badawczy realizowany w skali całej Polski, którego celem będzie określenie liczby absolwentów i ocena jakości kształcenia poszczególnych jednostek edukacyjnych. Wypracować kryteria oceny jakościowej, wspierać i promować najlepsze szkoły.

12. Unowocześnić proces kształcenia poprzez wprowadzanie nowych technik nauczania, komputeryzacji, środków multimedialnych. Stworzyć warunki do powstania serii podręczników do nauki zawodu, wspierać wydawanie i tłumaczenie podręczników z języków obcych.

13. Powołać przy UKFiT Komisję Programową d/s. Szkół Wyższych pełniącą funkcje koordynacji i przepływu informacji oraz wypracować drożność kształcenia.

14. Tworzyć warunki dla nowych rozwiązań legislacyjnych umożliwiających powstawanie wyższych szkół zawodowych jak i przechodzenie szkół policealnych w szkoły wyższe.

15. Uruchomić program badań nad kadrami turystycznymi i ich kształceniem wsparty przez UKFiT lub ze środków PHARE.

16. Czynić starania o maksymalne przyspieszenie uchwalenia „Ustawy o usługach turystycznych".

17. Wystąpić do CKK i Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego o ustanowienie odrębnej dziedziny naukowej „Nauki o turystyce".

Komisja Wnioskowa

prof. dr hab. Anna Nowakowska

prof. dr hab. Józef Jura

dr Tadeusz Burzyński

dr Zygmunt Kruczek

mgr Anna Król - Jeżabek

LISTA UCZESTNIKÓW KONFERENCJI

LISTA UCZESTNIKÓW KONFERENCJI[*]

1. **Abram Maciej,** mgr, AWF, IT Kraków
2. **Adamowicz Jakub,** Hotel Forum Kraków
3. **Bąk Stanisław**, dr hab., SGH Warszawa
4. **Bednarek Elżbieta**, FRT Tourin Warszawa
5. **Borkowski Krzysztof**, dr, AWF Kraków
6. **Borne - Falencik Hanna**, dr, IT Warszawa
7. **Boruszczak Mirosław,** dr, AWF Gdańsk
8. **Bosiacki Stefan,** prof. dr hab., AWF i IT Poznań
9. **Burzyński Tadeusz**, dr, IT Kraków
10. **Chłystek Monika**, FRT Tourin Warszawa
11. **Dudek Barbara**, ZSE nr I w Krakowie
12. **Dziedzic Stanisław**, UW Kraków
13. **Dziegieć Elżbieta**, dr hab., Uniw. Łódzki
14. **Gajewski Jerzy**, mgr inż. arch., UM Krakowa
15. **Gałecki Ryszard**, prof. dr hab., AE Poznań
16. **Gaworecki Władysław**, prof. dr hab., Uniw. Gdański
17. **Hałaczkiewicz Jacek**, mgr, WSM Gdynia
18. **Haładus Urszula**, mgr inż, IT Kraków
19. **Jackowski Antoni**, prof. dr hab., Uniw. Jagielloński
20. **Jura Józef**, prof. dr hab., WSH Warszawa
21. **Kamiński Zbigniew**, PART Warszawa
22. **Kasperczyk Tadeusz**, prof. dr hab., AWF Kraków
23. **Kępiński Robert**, Wiceprezes UKFiT Warszawa
24. **Kizielewicz Joanna**, mgr, WSM Gdynia
25. **Konieczna - Domańska Anna**, prof. dr hab., WSTiH Warszawa
26. **Kowalczyk Leonard**, dr, WSHiG Poznań
27. **Król-Jeżabek Anna**, mgr, IT Kraków
28. **Kruczek Zygmunt**, dr, AWF Kraków
29. **Kwiecień Ireneusz**, dr, AWF Kraków
30. **Lipska Alicja**, UKFiT Warszawa
31. **Łobożewicz Tadeusz**, prof. dr hab., AWF Warszawa
32. **Łopaciński Krzysztof**, dr, IT Warszawa
33. **Matyjaszczyk Alicja**, UKFiT Warszawa
34. **Miller Jerzy**, Wicewojewoda Krakowski
35. **Myśliwy Iwona**, UM Krakowa
36. **Nowakowska Anna**, prof. dr hab., AE i AWF Kraków
37. **Piaskowska Ewa**, dr, GWSH Katowice
38. **Piśko Stanisław**, KIT Kraków
39. **Pląder Dorota**, mgr, AWF Kraków
40. **Prażanowski Bolesław**, dr, IT Kraków
41. **Przybysz Kazimierz**, prof. dr hab., Wiceminister MEN Warszawa
42. **Pytlik Jerzy**, mgr, IT Kraków
43. **Raciborski Jerzy**, dr, AWF Kraków
44. **Rapacz Andrzej**, prof. dr hab., AE Jelenia Góra
45. **Sacha Stefan**, dr, AWF Kraków
46. **Schmidt Artur**, UKFiT Warszawa

---

[*] W porządku alfabetycznym

47. **Strzembicki Leszek**, dr, AE Kraków
48. **Szajkiewicz Andrzej**, PAPT Warszawa
49. **Szalczyński Bogdan**, PFCiC Warszawa
50. **Szczeciński Ryszard**, dr, IT Warszawa
51. **Szeftel Michał**, PFCiC Warszawa
52. **Szpecht Marek**, dr, PTSM Warszawa
53. **Wnuk Zygmunt**, prof. dr hab., WSP Rzeszów
54. **Wolańska Teresa**, prof. dr hab., AWF Warszawa
55. **Wyżykowski Jerzy**, prof. dr hab., AWF Wrocław
56. **Zamelska Maria**, dr hab., AWF Poznań
57. **Zdebski Janusz**, prof. dr hab., AWF Kraków

MINIMUM PROGRAMOWE

DLA KIERUNKU TURYSTYKA I REKREACJA W AKADEMIACH WYCHOWANIA FIZYCZNEGO NADZOROWANYCH PRZEZ PREZESA URZĘDU KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI

MINIMUM PROGRAMOWE

dla kierunku TURYSTYKA I REKREACJA

w akademiach wychowania fizycznego nadzorowanych przez Prezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki

I. SYLWETKA ZAWODOWA ABSOLWENTA

Absolwent kierunku turystyka i rekreacja powinien posiadać wiedzę:

- przyrodniczą, dającą podstawy zrozumienia systemu człowiek - środowisko;
- humanistyczną, pozwalającą poznać potrzeby ludzkie oraz zrozumieć związki i procesy społeczne, odzwierciedlające się w turystyce i rekreacji,
- ekonomiczną, organizacyjną i prawną, umożliwiającą ocenę i świadome wykorzystanie mechanizmów typowych dla gospodarki rynkowej.
- Absolwent powinien posiadać umiejętności:
- samodzielnego opracowywania i realizacji imprez turystycznych i zajęć rekreacyjnych, atrakcyjnych dla uczestników i odpowiadających zmieniającym się preferencjom,
- kierowania oraz samodzielnego planowania i realizacji złożonych przedsięwzięć organizacyjnych, poparte znajomością sprawdzonych wzorów skutecznego działania i odpowiednią praktyką,
- swobodnego nawiązywania kontaktu z ludźmi, opartego na nowoczesnych środkach przetwarzania i przekazu informacji, elementach psychologii oraz na znajomości języków obcych,
- przekazywania wiedzy, wychowania i kształcenia zawodowego.

II. MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA ABSOLWENTA

Prowadzenie we własnym imieniu, a także zajmowanie samodzielnych i kierowniczych funkcji w biurach turystycznych, hotelach, domach wypoczynkowych, ośrodkach rekreacyjnych i innych przedsiębiorstwach związanych z obsługą turystów i wypoczywających.

Zajmowanie w administracji samorządowej i rządowej stanowisk odpowiedzialnych za rozwój gospodarczy poprzez turystykę oraz popularyzowanie sportu, turystyki kwalifikowanej i kultury fizycznej.

Praca w charakterze animatorów, instruktorów i nauczycieli w stowarzyszeniach kultury fizycznej, szkolnictwie zawodowym średnim i wyższym, a także popularyzacja aktywnego trybu życia w środkach masowego przekazu oraz działalności organizacji pozarządowych.

III. PRZEDMIOTY OBJĘTE MINIMUM PROGRAMOWYM ORAZ MINIMALNY WYMIAR GODZIN

Przedmioty objęte minimum programowym mogą być realizowane w częściach, w ramach kilku przedmiotów lub łączone.

Przedmioty ogólne

1. Filozofia	30 godz.
2. Psychologia	30 godz.
3. Pedagogika	30 godz.
4. Socjologia	50 godz.
5. Języki obce	120 godz.
6. Historia kultury i sztuki lub kulturoznawstwo	40 godz.
Razem	300 godz.

Przedmioty podstawowe

1. Geografia turystyczna	60 godz.
2. Propedeutyka turystyki i rekreacji	40 godz.
3. Ekonomia	50 godz.
4. Podstawy statystyki	15 godz.
5. Ekologia człowieka z biometeorologią	60 godz.
6. Organizacja i zarządzanie	30 godz.
Razem	255 godz.

Przedmioty kierunkowe i specjalistyczne

1. Ekonomia turystyki i rekreacji	60 godz.
2. Finanse przedsiębiorstw i podstawy rachunkowości	40 godz.
3. Marketing w turystyce i rekreacji	60 godz.
4. Informatyka w turystyce i rekreacji	30 godz.
5. Teoria i metodyka rekreacji	40 godz.
6. Zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne	50 godz.
7. Krajoznawstwo	40 godz.
8. Prawo w turystyce i rekreacji	50 godz.
9. Obsługa klienta (turystyka, hotelarstwo, rekreacja, gastronomia)	70 godz.
10. Zajęcia praktyczne (obozy, ćwiczenia terenowe i specjalistyczne, praktyki zawodowe)	230 godz.
Razem	670 godz.

Liczba godzin minimum ogółem 1225

IV. MAKSYMALNY WYMIAR GODZIN

Łączny maksymalny wymiar zajęć obligatoryjnych na studiach dziennych trwających 5 lat: 3500 godz.

V. UDZIAŁ PRZEDMIOTÓW MINIMUM W WYMIARZE GODZIN

Udział przedmiotów objętych minimum programowym w wymiarze zajęć obligatoryjnych na studiach stacjonarnych wynosi co najmniej 35 %.

UWAGA: projekt minimum programowego opracował /pod kierunkiem prof. dr hab. Zofii Żukowskiej/ zespół ekspertów, w którego skład weszli desygnowani przez rektorów przedstawiciele poszczególnych kierunków kształcenia w akademiach wychowania fizycznego. Projekt wymaga akceptacji przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego.

USTAWA
O WYŻSZYCH SZKOŁACH ZAWODOWYCH

PROJEKT

W WERSJI SKIEROWANEJ DO SEJMU

PROJEKT

w wersji skierowanej

do Sejmu

USTAWA

z dnia .....

o wyższych szkołach zawodowych

Dział I

Podstawy funkcjonowania wyższych szkół zawodowych

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawę stosuje się do państwowych wyższych szkół zawodowych.
2. Ustawę stosuje się do niepaństwowych wyższych szkół zawodowych, jeśli jej przepisy lub przepisy innych ustaw nie stanowią inaczej.
3. Wyższe szkoły zawodowe państwowe i niepaństwowe zwane dalej „uczelniami zawodowymi" stanowią część systemu szkolnictwa wyższego.
4. Ustawy nie stosuje się do wyższych szkół oficerskich.

Art. 2.

1. Podstawowymi zadaniami uczelni zawodowych są:
   1) kształcenie studentów w zakresie danej specjalności oraz przygotowanie ich do wykonywania zawodu,
   2) kształcenie w celu uzupełnienia specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych,
   3) kształcenie w celu przekwalifikowania w zakresie danej dyscypliny zawodowej,
   4) wychowanie studentów w duchu poszanowania praw człowieka, patriotyzmu, demokracji i odpowiedzialności za dobro społeczeństwa, państwa i własnego warsztatu pracy.
2. Zadaniami uczelni zawodowych są również:
   1) upowszechnienie postępu technicznego, technologicznego i ekonomicznego, a także współdziałanie w szerzeniu wiedzy, rozwoju społecznego i gospodarczego macierzystego regionu,
   2) prowadzenie badań oraz wdrażanie nowych rozwiązań i innowacji,
   3) dbanie o wszechstronny rozwój i zdrowie studentów.

Art.3

1. Wykłady w uczelni zawodowej są otwarte, jeżeli statut uczelni nie stanowi inaczej.

2. W uczelniach zawodowych są prowadzone wyższe studia zawodowe w systemie studiów dziennych i wieczorowych. Uczelnia zawodowa może również prowadzić studia podyplomowe oraz kursy specjalne.

3. Uczelnia zawodowa ma prawo nadawania absolwentom tytułów zawodowych licencjata lub inżyniera i innych, określonych na podstawie art. 74 ust. 2.

4. Studia prowadzone w systemie dziennym w państwowej uczelni zawodowej są bezpłatne, z wyłączeniem zajęć dydaktycznych powtarzanych z powodu niezadowalających wyników w nauce.

Art. 4.

1. Nauczyciele uczelni zawodowej, studenci i pracownicy nie będący nauczycielami, tworzą samorządną społeczność uczelni zawodowej.
2. Społeczność uczelni zawodowej uczestniczy w zarządzaniu uczelnią przez wybieralne organy kolegialne i jednoosobowe. W organach kolegialnych reprezentowane są grupy społeczności uczelni zawodowej, o których mowa w ust. 1.
3. Przepis ust. 2 nie narusza uprawnień związków zawodowych wynikających z innych ustaw.
4. Organy państwowe lub organy samorządu terytorialnego mogą podejmować decyzje dotyczące uczelni zawodowych tylko w przypadkach przewidzianych w ustawach.

Art. 5.

Uczelnia zawodowa ma osobowość prawną.

Art. 6.

1. Państwową uczelnię zawodową tworzy, znosi, łączy i przekształca w drodze rozporządzenia Rada Ministrów na wniosek Ministra Edukacji Narodowej, zaopiniowany przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego i Komisję Akredytacyjną Wyższego Szkolnictwa Zawodowego. Przez łączenie rozumie się również włączenie uczelni zawodowej do innej uczelni zawodowej, natomiast przez przekształcenie rozumie się zmianę nazwy lub ogólnego kierunku jej działalności.
2. Wniosek Ministra Edukacji Narodowej o utworzenie państwowej uczelni zawodowej powinien wskazywać środki majątkowe, w które zostanie wyposażona uczelnia.
3. Rozporządzenie o utworzeniu państwowej uczelni zawodowej określa w szczególności: nazwę uczelni, siedzibę i ogólny kierunek jej działalności.
4. Uczelnie zawodowe współdziałają z uczelniami funkcjonującymi na podstawie ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 z 1991 r. Nr 104, poz. 450 z 1992 r.; Nr 54, poz. 254 i Nr 63, poz. 314 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 43, poz. 163, Nr 105, poz. 509 i Nr 121, poz. 591), zwanej dalej „ustawą o szkolnictwie wyższym", w celu zapewnienia wysokiego poziomu kształcenia, szczególnie w zakresie przedmiotów teoretycznych oraz rozwoju naukowego pracowników.

Art. 7.

1. Szczegółowy ustrój państwowej uczelni zawodowej oraz inne sprawy dotyczące jej funkcjonowania, nie uregulowane w ustawie, określa jej statut.

2. Statut państwowej uczelni zawodowej uchwalają na wspólnym posiedzeniu senat i konwent większością co najmniej 2/3 ważnie oddanych głosów statutowych składów.
3. Statut państwowej uczelni zawodowej zatwierdza Minister Edukacji Narodowej.
4. Pierwszego rektora nowo utworzonej państwowej uczelni zawodowej powołuje, na okres jednego roku, Minister Edukacji Narodowej.
5. Statut nowo utworzonej państwowej uczelni zawodowej nadaje na okres jednego roku Minister Edukacji Narodowej, po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego oraz Komisji Akredytacyjnej Wyższego Szkolnictwa Zawodowego.

Art. 8.

1. Uczelnię zawodową niepaństwową może założyć osoba fizyczna lub osoba prawna, zwana dalej „założycielem", na podstawie zezwolenia udzielonego przez Ministra Edukacji Narodowej, po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego oraz Komisji Akredytacyjnej Wyższego Szkolnictwa Zawodowego.
2. W zezwoleniu określa się w szczególności: założyciela, wielkość środków finansowych i majątkowych, które zostaną przekazane na własność uczelni zawodowej, jej nazwę i siedzibę, ogólny kierunek działalności specjalności kształcenia oraz termin jego ważności.
3. Minister Edukacji Narodowej określa, w drodze rozporządzenia, warunki jakie powinien spełniać wniosek o wydanie zezwolenia na utworzenie niepaństwowej uczelni zawodowej.

Art. 9.

1. Oświadczenie woli o założeniu niepaństwowej uczelni zawodowej zwane dalej „aktem założycielskim", składa się w formie aktu notarialnego. Akt założycielski winien określać: założyciela uczelni zawodowej, jej nazwę i siedzibę, ogólny kierunek działania zgodnie z zezwoleniem, o którym mowa w art. 8, jej majątek, źródła i sposób finansowania.
2. Niepaństwowa uczelnia zawodowa uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru prowadzonego przez Ministra Edukacji Narodowej.
3. Środki finansowe i majątkowe, o których mowa w art. 8 ust. 2, założyciel przekazuje na własność tworzonej uczelni w terminie nie dłuższym niż jeden miesiąc od dnia wpisania do rejestru. W przypadku niedotrzymania tego terminu Minister Edukacji Narodowej cofa zezwolenie i wykreśla uczelnię z rejestru.
4. Minister Edukacji Narodowej odmawia wpisania niepaństwowej uczelni zawodowej do rejestru, jeżeli akt założycielski lub statut nadany przez założyciela jest niezgodny z przepisami ustawowymi lub zezwoleniem, o którym mowa w art. 8.

Art. 10.

Przepisy art. 8 i 9 stosuje się odpowiednio przy przekształcaniu, dzieleniu lub łączeniu niepaństwowej uczelni zawodowej z inną uczelnią niepaństwową.

Art. 11.

1. Statut niepaństwowej uczelni zawodowej nadaje założyciel lub jej kolegialny organ wskazany w statucie.

2. Statut niepaństwowej uczelni zawodowej określa sposób wykonywania funkcji założyciela w przypadku jego śmierci albo likwidacji, jeżeli założyciel jest osobą prawna.
3. Sposób likwidacji niepaństwowej uczelni zawodowej określa jej statut.
4. Pierwszy statut niepaństwowej uczelni zawodowej, na okres jednego roku, nadaje jej założyciel.
5. Statut niepaństwowej uczelni zawodowej zatwierdza Minister Edukacji Narodowej.
6. Pierwszego rektora niepaństwowej uczelni zawodowej powołuje, na okres jednego roku, jej założyciel.

Art. 12.

Udzielenie, odmowa udzielenia zezwolenia na utworzenie, połączenie lub przekształcenie niepaństwowej uczelni zawodowej oraz cofnięcie zezwolenia, zatwierdzenie i odmowa zatwierdzenia jej statutu, wpis, odmowa wpisu do rejestru oraz wykreślenie z rejestru i zawieszenie działalności uczelni następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Art. 13.

Założyciel niepaństwowej uczelni zawodowej może podejmować decyzje dotyczące uczelni tylko w przypadkach przewidzianych w jej statucie.

Rozdział 2

Mienie i finanse uczelni zawodowej

Art. 14.

1. Mienie uczelni zawodowej obejmuje własność i inne prawa majątkowe.
2. Grunt państwowy oddaje się państwowej uczelni zawodowej w użytkowanie wieczyste.
3. W przypadku zniesienia państwowej uczelni zawodowej, jej majątek, po zaspokojeniu wierzytelności, staje się własnością Skarbu Państwa. Przeznaczenie tego majątku określa rozporządzenie o zniesieniu uczelni, o którym mowa w art. 6 ust. 1.

Art. 15.

1. Uczelnia zawodowa może uzyskiwać środki finansowe z:
   1) budżetu państwa
   2) budżetów gmin bądź ich związków,
   3) darowizn, zapisów, spadków oraz ofiarności publicznej także pochodzenia zagranicznego.
2. Uczelnia zawodowa może uzyskiwać środki finansowe także z innych tytułów, w tym w szczególności z:
   1) opłat za zajęcia dydaktyczne,
   2) wydzielonej działalności gospodarczej, jeśli jej statut przewiduje prowadzenie takiej działalności,
   3) udziałów w działalności podmiotów gospodarczych,

4) odpłatnej działalności badawczej i doradczej.

3. Nie wykorzystane w danym roku środki finansowe pozostają w dyspozycji uczelni zawodowej.

Art. 16.

1. Państwowa uczelnia zawodowa otrzymuje z budżetu państwa:

1) dotacje na finansowanie lub dofinansowanie działalności dydaktycznej,

2) dotacje na pomoc materialną dla studentów,

3) dotacje na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji budowlanych.

2. Uczelnia zawodowa może otrzymać środki na prowadzenie prac badawczych na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 17.

1. Przepisy art. 16 ust. 1 pkt 1 mogą być stosowane odpowiednio do niepaństwowej uczelni zawodowej. Wielkość i przeznaczenie dotacji określa Minister Edukacji Narodowej, po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego.

2. Decyzje o przyznaniu dotacji, o której mowa w ust. 1 publikowane są w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Art. 18.

Państwowa uczelnia zawodowa może utworzyć ze środków pochodzących z innych źródeł, niż budżet państwa, własny fundusz stypendialny dla pracowników i studentów. Stypendia z tego funduszu są przyznawane na zasadach określonych w statucie.

Art. 19.

1. Państwowa uczelnia zawodowa prowadzi gospodarkę finansową stosując odpowiednio przepisy o gospodarce finansowej uczelni, działających na podstawie ustawy o szkolnictwie wyższym.

2. Rada Ministrów może określić w drodze rozporządzenia szczególne zasady gospodarki finansowej państwowych uczelni zawodowych.

Dział II

Nadzór nad uczelniami zawodowymi

Art. 20.

1. Minister Edukacji Narodowej sprawuje nadzór nad państwową uczelnią zawodową w zakresie zgodności działania jej organów z przepisami ustawowymi i statutem oraz może żądać od tych organów informacji i wyjaśnień.

2. Minister Edukacji Narodowej, w ciągu miesiąca od dnia powzięcia wiadomości o podjęciu uchwały lub decyzji rektora, uchyla uchwałę organu kolegialnego lub decyzję rektora w przypadku stwierdzenia niezgodności z przepisami ustawowymi lub statutem państwowej uczelni zawodowej.

3. Minister Edukacji Narodowej po zasięgnięciu opinii Komisji Akredytacyjnej Wyższego Szkolnictwa Zawodowego, senatu lub innego organu kolegialnego wskazanego w statucie państwowej uczelni zawodowej oraz rektora, może nałożyć na nią w drodze decyzji administracyjnej obowiązek realizacji określonego zadania w dziedzinie kształcenia, zapewniając odpowiednie środki na jego realizację.
4. Jeśli niepaństwowa uczelnia zawodowa prowadzi działalność niezgodną z przepisami ustawowymi, statutem lub zezwoleniem, Minister Edukacji Narodowej wzywa do usunięcia tych niezgodności w oznaczonym terminie, a w razie ich nieusunięcia może zawiesić jej działalność lub cofnąć zezwolenie na jej prowadzenie.
5. Na wniosek innego ministra Minister Edukacji Narodowej może mu przekazać, w drodze zarządzenia, uprawnienia wynikające z ust. 1 - 3 w stosunku do określonej uczelni. Cofnięcie przekazanych uprawnień może nastąpić po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i Komisji Akredytacyjnej Wyższego Szkolnictwa Zawodowego.

Art. 21.

Uczelnia zawodowa przedstawia Ministrowi Edukacji Narodowej oraz ministrowi, któremu przekazano uprawnienia na podstawie art. 20 ust. 5, w terminie jednego miesiąca po zakończeniu roku akademickiego roczne sprawozdanie ze swojej działalności wraz z informacją o stanie i strukturze zatrudnienia, a ponadto o:

1) uchwaleniu lub zmianie regulaminu studiów,
2) zmianach w obowiązujących planach studiów na prowadzonych przez uczelnię specjalnościach,
3) zasadach i trybie przyjmowania kandydatów na poszczególne specjalności,
4) zawarciu umowy z zagraniczną instytucją naukową.

Dział III

Komisja Akredytacyjna Wyższego Szkolnictwa Zawodowego

Art. 22.

1. Tworzy się Komisję Akredytacyjną Wyższego Szkolnictwa Zawodowego, zwaną dalej „Komisją".
2. Komisja, na wniosek Ministra Edukacji Narodowej lub z własnej inicjatywy:
   1) określa warunki, jakim powinna odpowiadać uczelnia zawodowa, aby utworzyć i prowadzić specjalność,
   2) określa wymagania kadrowe niezbędne dla prowadzenia specjalności,
   3) ocenia programy nauczania oraz spełnienie wymagań kadrowych i przedstawia Ministrowi opinie w sprawie prowadzenia przez uczelnię zawodową danej specjalności,
   4) ocenia poziom kształcenia w uczelniach zawodowych, w szczególności poprzez kontrolę warunków i jakości kształcenia,

5) określa, w uzgodnieniu z Radą Główną Szkolnictwa Wyższego, formy współdziałania, o których mowa w art. 6. ust. 4,

6) opiniuje, w porozumieniu z Radą Główną Szkolnictwa Wyższego, kryteria przyznawania uczelniom zawodowym dotacji i innych środków z budżetu państwa.

3. Minister Edukacji Narodowej zapewnia obsługę administracyjną oraz środki finansowe niezbędne dla realizacji zadań Komisji.

Art. 23.

1. Kadencja Komisji trwa cztery lata.
2. Tryb powoływania, odwoływania i liczbę członków Komisji określa w drodze rozporządzenia Minister Edukacji Narodowej, w porozumieniu z Radą Główną Szkolnictwa Wyższego.
3. Członkowie Komisji są powoływani spośród: osób zatrudnionych na stanowiskach profesorów w uczelniach działających na podstawie ustawy o szkolnictwie wyższym, profesorów państwowych i niepaństwowych uczelni zawodowych, członków Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, przedstawicieli studentów, stowarzyszeń naukowych, zawodowych i twórczych oraz organizacji pracodawców.
4. Na posiedzenia Komisji zapraszani są przedstawiciele związków zawodowych działających w uczelniach zawodowych.

Dział IV

Ustrój i organizacja uczelni

Rozdział I

Ustrój uczelni

Art. 24.

1. Organami kolegialnymi uczelni zawodowej są: konwent i senat.
2. Organami jednoosobowymi uczelni zawodowej są; rektor i kanclerz.

Art. 25.

1. W skład konwentu wchodzą:
   1) przedstawiciele organów państwowych, organów samorządu terytorialnego i zawodowego, instytucji, stowarzyszeń naukowych, zawodowych i twórczych oraz przedstawiciele organizacji pracodawców,
   2) rektor,
   3) kanclerz.
2. W posiedzeniach konwentu biorą udział z głosem doradczym przedstawiciele związków zawodowych działających w uczelni zawodowej, po jednym z każdego związku.

3. Jeżeli statut uczelni zawodowej tak stanowi, w posiedzeniach konwentu biorą udział z głosem doradczym: prorektor lub prorektorzy, przedstawiciele pracowników dydaktycznych i samorządu studentów oraz inne zaproszone osoby.
4. Pracami konwentu kieruje przewodniczący. Przewodniczącego wybiera konwent na swym posiedzeniu, przy obecności co najmniej 2/3 statutowego składu.
5. Szczegółowy skład konwentu określa statut.

Art. 26.

Do kompetencji konwentu uczelni należy:

1) ustalanie ogólnych kierunków rozwoju i działalności uczelni,
2) zatwierdzanie planów działalności finansowo-rzeczowej,
3) ustalanie, na wniosek senatu, rozmiarów i specjalności kształcenia,
4) zatwierdzanie wybranego przez senat rektora elekta,
5) wyrażanie opinii w sprawie odwołania rektora i prorektora,
6) wybór, odwołanie i ocena działalności kanclerza,
7) wyrażanie zgody na zawieranie umów o współpracy z przedsiębiorstwami krajowymi i zagranicznymi oraz innymi podmiotami gospodarczymi,
8) podejmowanie decyzji dotyczących mienia i gospodarki uczelni przekraczających zakres zwykłego zarządu,
9) opiniowanie spraw dotyczących:
   jeden)nabycia lub zbycia przez uczelnię zawodową mienia o wartości określonej w statucie,
   dwa)przyjęcia darowizny, spadku lub zapisu o wartości określonej w statucie,
   trzy)przystąpienia do spółki lub innej organizacji gospodarczej oraz o utworzeniu fundacji,
10) zatwierdzanie rocznych sprawozdań z działalności uczelni, po zasięgnięciu opinii senatu.

Art. 27.

1. W skład senatu wchodzą:
   1) rektor jako przewodniczący,
   2) przedstawiciele rektora uczelni, z którą uczelnia zawodowa współdziała,
   3) prorektor lub prorektorzy,
   4) kierownicy jednostek organizacyjnych,
   5) przedstawiciele pracowników dydaktycznych,
   6) przedstawiciele pozostałych pracowników,
   7) przedstawiciele samorządu studentów.
2. W posiedzeniach senatu uczestniczą z głosem doradczym przedstawiciele związków zawodowych działających w uczelni zawodowej, po jednym z każdego związku.

3. Rektor może zapraszać do udziału w posiedzeniach z głosem doradczym: przedstawicieli konwentu, kanclerza, kwestora, dyrektora biblioteki i inne osoby.

4. Szczegółowy tryb powoływania przedstawicieli, o których mowa w ust. 1 pkt. 5 - 7 oraz ich liczbę określa statut.

Art. 28.

Do kompetencji senatu należy:

1) wybór i odwoływanie rektora i prorektorów,

2) ustalanie zasad opracowywania planów studiów i zatwierdzanie ramowych programów nauczania,

3) opiniowanie wniosków o zatrudnianie pracowników dydaktycznych,

4) ustalanie zasad i trybu przyjmowania na studia,

5) analiza działalności dydaktycznej i badawczej jednostek organizacyjnych,

6) ocena działalności rektora oraz opiniowanie rocznych sprawozdań z działalności uczelni,

7) podejmowanie uchwał w innych sprawach określonych w statucie albo wymagających opinii społeczności uczelni.

Art. 29.

1. Tryb zwoływania posiedzeń i pracy organów kolegialnych uczelni zawodowej określa jej statut.

2. Uchwały organów kolegialnych uczelni zawodowej zapadają zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby ich członków, chyba że ustawa lub statut określą wyższe wymagania.

Art. 30.

1. Rektor kieruje działalnością uczelni zawodowej, podejmuje decyzje dotyczące jej funkcjonowania i reprezentuje ją na zewnątrz. Rektor jest przełożonym wszystkich pracowników i studentów.

2. Rektor podejmuje decyzje odnośnie funkcjonowania uczelni zawodowej nie zastrzeżone dla innych jej organów.

3. Rektora wybiera senat spośród osób posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy.

4. Prorektora lub prorektorów, w liczbie określonej przez statut, wybiera senat spośród kandydatów przedstawionych przez rektora - elekta.

Art. 31.

1. W razie podjęcia przez senat uchwały niezgodnej z przepisami ustawowymi lub statutem, rektor zawiesza jej wykonanie i w terminie czternastu dni zwołuje posiedzenie senatu celem ponownego rozpatrzenia uchwały. Jeżeli senat nie zmieni albo nie uchyli uchwały, rektor przekazuje ją Ministrowi Edukacji Narodowej albo ministrowi, któremu przekazano uprawnienia do nadzoru w trybie art. 20 ust. 5.

2. W razie podjęcia przez senat uchwały naruszającej w ocenie rektora ważny interes uczelni zawodowej, rektor zawiesza jej wykonanie i w terminie czternastu dni zwołuje posiedzenie senatu w celu ponownego rozpatrzenia uchwały. Uchwała wchodzi w życie,

jeżeli senat większością co najmniej 3/4 głosów, przy udziale co najmniej 2/3 swojego statutowego składu, wypowie się za jej utrzymaniem.

Art. 32.

1. Rektora lub prorektora może odwołać senat po zasięgnięciu opinii konwentu.
2. Statut uczelni zawodowej ustala tryb odwołania rektora lub prorektora.

Art. 33.

1. Kanclerz jest bezpośrednim przełożonym pracowników nie będących pracownikami dydaktycznymi uczelni zawodowej.
2. Kanclerz kieruje administracją i gospodarką uczelni zawodowej, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych dla innych jej organów.
3. Kanclerz w szczególności:
   1) podejmuje decyzje dotyczące mienia i gospodarki uczelni zawodowej, w zakresie zwykłego zarządu,
   2) wydaje, po zaopiniowaniu przez senat, regulamin organizacyjny oraz szczegółowy wykaz stanowisk pracowników nie będących pracownikami dydaktycznymi,
   3) podejmuje decyzje finansowe, za które odpowiada przed konwentem,
   4) dba o przestrzeganie prawa oraz bezpieczeństwo i porządek na terenie uczelni zawodowej.
4. W sprawach, o których mowa w ust. 2 kanclerz na podstawie upoważnienia rektora, reprezentuje uczelnię na zewnątrz.

Art. 34.

Kanclerza wybiera i odwołuje konwent.

Art. 35.

1. Kadencja organów kolegialnych i jednoosobowych uczelni zawodowej trwa cztery lata. Kadencja rozpoczyna się 1 września roku wyborów i kończy 31 sierpnia.
2. Czas trwania mandatu studentów w organach kolegialnych uczelni zawodowej określa jej statut.
3. Statut uczelni zawodowej określa przypadki wygaśnięcia mandatu pochodzącego z wyboru członka organów kolegialnych przed upływem kadencji oraz tryb wyborów uzupełniających.
4. Tryb wyboru jednoosobowych organów uczelni zawodowej, przedstawicieli do organów kolegialnych oraz inne wybieralne stanowiska określa statut.

Rozdział 2

Organizacja uczelni zawodowej

Art. 36.

1. Organizację uczelni zawodowej, rodzaje, warunki i tryb tworzenia, znoszenia i przekształcania jednostek organizacyjnych określa jej statut.

2. Uczelnia zawodowa może tworzyć jednostki międzyuczelniane i jednostki wspólne z innymi podmiotami, w szczególności z instytucjami naukowymi, w tym również zagranicznymi.

Art. 37.

1. W skład uczelni zawodowej wchodzi biblioteka, która jest ogólnouczelnianą jednostką o zadaniach dydaktycznych, naukowo-technicznych i usługowych.
2. Biblioteka uczelni zawodowej działa na zasadach określonych w ustawie o szkolnictwie wyższym.
3. Uczelnia zawodowa posiada archiwum, które stanowi ogniwo państwowej sieci archiwalnej.

Art. 38.

Kwestor pełni funkcję głównego księgowego. Do obowiązków i uprawnień kwestora, jako głównego księgowego, stosuje się odpowiednie przepisy o głównych księgowych w państwowych jednostkach budżetowych.

Art. 39.

Strukturę administracji uczelni zawodowej oraz zakres działania jednostek organizacyjnych administracji określa regulamin organizacyjny.

Rozdział 3

Art. 40.

Przepisy niniejszego działu stosuje się do niepaństwowych uczelni zawodowych w zakresie nie uregulowanym przez ich statuty.

Dział V

Pracownicy uczelni zawodowej

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 41.

Pracownikami uczelni zawodowych są:

1) pracownicy dydaktyczni,
2) pracownicy inżynieryjno-techniczni,
3) pracownicy biblioteczni oraz dokumentacji i informacji naukowo-technicznej,
4) pozostali pracownicy.

Art. 42.

1. Pracownicy dydaktyczni są nauczycielami akademickimi zatrudnianymi na stanowiskach:

1) profesora,

2) wykładowcy,

3) asystenta.

2. Nauczycielem akademickim może zostać osoba, która:

1) posiada pełną zdolność do czynności prawnych,

2) nie została ukarana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo z niskich pobudek,

3) nie została ukarana karą dyscyplinarną wymienioną w art. 127 ust. 1 pkt 5 lub 6 ustawy o szkolnictwie wyższym,

4) korzysta z pełni praw publicznych,

5) posiada kwalifikacje określone w ustawie.

3. Przepisy dotyczące pracowników dydaktycznych stosuje się odpowiednio do pracowników, o których mowa w art. 41 pkt 3, posiadających uprawnienia bibliotekarzy dyplomowanych oraz dyplomowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej, zatrudnionych na stanowiskach starszego kustosza i starszego dokumentalisty dyplomowanego, adiunkta bibliotecznego i adiunkta dokumentacji i informacji naukowej oraz asystenta bibliotecznego i asystenta dokumentacji i informacji naukowej, jeżeli ustawa lub przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 43.

1. Na stanowisku profesora może być zatrudniona osoba posiadająca tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego albo stopień naukowy doktora oraz wybitne doświadczenie zawodowe uzyskane poza szkolnictwem wyższym.
2. Na stanowisku wykładowcy można zatrudnić osobę posiadającą stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera lub równorzędny oraz znaczące doświadczenie zawodowe uzyskane poza szkolnictwem wyższym.
3. Na stanowisku asystenta można zatrudnić osobę posiadającą tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera lub równorzędny oraz znaczące doświadczenie zawodowe uzyskane poza szkolnictwem wyższym.
4. Doświadczenie zawodowe, jakie powinna posiadać osoba zatrudniona na stanowisku dydaktycznym oraz tryb postępowania kwalifikacyjnego potwierdzającego to doświadczenie, określa statut uczelni zawodowej.

Art. 44.

1. Pracownikiem dydaktycznym uczelni zawodowej może być także osoba nie będąca obywatelem polskim. Zatrudnienie w uczelni tej osoby następuje bez konieczności uzyskania zezwolenia i zgody organu zatrudnienia.
2. Osobie, o której mowa w ust. 1 i zatrudnionej w uczelni zawodowej przysługują uprawnienia przewidziane dla pracowników dydaktycznych oraz prawo do świadczeń zdrowotnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i inne uprawnienia przysługujące obywatelom polskim pozostającym w stosunku pracy.
3. Przy zatrudnianiu osoby, o której mowa w ust. 1, można odstąpić od warunków określonych w art. 43.

Art. 45.

Od wymagań posiadania doświadczenia zawodowego uzyskanego poza szkolnictwem wyższym odstępuje się w przypadku pracowników prowadzących przedmioty teoretyczne i języki obce.

Art. 46.

Statut uczelni zawodowej, może określić inne dodatkowe wymagania co do kwalifikacji zawodowych pracowników dydaktycznych.

Art. 47.

1. Pracownicy dydaktyczni uczelni zawodowej, z zastrzeżeniem ust. 2, zatrudniani są na podstawie umowy o pracę.
2. Stosunek pracy na stanowisku profesora z osobą posiadającą tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego nawiązuje się na podstawie mianowania na stałe. Decyzję w sprawie mianowania podejmuje Minister Edukacji Narodowej na wniosek rektora zaopiniowany przez senat. Przepisy art. 86 ust. 5 i art. 92 ustawy o szkolnictwem wyższym stosuje się odpowiednio.
3. Stosunek pracy z pozostałymi pracownikami dydaktycznymi nawiązuje i rozwiązuje rektor na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej, zaopiniowany przez senat.

Art. 48.

1. Rozwiązanie lub wygaśnięcie stosunku pracy z profesorem mianowanym na stałe następuje na zasadach i w trybie określonych w art. 93 - 97 ustawy o szkolnictwem wyższym.
2. Rozwiązanie lub wygaśnięcie umowy o pracę z pozostałymi pracownikami dydaktycznymi następuje na zasadach określonych w Kodeksie Pracy, z tym, że rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem następuje z końcem roku akademickiego.

Rozdział 2

Pracownicy dydaktyczni

Art. 49.

1. Pracownicy dydaktyczni uczelni zawodowej są zobowiązani:
   1) kształcić studentów oraz uczestników innych form kształcenia,
   2) uczestniczyć w pracach organizacyjnych.
2. Pracownicy dydaktyczni mogą uczestniczyć w pracach badawczych. Tryb podejmowania tych prac określa senat.

Art. 50.

1. Czas pracy pracownika dydaktycznego uczelni zawodowej jest określony zakresem obowiązków, o których mowa w art. 49 ust. 1.
2. Minimalny wymiar pensum dydaktycznego wynosi 240 godzin obliczeniowych rocznie, a maksymalny 540 godzin obliczeniowych rocznie.

3. Rodzaje zajęć dydaktycznych rozliczanych w ramach pensum i wymiar pensum dla poszczególnych stanowisk w granicach określonych w ust. 2 ustala konwent.

Art. 51.

1. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych koniecznością realizacji programu nauczania, pracownik dydaktyczny może być zobowiązany do prowadzenia zajęć dydaktycznych w godzinach ponadwymiarowych. Liczba tych godzin nie może przekraczać 1/2 pensum.
2. Pracownika dydaktycznego w ciąży lub wychowującego dziecko do jednego roku nie można zatrudniać w godzinach ponadwymiarowych bez jego zgody.

Art. 52.

1. Minister Edukacji Narodowej w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej, w drodze rozporządzenia, określa wysokość wynagrodzenia zasadniczego oraz wysokość i zasady przyznawania innych składników wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe oraz dodatku za staż pracy.
2. Konwent uczelni zawodowej może zwiększyć wysokość wynagrodzeń ponad wysokość ustaloną na podstawie rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli uczelnia zawodowa uzyska na ten cel ponadplanowe środki pochodzące z innych źródeł niż określone w art. 16 ust. 1 pkt. 1 i 2.
3. Pracownikowi dydaktycznemu uczelni zawodowej przysługuje prawo do wynagrodzenia za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy.

Art. 53.

1. Wszyscy pracownicy dydaktyczni uczelni zawodowej podlegają okresowej ocenie, stosownie do zakresu ich obowiązków.
2. Oceny dokonuje się nie rzadziej niż co cztery lata lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej uczelni zawodowej.
3. Kryteria oceny i tryb jej przeprowadzania określa statut.

Art. 54.

Pracownik dydaktyczny uczelni zawodowej ma prawo do urlopu wypoczynkowego, prawo do płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, urlopu z tytułu przygotowywania rozprawy doktorskiej lub habilitacyjnej, prawo do podyplomowego doskonalenia się oraz innych form kształcenia zawodowego i praktycznego na koszt uczelni, na zasadach określonych dla nauczycieli akademickich w ustawie o szkolnictwem wyższym.

Art. 55.

Pracownicy dydaktyczni uczelni zawodowej mają prawo do zaopatrzenia emerytalnego na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, z tym, że pracownikom zatrudnionym na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy przysługują uprawnienia wynikające z art. 112 ust. 2 i art. 113 ustawy o szkolnictwem wyższym.

Art. 56.

Mianowany pracownik dydaktyczny uczelni zawodowej podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie uchybiające obowiązkom nauczyciela lub godności zawodu

nauczycielskiego na zasadach i w trybie określonych dla nauczycieli akademickich w ustawie o szkolnictwie wyższym.

Rozdział 3

Pracownicy nie będący pracownikami dydaktycznymi

Art. 57.

Pracownicy państwowej uczelni zawodowej, nie będący pracownikami dydaktycznymi, zatrudniani są na podstawie umowy o pracę przez rektora lub kanclerza stosownie do postanowień statutu.

Art. 58.

1. Minister Edukacji Narodowej w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej, w drodze rozporządzenia, ustala wykaz podstawowych stanowisk, wymagania kwalifikacyjne oraz zasady wynagradzania pracowników nie będących pracownikami dydaktycznymi.
2. Przepisy art. 52 ust. 2 stosuje się odpowiednio do wynagrodzeń pracowników uczelni zawodowej nie będących pracownikami dydaktycznymi.

Art. 59.

Czas pracy pracowników nie będących pracownikami dydaktycznymi wynosi 40 godzin tygodniowo, z wyjątkiem pracowników, o których mowa w art. 43 ust. 3, których czas pracy wynosi 36 godzin tygodniowo.

Art. 60.

Do wymagań kwalifikacyjnych, zasad awansowania dyplomowanych bibliotekarzy oraz dyplomowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej stosuje się odpowiednie przepisy dotyczące tych pracowników zatrudnionych w uczelniach działających na podstawie ustawy o szkolnictwie wyższym.

Rozdział 4

Przepisy wspólne dla pracowników uczelni zawodowej

Art. 61.

Pracownicy państwowej uczelni zawodowej mają prawo do: jednorazowej odprawy z powodu przejścia na emeryturę lub rentę, nagród jubileuszowych, rocznych nagród z zakładowego funduszu nagród, nagród specjalnych, korzystania z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, na zasadach określonych dla pracowników uczelni działających na podstawie ustawy o szkolnictwie wyższym.

Art. 62.

1. W sprawach wynikających ze stosunku pracy pracownika uczelni zawodowej, nie uregulowanych w ustawie stosuje się Kodeks pracy.
2. Spory o roszczenia wynikające ze stosunku pracy pracownika uczelni zawodowej rozpatrują sądy pracy.

Rozdział 5

Przepisy szczególne

Art. 63.

Statut niepaństwowej uczelni zawodowej może ustanowić inne niż określone w ustawie stanowiska pracownicze, a także odmienne uregulowanie praw i obowiązków pracowników, jednak w sposób nie naruszający przepisów prawa pracy.

Art. 64.

Stosunek pracy z pracownikiem dydaktycznym w niepaństwowej uczelni zawodowej nawiązuje się w drodze umowy o pracę. Umowę o pracę zawiera i rozwiązuje w imieniu uczelni organ wskazany w jej statucie.

Dział VI

Studia i studenci

Rozdział I

Przyjęcie na studia. Prawa, obowiązki i odpowiedzialność dyscyplinarna studentów.

Art. 65.

1. Do studiowania w uczelni zawodowej może być dopuszczona wyłącznie osoba posiadająca świadectwo dojrzałości.

2. Zasady i tryb przyjmowania na studia określa senat i podaje do publicznej wiadomości w sposób określony w statucie, co najmniej na dziewięć miesięcy przed początkiem roku akademickiego.

3. W przypadku, gdy wstęp na studia nie jest wolny, rekrutację przeprowadzają komisje rekrutacyjne powołane przez rektora, w trybie określonym przez senat.

4. Wyniki postępowania rekrutacyjnego są jawne.

5. Od decyzji komisji rekrutacyjnej służy odwołanie do rektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji o nieprzyjęciu na studia. Decyzja rektora jest ostateczna.

6. Osoby ubiegające się o przyjęcie na studia wnoszą opłatę ustaloną przez rektora. Wysokość opłaty nie może przewyższać planowanych kosztów związanych z przeprowadzeniem postępowania rekrutacyjnego. Maksymalną wysokość opłaty określa w drodze zarządzenia Minister Edukacji Narodowej.

Art. 66.

Przyjęcie w poczet studentów uczelni zawodowej następuje z chwilą immatrykulacji i złożenia ślubowania, którego treść określa statut.

Art. 67.

1. Prawa i obowiązki studenta związane z tokiem studiów określa regulamin studiów.
2. Student zobowiązany jest postępować zgodnie z treścią ślubowania i regulaminem studiów.

Art. 68.

1. Regulamin studiów uchwala senat uczelni zawodowej co najmniej na pięć miesięcy przed początkiem roku akademickiego.
2. Regulamin studiów państwowej uczelni zawodowej wchodzi w życie po zatwierdzeniu przez Ministra Edukacji Narodowej, z początkiem roku akademickiego.

Art. 69.

1. Studentowi studiów dziennych państwowej uczelni zawodowej przysługuje prawo do pomocy materialnej ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa.
2. Warunki, formy, tryb przyznawania i wypłacania oraz wysokość pomocy, o której mowa w ust. 1, określa w drodze rozporządzenia Minister Edukacji Narodowej.

Art. 70.

1. Student uczelni zawodowej uprawniony jest do korzystania ze świadczeń publicznych zakładów opieki zdrowotnej na zasadach ustalonych dla pracowników.
2. Niepracujący małżonek i dzieci korzystają za świadczeń publicznych zakładów opieki zdrowotnej na zasadach ustalonych dla członków rodzin pracowników.

Art. 71.

1. Kształcenie w uczelni zawodowej odbywa się w ramach specjalności.
2. Specjalności prowadzone w uczelni zawodowej zatwierdza Minister Edukacji Narodowej, po zasięgnięciu opinii Komisji.

Art. 72.

1. Studia zawodowe obejmują okres co najmniej siedmiu semestrów, w tym jedno-semestralnej praktyki.
2. Plan studiów w uczelni zawodowej przewiduje nie mniej niż 2600 godzin zajęć dydaktycznych.

Art. 73.

Absolwent uczelni zawodowej może ubiegać się o przyjęcie na uzupełniające studia magisterskie.

Art. 74.

1. Absolwent uczelni zawodowej otrzyma dyplom ukończenia studiów określonej specjalności.
2. Minister Edukacji Narodowej określa, w drodze zarządzenia, rodzaje dyplomów i tytułów zawodowych oraz wzory dyplomów wydawanych przez uczelnie zawodowe.
3. Uczelnia zawodowa prowadzi dokumentację przebiegu studiów zgodnie z zasadami obowiązującymi w uczelniach działających na podstawie ustawy o szkolnictwie wyższym.

Art. 75.

Decyzję o skreśleniu studenta z listy studentów, w przypadkach określonych w regulaminie studiów, podejmuje rektor.

Art. 76.

Za postępowanie uchybiające godności studenta oraz za naruszenie przepisów obowiązujących w uczelni zawodowej student ponosi odpowiedzialność przed komisjami dyscyplinarnymi lub przed sądem koleżeńskim samorządu studenckiego.

Art. 77.

W sprawach nie uregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednie przepisy działu V ustawy o szkolnictwie wyższym.

Rozdział 2

Samorząd i organizacje studenckie

Art. 78.

Studenci uczelni zawodowej tworzą samorząd studencki. Samorząd studencki działa na podstawie regulaminu uchwalonego przez uczelniany organ samorządu studenckiego. Regulamin wchodzi w życie po stwierdzeniu przez senat jego zgodności ze statutem uczelni zawodowej.

Art. 79.

Samorząd studencki i organizacje studenckie działają na zasadach określonych w ustawie o szkolnictwie wyższym.

Art. 80.

Do decyzji podjętych przez organy uczelni w indywidualnych sprawach studenckich, a także w sprawach nadzoru nad działalnością uczelnianych organizacji studenckich oraz samorządu studenckiego, stosuje się odpowiednie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Organem wyższego stopnia w sprawach, w których decyzje wydaje rektor jako organ pierwszej instancji, jest Minister Edukacji Narodowej lub minister, któremu przekazano uprawnienia w trybie art. 20 ust. 5.

Rozdział 3

Przepisy szczególne

Art. 81.

Przepisy art. 65 ust. 1, art. 66 i 67 oraz art. 70 - 80 mają zastosowanie do niepaństwowych uczelni zawodowych.

Przepisy art. 65 ust. 2 - 5 i art. 68 mają zastosowanie w zakresie nie uregulowanym przez statut.

Dział VII

Utrzymanie porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni zawodowej

Art. 82.

1. Kanclerz jest odpowiedzialny za utrzymanie porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni zawodowej.
2. Do zasad utrzymania porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni zawodowej stosuje się odpowiednio przepisy działu VI ustawy o szkolnictwem wyższym.

Dział VIII

Zmiany w obowiązujących przepisach, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 83.

W ustawie z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 z 1991 r., Nr 104, poz. 450 z 1992 r., Nr 54, poz. 254 i Nr 63, poz. 314 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 43, poz. 163, Nr 105, poz. 509 i Nr 121, poz. 591) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. i ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. 1. Ustawę stosuje się do państwowych szkół wyższych, których status określa ustawa o wyższym szkolnictwie wojskowym oraz ustawa o wyższych szkołach zawodowych".

2) art. 37 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Każda z następujących grup uczelni: uniwersytety, uczelnie techniczne, uczelnie medyczne, uczelnie rolnicze, uczelnie ekonomiczne, uczelnie pedagogiczne, uczelnie artystyczne, uczelnie wychowania fizycznego i uczelnie zawodowe jest reprezentowana

w Radzie Głównej przez co najmniej dwóch nauczycieli akademickich, o których mowa w art. 36 ust. 3 pkt 1".

Art. 84.

W ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o utworzeniu Komitetu Badań Naukowych (Dz. U. Nr 8, poz. 28 z 1993 r. Nr 52, poz. 240 i z 1995 r. Nr 30, poz. 152) art. 3 pkt 2 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) podstawowe w rozumieniu statutów szkół wyższych jednostki organizacyjne tych szkół prowadzące badania naukowe lub prace badawczo-rozwojowe w jednej dyscyplinie nauki oraz jednostki organizacyjne określone w statutach wyższych szkół zawodowych".

Art. 85.

Minister Edukacji Narodowej może na wniosek właściwego ministra w drodze zarządzenia, po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji, nadać wyższej szkole oficerskiej uprawnienia do nadawania tytułów zawodowych i wydawania dyplomów, o których mowa w art. 3 ust. 3 oraz art. 74 ust. 1 i 2.

Art. 86.

Termin podania do publicznej wiadomości pierwszej po utworzeniu uczelni zawodowej uchwały senatu w sprawach, o których mowa w art. 65 ust. 2, wynosi cztery miesiące.

Art. 87.

1. Uczelnie niepaństwowe, kształcące wyłącznie na poziomie studiów zawodowych, są tworzone na podstawie niniejszej ustawy.
2. Do wniosków o utworzenie uczelni niepaństwowej, o której mowa w ust. 1, złożonych na zasadach i w trybie ustawy o szkolnictwie wyższym i nie rozpoznanych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy tej ustawy.
3. Przepisy ust. 2 stosuje się również w przypadku ubiegania się o przedłużenie zezwolenia na prowadzenie uczelni niepaństwowej, kształcącej wyłącznie na poziomie studiów zawodowych, wydanego na podstawie przepisów ustawy o szkolnictwie wyższym.

Art. 88.

Ustawa wchodzi w życie w 14 dni po ogłoszeniu.

U z a s a d n i e n i e

Potrzeba restytucji wyższego szkolnictwa zawodowego wynika z wielu przesłanek, w tym ekonomicznych, społecznych i organizacyjnych.

Jednym z zasadniczych warunków powodzenia dokonującej się transformacji ustrojowej, społecznej i gospodarczej - zmiany struktury zatrudnienia na wsi i w ośrodkach wielkiego przemysłu - jest nowocześnie wykształcone społeczeństwo. Konieczne jest więc podniesienie wskaźnika scholaryzacji, który pomimo gwałtownego wzrostu, w ostatnich czterech latach, liczby studentów rozpoczynających studia, plasuje nas na odległym miejscu wśród krajów rozwiniętych.

Wzrost wskaźnika scholaryzacji z 12,9 % w 1990 r. do 18,7 % w 1994 r. dokonał się ogromnym wysiłkiem uczelni państwowych i wyczerpał już wszelkie rezerwy zarówno bazy materialnej, jak i kadrowej.

Niezależnie od przesłanek ilościowych, konieczne jest wprowadzenie nowej formuły kształcenia, powiązanego z praktyką, przygotowującego bezpośrednio do podjęcia pracy w wyuczonym zawodzie, elastycznie reagującego na zmiany regionalnego rynku pracy. Wprowadzenie tej nowej formy edukacyjnej realizowanej w krótszych cyklach ma także na celu obniżenie niezbędnych dotacji budżetowych.

Wyższe szkoły zawodowe tworzone będą sukcesywnie, głównie poza ośrodkami akademickimi. Studentami będą przede wszystkim mieszkańcy danego regionu, co w rezultacie spowoduje obniżenie indywidualnych kosztów kształcenia - kosztów utrzymania.

Wyższe szkolnictwo zawodowe istnieje we wszystkich rozwiniętych państwach zachodnich (istniało także w Polsce) i spełnia ogromną rolę w przygotowaniu kadr dla potrzeb praktyki gospodarczej i społecznej.

Wiele badań psycho-socjologicznych potwierdza tezę, iż tylko część populacji dziewiętnastolatków rozpoczynających studia wyższe ma motywacje i predyspozycje intelektualne do ukończenia pełnych studiów magisterskich. Znaczny odsetek młodzieży powinien być kształcony praktycznie, w krótszych cyklach, co nie znaczy kształcony gorzej. Taki typ szkolnictwa wyższego wymaga odmiennej, niż w uczelniach akademickich, struktury programów oraz kadry dydaktycznej, posiadającej doświadczenie i praktykę poza sferą nauki i edukacji.

We wszystkich krajach, prowadzących wyższe szkolnictwo zawodowe, jest ono realizowane w wyodrębnionych strukturach prawnych i organizacyjnych.

Korzystając z tych doświadczeń, Ministerstwo Edukacji Narodowej zdecydowało się na budowę nowego systemu w oparciu o odrębną ustawę, mimo że zawodowe szkoły wyższe będą częścią systemu szkolnictwa wyższego, a w związku z tym będzie istniała możliwość kontynuacji edukacji na uzupełniających studiach magisterskich w uczelniach akademickich.

Pod względem organizacyjnym i finansowym wyższe szkoły zawodowe stanowić mają samodzielne jednostki, posiadające osobowość prawną. W związku z przewidywanym interdyscyplinarnym charakterem kształcenia (np. łączenie problematyki zarządzania, ekonomicznej, rolniczej, technicznej itp.) przewidziano formułę współdziałania danej szkoły z kilkoma uczelniami akademickimi, nie zaś afiliacji przy pojedynczej szkole akademickiej.

Wyższe szkoły zawodowe będą mogły być uczelniami państwowymi i w takim przypadku tworzone będą przez Radę Ministrów na wniosek Ministra Edukacji Narodowej, po zaopiniowaniu przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego oraz Komisję Akredytacyjną Wyższego Szkolnictwa Zawodowego. Mogą być również uczelniami niepaństwowymi, zakładanymi przez osoby fizyczne i prawne, działającymi na podstawie zezwolenia Ministra Edukacji Narodowej (wymagana również opinia Rady Głównej i Komisji).

Projekt przewiduje w zasadzie wyłączny nadzór Ministra Edukacji Narodowej nad uczelniami zawodowymi; uprawnienia te tylko w stosunku do konkretnej uczelni mogą zostać przekazane odpowiedniemu ministrowi. Rozwiązanie takie jest uzasadnione nowatorskimi rozwiązaniami zawartymi w projekcie i potrzebą sprawdzenia funkcjonowania zaproponowanych rozwiązań. Jest również konsekwencją przyjętego rozwiązania, iż z wnioskiem o utworzenie państwowej uczelni zawodowej występuje wyłącznie Minister Edukacji Narodowej i tylko on sprawuje nadzór nad niepaństwowymi uczelniami zawodowymi.

Uczelnie zawodowe mają działać w ścisłym związku z otoczeniem gospodarczym i społecznym. Decyzje strategiczne podejmował będzie konwent (rodzaj rady nadzorczej), obejmujący swoim składem przedstawicieli władz państwowych i samorządowych, instytucji, stowarzyszeń naukowych, zawodowych, twórczych, przedstawicieli organizacji pracodawców, a także rektora i kanclerza.

Tak więc konwent będzie stanowił ogniwo łączące uczelnie z regionem i jego rynkiem pracy. Takie rozwiązanie spowoduje zaangażowanie środowisk lokalnych w inwestowanie i finansowanie własnej uczelni, elastyczne reagowanie na zmiany na rynku pracy oraz kulturotwórcze oddziaływanie szkoły w regionie.

W organizacji wewnętrznej uczelni, w dążeniu do profesjonalizmu wykonywanych zadań, projekt wyraźniej niż dotychczas rozdziela działania administracyjne od funkcji dydaktycznych. Dlatego też wprowadza się nowy jednoosobowy organ, jakim jest kanclerz, wyposażony w szersze kompetencje niż dyrektor administracyjny.

W projekcie zrezygnowano również z arbitralnego określania podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni, pozostawiając tę materię do regulacji statutowej. Takie rozwiązanie wynika z faktu, że struktura uczelni powinna korespondować z typem i fazą rozwoju szkoły.

Sektor kształcenia zawodowego będzie częścią systemu szkolnictwa wyższego. Dlatego projekt zakłada szerokie kompetencje Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i jednocześnie wprowadza nowe ciało kolegialne, tj. Komisję Akredytacyjną Wyższego Szkolnictwa Zawodowego, która m.in. wyposażona zostaje w - nowe na gruncie naszego szkolnictwa - funkcje akredytacyjne, polegające na kontroli programów nauczania i jakości ich realizacji.

Uwzględniając stanowisko Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego w ustawie zaproponowano jedno (odmienne niż w ustawie o szkolnictwie wyższym) stanowisko profesora. Umożliwi to ubieganie się o to stanowisko osobom posiadającym najwyższe kwalifikacje akademickie, tj. tytuł lub stopień naukowy, jak i osobom posiadającym wybitny dorobek i doświadczenie praktyczne.

Biorąc pod uwagę, iż nauczyciele akademiccy uczelni zawodowej nie będą pracownikami naukowo-dydaktycznymi i nie będą mieli m.in. obowiązku prowadzenia badań naukowych, zaproponowano wyższy niż w ustawie o szkolnictwie wyższym, wymiar minimalnego i maksymalnego pensum dydaktycznego.

Sposób kształcenia w uczelniach zawodowych powinien być inny niż w uczelniach akademickich, dlatego też studia będą prowadzone w ramach specjalności (kształcenie interdyscyplinarne), a nie na kierunkach studiów. Chodzi bowiem o to, aby uczelnie tego typu lepiej zaspokajały potrzeby lokalnego rynku pracy.

Podstawowymi systemami kształcenia będą studia dzienne i wieczorowe. Uznając, iż kształcenie w uczelni zawodowej w znacznej mierze oparte będzie na zajęciach praktycznych, laboratoryjnych - projekt w przedkładanej wersji nie przewiduje kształcenia w systemie studiów zaocznych.

Zakładamy, że po wejściu w życie ustawy o wyższych szkołach zawodowych, nowe uczelnie niepaństwowe kształcące tylko na poziomie zawodowym, tworzone będą wyłącznie w oparciu o tę ustawę. Również uczelnie niepaństwowe utworzone wcześniej na podstawie przepisów ustawy o szkolnictwie wyższym, a nie prowadzące studiów magisterskich na żadnym kierunku, po wygaśnięciu zezwolenia - będą mogły ubiegać się o dalsze zezwolenie już zgodnie z przepisami niniejszej ustawy.

Zakłada się, że pierwsze uczelnie zawodowe będą tworzone w oparciu o istniejącą bazę materialną przystosowaną do realizacji zadań dydaktycznych - w szczególności będzie to dotyczyć kolegiów nauczycielskich oraz najlepiej wyposażonych szkół policealnych.

W okresie tworzenia poszczególnych państwowych szkół zawodowych konieczne będzie doinwestowanie obiektów istniejących. W tej fazie przewiduje się udział finansowy środowisk lokalnych.

Zakładając, że pierwsze uczelnie zawodowe powstaną z końcem 1996 r., nie przewidujemy w budżecie na ten rok dodatkowych wydatków, bowiem przez powstanie rozumiemy zakończenie działań formalnoprawnych, tj. przygotowanie i wydanie rozporządzeń Rady Ministrów powołujących uczelnie, powołanie i ukonstytuowanie się Komisji Akredytacyjnej Wyższego Szkolnictwa Zawodowego, opracowanie programów kształcenia.

Uczelnie zawodowe rozpoczną przygotowania do podjęcia zadań dydaktycznych i dokonają pierwszych naborów na studia najwcześniej w 1997 r.

Koszty wdrażania ustawy o wyższych szkołach zawodowych nie będą dodatkowym obciążeniem budżetu państwa w 1996 r. Restrukturyzacja kształcenia na tym poziomie następować będzie w ramach corocznie planowanych w ustawach budżetowych środków na finansowanie szkolnictwa wyższego.

Zakłada się również, że w miarę powstawania tego typu szkół liczba kształconych w uczelniach typu akademickiego utrzymywana będzie na stałym poziomie - 21 % populacji grupy wiekowej 19 - 24 lata, natomiast nadwyżkę przejmą uczelnie zawodowe. Powinno to skutkować lepszą selekcję kandydatów na studia akademickie - w efekcie wyższą ich „sprawność".

Sukcesywne uruchamianie uczelni zawodowych, w związku z krótszym cyklem kształcenia, powinno także zmniejszyć w okresie szczytowym wyżu demograficznego w grupie dziewiętnastolatków (w latach 2003 - 2006) łączną liczbę studentów o około 200 tysięcy.

INSTYTUT POLITYKI SPOŁECZNEJ BIBLIOTEKA

SZKOŁY WYŻSZE
KSZTAŁCĄCE KADRY DLA TURYSTYKI

SZKOŁY WYŻSZE KSZTAŁCĄCE KADRY DLA TURYSTYKI[1]

1. Uniwersytety

Uniwersytet Gdański
Uniwersytet Jagielloński
Uniwersytet Łódzki
Uniwersytet Wrocławski

2. Akademie Ekonomiczne

Akademia Ekonomiczna w Katowicach[3]
Akademia Ekonomiczna w Krakowie
Akademia Ekonomiczna w Poznaniu
Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

3. Akademie Wychowania Fizycznego

Akademia Wychowania Fizycznego w Gdańsku
Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie
Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu
Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie
Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu

4. Pozostałe szkoły wyższe

Wyższa Szkoła Morska w Gdyni[2]
Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie

5. Szkoły wyższe niepaństwowe - licencjackie

Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach
Profesjonalna Szkoła Biznesu Szkoła Wyższa w Krakowie[2]
Prywatna Wyższa Szkoła Handlowa w Warszawie[3]
Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie
Wyższa Szkoła Handlowa w Krakowie
Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu
Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Marketingu w Chrzanowie[3]
Wyższa Szkoła Turystyki, Hotelarstwa i Gastronomii w Warszawie[3]
Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Warszawie[3]
Wyższa Szkoła Turystyki i Rekreacji w Warszawie

---

[1] wg. informatora UKFiT z 1995 r.
[2] nie ujęta w informatorze UKFiT
[3] nie otrzymano planów

PLANY STUDIÓW

W SZKOŁACH WYŻSZYCH KSZTAŁCĄCYCH KADRY DLA TURYSTYKI

UNIWERSYTET GDAŃSKI

WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK: ZARZĄDZANIE
SPECJALNOŚĆ: RYNEK I KONSUMPCJA
SPECJALIZACJA: TURYSTYKA

Przedmioty tworzące plan studiów

Grupa A - Przedmioty wspólne dla wszystkich kierunków

studia dzienne magisterskie

Lp	Przedmiot	p	sem	e/z	razem	wykł	ćw	lab	sm
1	Język dla początkujących	24	1-6	e	360	-	360	-	-
	albo Język kontynuowany	16	1-4	e	240	-	240	-	-
2	Wychowanie fizyczne	8	1-4	z	120	-	120	-	-
3	Wykład do wyboru I	2	2	z	30	30	-	-	-
4	Wykład do wyboru II	2	3	z	30	30	-	-	-
5	Wykład do wyboru III*	2	3/7	z	30	30	-	-	-
6	Matematyka	4	1	z	60	30	30	-	-
7	Makroekonomia	8	1-2	e	120	60	60	-	-
8	Mikroekonomia	4	3	e	60	30	30	-	-
9	Encyklopedia prawa	2	1	e	30	30	-	-	-
10	Informatyka	5	1-2	e	75	30	-	45	-
11	Statystyka	6	1-2	e	90	30	60	-	-
12	Finanse publiczne	3	2	e	45	30	15	-	-
13	Rachunkowość (podstawy)	4	4	e	60	30	30	-	-
14	Ekonometria	6	3-4	e	90	30	60	-	-
15	Podstawy organizacji i zarządz.	4	3	e	60	30	30	-	-
16	Podstawy nauki o przedsięb.	4	4	e	60	30	30	-	-
17	Finanse przedsiębiorstw	3	4	e	45	15	30	-	-
18	Podstawy marketingu	2	4	z	30	30	-	-	-
19	Rachunkowość zarządcza	4	5	e	60	30	30	-	-
20	Bankowość	3	5	e	45	15	30	-	-
Razem					1500	540	915	45	-

Wykład do wyboru III - dla kierunku Zarządzanie i Finanse i Bankowość - zaliczenie w semestrze 3
- dla kierunku Informatyka i Ekonometria - zaliczenie w semestrze 7

Uniwersytet Gdański

UNIWERSYTET GDAŃSKI
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK: ZARZĄDZANIE
SPECJALNOŚĆ: RYNEK I KONSUMPCJA
SPECJALIZACJA: TURYSTYKA

Grupa B_1 - przedmioty wspólne dla kierunku Zarządzanie

studia dzienne magisterskie

Lp	Przedmiot	p	sem	e/z	razem	wykł	ćw	lab	sm
21	Polityka gospodarcza	3	5	e	45	15	30	-	-
22	Ochrona środowiska	2	5	z	30	30	-	-	-
23	Międzynarod. stosunki gospodarcze	2	6	z	30	30	-	-	-
24	Prawo handlowe	3	5	e	45	15	30	-	-
25	Ekonomika pracy	4	6	e	60	30	30	-	-
26	Analiza ekonomiczna w zarządzaniu	5	7	e	75	30	45	-	-
27	Komputer. wspomaganie zarządzania	3	7	z	45	15	-	30	-
Razem					330	165	135	30	-

Uniwersytet Gdański

Grupa C_3 - przedmioty dla specjalności Rynek i konsumpcja studia dzienne magisterskie

Lp	Przedmiot	p	sem	e/z	razem	wykł	ćw	lab	sm
28	Przedsiębiorstwo na rynku	4	5-6	e	60	30	-	-	30
29	Teoria potrzeb i konsumpcji	4	5	e	60	30	-	-	30
30	Teoria usług	3	5	e	30	-	-	-	30
31	Marketing usług	3	6	e	45	15	30	-	-
32	Logistyka	2	7	z	30	15	15	-	-
33	Podst. inform. w sferze usług	1	7	z	15	-	-	-	15
34	Towaroznaw. i międzynarodowe standardy jakości	4	7	e	60	30	-	30	-
35	Badania rynku	4	8	e	60	15	45	-	-
36	Gospodarka samorządowa	2	8	z	30	-	-	-	30
37	Nauka o handlu	3	7	e	45	15	30	-	-
38	Inwestycje w sferze usług	2	8	e	30	15	15	-	-
39	Konsument na rynku	3	6	z	45	30	-	-	15
40	Wykład do wyboru	6	6-8	z	90	90	-	-	-
Razem					600	285	135	30	150
Grupa D - specjalizacja Turystyka									
40	Seminarium magisterskie	8	6-9	z	120	-	-	-	120
41	Turyst. krajowa i międzynarod.	3	6	e	45	30	15	-	-
42	Prawo turystyczne	1	7	z	15	15	-	-	-
43	Przedsiębiorstwo turystyczne	3	7	e	45	15	30	-	-
44	Marketing w turystyce	3	8	z	45	15	-	-	30
45	Ekonomika hotelarstwa	2	8	z	30	15	-	-	15
Razem					300	90	45	-	165
Ogółem A+B+C+D					2730	1080	1230	105	315

Uniwersytet Gdański

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI
WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALIZACJA: GEOGRAFIA TURYZMU

Wykaz przedmiotów

studia magisterskie
(indywidualny tok studiów)

PRZEDMIOT *		Rok II						Rok III						Rok IV						Rok V					
		semestr 3			semestr 4			semestr 5			semestr 6			semestr 7			semestr 8			semestr 9			semestr 10		
NAZWA	ilość punktów	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ
KURSY ZASADNICZE																									
Geografia turyzmu II	50	15	30	E																					
Krajoznawstwo	25					15	Z																		
Biometeorologia człowieka	50	15	15	E																					
Zasady zagosp. turystycznego	50											30	Z												
Socjologia turystyki	50										30		E												
Geografia turystyczna Polski	50											30	Z												
Wybrane zagad. z etnografii	50																15	15	Z						
Wybrane zagad. z ochrony i kons. zabyt.	25										5	10	Z												
Ekonomika turystyki	50																15	15	E						
Wybrane problemy turystyki światowej	25							15	15	Z															
Podstawy marketingu	25										15		Z												
Turystyka w uzdrowiskach	25													15		Z									
Regionalna geogr. turystyczna świata	50													15	15		15	15	Z						
Organizacja i tech. obsługi ruchu turyst.	50																	45	Z						
Pilotaż i przewodnictwo turyst.	50																	100	Z						

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI
WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALIZACJA: GEOGRAFIA TURYZMU

Wykaz przedmiotów c.d.

studia magisterskie
(indywidualny tok studiów)

PRZEDMIOT *		Rok II						Rok III						Rok IV						Rok V					
		semestr 3			semestr 4			semestr 5			semestr 6			semestr 7			semestr 8			semestr 9			semestr 10		
NAZWA	ilość punktów	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ
KURSY UZUPEŁNIAJĄCE																									
Geografia osadnictwa II	50							30	15	E															
Ekologia	50							20	10	E															
Degradacja i ochr. środowiska Ziemi	50													30		E									
Funkcjonowanie przyr. obszarów chron.	50				30		Z																		
Ekonomiczne podstawy ochr. środow.	50				16	14	E																		
Klimatologia regionalna	50											30	Z												
Geografia społeczna	50																30		Z						
Geografia religii	50																			30		Z			
Geografia ras, narodów i języków	25				15		E																		
Metody badań społecznych	50														30	Z									
Geograficzne podstawy plan. przest.	50																			15	15	Z			

Objaśnienia: W - wykład, Ć - ćwiczenia (lub konwersatorium), FZ - forma zaliczenia: E - egzamin, Z - zaliczenie
* przypisanie realizacji kursów w poszczególnych latach studiów ma charakter umowny.

Uwaga: studia odbywają się wg programów indywidualnych, które obejmują kursy obligatoryjne oraz do wyboru. Student zalicza wybrane kursy, gromadząc za nie określoną ilość punktów. Program zajęć w ciągu II do V roku obejmuje łącznie ok. 1000 godzin w tym 40 - 45 % wykładów
Każdy student posiada indywidualnego opiekuna naukowego.

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI
WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALIZACJA: GEOGRAFIA RELIGII

Wykaz przedmiotów

studia magisterskie
(indywidualny tok studiów)

PRZEDMIOT *		Rok II						Rok III						Rok IV						Rok V					
		semestr 3			semestr 4			semestr 5			semestr 6			semestr 7			semestr 8			semestr 9			semestr 10		
NAZWA	ilość punktów	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ	W	Ć	FZ
CIĄG GEOGRAFICZNY																									
Wstęp do filozofii	50	30		E																					
Historia cywilizacji	50							30		E															
Geografia turyzmu II	50	15	30	E																					
Geografia osadnictwa II	50							30	15	E															
Geografia społeczna	50				30		Z																		
Geografia ras, narodów i języków	25										15		E												
Metody badań społecznych	50							30	Z																
Geografia religii	50										20	10	Z												
Geografia miast	50																20	10	Z						
Wybrane problemy turystyczne świata	25													15		Z									
Wybrane zagad. z ochrony i kons. zabyt.	25																5	10	Z						
Wybrane zagadnienia z etnografii	50										15	15	Z												
Metodyka kartografii społ.-gospodarczej	50													30		Z									
Geografia biblijna	50							30	Z																
Geografia wyznań w Polsce	25																	15	Z						

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI
WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALIZACJA: GEOGRAFIA RELIGII

Wykaz przedmiotów c.d.

studia magisterskie
(indywidualny tok studiów)

PRZEDMIOT *		Rok II						Rok III						Rok IV						Rok V					
		semestr 3			semestr 4			semestr 5			semestr 6			semestr 7			semestr 8			semestr 9			semestr 10		
NAZWA	**ilość punktów**	**W**	**Ć**	**FZ**	**W**	**Ć**	**FZ**	**W**	**Ć**	**FZ**	**W**	**Ć**	**FZ**	**W**	**Ć**	**FZ**	**W**	**Ć**	**FZ**	**W**	**Ć**	**FZ**	**W**	**Ć**	**FZ**
CIĄG RELIGIOZNAWCZY																									
Wstęp do religioznawstwa		30	30		30	30	E																		
Struktura sacrum								30	30	E															
Socjologia religii														30	30	E									

Objaśnienia
W - wykład
Ć - ćwiczenia lub konwersatorium
FZ - forma zaliczenia: E - egzamin, Z - zaliczenie
* Przypisanie realizacji kursów w poszczególnych latach studiów ma charakter umowny.
Uwaga: studia odbywają się wg programów indywidualnych, które obejmują kursy obligatoryjne oraz do wyboru. Student zalicza wybrane kursy, gromadząc za nie określoną ilość punktów. Program zajęć w ciągu II do V roku obejmuje łącznie ok. 1000 godzin w tym 40 - 45 % wykładów
Każdy student posiada indywidualnego opiekuna naukowego.

UNIWERSYTET ŁÓDZKI

UNIWERSYTET ŁÓDZKI
WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALNOŚĆ: GEOGRAFIA TURYZMU I HOTELARSTWA

ROK I

rok akad. 1996 / 97

studia magisterskie

Przedmioty	Liczba godzin			Trymestry			Forma zaliczenia
	ogółem	wykład	ćwiczenia	I	II	III	
Przedmioty obligatoryjne:							
100 GEOGRAFIA:							
110 Geologia	40	20	20	40			Et
111 Geomorfologia	40	20	20	40			Et
112 Hydrologia	40	20	20		40		Et
113 Meteorologia i klimatologia	40	20	20		40		Et
200 TURYZM:							
210 Podstawy geografii turyzmu	40	20	20	40			E
211 Ochrona środowiska przyrodniczego w turystyce	20	20			20		Z
300 HOTELARSTWO:							
310 Wstęp do hotelarstwa	40	20	20		40		E
400 NAUKI HUMANISTYCZNE, SPOŁECZNE I EKONOMICZNE:							
410 Podstawy ekonomii	40	20	20	40			E
500 METODY BADAŃ I TECHNIK NAUKOWYCH:							
510 Kartografia	40	20	20	40			E
600 JĘZYKI OBCE:							
610 Język I	80		80	40	40		Z
700 KULTURA FIZYCZNA:							
710 Wychowanie fizyczne	40		40	20	20		Z
711 Fizjologia pracy i wypoczynku	20	10	10		20		Z
800 STAŻE ZAWODOWE:							
810 Wybrany obiekt lub imprezy	6 tyg.		6 tyg.				Z
900 ĆWICZENIA TERENOWE I WYCIECZKI:						6 tyg	
910 Ćwiczenia z geografii fizycznej kompleksowej	2 tyg.		2 tyg.				Z
911 Wycieczki studialne	2 tyg.		2 tyg.			2 tyg	Z
Przedmioty do wyboru:						2 tyg	
200 TURYZM (1 x 20)							
200.1 Ruch turystyczny	20	10	10	20			Z
200.2 Czas wolny i jego wykorzystanie	20	10	10		20		Z
200.3 Historia turystyki	20	20			20		Z
Razem	480	190	290	260	220	10	5 E
	+20	+10	+10	+10	+10	tyg.	10 Z

Objaśnienia: Z - zaliczenie, E - egzamin, Et - egzamin test - wspólny z geografii fizycznej

UNIWERSYTET ŁÓDZKI
WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALNOŚĆ: GEOGRAFIA TURYZMU I HOTELARSTWA

ROK II

rok akad. 1996 / 97

studia magisterskie

Przedmioty	Liczba godzin			Trymestry			Forma zaliczenia
	ogółem	wykład	ćwiczenia	I	II	III	
1	2	3	4	5	6	7	8
Przedmioty obligatoryjne:							
100 GEOGRAFIA:							Et
114 Geografia ekonomiczna	60	30	30	30	30		Et
115 Geografia społeczna	40	20	20	40			Et
116 Geografia osadnictwa	40	20	20		40		Et
200 TURYZM:							
212 Produkt turystyczny	20	20		20			E
213 Informacja i promocja turystyczna	20	10	10		20		Z
300 HOTELARSTWO:							
311 Organizacja i funkcjonowanie obiektów turystycznych	40	20	20		40		E
500 METODY BADAŃ I TECHNIK NAUKOWYCH:							
511 Metody badań terenowych	40		40	20	20		Z
512 Techniki audio-video i metody promocji	20		20		20		Z
600 JĘZYKI OBCE:							
611 Język I	80		80	40	40		Z
700 KULTURA FIZYCZNA:							
712 Wychowanie fizyczne	40		40	20	20		Z
713 Rekreacja	20	10	10		20		Z
800 STAŻE ZAWODOWE:							
811 Gmina							Z
900 ĆWICZENIA TERENOWE I WYCIECZKI:						6 tyg	
910 Ćwiczenia z geografii społeczno-ekonomicznej kompleksowej							Z
911 Wycieczki studialne						2 tyg 2 tyg	Z

UNIWERSYTET ŁÓDZKI
WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALNOŚĆ: GEOGRAFIA TURYZMU I HOTELARSTWA

ROK II c.d.

rok akad. 1996 / 97

studia magisterskie

1	2	3	4	5	6	7	8
Przedmioty do wyboru: 2 x 20							
200 TURYZM (2 x 20):							
200.4 Walory przyrodnicze	20	10	10	20			Z
200.5 Walory dóbr kultury materialnej	20	10	10		20		Z
200.6 Muzealnictwo	20	10	10	20			Z
200.7 Zagospodarowanie turystyczne	20	10	10		20		Z
200.8 Ośrodki kultu religijnego	20	10	10	20			Z
200.9 Osadnictwo turystyczne	20	10	10		20		Z
300 HOTELARSTWO (1 x 20):							
300.1	20	10	10	20			Z
300.2	20	10	10		20		Z
400 NAUKI HUMANISTYCZNE, SPOŁECZNE I EKONOMICZNE (2 x20):							
400.1 Psychologia	20	10	10	20			Z
400.2 Filozofia	20	10	10		20		Z
400.3 Socjologia	20	10	10	20			Z
Razem	440 +100	130 +50	310 +50	210 +60	230 +40	10 tyg.	3 E 21 Z

Objaśnienia: Z - zaliczenie, Et - egzamin test, wspólny z geografii społeczno-ekonomicznej

UNIWERSYTET ŁÓDZKI
WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALNOŚĆ: GEOGRAFIA TURYZMU I HOTELARSTWA

ROK III

rok akad. 1996 / 97

studia magisterskie

Przedmioty	Liczba godzin			Trymestry			Forma zaliczenia
	ogółem	wykład	ćwiczenia	I	II	III	
1	2	3	4	5	6	7	8
Przedmioty obligatoryjne:							
100 GEOGRAFIA:							Et
117 Geografia fizyczna Polski	50	30	20	50			Et
118 Geografia społeczno-ekonomiczna Polski	50	30	20	50			Et
200 TURYZM:							
214 Geografia turystyczna Polski	40	20	20		40		E
215 Organizacja i obsługa imprez turystycznych	20	10	10		20		Z
300 HOTELARSTWO:							
312 Zarządzanie obiektem noclegowym	40	20	20	40			E
500 METODY BADAŃ I TECHNIK NAUKOWYCH:							
513 Metody statystyczne i techniki komputerowe	80	40	40	40	40		Z
600 JĘZYKI OBCE:							
612 Język I	80		80	40	40		E
613 Język II	40		40	20	20		Z
700 KULTURA FIZYCZNA:							
714 Wychowanie fizyczne	40		40	20	20		Z
715 Higiena i bezpieczeństwo w turystyce	20	10	10		20		Z
800 STAŻE ZAWODOWE:							
812 Hotel	6 tyg.		6 tyg.			6 tyg	Z
900 ĆWICZENIA TERENOWE I WYCIECZKI:							
910 Ćwiczenia specjalizacyjne z geografii turystyki i hotelarstwa	2 tyg.		2 tyg.			2 tyg	Z

UNIWERSYTET ŁÓDZKI
WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALNOŚĆ: GEOGRAFIA TURYZMU I HOTELARSTWA

ROK III c.d.

rok akad. 1996 / 97

studia magisterskie

1	2	3	4	5	6	7	8
Przedmioty do wyboru:							
200 TURYZM: 2 x 20							
200.10 Etnografia	20	10	10	20			Z
200.11 Archeologia	20	10	10		20		Z
200.12 Architektura Polski	20	10	10	20			Z
200.13 Miasta turystyczne Polski	20	10	10		20		Z
200.14 Parki narodowe Polski	20	10	10	20			Z
200.15 Dawne dwory, zamki i pałace	20	10	10		20		Z
300 HOTELARSTWO: 1 x 20							
300.3	20	10	10	20			Z
300.4	20	10	10		20		Z
400 NAUKI HUMANISTYCZNE, SPOŁECZNE I EKONOMICZNE: 2 x 20	20	10	10	20			Z
400.4 Kulturoznawstwo	20	10	10		20		Z
400.5 Religioznawstwo	20	10	10	20			Z
400.6 Historia sztuki	20	10	10		20		Z
400.7 Politologia							
Razem	460 +100	160 +50	300 +50	250 +40	210 +60	8 tyg.	4 E 19 Z

Objaśnienia: Z - zaliczenie, Et - egzamin test, wspólny z geografii Polski

UNIWERSYTET ŁÓDZKI
WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALNOŚĆ: GEOGRAFIA TURYZMU I HOTELARSTWA

ROK IV

rok akad. 1996 / 97

studia magisterskie

Przedmioty	Liczba godzin			Trymestry			Forma zaliczenia
	ogółem	wykład	ćwiczenia	I	II	III	
1	2	3	4	5	6	7	8
Przedmioty obligatoryjne:							
100 GEOGRAFIA:							
119 Geografia regionalna świata	100	60	40	50	50		E
120 Dydaktyka nauczania geografii	x	x	x				E*
200 TURYZM:							
216 Geografia turystyczna świata	40	20	20		40		E
217 Pilotaż i przewodnictwo	20	10	10		20		Z
300 HOTELARSTWO:							
313 Marketing w hotelarstwie	40	20	20	40			E
400 NAUKI HUMANISTYCZNE, SPOŁECZNE I EKONOMICZNE:							
411 Pedagogika	40	20	20	40			E
500 METODY BADAŃ I TECHNIK NAUKOWYCH:							
514 Seminarium magisterskie	40		40	20	20		Z
515 Pracownia magisterska	20		20	10	10		Z
600 JĘZYKI OBCE:							
614 Język II	40		40	20	20		Z
700 KULTURA FIZYCZNA:							
716 Kurs kwalifikacyjny	20	10	10	20			Z
717 Turystyka kwalifikowana	20	10	10		20		Z
800 STAŻE ZAWODOWE:							
813 Przedsiębiorstwo turystyczne	6 tyg		6 tyg			6 tyg	Z
814 Praktyki w szkole	4 tyg		4 tyg			4 tyg	Z*
900 ĆWICZENIA TERENOWE I WYCIECZKI:							
915 Praktyki magisterskie	4 tyg		4 tyg			4 tyg	Z

UNIWERSYTET ŁÓDZKI
WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALNOŚĆ: GEOGRAFIA TURYZMU I HOTELARSTWA

ROK IV c.d.

rok akad. 1996 / 97

studia magisterskie

1	2	3	4	5	6	7	8
Przedmioty do wyboru:							
200 TURYZM: 3 x 20							
200.16 Geografia turystyczna Grecji	20	20		20			Z
200.17 Geografia turystyczna Francji	20	20			20		Z
200.18 Geografia turystyczna Włoch	20	20		20			Z
200.19 Geografia turystyczna Hiszpanii	20	20			20		Z
200.20 Geografia turystyczna Gruzji	20	20		20			Z
200.21 Architektura świata	20	20			20		Z
200.22 Parki narodowe świata	20	20		20			Z
300 HOTELARSTWO: 2 x 20							
300.5	20	10	10		20		Z
300.6	20	10	10	20			Z
300.7	20	10	10		20		Z
Razem	380 +100	150 +70	230 +30	200 +40	180 +60	14 tyg.	5 E 19 Z

Objaśnienia: Z - zaliczenie, E - egzamin, *przedmiot obligatoryjny dla tych osób, które pragną zdobyć uprawnienia nauczycielskie, x - liczba godzin zgodnie z obowiązującym *Regulaminem studiów UL*

UNIWERSYTET ŁÓDZKI
WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALNOŚĆ: GEOGRAFIA TURYZMU I HOTELARSTWA

ROK V

rok akad. 1996 / 97

studia magisterskie

Przedmioty	Liczba godzin			Trymestry			Forma zaliczenia
	ogółem	wykład	ćwiczenia	I	II	III	
Przedmioty obligatoryjne:							
100 GEOGRAFIA:							
121 Metodologia i historia nauk geograficznych	20	20		20			Z
200 TURYZM:							
218 Strategia rozwoju turystycznego	40	20	20	40			E
219 Przedsiębiorstwo turystyczne	20	10	10	20			Z
300 HOTELARSTWO:							
314 Systemy hotelowe	20	20	20		20		Z
500 METODY BADAŃ I TECHNIK NAUKOWYCH:							
516 Seminarium magisterskie	40		40	20	20		Z
517 Pracownia magisterska	20		20	20			Z
600 JĘZYKI OBCE:							
615 Język II	40		40	20	20		E
800 STAŻE ZAWODOWE :							
815 Praktyki w szkole	4 tyg.	4 tyg.				4 tyg	Z*
Przedmioty do wyboru:							
200 TURYZM: 2 x 20							
200.23 Marketing w turystyce	20	10	10	20			Z
200.24 Prawo w turystyce	20	10	10		20		Z
200.25 Agroturystyka	20	10	10	20			Z
200.26 Planowanie turystyki	20	10	10		20		Z
300 HOTELARSTWO: 2 x 20							
300.8	20	10	10	20			Z
300.9	20	10	10	20			Z
300.10	20	10	10		20		Z
Razem	200	70	130	140	60	4	2 E 13 Z
	+80	+40	+40	+40	+40	tyg.	+ egz. magis.

Objaśnienia: Z - zaliczenie, E - egzamin, *przedmiot obligatoryjny dla tych osób, które pragną zdobyć uprawnienia nauczycielskie

UNIWERSYTET WROCŁAWSKI

UNIWERSYTET WROCŁAWSKI
WYDZIAŁ: BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALNOŚĆ: GEOGRAFIA REGIONALNA I TURYSTYKI

Plan studiów

studia dzienne magisterskie

Lp.	Nazwa przedmiotu	il. punktów	Egz. (kol.) po sem.	razem godz.	IV rok				V rok			
					7 sem.		8 sem.		9 sem.		10 sem.	
					15 tyg.		12 tyg.		15 tyg.		12 tyg.	
					ćw.	w	ćw.	w	ćw.	w	ćw.	w
1.	Podst. teoretyczne i met. badań w geogr. regionalnej	4	7	30	1	1						
2.	Podst. teoretyczne i met. badań w geogr. turystyki	4	7	30	1	1						
3.	Geografia regionalna Europy	3	7	30	2							
4.	Geogr. regionalna Ameryki Północnej i Południowej	3	7	30	2							
5.	Podstawy gospodarki wolnorynkowej	2	kol.	15	1							
6.	Organizacja i obsługa ruchu turystycznego	3	kol.	30	2							
7.	Zastosowania technik komputerowych w geografii regionalnej turystyki			84		2		2		2		
8.	Geografia kultur	4	zal.	30	2							
9.	Seminarium	4	zal.	108		2		2		2		2
10.	Uwarunkowania środowiskowe różnych działów gospodarki narodowej	4	8	24			2					
11.	Geografia regionalna Azji	3	8	24			2					
12.	Geografia regionalna Afryki	3	8	24			2					
13.	Geografia turystyki Polski	3	8	24			2					

UNIWERSYTET WROCŁAWSKI
WYDZIAŁ: BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA
SPECJALNOŚĆ: GEOGRAFIA REGIONALNA I TURYSTYKI

Plan studiów c.d.

studia dzienne magisterskie

Lp.	Nazwa przedmiotu	il. punktów	Egz. (kol.) po sem.	razem godz.	IV rok				V rok			
					7 sem.		8 sem.		9 sem.		10 sem.	
					15 tyg.		12 tyg.		15 tyg.		12 tyg.	
					ćw.	w	ćw.	w	ćw.	w	ćw.	w
14.	Geografia turystyki Europy	3	8	24			2					
15.	Podstawy przemysłu turystycznego	2	kol.	18			1,5					
16.	Marketing w turystyce	3	kol.	24			2					
17.	Geografia regionalna Australii i Oceanii	2	9	15					1			
18.	Geografia turystyki krajów pozaeuropejskich	2	9	15					1			
19.	Geografia polityczna II	4	kol.	15					1			
20.	Krainy geograficzne Polski	2	kol.	15					1			
21.	Wykład fakultatywny	4	kol.	24							2	
22.	Pracownia magisterska V rok (bezwymiarowa)											
Razem godz.				**603**	**9**	**6**	**13,5**	**4**	**4**	**4**	**2**	**2**
					15		**17,5**		**8**		**4**	
Ilość egzaminów					2		1					

Ponadto studentów obowiązuje: praktyka dyplomowa - 3 tyg. - IV rok

Uwaga: punktacja przedmiotów będzie ujednolicona na wszystkich specjalnościach.

Uniwersytet Wrocławski

UNIWERSYTET WROCŁAWSKI
WYDZIAŁ: BIOLOGII I NAUK O ZIEMI
KIERUNEK: GEOGRAFIA

Program Podyplomowego Studium Turystyki

1. Podstawy Turystyki

1.1. Turystyka w gospodarce narodowej	8 godzin
1.2. Społeczne i kulturowe aspekty turystyki	6 godzin
1.3. Zdrowotne aspekty turystyki	4 godziny
1.4. Prawne aspekty turystyki	6 godzin

2. Przygotowanie do biznesu turystycznego

2.1. Geograficzne uwarunkowania rozwoju turystyki na świecie	12 godzin
2.2. Geograficzne uwarunkowania rozwoju turystyki w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem Dolnego Śląska	10 godzin
2.3. Organizacja turystyki w kraju i na świecie	3 godziny
2.4. Podstawy przemysłu turystycznego	12 godzin
2.5. Marketing w turystyce	10 godzin
2.6. Programowanie i technika obsługi imprez turystycznych	12 godzin
2.7. Informacja i promocja w turystyce	3 godziny

3. Gospodarka przestrzenna w turystyce

3.1. Podstawy gospodarki przestrzennej w turystyce	10 godzin
3.2. Modele zagospodarowania turystycznego różnych typów środowiska geograficznego	8 godzin
3.3. Modele zagospodarowania turystycznego obszarów turystycznych na przykładzie Masywu Ślęży (zajęcia w terenie)	8 godzin
3.4. Zasady zagospodarowania turystycznego wielkich centrów krajoznawczych na przykładzie Wrocławia (zajęcia w terenie)	5 godzin
3.5. Zasady przystosowania obiektów krajoznawczych dla turystyki na przykładzie muzeum „Panoramy Racławickiej"	3 godziny

4. Wykłady specjalistyczne

4.1. Kartografia turystyczna	6 godzin
4.2. Meteorologia i klimatologia w aspekcie turystycznym	6 godzin
4.3. Wybrane zagadnienia historii sztuki	6 godzin
4.4. Zastosowanie technik komputerowych w turystyce	6 godzin

5. Seminarium (przygotowanie prac dyplomowych) 16 godzin

6. Zajęcia w terenie

10 dni zajęć terenowych	80 godzin

AKADEMIA EKONOMICZNA
W KRAKOWIE

AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIE
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK: ZARZĄDZANIE I MARKETING

Plan studiów

studia dzienne

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów																	
				1		2		3		4		5		6		7		8		9	
				w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c
	BLOK A																				
1.	Encyklopedia prawa	1	45	45																	
2.	Geografia ekonomiczna	1	45	30	15																
3.	Historia gospodarcza	1	45	45																	
4.	Mikroekonomia	2	120	30	30	30	30														
5.	Matematyka	2	120	30	30	30	30														
6.	Podstawy informatyki	2	120	30	30	30	30														
7.	Podstawy organizacji i zarządzania	2	60			30	30														
8	Podstawy rachunkowości	2	60			30	30														
9.	Makroekonomia	4	120					30	30	30	30										
10.	Statystyka	4	90					15	30	15	30										
11.	Język obcy I	1-7z 8	360		45		45		45		45		45		45		45		45		
12.	Język obcy II	1-7z 8	360		45		45		45		45		45		45		45		45		
13.	Wychowanie fizyczne	1-6z	180		30		30		30		30		30		30						
14.	Proseminarium Seminarium magisterskie	5z 6-9z	30 120										30		30		30		30		30
	BLOK B1																				
15.	Finanse	3	30					15	15												
16.	Podstawy marketingu	3	60					30	30												
17.	Ekonometria	5	30									15	15								
18.	Międzynarodowe stosunki gospodarcze	6z	30											30							
19.	Polityka ekonomiczna	6	30											30							
	BLOK B2																				
20.	Proces zarządzania	3	60					30	30												
21.	Rachunkowość zarządcza I	3	45					30	15												
22.	Finanse przedsiębiorstw	4	45							45											
23.	Instytucje rynkowe	4	30							30											
24.	Prawo gospodarcze	4	60							30	30										
25.	Rozwój naukowego zarządzania	4	30							30											
26.	Analiza rynku	5	45									15	30								
27.	Elementy ekonomiki i organizacji przedsiębiorstw	5	30									30									
28.	Zarządzanie personelem	5	45									30	15								
29.	Zarządzanie strategiczne	5	30									30									
30	Wstęp do socjologii	6z	30											30							
31.	Nauka o polityce	8z	30															30			
32.	Filozofia	8z	30																	30	
Razem egzaminów /godzin w semestrze				3/435		5 /420		4 /420		6 /390		4 /330		1 /240		0 /120		2 /150		0 /60	
Razem egzaminów / godzin w roku		26	2565	8 /855		10 /810				6 /570				2 /270				0 /60			

AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIE
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK: ZARZĄDZANIE I MARKETING

Plan studiów

studia dzienne

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów							
				6		7		8		9	
				w	c	w	c	w	c	w	c
BLOK C 1	Specjalność: **GOSPODARKA TURYSTYCZNA**										
33.	Organizacja i technika usług hotelarskich	6	60	15	45						
34.	Podstawy gospodarki turystycznej	6	30	30							
35.	Rynek turystyczny	6z	30	15	15						
36.	Marketing usług turystycznych	7	60			15	45				
37.	Organizacja i działalność biur podróży	7	60			30	30				
38.	Promocja usług turystycznych	7z	15			15					
39.	Badania marketingowe w turystyce	8z	45					15	30		
40.	Obsługa finansowa rynku turystycznego	8z	30					15	15		
41	Prawo turystyczne	8	30					30			
42	Systemy informatyczne w turystyce	8z	30						30		
BLOK C 2											
43.	Wykłady do wyboru	7-9z	300			90		75		135	
Razem: egzaminów/godzin		5	690	2 / 120		2 / 225		1 /210		0 /135	

AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIE
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA

Lista - oferta przedmiotów swobodnego wyboru (blok C2) na studiach dziennych magisterskich na Wydziale Zarządzania w 7. semestrze

Nazwa przedmiotu
Wykłady (grupa wykładowa powyżej 30 osób)
1. Atrakcje turystyczne
2. Badania marketingowe w handlu
3. Drogi i bariery prywatyzacji przedsiębiorstw w Polsce
4. Kierunki przekształceń strukturalno-własnościowych w gospodarce
5. Komunikacja w zespole projektowym
6. Kształtowanie wizerunku firmy
7. Małe i średnie przedsiębiorstwa we współczesnej gospodarce
8. Marketing biur podróży
9. Marketing przemysłowy
10. Międzynarodowy ruch turystyczny
11. Organizacja i sztuka sprzedaży
12. Rachunkowość finansowa
13. Rachunkowość podatkowa
14. Reklama w turystyce
15. Rozwiązywanie konfliktów organizacyjnych
16. Strategie promocji przedsiębiorstw handlowych
17. Strategie rozwojowe przedsiębiorstw handlowych
18. Symulacyjna gra decyzyjna TEES
19. Sztuka efektywnego kierowania ludźmi (aspekt psychospołeczny)
20. Techniczna analiza kursów giełdowych
21. Testowanie opinii konsumentów
22. Zarządzanie finansami
23. Zasady negocjacji z instytucjami finansowymi

AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIE
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA

Lista - oferta przedmiotów swobodnego wyboru (blok C2) na studiach dziennych magisterskich na Wydziale Zarządzania w 9. semestrze

Nazwa przedmiotu
Wykłady (grupa wykładowa powyżej 30 osób)
1. Agroturystyka
2. Etyka a zarządzanie
3. Filozofia praktyczna
4. Filozofia spotkania
5. Informatyzacja firm produkcyjno-handlowych
6. Komunikacja w przedsiębiorstwie
7. Metody pomiaru i oceny przedsiębiorstwa
8. Obrót dziełami sztuki
9. Odpowiedzialność za produkt
10. Prawo czekowe i wekslowe
11. Problematyka prawna nieruchomości
12. Rachunkowość holdingów
13. Sieci neuronowe w organizacji i zarządzaniu
14. Strategie rozgrywania sytuacji psychologicznie trudnych
15. Wybrane zagadnienia rynku pracy
16. Wywiad gospodarczy

AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIEE
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK: ZARZĄDZANIE I MARKETING

Plan studiów

studia wieczorowe

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów											
				1		2		3		4		5		6	
				w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c
	BLOK A														
1.	Encyklopedia prawa	1	60	60											
2.	Matematyka dla ekonomistów	1	60	30	30										
3.	Podstawy organizacji i zarządzania	1	60	30	30										
4.	Informatyka	2	120	30	30	30	30								
5.	Mikroekonomia	2	120	30	30	30	30								
6.	Makroekonomia	2	60			30	30								
7.	Podstawy rachunkowości	2	60			30	30								
8	Statystyka	2	60			30	30								
9.	Język obcy	1-5z 6	270		45		45		45		45		45		45
10.	Seminarium dyplomowe	6z	60										30		30
	BLOK B1														
11.	Finanse	3	30					15	15						
12.	Międzynarodowe stosunki gospodarcze	3z	30					30							
13.	Podstawy marketingu	3	60					30	30						
	BLOK B2														
14.	Instytucje rynkowe	3	30					30							
15.	Procesy zarządzania	3	60					30	30						
16.	Zarządzanie strategiczne	3	30					30							
17.	Analiza rynku	4	45							15	30				
18.	Ekonomika i organizacja przedsiębiorstw	4	45							30	15				
19.	Rachunkowość zarządcza I	4	45							30	15				
20.	Zarządzanie personelem	4	45							15	30				
21.	Prawo gospodarcze	5	60									30	30		
Razem egzaminów /godzin w semestrze				3/345		5/345		5/285		4/225		1/135		1/75	
Razem egzaminów /godzin w roku		19	1380	8/690				9/510				2/210			

AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIE
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK: ZARZĄDZANIE I MARKETING

Plan studiów c.d.

studia wieczorowe

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów					
				5		6		7	
				w	c	w	c	w	c
BLOK C1	Specjalność: **GOSPODARKA TURYSTYCZNA**								
23.	Podstawy gospodarki turystycznej	4	30	30					
24.	Rynek turystyczny	4z	15	15					
25	Obsługa finansowa rynku turystycznego	5z	30			15	15		
26.	Organizacja i technika usług hotelarskich	5	60			15	45		
27.	Organizacja i działalność biur podróży	5	60			30	30		
28	Programowanie imprez turystycznych	5z	15				15		
29.	Badania marketingowe w turystyce	6z	30					15	15
30.	Marketing usług turystycznych	6	45					15	30
31.	Prawo turystyczne	6	15					15	
32.	Promocja w turystyce	6z	15					15	
33.	Systemy informatyczne w turystyce	6z	15						15
	BLOK C2								
34.	Wykład do wyboru	5,6z	48			24		24	
Razem egzaminów /godzin		5	378	1/45		2/189		2/144	

AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIE
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK: ZARZĄDZANIE I MARKETING

Plan studiów

studia zaoczne

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów													
				1		2		3		4		5		6		7	
				w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c	w	c
	BLOK A																
1.	Matematyka stosowana	1	26	8	18												
2.	Encyklopedia prawa	1	14	14													
3.	Podstawy organizacji i zarządzania	1	20	8	12												
4.	Mikroekonomia	2	48	8	16	8	16										
5.	Matematyka finansowa	2	12			4	8										
6.	Podstawy informatyki	2	32	4	12	4	12										
7.	Podstawy marketingu	2	20			10	10										
8	Podstawy rachunkowości	2	30			10	20										
9.	Statystyka	4	40					6	10	8	16						
10	Wstęp do makroekonomii	4	32					6	10	6	10						
11.	Język obcy	1-5z 6	108		18		18		18		18		18		18		
12.	Seminarium dyplomowe	5-7z	48										12		12		24
	BLOK B1																
13	Finanse	3	20					10	10								
	BLOK B2																
14.	Instutucje rynkowe	3	12					12									
15.	Rachunkowość zarządcza I	3	24					12	12								
16.	Analiza rynku	4	12							4	8						
17.	Elementy ekonomiki i organizacji przedsiębiorstw	4	12							12							
18.	Międzynarodowe stosunki gospodarcze	4z	12							12							
19.	Prawo gospodarcze	4	18							18							
20.	Proces zarządzania	4	24							8	16						
21.	Zarządzanie personelem	5	12									4	8				
22.	Zarządzanie strategiczne	5	18									6	12				
Razem egzaminów /godzin w semestrze				3 /118		6 /140		3 /106		6 /136		2 /60		1 /30		0 /24	
Razem egzaminów /godzin w roku		20	614	9 /258		9 /242				3 /90				0 /24			

AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIE
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK: ZARZĄDZANIE I MARKETING

Plan studiów c.d.

studia zaoczne

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów					
				5		6		7	
				w	c	w	c	w	c
BLOK C1	Specjalność: **GOSPODARKA TURYSTYCZNA**								
23.	Organizacja i działalność biur podróży	5	30	10	20				
24.	Podstawy gospodarki turystycznej	5	20	20					
25	Rynek turystyczny	5z	12	4	8				
26.	Obsługa finansowa rynku turystycznego	6	20			10	10		
27.	Organizacja i technika usług hotelarskich	6	30			10	20		
28	Programowanie imprez turystycznych	6	12			4	8		
29.	Badania marketingowe w turystyce	7z	20					10	10
30.	Marketing usług turystycznych	7	22					10	12
31.	Prawo turystyczne	7	14					14	
32.	Promocja w turystyce	7z	10					10	
	BLOK C2								
33.	Wykład do wyboru	7z	10					10	
Razem egzaminów /godzin		7	200	2 /62		3 /62		2 /76	

AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIE
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK : ZARZĄDZANIE I MARKETING

Plan studiów

studia uzupełniające magisterskie - zaoczne

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dzi-ny	Semestr studiów							
				1		2		3		4	
				w	c	w	c	c	w	c	w
	BLOK A										
1.	Seminarium magisterskie	z	80		20		20		20		20
	BLOK B2										
2.	Rozwój naukowego zarządzania	1	20	8	12						
3.	Historia myśli ekonomicznej	3	20					20			
4.	Filozofia	4z	12							12	
5.	Politologia	4z	12							12	
6.	Socjologia	4z	12							12	
	BLOK C1 (przedmioty wspólne dla wszystkich specjalności na kierunku)										
7.	Ekonomia II	1	20	8	12						
8.	Przedsiębiorstwo w gospodarce rynkowej	1	20	8	12						
9.	Strategie marketingowe	1	20	8	12						
10.	Zarządzanie projektami ekonomicznymi i organizatorskimi	1	20	8	12						
11.	Rozwój personelu	2	20			8	12				
12.	Rachunkowość (bez sp. Rachunkowość)	2	20			20					
13.	Ekonometria i badania operacyjne	3	20					8	12		
14.	Zarządzanie finansami przedsiębiorstw	3	20					20			
15.	Zarządzanie jakością	3	12					4	8		
	BLOK C2 (na wszystkich specjalnościach na kierunku)										
16.	Przedmiot do wyboru	z	36							36	
	Razem egzaminów /godzin w semestrze			5 /120		2 /60		4 /92		4 /92	
	Razem egzaminów /godzin w roku	15	364	7 /180				8 /184			

AKADEMIA EKONOMICZNA W KRAKOWIE
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK : ZARZĄDZANIE I MARKETING

Plan studiów c.d.

studia uzupełniające magisterskie - zaoczne

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egz po sem	Go-dziny	Semestr studiów							
				1		2		3		4	
				w	c	w	c	c	w	c	w
BLOK C1	Specjalność: GOSPODARKA TURYSTYCZNA										
17.	Programowanie produktu turystycznego	1	12	4	8						
18.	Promocja usług turystycznych	1z	12	12							
19.	Zarządzanie marketingowe w turystyce	1	20	6	14						
20.	Biznes plan biur podróży i hoteli	2z	20			4	16				
21.	Polityka cen w gospodarce turystycznej	2	10			10					
22.	Projektowanie przedsięwzięć inwestycyjnych w turystyce	2z	16			4	12				
23.	Rozliczenia finansowe w turystyce	2	16			16					
24.	Programowanie rozwoju gospodarki turystycznej w regionie	3z	16					4	12		
25.	Systemy informatyczne w turystyce	3z	16						16		
26.	Turystyka wiejska i ekologiczna	3	12					12			
27.	Zagraniczne rynki turystyczne	3	10					10			
Razem egzaminy /godziny		6	160	1 /34		3 /62		2 /54		0 /0	

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU
WYDZIAŁ EKONOMII
KIERUNEK: EKONOMIA
SPECJALNOŚĆ: POLITYKA I EKONOMIKA TURYSTYKI

ROK III

studia dzienne magisterskie

Lp.	Przedmiot	Blok	Semestr 5			Semestr 6		
			Wymiar godzin		*	Wymiar godzin		*
			W	Ć		W	Ć	
1.	Ekonomia matematyczna	I	1	2				
2.	Finanse przedsiębiorstw	I	1	2	E			
3.	Historia myśli ekonomicznej	I	2			2		E
4.	Ochrona środowiska	I				2		
5.	Polityka gospodarcza	I				2	2	E
6.	Prawo gospodarcze	I	2		E			
7.	Rachunkowość zarządcza	I	2	2	E			
8.	Ekonomika przeds turystycznych	II				2	2	E
9.	Ekonomika turystyki	II	2	2	E			
10.	Popyt turystyczny	II	2	1	E			
11.	Seminarium magisterskie	III					2	
12.	Przedmiot z grupy E 2)	III	3			6		
13.	Przedmiot z grupy Q 3)	III						

Liczba godzin w tygodniu	15	9		14	6	
Liczba godzin w semestrze	225	135		210	90	
Liczba egzaminów			5			3

1. Studentów obowiązują również zajęcia terenowe.
2. Lista przedmiotów specjalizacyjnych do wyboru - w załączeniu.
3. Grupa Q stanowi połączenie grup: A, D - lista przedmiotów w załączeniu.

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU
WYDZIAŁ EKONOMII
KIERUNEK: EKONOMIA
SPECJALNOŚĆ: POLITYKA I EKONOMIKA TURYSTYKI

ROK IV

studia dzienne magisterskie

Lp.	Przedmiot	Blok	Semestr 7			Semestr 8		
			Wymiar godzin		*	Wymiar godzin		*
			W	Ć		W	Ć	
1.	Demografia	I				2		
2.	Geografia gospodarcza	I	2					
3.	Polityka społeczna	I	2	1	E			
4.	Socjologia	I	2	1				
5.	Finanse przedsiębiorstw turystycz.	II				2	2	E
6.	Marketing w turystyce	II	2	2	E			
7.	Seminarium magisterskie	III		2			2	
8.	Przedmiot z grupy E 2)	III	3	2		2		
9.	Przedmiot z grupy Q 3)	III	2			4		
10.	Przedmiot z grupy 1 4)	IV						
11.	Przedmiot z grupy 2 4)	IV				2		
12.	Przedmiot z grupy 3 4)	IV				2		

Liczba godzin w tygodniu	13	8		14	4	
Liczba godzin w semestrze	195	120		210	60	
Liczba egzaminów			2			1

1. Studentów obowiązują również zajęcia terenowe.
2. Lista przedmiotów specjalizacyjnych do wyboru - w załączeniu.
3. Grupa Q stanowi połączenie grup: A, D - lista przedmiotów w załączeniu.
4. Lista przedmiotów ogólnych do wyboru - w załączeniu.

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU
WYDZIAŁ EKONOMII
KIERUNEK: EKONOMIA
SPECJALNOŚĆ: POLITYKA I EKONOMIKA TURYSTYKI

ROK V

studia dzienne magisterskie

Lp.	Przedmiot	Blok	Semestr 9		
			Wymiar godzin		
			W	Ć	
1.	Seminarium magisterskie	III		2	
2.	Przedmiot z grupy E	III	2		
3.	Przedmiot z grupy Q[x]	III	4		

x
przedmioty z grup A i D.

Liczba godzin w tygodniu	6	2	
Liczba godzin w semestrze	90	30	
Liczba egzaminów			2

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU
WYDZIAŁ EKONOMII
KIERUNEK: EKONOMIA

LISTA PRZEDMIOTÓW WEDŁUG GRUP
BLOK III - PRZEDMIOTY SPECJALIZACYJNE DO WYBORU

GRUPA A:

Ekonomika zdrowia (15/0)
Finansowanie usług społecznych (30/0)
Organizacja usług społecznych (30/0)
Przekształcenia społeczne w gospodarcze (30/0)
Systemy płac w przedsiębiorstwie (30/0)
Techniki negocjacji (0/30)
Zabezpieczenia społeczne (30/0)

GRUPA D:

Business plan (30/0)
Czynnik ludzki i polityka kadrowa przedsiębiorstwa (30/0)
Ekonomika sektora publicznego (30/0)
Gospodarka i funkcjonowanie Unii Europejskiej (30/0)
Marketing w przedsiębiorstwie (30/0)
Mikrokomputery i systemy informacji w zarządzaniu przeds. (30/15)
Polityka innowacyjna państwa (30/0)
Polityka rozwoju i stymulowania przedsiębiorczości (30/0)
Programowanie i prognozowanie rozwoju firmy (30/15)
Rynek pieniężny, kapitałowy i walutowy w Polsce (30/0)
Strategia przedsiębiorstwa (30/15)
Teorie lokalizacji działalności gospodarczej (30/0)
Wycena i sprzedaż przedsiębiorstwa (30/0)

GRUPA E:

Badanie rynku turystycznego z zastosowaniem informatyki (15/30)
Region turystyczny i jego zagospodarowanie (30/0)
Transport w turystyce (15/0)
Socjologia wypoczynku (30/0)
Wykład w języku obcym (5 x 2 = 10)

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU
WYDZIAŁ: EKONOMII
WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI i HOTELARSTWA
SPECJALNOŚĆ: HOTELARSTWO

ROK I

studia dzienne licencjackie

Lp.	Przedmiot	Blok	Semestr 1			Semestr 2		
			Wymiar godzin		*	Wymiar godzin		*
			W	Ć		W	Ć	
1.	Informatyka	I	2	2	E		2	
2.	Mikroekonomia	I	2	1		2	2	E
3.	Poprawne obyczaje zawodowe	I				1	1	
4.	Propedeutyka turystyki i hotelarstwa	I	2					
5.	Statystyka	I				2	2	E
6.	Systemy organizacji i zarządzania	I	2	1	E			
7.	Wprowadzenie do zastosowania matematyki	I	2	3	E			
8.	Wychowanie fizyczne[x]	I						
9.	Organizacja przedsiębiorstw hotelar.	II				1	1	
10.	Język obcy I dla zaawansowanych	I		4			4	E
11.	Język obcy II dla zaawansowanych	I		4			4	E
Liczba godzin w tygodniu			10	15		6	16	
Liczba godzin w semestrze			150	225		90	240	
Liczba egzaminów					3			4

x
Obowiązuje po 30 godzin w semestrach 1, 2, 3, 4.

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU
WYDZIAŁ: EKONOMII
WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI i HOTELARSTWA
SPECJALNOŚĆ: HOTELARSTWO

ROK II

studia dzienne licencjackie

Lp.	Przedmiot	Blok	Semestr 3			Semestr 4		
			Wymiar godzin		*	Wymiar godzin		*
			W	Ć		W	Ć	
1.	Marketing	I	2	2	E			
2.	Polityka personalna z elementami prawa pracy	I				3	2	E
3.	Prawo (elementy, prawo cywilne)	I	2		E	2		E
4.	Rachunkowość finansowa	I				2	2	E
5.	Wychowanie fizyczne [x]	I						
6.	Eksploatacja hotelu	II	1	1		1	1	E
7.	Organizacja żywienia	II	1	1	E			
8.	Zarządzanie finansami hotelu	II	2	1	E			
9.	Język obcy I dla zaawansowanych	I		4			4	
10.	Język obcy II dla zaawansowanych	I		4			4	
11.	Język obcy III ograniczony	I					4	
	Liczba godzin w tygodniu		8	13		8	17	
	Liczba godzin w semestrze		120	195		120	255	
	Liczba egzaminów				4			4

x
Obowiązuje po 30 godzin w semestrach: 1, 2, 3, 4.

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU
WYDZIAŁ: EKONOMII
WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI i HOTELARSTWA
SPECJALNOŚĆ: HOTELARSTWO

ROK III

studia dzienne licencjackie

Lp.	Przedmiot	Blok	Semestr 5			Semestr 6		
			Wymiar godzin		*	Wymiar godzin		*
			W	Ć		W	Ć	
1.	Korespondencja	I	1		E			
2.	Ochrona środowiska	I				2		
3.	Prawo gospodarcze	I	2		E			
4.	Rachunkowość zarządcza	I	2	2	E			
5.	Seminarium dyplomowe	I		2			2	
6.	Kontrola żywności i napojów	II	2	2	E			
7.	Programowanie i ocena inwestycji	II	1	1				
8.	Socjologia pracy	II	2					
9.	Towaroznawstwo wyposażenia hotelu	II				2	2	E
10.	Język obcy I dla zaawansowanych	I		3			3	E
11.	Język obcy II dla zaawansowanych	I		3			3	E
12.	Język obcy III ograniczony	I		4	E			

Liczba godzin w tygodniu	10	17		4	10	
Liczba godzin w semestrze	150	255		60	150	
Liczba egzaminów			5			3

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU
WYDZIAŁ: EKONOMII
WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI i HOTELARSTWA
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA

ROK I

studia dzienne licencjackie

Lp.	Przedmiot	Blok	Semestr 1			Semestr 2		
			Wymiar godzin		*	Wymiar godzin		*
			W	Ć		W	Ć	
1.	Informatyka	I	2	2	E		2	
2.	Mikroekonomia	I	2	1		2	2	E
3.	Poprawne obycza-je zawodowe	I				1	1	
4.	Propedeutyka turys-tyki i hotelarstwa	I	2					
5.	Statystyka	I				2	2	E
6.	Systemy organiza-cji i zarządzania	I	2	1	E			
7.	Wprowadzenie do zastosowania ma-tematyki	I	2	3	E			
8.	Wychowanie fizyczne[x]	I						
9.	Obsługa ruchu tu-rystycznego	II				1	1	
10.	Zajęcia terenowe po I roku stu-diów[xx]	II						
11.	Praktyki zawodowe[xxx]	II						
12.	Język obcy I dla zaawansowanych	I		4			4	E
13.	Język obcy II dla zaawansowanych	I		4			4	E

Liczba godzin w tygodniu	10	15		6	16	
Liczba godzin w semestrze	150	225		90	240	
Liczba egzaminów			3			4

[x] Obowiązuje po 30 godzin w semestrach 1, 2, 3, 4.
[xx] Zajęcia terenowe po I roku studiów - 7 dni w kraju
[xxx] Praktyki zawodowe - 4 tygodnie

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU
WYDZIAŁ: EKONOMII
WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI i HOTELARSTWA
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA

ROK II

studia dzienne licencjackie

Lp.	Przedmiot	Blok	Semestr 3			Semestr 4		
			Wymiar godzin		*	Wymiar godzin		*
			W	Ć		W	Ć	
1.	Marketing	I	2	2	E			
2.	Polityka personal-na z elementami prawa pracy	I				3	2	E
3.	Prawo (elementy, prawo cywilne)	I	2		E	2		E
4.	Rachunkowość finansowa	I				2	2	E
5.	Wychowanie fizyczne [x]	I						
6.	Ekonomika turystyki	II	2	1	E			
7.	Finanse przedsię-biorstw turystycz.	II				2	1	E
8.	Organizacja i eko-nomika przedsięb. turystycznych	II	2	1	E			
9.	Popyt turystyczny	II	1	1				
10.	Praktyki zawodowe[xx]	II						
11.	Zajęcia terenowe po II r.studiów[xxx]	II						
12.	Język obcy I dla zaawansowanych	I		4			4	
13.	Język obcy II dla zaawansowanych	I		4			4	
14.	Język obcy III ograniczony	I					4	

Liczba godzin w tygodniu	9	13		9	17	
Liczba godzin w semestrze	135	195		135	255	
Liczba egzaminów			4			4

[x] Obowiązuje po 30 godzin w semestrach: 1, 2, 3, 4.
[xx] Praktyki zawodowe - 4 tygodnie
[xxx] Zajęcia terenowe po II roku studiów - 7 dni za granicą.

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU
WYDZIAŁ: EKONOMII
WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI i HOTELARSTWA
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA

ROK III

studia dzienne licencjackie

Lp.	Przedmiot	Blok	Semestr 5			Semestr 6		
			Wymiar godzin		*	Wymiar godzin		*
			W	Ć		W	Ć	
1.	Korespondencja	I	1		E			
2.	Ochrona środowiska	I				2		
3.	Prawo gospodarcze	I	2		E			
4.	Rachunkowość zarządcza	I	2	2	E			
5.	Seminarium dyplomowe	I		2			2	
6.	Geografia turystyczna	II	2	1				
7.	Kulturoznawstwo	II	1					
8.	Socjologia wypoczynku	II	2		E			
9.	Transport w turystyce	II	1					
10.	Język obcy I dla zaawansowanych	I		3			3	E
11.	Język obcy II dla zaawansowanych	I		3			3	E
12.	Język obcy III ograniczony	I		4	E			

Liczba godzin w tygodniu	11	15		2	8	
Liczba godzin w semestrze	165	225		30	120	
Liczba egzaminów			5			2

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU
WYDZIAŁ: EKONOMII
WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI i HOTELARSTWA
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA

Plan zajęć z turystyki

Czas trwania studiów 3 lata - 6 semestrów

studia zawodowe zaoczne (licencjat)

Nazwa przedmiotu	Egzamin po semestrze	Godziny zajęć							Rozkład godzin zajęć											
		Razem	w tym:						I rok				II rok				III rok			
			Wykłady	Konwersat.	Seminaria	Prose minaria	Ćwiczenia	Laboratoria	1 sem.		2 sem.		3 sem.		4 sem.		5 sem.		6 sem.	
									w.	in.	w.	in	w.	in.	w.	in	w.	in.	w.	in
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1. Obsługa ruchu turystycznego	zal.	14	8	--	--	--	6	--	--	--	--	--	8	6	--	--	--	--	--	--
2. Finanse przeds. turystycznych	5	14	10	--	--	--	4	--	--	--	--	--	--	--	--	--	10	4	--	--
3. Ekonomika turystyki	zal	14	8	--	--	--	6	--	--	--	--	--	8	6	--	--	--	--	--	--
4. Organizacja przeds. turyst.	3	14	8	--	--	--	6	--	--	--	--	--	8	6	--	--	--	--	--	--
5. Popyt turystyczny	5	14	8	--	--	--	6	--	--	--	--	--	--	--	--	--	8	6	--	--
6. Geografia turystyczna	4	10	6	--	--	--	4	--	--	--	--	--	--	--	6	4	--	--	--	--
7. Kulturo znawstwo	zal.	8	8	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	8	--
8. Transport w turystyce	zal.	8	8	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	8	--
RAZEM:	x	96	64	--	--	--	32	--	--	--	--	--	24	18	6	4	18	10	16	--
									--		--		42		10		28		16	
Liczba egzaminów	4	x	x	x	x	x	x	x	--		--		1		1		2		--	
OGÓŁEM GODZIN	x	811	284	--	42	--	201	284	15 0		15 0		16 6		15 1		10 4		90	
OGÓŁEM EGZAMINÓW	24	x	x	x	x	x	x	x	2		5		4		5		3		4	

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU
WYDZIAŁ: EKONOMII
WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI i HOTELARSTWA
SPECJALNOŚĆ: HOTELARSTWO

Plan zajęć z hotelarstwa

Czas trwania studiów 3 lata - 6 semestrów

studia zawodowe zaoczne (licencjat)

Nazwa przedmiotu	Egzamin po semestrze	Godziny zajęć							Rozkład godzin zajęć											
		Razem	w tym:						I rok				II rok				III rok			
			Wykłady	Konwersat.	Seminaria	Prosem inaria	Ćwiczenia	Laboratoria	1 sem.		2 sem.		3 sem.		4 sem.		5 sem.		6 sem.	
									w.	in.	w.	in	w.S	in.	w.	in	w.	in.	w.	in
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1. Organizacja przeds. hotelarskiego	zal.	14	8	--	--	--	6	--	--	--	--	--	8	6	--	--	--	--	--	--
2. Organizacja żywienia	3	14	8	--	--	--	6	--	--	--	--	--	8	6	--	--	--	--	--	--
3. Zarządzanie finansami hotelu	5	14	10	--	--	--	4	--	--	--	--	--	--	--	--	--	10	4	--	--
4. Eksploatacja hotelu	4	26	14	--	--	--	12	--	--	--	--	--	8	6	6	6	--	--	--	--
5. Kontrola żywności i napojów	5	28	10	--	--	--	18	--	--	--	--	--	--	--	--	--	10	16	--	--
6. Towaroznawstwo wyposaż. hot.	6	28	10	--	--	--	18	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	10	18
7. Programowanie i ocena inwest.	zal	10	6	--	--	--	4	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	6	4
RAZEM:	**x**	**134**	**66**	**--**	**--**	**--**	**68**	**--**	**--**	**--**	**--**	**--**	**24**	**18**	**6**	**6**	**20**	**22**	**16**	**22**
									--		**--**		**32**		**12**		**42**		**38**	
Liczba egzaminów	5	x	x	x	x	x	x	x	--		--		1		1		2		1	
OGÓŁEM GODZIN	x	849	286	--	42	--	237	284	150		150		156		153		118		112	
OGÓŁEM EGZAMINÓW	25	x	x	x	x	x	x	x	2		2		4		5		5		4	

AKADEMIA EKONOMICZNA
WE WROCŁAWIU

AKADEMIA EKONOMICZNA WE WROCŁAWIU
WYDZIAŁ GOSPODARKI REGIONALNEJ I TURYSTYKI W JELENIEJ GÓRZE
KIERUNEK: EKONOMIA
SPECJALNOŚĆ: EKONOMIKA TURYSTYKI I HOTELARSTWA

Rok I

ROK AKADEMICKI 1996/97 studia dzienne magisterskie

L.P.	Przedmiot	Egz. po sem	Godziny zajęć w roku akademickim				Zajęcia w roku akademickim					
							Sem. 1			Sem. 2		
			Razem	W	Ć	S	W	Ć	S	W	Ć	S
1.	Język I	zal	120	-	120	-	-	60	-	-	60	-
2.	Język II	zal	120	-	120	-	-	60	-	-	60	-
3.	Matematyka	2	120	60	60	-	30	30	-	30	30	-
4.	Mikroekonomia	2	120	60	60	-	30	30	-	30	30	-
5.	Elementy prawa	2	75	60	15	-	30	-	-	30	15	-
6.	Informatyka ekonom.	2	75	15	60	-	-	30	-	15	30	-
7.	Socjologia	1	45	30	15	-	30	15	-	-	-	-
8.	Gospodarka surowcowa świata a)	1	30/15	30	15	-	30	15	-	-	-	-
9.	Gospodarka przestrzenna a)	1	30/15	30	15	-	30	15	-	-	-	-
10.	Podstawy ochrony środowiska	zal	30/15	30	15	-	-	-	-	30	15	-
11.	Wychowanie fizyczne	zal	60	-	60	-	-	30	-	-	30	-

Ilość grup : 9
a) studenci wybierają jeden wykład i ćwiczenia ,
Liczba godzin : z - 26 l - 25
Ilość egzaminów w roku : 6 (2/2)

AKADEMIA EKONOMICZNA WE WROCŁAWIU
WYDZIAŁ GOSPODARKI REGIONALNEJ I TURYSTYKI W JELENIEJ GÓRZE
KIERUNEK: EKONOMIA
SPECJALNOŚĆ: EKONOMIKA TURYSTYKI I HOTELARSTWA

Rok I I

ROK AKADEMICKI 1996/97 — studia dzienne magisterskie

L.P	Przedmiot	Egz po sem	Godziny zajęć w roku akademickim				Zajęcia w roku akademickim					
							Sem. 3			Sem. 4		
			Razem	W	Ć	S	W	Ć	S	W	Ć	S
1.	Język I	zal	120	-	120	-	-	60	-	-	60	-
2.	Język II	zal	120	-	120	-	-	60	-	-	60	-
3.	Makroekonomia	4	120	60	60	-	30	30	-	30	30	-
4.	Statystyka	4	100	50	50	-	20	20	-	30	30	-
5.	Rachunkowość	4	105	30	75	-	15	30	-	15	45	-
6.	Prawo gospodarcze	3	30	30	-	-	30	-	-	-	-	-
7.	Zarządzanie	3	45	30	15	-	30	15	-	-	-	-
8.	Filozofia a)	3	30	30	-	-	30	-	-	-	-	-
9.	Politologia a)	3	30	30	-	-	30	-	-	-	-	-
10.	Historia gospodarcza XX wieku a)	3	30	30	-	-	30	-	-	-	-	
11.	Ekonometria	zal	30	15	15	-	-	-	-	15	15	-
12.	Polityka społeczna	zal	30	-	30	-	-	-	-	-	30	-
13.	Techniki zarządzania	4	30	15	15	-	-	-	-	15	15	-
14.	Wychowanie fizyczne	zal	60	-	60	-	-	30	-	-	30	-

Ilość grup : 9
a) studenci wybierają 1 z 3 wykładów
Liczba godzin: z - 24 1 - 26
Ilość egzaminów: 7 (3/4)

AKADEMIA EKONOMICZNA WE WROCŁAWIU
WYDZIAŁ GOSPODARKI REGIONALNEJ I TURYSTYKI W JELENIEJ GÓRZE
KIERUNEK: EKONOMIA
SPECJALNOŚĆ: EKONOMIKA TURYSTYKI I HOTELARSTWA

Rok I I I

ROK AKADEMICKI 1996/97 — studia dzienne magisterskie

L.P	Przedmiot	Egz po sem	Godziny zajęć w roku akademickim				Zajęcia w roku akademickim					
							Sem. 5			Sem. 6		
			Razem	W	Ć	S	W	Ć	S	W	Ć	S
1.	Ekonomika obrotu towarowego	5	45	30	15	-	30	15	-	-	-	-
2.	Ekonomika konsumpcji	zal	30	30	-	-	-	-	-	30	-	-
3.	Ekonomika turystyki	5	35	20	15	-	20	15	-	-	-	-
4.	Zagospodarowanie turystyczne kraju	zal	15	15	-	-	-	-	-	15	-	-

Ilość grup: 2
Ilość egzaminów w roku: 7 (4/3)
Liczba godzin ET: z - 28 l - 19/18

Rok I V

ROK AKADEMICKI 1996/97 — studia dzienne magisterskie

L.P	Przedmiot	Egz po sem	Godziny zajęć w roku akademickim				Zajęcia w roku akademickim					
							Sem. 7			Sem. 8		
			Razem	W	Ć	S	W	Ć	S	W	Ć	S
1.	Badania rynku turystycznego	zal	45	30	15	-	30	15	-	-	-	-
2.	Społeczne aspekty turystyki	zal	15	15	-	-	15	-	-	-	-	-
3.	Menedżering i market. gmin turystycznych i uzdrowiskowych	zal	15	15	-	-	-	-	-	15	-	-
4.	Prawno-finansowe aspekty turystyki	zal	30	-	30	-		15	-	-	15	-

Ilość grup : 2
Ilość egzaminów ET: 6 (3/3)
Liczba godzin ET: z - 16/17 + SM l - 19/20 + SM

AKADEMIA EKONOMICZNA WE WROCŁAWIU
WYDZIAŁ GOSPODARKI REGIONALNEJ I TURYSTYKI W JELENIEJ GÓRZE
KIERUNEK: EKONOMIA
SPECJALNOŚĆ: EKONOMIKA TURYSTYKI I HOTELARSTWA

Rok V

ROK AKADEMICKI 1996/97 studia dzienne magisterskie

L.P	Przedmiot	Egz po sem	Godziny zajęć w roku akademickim				Zajęcia w roku akademickim					
							Sem. 9			Sem. 10		
			Razem	W	Ć	S	W	Ć	S	W	Ć	S
1.	Zarządzanie gospodarką turystyczną case studies	zal	30	30	-	-	-	-	-	30	-	-
2.	Systemy inform. i rezerwacji w turyst.	zal	15	-	15	-	-	15	-	-	-	-
3.	Ochrona praw konsumenta	zal	15	15	-	-	-	-	-	15	-	-

Ilość grup: 2
Ilość egzaminów ET: 1 (1/0)
Liczba godzin ET: z - 7 + SM 1 - 10 + SM

AKADEMIA EKONOMICZNA WE WROCŁAWIU
WYDZIAŁ GOSPODARKI REGIONALNEJ I TURYSTYKI W JELENIEJ GÓRZE
KIERUNEK: EKONOMIA
SPECJALNOŚĆ: EKONOMIKA TURYSTYKI I HOTELARSTWA

ROK I

ROK AKADEMICKI 1996/97 — zaoczne studia licencjackie

Lp	Nazwa przedmiotu	Egz. po sem.	Godziny zajęć			Rozkład zajęć w roku			
			Razem godz.	Wykł.	Ćwicz.	Sem. 1		Sem. 2	
						W	Ćw.	W	Ćw.
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*
1	♦ Mikroekonomia	2	40	12	28	6	14	6	14
2	♦ Matematyka	2	48	20	28	10	14	10	14
3	♦ Język obcy	zal	14	-	14	-	-	-	14
4	♦ Elementy prawa	1	12	12	-	12	-	-	-
5	♦ Socjologia	2	20	10	10	-	-	10	10
6	♦ Zarządzanie	2	16	8	8	-	-	8	8
7	♦ Historia gospodarcza	1	12	12	-	12	-	-	-
8	♦ Gospod. surowcowa świata	1	12	12	-	12	-	-	-
9	♦ Podstawy ochrony środow.	zal	10	10	-	10	-	-	-
10	♦ Gospodarka przestrzenna	zal	12	12	-	12	-	-	-
11	♦ Prawo gospodarcze	2	12	12	-	-	-	12	-
	RAZEM	**3/5**	**208**	**120**	**88**	**74**	**28**	**46**	**60**

ROK II

ROK AKADEMICKI 1996/97 — zaoczne studia licencjackie

Lp	Nazwa przedmiotu	Egz. po sem.	Godziny zajęć			Rozkład zajęć w roku			
			Razem Godz.	Wykł.	Ćwicz	Sem. 3.		Sem. 4	
						W	Ćw.	W	Ćw.
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*
1	♦ Makroekonomia	4	40	12	28	6	14	6	14
2	♦ Statystyka	4	44	12	32	6	16	6	16
3	♦ Rachunkowość	4	40	8	32	4	16	4	16
4	♦ Język obcy	zal	28	-	28	-	14	-	14
5	♦ Politologia / Filozofia ♦ */do wyboru/*	3	12	12	-	12	-	-	-
6	♦ Wstęp do nauki finansów	4	12	4	8	-	-	4	8
	RAZEM	**1 / 4**	**176**	**48**	**128**	**28**	**60**	**20**	**68**

AKADEMIA EKONOMICZNA WE WROCŁAWIU
WYDZIAŁ GOSPODARKI REGIONALNEJ I TURYSTYKI W JELENIEJ GÓRZE
KIERUNEK: EKONOMIA
SPECJALNOŚĆ: EKONOMIKA TURYSTYKI I HOTELARSTWA

ROK III

ROK AKADEMICKI 1996/97 — zaoczne studia licencjackie

Lp	Nazwa przedmiotu	Egz. po sem.	Godziny zajęć			Rozkład zajęć w roku			
			Razem	Wykł.	Ćwicz	Sem. 5		Sem. 6	
						Wykł.	Ćw.	Wykł.	Ćw.
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*
1	♦ Finanse publiczne	5	16	6	10	6	10	-	-
2	♦ Język obcy	6	28	-	28	-	14	-	14
3	♦ Polityka ekonomiczna	5	24	8	16	8	16	-	-
4	♦ Rachunkowość zarządcza	zal	20	-	20	-	20	-	-
5	♦ Teoria i analiza rynku	5	10	10	-	10	-	-	-
6	♦ Zarządzanie finansami firm	6	16	4	12	-	-	4	12
7	♦ Seminarium dyplomowe	zal	14	-	14	-	-	-	14
Ekonomika i organizacja turystyki i hotelarstwa									
8	♦ Ekonomika konsumpcji	6	10	10	-	-	-	10	-
9	♦ Ekonomika i organizacja obrotu towarowego i usług	5	30	10	20	10	20	-	-
10	♦ Ekonomika turystyki	6	20	12	8	-	-	12	8
	RAZEM	**4 / 4**	**188**	**60**	**128**	**34**	**80**	**26**	**48**

ROK IV

ROK AKADEMICKI 1996/97 — zaoczne studia licencjackie

Lp	Nazwa przedmiotu	Egz. po sem	Godziny zajęć			Rozkład zajęć w roku			
			Razem	Wykł.	Ćwicz.	Sem. 7		Sem. 8	
						Wykł.	Ćwicz.	Wykł.	Ćwicz.
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*
1	♦ Zarządzanie pracą	7	14	4	10	4	10	-	-
2	♦ Zarządzanie jakością	zal	10	4	6	-	-	4	6
3	♦ Strategia rozwoju przedsiębiorstwa	7	14	14	-	14	-	-	-
4	♦ Etyka biznesu	zal	14	14	-	-	-	14	-
5	♦ Business plan	zal	12	-	12	-	12	-	-
6	♦ Seminarium dyplomowe	zal	28	-	28	-	14	-	14
7	♦ Teoria i analiza rynku	7	10	10	-	10	-	-	-
Ekonomika i organizacja turystyki i hotelarstwa									
8	♦ Diagnostyka ekonomiczna	8	30	12	18	-	-	12	18
9	♦ Nauka o przedsiębiorstwie	7	30	12	18	12	18	-	-
10	♦ Zagospodarowanie turystyczne	zal	12	12	-	12	-	-	-
	RAZEM	**4 / 1**	**174**	**82**	**92**	**52**	**54**	**30**	**38**

AKADEMIA EKONOMICZNA WE WROCŁAWIU
WYDZIAŁ GOSPODARKI REGIONALNEJ I TURYSTYKI W JELENIEJ GÓRZE
KIERUNEK: EKONOMIA
SPECJALNOŚĆ: EKONOMIKA TURYSTYKI I HOTELARSTWA

ROK I

ROK AKADEMICKI 1996/97 — zaoczne studia magisterskie (II stopień)

Lp	Nazwa przedmiotu	Egz. po sem	Godziny zajęć			Rozkład zajęć w roku			
			Razem	Wykł.	Ćwicz	Sem. 1		Sem. 2	
						Wykł.	Ćwicz	Wykł.	Ćwicz
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*
1	♦ Ekonometria	2	30	14	16	6	8	8	8
2	♦ Prognostyka	zal	12	2	10	-	-	2	10
3	♦ Marketing	1	20	20	-	20	-	-	-
4	♦ Strategia podatkowa przedsiębiorstwa	zal	12	12	-	12	-	-	-
5	♦ Polityka społeczna	2	12	4	8	-	-	4	8
6	♦ Prawo handlowe	1	14	14	-	14	-	-	-
7	♦ Język obcy	zal	20	-	20	-	10	-	10
8	♦ Handel zagraniczny	2	12	12	-	-	-	12	-
9	♦ Seminarium magisterskie	zal	28	-	28	-	14	-	14
10	♦ Zarządzanie kapitałem	zal	12	12	-	-	-	12	-
	Ekonomika i organizacja turystyki i hotelarstwa								
11	♦ Analiza ekonomiczna przedsiębiorstw turystycznych	2	12	6	6	-	-	6	6
12	♦ Badanie rynku turystycznego	1	12	6	6	6	6	-	-
13	♦ Systemy informacji i rezerwacji w turystyce	zal	12	-	12	-	12	-	-
	RAZEM	**3 / 4**	**208**	**102**	**106**	**58**	**50**	**44**	**56**

ROK II

ROK AKADEMICKI 1996/97 — zaoczne studia magisterskie (II stopień)

Lp	Nazwa przedmiotu	Egz. po sem	Godziny zajęć			Rozkład zajęć w roku			
			Razem	Wykł.	Ćwicz	Sem. 3		Sem. 4	
						Wykł	Ćwicz	Wykł.	Ćwicz
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*
1	♦ Oprogramowanie użytkowe komputerów	zal	14	-	14	-	14	-	-
2	♦ Język obcy	zal	10	-	10	-	10	-	-
3	♦ Seminarium magisterskie	zal	28	-	28	-	14	-	14
4	♦ Zarządzanie ryzykiem bankowym	zal	12	12	-	-	-	12	-
5	♦ Badania operacyjne	zal	12	12	-	12	-	-	-
6	♦ Współczesne problemy zarządzania	zal	12	12	-	-	-	12	-
	Ekonomika i organizacja turystyki i hotelarstwa								
7	♦ Międzynarodowe rynki turystyczne	3	12	12	-	12	-	-	-
8	♦ Badanie rynku turystycznego	3	12	6	6	6	6	-	-
9	♦ Business plan	zal	12	-	12	-	12	-	-
	RAZEM	**2 / -**	**124**	**54**	**70**	**30**	**56**	**24**	**14**

SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE

SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA W WARSZAWIE
KOLEGIUM GOSPODARKI ŚWIATOWEJ

PROPOZYCJA ŚCIEŻKI STUDIÓW DLA STUDENTÓW ZAINTERESOWANYCHH TURYSTYKĄ (indywidualny tok studiów)

Propozycja ta przeznaczona jest przede wszystkim dla studentów następujących kierunków:

- międzynarodowe stosunki gospodarcze i polityczne
- gospodarka publiczna
- menedżerski
- zarządzanie i marketing.

Zainteresowani przedmiotami i seminariami magisterskimi z turystyki powinni w ramach przedmiotów kierunkowych obligatoryjnych i ograniczonego wyboru zaliczyć jak największą liczbę spośród następujących zajęć (wszystkie z własnego kierunku i 6 innych).

Lp.	Nazwa przedmiotu	Wykład	Konwersatorium
1	Polityka ochrony środowiska	30	
2	Polityka i planowanie przestrzenne	30	
3	Analiza koniunktury i badanie rynków zagranicznych	30	
4	Finanse przedsiębiorstwa	30	
5	Marketing	60	
6	Międzynarodowe rynki transportowe	30	
7	Rachunkowość w zarządzaniu	30	
8	Rozliczenia międzynarodowe	30	
9	Marketing usług	30	
10	Zarządzanie organizacjami nie nastawionymi na zysk	30	
11	Zarządzanie potencjałem ludzkim lub kierowanie ludźmi w przedsiębiorstwie	30	
12	Polityka rozwojowa i biznes plan	30	

Uwaga! Wymienione przedmioty nie zapewniają uzyskania minimum niezbędnego do otrzymania dyplomu magistra. Powinny być uzupełnione przedmiotami obligatoryjnymi dla danego kierunku i przedmiotami ograniczonego wybory. Te ostatnie mogą być wybierane samodzielnie przez studenta lub w porozumieniu z promotorem.

Przedmioty turystyczne (V poziom)
Obowiązkowe

Lp.	Nazwa przedmiotu	Wykład	Konwersatorium
1	Migracje turystyczne	30	
2	System prawno-organizacyjny turystyki	30	
3	Gospodarcze funkcje turystyki	30	
4	Marketing w gospodarce turystycznej	30	
5	Funkcjonowanie biur podróży na rynku turystycznym	30	
6	Działalność zakładów hotelarskich	30	
7	Zagadnienia prawne turystyki międzynarodowej	30	

Do wyboru po uzgodnieniu z promotorem:

Lp.	Nazwa przedmiotu	Wykład	Konwersatorium
1	Rachunek ekonomiczny w programowaniu turystycznej działalności gospodarczej	30	
2	Międzynarodowy marketing produktu turystycznego	30	15
3	Działalność usługowa biur podróży	30	
4	Umowy turystyczne	30	
5	Zarządzanie obszarami recepcji turystycznej	30	
6	Współpraca międzynarodowa w dziedzinie turystyki	30	
7	Hotelarstwo międzynarodowe	30	

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W GDAŃSKU

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W GDAŃSKU

PLAN STUDIÓW ZAOCZNYCH ZAWODOWYCH NA TYTUŁ LICENCJATA W ZAKRESIE TURYSTYKI I REKREACJI

rok akad. 1996 / 97

NAZWA PRZEDMIOTU	ROK STUDIÓW	I ROK				II ROK				III ROK				
	SEMESTR	1 sem		2 sem		3 sem		4 sem		5 sem		6 sem		
	FORMA	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	
1. PEDAGOGIKA		4	6											Z-1
2. PSYCHOLOGIA				4	8	2	4							E-3
3. SOCJOL.CZASU WOLNEGO I WYP						8	8							Z-3
4. FILOZOFIA				6	6									Z-2
5. PROPEDEUTYKA TURYSTYKI		10	5			5	5							E-3
6. ORG. I ZARZĄDZ. W TURYST.												4	14	E-6
7. OBSŁUGA RUCHU TURYST.				5	6	5	8	2	4					E-4
8. GEOGRAFIA TURYSTYCZNA					5	5	5							E-3
9. ZAGOSPODAROWANIE TURYST.								5	5					E-4
10.PRAWO W TURYSTYCE										13		5		Z-5
11.KRAJOZNAWSTWO								6	4					Z-4
12.MARKET.Z ELEM.EKONOMII		4	6	6	10									E-2
13.FINANSE W TURYSTYCE										5		5	15	E-6
14.STATYSTYKA								5	5					Z-4
15.PODSTAWY INFORMATYKI											14			Z-5
16.PODSTAWY REKREACJI				5	5	5	5							E-3
17.ATLET.FORMY REKREACJI			8											Z-1
18.AEROBIK									12					Z-4
19.GRY I ZABAWY REKREAC.											18			Z-5
20.JOGING			8											Z-1
21.DYSCYPLINA DO WYBORU			5		5									Z-2
22.BIOLOGIA CZŁOWIEKA		10	10											Z-1
23.EKOLOGIA				5	5	10	5							E-3
24.SEMINARIUM DYPLOMOWE							6		4		8		8	
25.JĘZYKI OBCE			6		6		6		6		10		10	E-6
26.ĆWICZENIA TERENOWE - obsługa ruchu turystycznego - ekoturystyka i ochr.przyrody							6		6 6					
27.PILOTAŻ I PRZEWODNICTWO										10	10	10	10	E-6
RAZEM: 506 (W:169 ĆW:337)		28	54	31	56	40	58	18	52	28	60	24	57	

PRAKTYKI SPECJALISTYCZNE (4 tygodnie) - dla niepracujących:

OBOZY:

- ZIMOWY po 3 sem. - 14 dni w tym 1 dniowa wycieczka krajoznawcza do Jabłońca i Pragi. Zaliczenie z pilotażu. Zaliczenie wyjazdu zagranicznego.
- LETNI po 4 sem. - 13 dni - żeglarstwo, windsurfing, pływanie i ratownictwo, gry i zabawy rekreacyjne (min. piłka plażowa), . biwaki.

UPRAWNIENIA PILOTA WYCIECZEK ZAGR. - po złożeniu egzaminu państwowego.

OBJAZD TURYSTYCZNY - zakres: gospodarka turystyczna i agroturystyka.

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W GDAŃSKU
WYDZIAŁ: NAUCZYCIELSKI
KIERUNEK: WYCHOWANIE FIZYCZNE

PRZEDMIOTY W RAMACH SPECJALNOŚCI: **TURYSTYKA**

rok akad. 1996 / 97

studia stacjonarne magisterskie

NAZWA PRZEDMIOTU	GODZ. OGÓŁEM	57	241	6		6		5		9		
	ROK STUDIÓW			III ROK				IV ROK				
	SEMESTR			5 sem		6 sem		7 sem		8 sem		
	ILOŚĆ TYG.			13 tyg.		11 tyg.		11 tyg.		11 tyg.		
	FORMA	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	
1. TEORIA TURYSTYKI		13	13	1	1	-	-	-	-	-	-	Z-5
2. OBSŁUGA RUCHU TURYST.		11	11	-	-	1	1	-	-	-	-	E-6
3. GEOGRAFIA TURYSTYCZNA		13	24	1	1	-	1	-	-	-	-	E-6
4. EKONOMIKA TURYSTYKI I MARKETING		11	22	-	-	-	-	1	2	-	-	E-7
5. KRAJOZNAWSTWO		11	11	-	-	-	-	-	-	1	1	Z-8
6. ZAGOSPODAROWANIE TUR.		-	11	-	-	-	-	-	-	-	1	Z-8
7. PODSTAWY INFORMATYKI		-	26	-	2	-	-	-	-	-	-	Z-5
8. PRAWO W TURYSTYCE		-	11	-	-	-	-	-	1	-	-	Z-7
9. PILOTAŻ I PRZEWODNICTWO		11	22	-	-	-	-	-	-	1	2	E-8
10.PROPEDEUTYKA REKREACJI		-	11	-	-	-	-	-	-	-	1	Z-8
11.TURYSTYKA KWALIFIKOW.		-	33	-	-	-	1	-	1	-	1	E-8
12.REGION. RYNEK TURYST.		-	11	-	-	-	1	-	-	-	-	Z-6
13.SPOTKANIE Z EKSPERTEM		-	11	-	-	-	1	-	-	-	-	Z-6
14.AGROTURYSTYKA		-	11	-	-	-	-	-	-	-	1	Z-8
15.TECHNIKA PRACY BIUROW.		-	11	-	-	-	1	-	-	-	-	Z-6

Ponadto:

- Praktyka specjalistyczna 2 tygodnie.
- Objazd turystyczny (tematyka agroturystyczna).

Zajęcia fakultatywne.

- Pilotaż wycieczek zagranicznych.

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W GDAŃSKU
WYDZIAŁ NAUCZYCIELSKI
KIERUNEK: WYCHOWANIE FIZYCZNE

PRZEDMIOTY W RAMACH SPECJALNOŚCI: **REKREACJA**

studia stacjonarne magisterskie

				III ROK				IV ROK				
Lp.	PRZEDMIOTY	OGÓŁEM		5 sem		6 sem		7 sem		8 sem		
		298		13 tyg.		11 tyg.		11 tyg.		11 tyg.		
		W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	
1.	Teoria rekreacji	-	13		1							Z
2.	Geogr. rekr. i krajozn.	-	26		2							Z
3.	Rekreacja ruchowa	-	39		3							Z
4.	Metodyka rekreacji	-	33				3					Z
5.	Org. imprez rekr.i tur.	-	11				1					Z
6.	Rekreacja ruchowa	-	22				2					Z
7.	Metodyka rekreacji	-	22						2			Z
8.	Rekreacja ruchowa	-	33						3			Z
9.	Metodyka rekreacji	-	33								3	Z
10.	Kinezyprof.gerontol.	-	22								2	Z
11.	Zagosp. i urządz. rekr.	-	22								2	Z
12.	Rekreacja ruchowa	-	22								2	Z

Egzamin końcowy ze specjalizacji	-	w 8 semestrze
Praktyki specjalizacyjne (2 tygodnie)	-	w 8 semestrze

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W GDAŃSKU
WYDZIAŁ NAUCZYCIELSKI
KIERUNEK: WYCHOWANIE FIZYCZNE

PRZEDMIOTY W RAMACH SPECJALNOŚCI: **MENEDŻERYZM**

studia stacjonarne magisterskie

	WYMIAR GODZIN			III ROK		IV ROK	
PRZEDMIOTY	Ogółem	Wykład	Ćwicz	5 sem 13 tyg	6 sem 11 tyg	7 sem 11 tyg	8 sem 11 tyg
1.Ekon. aspekty org. czasu wolnego	26		26	2			
2.Menedż. w kulturze fiz. - w turystyce - w rekreacji	48		48	2	2		
3.Marketing	88		88		3	3	2
4.Menedż.w sporcie	22		22			2	
5.Bankowość	11		11				1
6.Podst. makro- i mikro- ekonomii	26		26	2			
7.Psychologia	11		11		1		
8.Prawo	22		22				2
9.Praktyka menedżerska.	44		44				4

Egzamin ze specjalności w VIII semestrze.

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W GDAŃSKU
WYDZIAŁ NAUCZYCIELSKI
KIERUNEK: WYCHOWANIE FIZYCZNE
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA
SPECJALIZACJA: TURYSTYKA AKTYWNA

PLAN STUDIÓW

rok akad. 1996 / 97

studia zaoczne magisterskie

NAZWA PRZEDMIOTU	GODZ. OGÓŁEM	30		50		10		30		30		50		
	ROK STUDIÓW	III ROK				IV ROK				V ROK				
	SEMESTR	5 sem		6 sem		7 sem		8 sem		9 sem		10 sem		
	FORMA	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	
1. TEORIA TURYSTYKI		5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Z-5
2. OBSŁUGA RUCHU TURYST.		5	-	5	5	-	-	-	5	5	-	5	-	E-10
3. GEOGRAFIA TURYSTYCZNA-DOCELOWO		-	-	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	E-6
4. EKONOMIKA TURYSTYKI I MARKETING		-	-	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	Z-6
5. KRAJOZNAWSTWO		-	-	-	-	-	-	10	10	-	-	-	-	Z-8
6. ZAGOSPODAROWANIE TUR.		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5	Z-10
7. PODSTAWY INFORMATYKI		-	-	-	5	-	5	-	5	-	5	-	-	Z-9
8. PRAWO W TURYSTYCE		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	Z-10
9. REKREACJA RUCHOWA		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	Z-10
10.PROPEDEUTYKA REKREACYJNA		-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	Z-9
11.TURYSTYKA KWALIFIKOWANA		-	5	-	-	-	5	-	-	-	-	-	5	Z-10
12.REGION. RYNEK TURYST.		-	5	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5	Z-10
13.SPOTKANIA Z EKSPERTEM		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	Z-10
14.AGROTURYSTYKA		-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	Z-9
15.TECHNIKA PRACY BIUROW.		-	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	Z-6

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W GDAŃSKU
WYDZIAŁ NAUCZYCIELSKI
KIERUNEK: WYCHOWANIE FIZYCZNE
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA
SPECJALIZACJA: REKREACJA

PLAN STUDIÓW

studia zaoczne magisterskie

				III ROK				IV ROK				V ROK				
Lp	PRZEDMIOTY	OGÓŁEM		5 sem		6 sem		7 sem		8 sem		9 sem		10 sem		
		W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	W	Ćw	
1.	Teoria i metodyka rekr.	10	25	5	15	5	10									E
2.	Organ. i progr. rekr.	5	5			5	5									Z
3.	Gerontologia	-	20				15		5							Z
4.	Rekreacja prof.-lecznicza	-	15								10		5			Z
5.	Geogr. rekr. i krajozn.	-	22								12		10			E
6.	Zagosp. i urządz. rekr. - ćwiczenia terenowe	5	15										5	5	10 6	E
7.	Ekologia człowieka	-	10											-	10	Z
8.	Org. imprez sport.-rekr.														7	Z
9.	Marketing w rekreacji	-	10												10	Z
10.	Rekreacja ruchowa	-	51		10		10		5		8		10		8	Z

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
W KRAKOWIE

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W KRAKOWIE
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA

PLAN STUDIÓW

studia stacjonarne licencjackie (dzienne i wieczorowe)

LP	Nazwa Przedmiotu	Razem	Ogółem		Semestr 1		Semestr 2		Semestr 3		Semestr 4		Semestr 5		Semestr 6		Egz./zal.
		Tygodnie dydaktyczne			15		15		15		14		13		15		
			W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	
1.	Ekonomia	60	30	30	2	2											E1
2	Ekonomika turystyki	45	15	30					1	2							E3
3.	Prawo	60	30	30			2	2									E2
4.	Organizacja i zarządzanie	42	14	28							1	2					E4
5.	Finanse i rachunkowość	45	15	30					1	2							E3
6.	Marketing	87	45	42					2	1	1	2					E4
7.	Podstawy psychologii i sztuka negocjacji	60	30	30	2	2											E1
8.	Podstawy socjologii	60	30	30			2	2									E2
9	Elementy pedagogiki	39	13	26							1	2					E5
10.	Ekologia człowieka - podstawy	42	14	28							1	2					E4
11	Higiena w turystyce	45	30	15					2	1							E3
12	Geografia turystyczna	60	30	30	2	2											E1
13	Historia kultury i sztuki	60	30	30			2	2									E2
14	Krajoznawstwo	45	15	30					1	2							E3
15	Propedeutyka turystyki i rekreacji	60	30	30	2	2											E1
16	Podstawy informatyki	45	15	30					1	2							E3
17	Systemy informatyczne	28	14	14							1	1					Z4
18	Organizacja pracy biurowej	28	-	28							-	2					Z4
19	Turystyka kwalifikowana i środowiskowa	42	14	28							1	2					E4
20	Promocja i informacja turystyczna	26	13	13									1	1			Z5

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W KRAKOWIE
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA

PLAN STUDIÓW c.d.

studia stacjonarne licencjackie (dzienne i wieczorowe)

SPECJALIZACJA „ORGANIZACJA USŁUG TURYSTYCZNYCH" - Egzamin po 6 semestrze ze specjalizacji																		
21	**Organizacja i funkcjonowanie jednostek ORT**	39	26	13									2	1			Z5
22	**Tworzenie produktu turystycznego**	52	13	39									1	3			Z5
23	**Obsługa klienta**	60	15	45											1	3	Z6
24	**Transport i ubezpieczenia**	45	15	30											1	2	E6
SPECJALIZACJA „HOTELARSTWO" - Egzamin po 6 semestrze ze specjalizacji																		
25	**Organizacja i funkcjonowanie zakładu hotel.**	39	13	26									1	2			Z5
26	**Promocja i informacja turystyczna**	30	15	15											1	1	Z6
27	**Usługi hotelarskie**	52	13	39									1	3			Z5
28	**Usługi gastronomiczne**	60	30	30											2	2	Z6
29	**Seminarium dyplomowe**	56	-	56										2		2	
30	**JĘZYK OBCY - I ***	261		261		3		3		3		3		3		3	E6
31	**JĘZYK OBCY II**	261		261		3		3		3		3		3		3	E6
32	**Wybrane formy rekreacji ruchowej**	59		59		1		1		1		1					Z4
33	**WYCHOWANIE FIZYCZNE**	174		174		2		2		2		2		2		2	Z6
	RAZEM (bez specjalizacji)	1790	427	1363	8	17	7	17	8	19	5	20	1	11	-	10	

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W KRAKOWIE
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA

studia stacjonarne licencjackie (dzienne i wieczorowe)

- **Specjalizacje** : Egzamin ze specjalizacji po semestrze 6,
- Organizacja usług turystycznych 196 - godzin
- Hotelarstwo 181 - godzin

Objaśnienia

Egzaminy - 1 semestr - 4
2 semestr - 4
3 semestr - 4
4 semestr - 4
5 semestr - 1
6 semestr - 4

* Wśród wybranych języków powinien być język angielski jako I Organizacja usług przy kontynuacji lub jako II dla początkujących

PRAKTYKI

LETNI HOTEL AWF - 1 miesiąc po 4 semestrze
PRZEDSIĘBIORSTWO TURYSTYCZNE - 1 miesiąc po 5 semestrze

ĆWICZENIA TERENOWE

OBJAZD TURYSTYCZNY (o tematyce przestrzenno-kulturowej) - 1 tydzień dydaktyczny (5 dni) w semestrze 4 (20 godzin dydaktycznych)
UDZIAŁ W TARGACH TURYSTYCZNYCH (wg specjalizacji) - 1 tydzień dydaktyczny (5 dni) 5 dni tydzień w semestrze 5 (20 godzin dydaktycznych)
ĆWICZENIA TERENOWE Z ZAKRESU EKOLOGII - 3 dni w semestrze 3 (18 godzin dydaktycznych)
ĆWICZENIA TERENOWE Z HIGIENY 1 dzień w sem. 3 (6 godzin dydaktycznych)

OBÓZ WĘDROWNY - TRAMPING

Obóz wędrowny / tramping po II semestrze (10 dni) (60 godzin dydaktycznych)

ZAJĘCIA FAKULTATYWNE

* Kasjer walutowy * Instruktor narciarstwa * Sternik, żeglarz, instruktor żeglarstwa * Pilot wycieczek zagranicznych * Informator turystyczny

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W KRAKOWIE
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA

PLAN STUDIÓW

studia stacjonarne magisterskie (dzienne i wieczorowe)

LP.	Nazwa Przedmiotu	Razem	Ogółem		Semestr 7		Semestr 8		Semestr 9		Egzamin
			Tygodnie		15		14		14		zaliczenie
			W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	
1.	**Prawo gospodarcze**	60	30	30	2	2					7E
2	**Zarządzanie marketingowe**	56	14	42			1	3			8E
3	**Inwestycje w turystyce**	42	14	28			1	2			8E
4	**Ekologia człowieka - rozwój zrównoważony**	28	14	14					1	1	9E
5	**Gospodarka finansowa**	60	30	30	2	2					7E
6	**Geografia turystyczna - gospod. walorami**	30	15	15	1	1					7E
7	**Metodologia pracy naukowej**	45	30	15	2	1					7z
8	**Statystyka**	30	15	15	1	1					7z
9	**Zarządzanie zasobami ludzkimi**	28	14	14					1	1	9E
SPECJALIZACJA - **REGIONALNA POLITYKA TURYSTYCZNA**											**E8**
10	**Regionalna polityka turystyczna**	70	28	42			2	3			8E
11	**Administracja publiczna i samorządowa**	42	14	28			1	2			8Z
12	**Zagospodarowanie turystyczne**	42	28	14			2	1			8E
SPECJALIZACJA - **MIĘDZYNARODOWY RYNEK TURYSTYCZNY**											**E8**
13	**Zarządzanie Międzynarodowymi Projektami Turystycznymi**	70	14	56			1	4			8E
14	**Krajowa polityka turystyczna**	42	14	28			1	2			8Z
15	**Zagraniczne rynki turystyczne**	42	28	14			2	1			8E

PLAN STUDIÓW c.d.

studia stacjonarne magisterskie (dzienne i wieczorowe)

PRZEDMIOTY DO WYBORU - * z 7 przedmiotów student wybiera minimum 3											
16	**Elementy kulturotwórcze w turystyce ***	30	15	15	1	1					7Z
17	**Psychologia ***	30	15	15	1	1					7Z
18	**Antropologia społeczna**	28	14	14					1	1	9Z
19	**Komunikacja społeczna ***	30	15	15	1	1					7Z
20	**Politologia (konwersatorium) ***	28	14	14					1	1	9Z
21	**Filozofia ***	30	15	15	1	1					7Z
22	**Jakość usług turystycznych***	30	15	15	1	1					7Z
23	**SEMINARIUM MAGISTERSKIE**	56		56			-	2		2	9z
24	**JĘZYK OBCY - I (Angielski)**	129		129	-	3	-	3	-	3	9E
25	**JĘZYK OBCY II (do wyboru)**	58		58	-	2	-	2	-		8z
26	**WYCHOWANIE FIZYCZNE**	86		84		2		2		2	9z
	RAZEM (bez specjalizacji) - minimum	796	221	575	8+3	13+3	2	13	2+2	10+2	

SPECJALIZACJE: REGIONALNA POLITYKA TURYSTYCZNA - 154 - godzin

MIĘDZYNARODOWY RYNEK TURYSTYCZNY - 154 - godzin

[Student wybiera obowiązkowo 1 specjalizację i 1 jeden przedmiot z drugiej specjalizacji]

PRAKTYKI PRAKTYKA MANAGERSKA - 1 miesiąc po semestrze 8

ĆWICZENIA OBJAZD W RAMACH SPECJALIZACJI - 1 tydzień dydaktyczny (5 dni) w semestrze 8

ZAJĘCIA FAKULTATYWNE 1. Pilot wycieczek zagranicznych 2. Przewodnik turystyczny

Egzaminy: 7 semestr - 5
8 semestr - 4 + 1 (przedmiot wybrany z drugiej specjalizacji)
9 semestr - 3

PROGRAM PRZYGOTOWANY PRZEZ KOMISJĘ W SKŁADZIE: Przewodniczący - prof. dr hab. J. Fenczyn
Członkowie: prof. dr hab. S. Żmuda, prof. dr hab. T. Kasperczyk, dr Z. Kruczek, dr J. Raciborski, dr B. Walas

Kraków 26.11.1995

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W KRAKOWIE
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA

Plan studiów realizowany od r. ak. 1997/98

studia zaoczne magisterskie dla absolwentów Pomaturalnych Szkół ORT i Hotelarstwa

	PRZEDMIOT	Wymiar godzin			I ROK				II Rok				III Rok				
					1 sem		2 sem		3 sem		4 sem		5 sem		6 sem		
		ogół.	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw.	w.	ćw.	w.	ćw.	w.	ćw.	
1.	Ekonomia	30	20	10	10	5	10	5									E - 2
2.	Organizacja i zarządzanie	30	20	10			20	10									E - 2
3.	Finanse	20	10	10			10	10									E - 2
4.	Psychologia	20	10	10	10	10											E - 1
5.	Negocjacje	20	10	10							10	10					Z - oc
6.	Pedagogika z elementami andragogiki	20	10	10									10	10			E -5
7.	Podstawy socjologii	30	20	10					20	10							E - 3
8.	Historia kultury i sztuki	20	10	10					10	10							E - 3
9.	Krajoznawstwo	20	10	10							10	10					E - 4
10.	Teoria turystyki i rekreacji	30	15	15	10	10	5	5									E - 2
11.	Systemy informatyczne w turystyce	30	10	20			5	10	5	10							Z - oc
12.	Turystyka kwalifikowana i środowiskowa	20	10	10					10	10							E - oc
13.	Promocja i informacja turyst.	20	6	14					6	14							Z - oc
14.	Usługi transportowe	20	10	10					10	10							Z - oc
15.	Prawo gospodarcze	30	20	10	20	10											E - 1
16.	Zarządzanie marketingowe	30	20	10							20	10					E - 4
17.	Inwestycje w turystyce	20	10	10									10	10			Z - oc
18.	Ekologia - rozwój zrównoważony	20	10	10							10	10					E - 4
19.	Gospodarowanie walorami .	20	10	10			10	10									Z - oc
20.	Statystyka	20	10	10					10	10							E -3
21	Promocja zdrowia w turys. i rekr.												10				Z
22.	Zarządzanie personelem	20	10	10											10	10	Z - oc
23.	**JĘZYK OBCY I***	88		88		16		16		16		16		12		12	E - 6
24.	**JĘZYK OBCY II* /do wyboru/**	80		80		16		16		16		16		16			E -5

Plan studiów realizowany od r. ak. 1997/98 c.d.
studia zaoczne magisterskie dla absolwentów Pomaturalnych Szkół ORT i Hotelarstwa

25.	**Organizacja usług** hotelarskich /dla absolw. ORT/	20	10	10	10	10											Z - oc
26	**Marketing /dla absolw. Hotel/**	20	10	10			10	10									E - 2
27.	**Geografia turystyki /dla abs. Hotel./**	20	10	10	10	10											E - 1
28.	**Ekonomika turystyki /dla absolwentów Hotelarstwa/**	20	10	10	10	10											E - 1
29.	**Organizacja usług turyst. / dla absol. Hotelarstwa/**	20	10	10	10	10											Z - oc
	RAZEM ORT RAZEM HOTELARSTWO	708 768	277 307	419 449	60 80	77 97	61 71	86 96	72	94	50	72	30	48	10	22	
SPECJALIZACJA REGIONALNA POLITYKA TURYSTYCZNA																	
30.	Regionalna polityka turyst.	30	15	15											15	15	E - 6
31	Administracja publiczna i samorządowa	20	10	10									10	10			Z - oc
SPECJALIZACJA MIĘDZYNARODOWY RYNEK TURYSTYCZNY																	
32.	Międzynarodowe stosunki w turystyce	16	16									16					Z
33.	Zarządzanie Międzynarodowymi Projektami Turystycznymi	20	10	10											10	10	E- 6
34.	Zagraniczne rynki turystyczne	16	8	8									8	8			Z - oc
PRZEDMIOTY DO WYBORU - po 2 przedmioty w semestrze - student wybiera cztery **										**24**		**24**					**E-4,5**
35.	Elementy kulturotwórcze w turystyce*	12	12														E
36.	Antropologia kulturowa *	12	12														E
37.	Komunikacja Społeczna *	12	12														E
38.	Politologia *	12	12														E
39.	Filozofia *	12	12														E
40.	Jakość usług turystycznych *	12	12														E
41.	Inne przedmioty wg. propozycji Katedr *	12	12														E
42.	Proseminarium	10		10								10					Z
43.	Seminarium magisterskie	20		20										10		10	Z

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W KRAKOWIE
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA

Plan studiów realizowany od r. ak. 1997/98 c.d.

studia zaoczne magisterskie dla absolwentów Pomaturalnych Szkół ORT i Hotelarstwa

* Wśród wybranych języków powinien być język angielski jako I przy kontynuacji lub jako II dla początkujących
PRAKTYKI (dla studentów nie pracujących aktualnie w turystyce, wg. specjalizacji) - 2 tygodnie na roku 3
**** Spośród przedmiotów wymienionych w poz. 35 - 40 oraz zgłoszonych zgodnie z pkt. 41 studenci dokonują wyboru w sem. IV i V po dwa przedmioty. Uruchamiane są 2 przedmioty na które zgłosiło się najwięcej studentów. Przedmioty kończą się egzaminem.**
ĆWICZENIA TERENOWE OBJAZD TURYSTYCZNY 3 dni na koszt studentów - **(zintegrowana tematyka z zakresu gospodarki turystycznej) 18 godzin w semestrze 4**
ZAJĘCIA FAKULTATYWNE * Pilot wycieczek zagranicznych * Informator turystyczny
SPECJALIZACJE : REGIONALNA POLITYKA TURYSTYCZNA - godzin 50
MIĘDZYNARODOWY RYNEK TURYSTYCZNY - godzin 52
[Student obowiązkowo wybiera jedną specjalizację i jeden przedmiot z drugiej specjalizacji]

Łączna ilość godzin :	I sem. - 177	Egzaminy:	1 semestr	4 /2/	4 semestr	4
	II sem - 167		2 semestr	4 /3/	5 semestr	4
	III sem - 166		3 semestr	4	6 semestr	2
	IV sem - 156					
	V sem - 132					
	VI sem - 72					

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
W POZNANIU

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA

Plan studiów dziennych (na studiach zaocznych $^{1}/_{3}$ godzin)

studia zawodowe i magisterskie

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egzamin po semestrze	Godziny zajęć							Rozkład godzin zajęć							
			Razem	w tym:						I rok				II rok			
				Wykłady	Konwersat.	Seminaria	Prosemminaria	Ćwiczenia	Laborator. ćw. terenowe	1 sem.		2 sem.		3 sem.		4 sem.	
										w.	in.	w.	in	w.	in.	w.	in
1.	Wprowadzenie do studiów i techniki pracy umysłowej[a/]		30					30									
2.	Encyklopedia prawa	1	42	14	28					1	2						
3.	Ekonomia	2	56	28	28					1	1	1	1				
4.	Psychologia	1	42	14				28		1	2						
5.	Pedagogika	7	42	14					28			1	2				
6.	Propedeutyka turystyki, rekreacji i hotelarstwa	1 z	28	28						2							
7.	Geografia turystyczna	2	80	28					52[b/]	1	1	1	1				
8.	Historia kultury i sztuki	2	80	28					52[b/]	1	1	1	1				
9.	Statystyka	3	56	28					28			1	1	1	1		
10.	Ekologia człowieka	4	82	29					53[b/]					1	1	1	1
11.	Krajoznawstwo	4	82	29					53[b/]					1	1	1	1
12.	Socjologia	3	45	15	30									1	2		
13.	Podstawy informatyki	4	45	15					30							1	2
14.	Podstawy marketingu	3	28	14					14					1	1		
15.	Podstawy wiedzy o żywieniu i żywności	4	42	28					14							2	1
16.	Przedmioty do wyboru[c/]																
	Grupa A /przygotowawcza/	1 z	28							1	1						
	- Wychowanie zdrowotne																
	- Antropologia turystyki i rekreacji																

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA

Plan studiów dziennych c.d. (na studiach zaocznych $^{1}/_{3}$ godzin)

studia zawodowe i magisterskie

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egzamin po semestrze	Godziny zajęć							Rozkład godzin zajęć							
			Razem	w tym:						I rok				II rok			
				Wykłady	Konwersat.	Seminaria	Prosemminaria	Ćwiczenia	Laborator. ćw. terenowe	1 sem.		2 sem.		3 sem.		4 sem.	
										w.	in.	w.	in	w.	in.	w.	in
	Grupa B /przyrodnicza/	2 z	28									1	1				
	H,P - Turystyka w uzdrowiskach																
	T,R - Ekologia turystyki i rekreacji																
	Grupa C /prawno - ekonomiczna/	3 z	30											1	1		
	P,R - Podstawy prawno - organizacyjne turystyki i rekreacji																
	T,H - Ubezpieczenia w turystyce i rekreacji																
	Grupa D /organizacyjna/	4 z	28													1	1
	H - Organizacja i technika usług hotelarskich																
	R.P.T - Matodyka i technika obsługi turystycznej i rekreacyjnej																
	Język obcy /kontynuacja/	8	523						523	-	3	-	4	-	5	-	5
	Język obcy II	6	241						241	-	2	-	3	-	3	-	3
	Wychowanie fizyczne		381						381		3	-	3	-	3	-	3

Objaśnienia:
1 semestr - 24 godzin, 14 tygodni
2 semestr - 23 godzin, 14 tygodni
3 semestr - 24 godzin, 15 tygodni
4 semestr - 23 godzin, 14 tygodni

Czas trwania studiów: a) zawodowych - 6 semestrów
b) magisterskich - 9 semestrów

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: ORGANIZACJA I OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO

Plan studiów dziennych c.d.

studia zawodowe i magisterskie

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egzamin po semestrze	Godziny zajęć							Rozkład godzin zajęć									
			Razem	w tym:						III rok				IV rok				Vrok	
				Wykłady	Konwersat.	Seminaria	Prosemminaria	Ćwiczenia	Laborator. ćw. terenowe	5 sem.		6 sem.		7 sem.		8 sem.		9 sem.	
										w.	in.	w.	in	w.	in.	w.	in	w.	in
17.	Zagospodarowanie turystyczno - rekreacyjne z elementami planowania przestrzennego [d/]	5	42	20				14		2	1								
18.	Organizacja i zarządzanie	5	42	14	28					1	2								
19.	Informatyka w turystyce	6	42	14					28			1	2						
20.	Ekonomika turystyki	5	56	28				28		2	2								
21.	Ekonomika przedsiębiorstw turystycznych	6	42	14				28				1	2						
22.	Proseminarium dyplomowe [e/]	6	84				84			-	3	-	3						
23.	Socjologia turystyki	7	42	14	28									1	2				
24.	Marketing w turystyce	7	42	14				28						1	2				
25.	Biometeorologia turystyki [d/]	8	42	14				28								1	2		
26.	Konwersatorium kierunkowe	9 z	42		42														3
27.	Seminarium magisterskie	9	84			84								-	2	-	2	-	2
28.	Przedmioty do wyboru:		224	112	112														
	- Analiza runku turystycznego																		
	- Transport w turystyce	5 z								1	1								
	- Współczesne tendencje w turystyce																		
	- Organizacja i technika pracy biurowej	6 z										1	1						
	- Waloryzacja przestrzeni historycznej																		

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: ORGANIZACJA I OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO

Plan studiów dziennych c.d.

studia zawodowe i magisterskie

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egzamin po semestrze	Godziny zajęć							Rozkład godzin zajęć									
			Razem	w tym:						III rok				IV rok				Vrok	
				Wykłady	Konwersat.	Seminaria	Prosemminaria	Ćwiczenia	Laborator. ćw. terenowe	5 sem.		6 sem.		7 sem.		8 sem.		9 sem.	
										w.	in.	w.	in	w.	in.	w.	in	w.	in
	- Teoria lokalizacji w turystyce i rekreacji	7 z												2	2				
	- Teoria i modele migracji turystycznych																		
	- Turystyka i rekreacja osób niepełnosprawnych																		
	- Kultura a żywienie	8 z														2	2		
	- Podstawy retoryki																		
	- Teoria relaksacji	9 z																2	2
29.	Ćwiczenia terenowe z zakresu problematyki specjalności [f/]	200							200										
30.	Turystyka alternatywna [g/]	160							160										
31.	Język obcy I /kontyn./ [h/]	8		c.d. ze str.				1		-	5	-	5	-	5	-	5		
32.	Język obcy II	6		c.d. ze str.				1		-	3	-	3						
33.	Wychowanie fizyczne [i/]			c.d. ze str.				1		-	3	-	3	-	3	-	3	-	3

Objaśnienia:
5 semestr - 25 godzin, 14 tygodni
6 semestr - 21 godzin, 14 tygodni
7 semestr - 20 godzin, 14 tygodni
8 semestr - 17 godzin, 14 tygodni
9 semestr - 12 godzin, 14 tygodni

Czas trwania studiów: a) zawodowych - 6 semestrów
b) magisterskich - 9 semestrów

Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: HOTELARSTWO

Plan studiów dziennych c.d.

studia zawodowe i magisterskie

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egzamin po semestrze	Godziny zajęć							Rozkład godzin zajęć									
			Razem	w tym:						III rok				IV rok				Vrok	
				Wykłady	Konwersat.	Seminaria	Proseminaria	Ćwiczenia	Laborator. ćw. terenowe	5 sem.		6 sem.		7 sem.		8 sem.		9 sem.	
										w.	in.	w.	in	w.	in.	w.	in	w.	in
17.	Zagospodarowanie turystyczno - rekreacyjne z elementami planowania przestrzennego [d/]	5	42	28				14		2	1								
18.	Marketing w hotelarstwie	5	42	14				28		1	2								
19.	Ekonomika hotelarstwa	6	42	14				28				1	2						
20.	Żywienie i usługi gastronomiczne	6	98	28					70	1	2	1	3						
21.	Prawo w hotelarstwie	6	28	14	14							1	1						
22.	Proseminarium dyplomowe [e/]	6	84				84				3		3						
23.	Socjologia organizacji	7	42	14	28									1	2				
24.	Funkcjonowanie i organizacja zakładu hotelarskiego	8	42	14				28								1	2		
25.	Konwersatorium kierunkowe	9 z	42		42														3
26.	Seminarium magisterskie	9	84			84									2		2		2
27.	Przedmioty do wyboru:		224	112	112														
	- Analiza rynku turystycznego																		
	- Trasnsport w turystyce	5 z								1	1								
	- Protokół dyplomatyczny																		
	- Budownictwo i wyposażenie zakładu hotelarskiego	6 z										1	1						
	- Waloryzacja przestrzeni historycznej																		
	- Teoria lokalizacji w turystyce i rekreacji	7 z												2	2				

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: HOTELARSTWO

Plan studiów dziennych c.d.

studia zawodowe i magisterskie

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egzamin po semestrze	Godziny zajęć							Rozkład godzin zajęć									
			Razem	w tym:						III rok				IV rok				Vrok	
				Wykłady	Konwersat.	Seminaria	Prosemminaria	Ćwiczenia	Laborator. ćw. terenowe	5 sem.		6 sem.		7 sem.		8 sem.		9 sem.	
										w.	in.	w.	in	w.	in.	w.	in	w.	in
	- Turystyczno - rekreacyjne użytkowanie lasu																		
	- Kultura a żywienie	8 z														2	2		
	- Teoria i technika skutecznego działania																		
	- Podstawy retoryki	9 z																2	2
28.	Ćwiczenia terenowe z zakresu problematyki specjalności [f]		200						200										
29.	Turystyka alternatywna [g]		80						80										
30.	Język obcy I /kontyn./ [h]	8	c.d. ze str.1							-	5	-	5	-	5	-	5		
31.	Język obcy II	6	c.d. ze str.1							-	3	-	3						
32.	Wychowanie fizyczne [i]		c.d. ze str.1							-	3	-	3	-	3	-	3	-	3

Objaśnienia:
5 semestr - 24 godzin, 14 tygodni
6 semestr - 24 godzin, 14 tygodni
7 semestr - 17 godzin, 14 tygodni
8 semestr - 17 godzin, 14 tygodni
9 semestr - 12 godzin, 14 tygodni

Czas trwania studiów: a) zawodowych - 6 semestrów
b) magisterskich - 9 semestrów

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: POLITYKA TURYSTYCZNA

Plan studiów dziennych c.d.

studia zawodowe i magisterskie

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egzamin po semestrze	Godziny zajęć							Rozkład godzin zajęć									
			Razem	w tym:						III rok				IV rok				Vrok	
				Wykłady	Konwersat.	Seminaria	Proseminaria	Ćwiczenia	Laborator. ćw. terenowe	5 sem.		6 sem.		7 sem.		8 sem.		9 sem.	
										w.	in.	w.	in	w.	in.	w.	in	w.	in
17.	Zagospodarowanie turystyczno - rekreacyjne z elementami planowania przestrzennego [d/]	5	42	28				14		2	1								
18.	Ekonomika regionu	5	42	14				28		1	2								
19.	Organizacja i zarządzanie w turystyce	6	28	14				14				1	1						
20.	Regionalna polityka turystyczna	6 z	28				28						2						
21.	Proseminarium dyplomowe [e/]	6	84				84				2		2						
22.	Logika	7	28	14				14						1	1				
23.	Teoria podejmowania decyzji	7	42	14				28						1	2				
24.	Socjologia czasu wolnego [d/]	8	42	14				28								1	2		
25.	Biometeorologia turystyki [d/]	8	42	14				28								1	2		
26.	Gry decyzyjne	9	28					28											2
27.	Konwersatorium kierunkowe z gospodarki przestrzennej regionu	9 z	42					42											3
28.	Seminarium magisterskie	9	84			84									2		2		2
29.	Przedmioty do wyboru:		224	112	112														
	- Promocja regionu i miejscowości																		
	- Samorząd w turystyce	5 z								1	1								
	- Współczesne tendencje w turystyce																		
	- Organizacja i technika pracy biurowej	6 z										1	1						
	- Polityka ładu przestrzennego																		

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: POLITYKA TURYSTYCZNA

Plan studiów dziennych c.d.

studia zawodowe i magisterskie

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egzamin po semestrze	Godziny zajęć							Rozkład godzin zajęć									
			Razem	w tym:						III rok				IV rok				Vrok	
				Wykłady	Konwersat.	Seminaria	Prosemminaria	Ćwiczenia	Laborator. ćw. terenowe	5 sem.		6 sem.		7 sem.		8 sem.		9 sem.	
										w.	in.	w.	in	w.	in.	w.	in	w.	in
	- Teoria lokalizacji w turystyce i rekreacji	7 z												2	2				
	- Teoria i modele migracji turystycznych																		
	- Turystyczno - rekreacyjne użytkowanie lasu	8 z														2	2		
	- Podstawy retoryki																		
	- Teoria i technika skutecznego działania	9 z																2	2
30.	Ćwiczenia terenowe z zakresu problematyki specjalności [f/]		200						200										
31.	Turystyka alternatywna [g/]		80						80										
32.	Język obcy I /kontyn./ [h/]	8	c.d. ze str.1							-	5	-	5	-	5	-	5		
33.	Język obcy II	6	c.d. ze str.1							-	3	-	3						
34.	Wychowanie fizyczne [i/]		c.d. ze str.1							-	3	-	3	-	3	-	3	-	3

Objaśnienia:
5 semestr - 24 godzin, 14 tygodni
6 semestr - 24 godzin, 14 tygodni
7 semestr - 17 godzin, 14 tygodni
8 semestr - 17 godzin, 14 tygodni

Czas trwania studiów: a) zawodowych - 6 semestrów
b) magisterskich - 9 semestrów

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: REKREACJA

Plan studiów dziennych

studia zawodowe i magisterskie

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egzamin po semestrze	Godziny zajęć							Rozkład godzin zajęć									
			Razem	w tym:						III rok				IV rok				Vrok	
				Wykłady	Konwersat.	Seminaria	Proseminaria	Ćwiczenia	Laborator. ćw. terenowe	5 sem.		6 sem.		7 sem.		8 sem.		9 sem.	
										w.	in.	w.	in	w.	in.	w.	in	w.	in
17.	Zagospodarowanie turystyczno - rekreacyjne z elementami planowania przestrzennego [d/]	5	42	28					14	2	1								
18.	Socjalno - kulturalne formyrekreacji	5	42	14					28	1	2								
19.	Teoria i metody rekreacji	6	70	28				14	28	1	1	1	2						
20.	Organizacja i zarządzanie w rekreacji	6	42	14				28				1	2						
21.	Rekreacja ruchowa	6 z	140						140	-	13	-	12	-	2	-	3		
22.	Proseminarium dyplomowe [e/]	6	84				84			-	2	-	2						
23.	Ekonomika rekreacji	6	42	14				28				1	2						
24.	Polityka społeczna	7	42	28				14						2	1				
25.	Zarządzanie finansami z elemantami rachunkowości finansowej	7	28	14				14						1	1				
26.	Socjologia czasu wolnego	8	42	14				28								1	2		
27.	Biometeorologia rekreacji	8	42	14				28								1	2		
28.	Zagospodarowanie przestrzenne i urządzeniadla rekreacji	9	42	14					28									1	2
29.	Seminarium magisterskie	9	84			84									2	-	2	-	2
30.	Przedmioty do wyboru:		84		84														
	- Polityka ładu przestrzennego																		
	- Teoria lokalizacji w turystyce i rekreacji	7 z												-	2				

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: REKREACJA

Plan studiów dziennych c.d.

studia zawodowe i magisterskie

Lp.	Nazwa przedmiotu	Egzamin po semestrze	Godziny zajęć							Rozkład godzin zajęć									
			Razem	w tym:						III rok				IV rok				Vrok	
				Wykłady	Konwersat.	Seminaria	Proseminaria	Ćwiczenia	Laborator. ćw. terenowe	5 sem.		6 sem.		7 sem.		8 sem.		9 sem.	
										w.	in.	w.	in	w.	in.	w.	in	w.	in
	- Turystyka i rekreacja osób niepełnosprawnych																		
	- Kultura a żywienie	8 z												-	2				
	- Teoria i technika skutecznego działania																		
	- Teoria relaksacji	9 z																-	2
31.	Ćwiczenia terenowe z zakresu problematyki specjalności [f/]		200						200										
32.	Turystyka alternatywna [g/]		80						80										
33.	Język obcy I /kontyn./ [h/]	8	c.d. ze str.1							-	5	-	5	-	5	-	5		
34.	Język obcy II	6	c.d. ze str.1							-	3	-	3						
35.	Wychowanie fizyczne [i/]		c.d. ze str.1							-	3	-	3	-	3	-	3	-	3

Czas trwania studiów: a) zawodowych - 6 semestrów
b) magisterskich - 9 semestrów

Objaśnienia:
5 semestr - 24 godzin, 14 tygodni
6 semestr - 24 godzin, 14 tygodni
7 semestr - 17 godzin, 14 tygodni
8 semestr - 17 godzin, 14 tygodni

Objaśnienia:

a/ przedmiot realizowany w ciągu 1 -ego tygodnia I semestru

b/ w tym 24 godz. przeznaczone na ćwiczenia terenowe realizowane poza tygodniowym rozkładem godzin zajęć

c/ obowiązuje wybór minimum jednego przedmiotu w semestrze z każdej grupy (A, B, C, D)

Warunkiem wpisu na:

- **specjalność: organizacja i obsługa ruchu turystycznego** jest zaliczenie następujących przedmiotów: ekologia turystyki i rekreacji, ubezpieczenia w turystyce i rekreacji, metodyka i technika obsługi turystyki i rekreacji;

- **specjalność: polityka turystyczna** jest zaliczenie następujących przedmiotów: turystyka w uzdrowiskach, podstawy prawno - organizacyjne turystyki i rekreacji, metodyka i technika obsługi turystyki i rekreacji;

- **specjalność: hotelarstwo** jest zaliczenie następujących przedmiotów: turystyka w uzdrowiskach, ubezpieczenia w turystyce i rekreacji, organizacja i technika usług hotelarskich;

- **specjalność: rekreacja** jest zaliczenie następujących przedmiotów: ekologia turystyki i rekreacji, podstawy prawno - organizacyjne turystyki i rekreacji, metodyka i technika obsługi turystyki i rekreacji.

W/w przedmioty obowiązują od roku akademickiego 1994/95.

d/ przedmiot wspólny dla kilku lub wszystkich specjalności

e/ obowiązuje studentów studiów zawodowych kończących się dyplomem zawodowym

f/ realizowane w ciągu 1 tygodnia w każdym z następujących semestrów: 5, 6, 7, 8 i 9 poza tygodniowym rozkładem godzin zajęć w wymiarze 40 godzin w semestrze

g/ przedmioty realizowane w czasie roku akademickiego wg. indywidualnego rozkładu godzin zajęć (w czasie II, III lub IV roku)

h/ studenci studiów zawodowych kończą zajęcia z j. obcego I egzaminem w 6 semestrze z odpowiednio zmniejszonym wymiarem godzin dydaktycznych (tj. 383 godz.)

i/ studenci studiów zawodowych kończą zajęcia z WF w 6 semestrze z odpowiednio zmniejszonym wymiarem godzin dydaktycznych (tj. 241 godz.)

z/ zaliczenie z oceną

P/ dotyczy specjalności: polityka turystyczna

H/ dotyczy specjalności: hotelarstwo

T/ dotyczy specjalności: organizacja i obsługa ruchu turystycznego

R/ dotyczy specjalności: rekreacja

Obozy: letni 3-tygodniowy po I roku - obligatoryjnie

zimowy 2-tygodniowy po 5 semestrze - obligatoryjnie /**R**/

fakultatywnie /**P, H, T**/

Praktyki: 4 tyg. praktyka specjalistyczna po II i III roku - dla specjalności.

- polityka turystyczna
- rekreacja
- hotelarstwo
- organizacja i obsługa ruchu turystycznego

4 tyg. - praktyka dyplomowa - magisterska na IV roku

Zajęcia fakultatywne:

Na zajęcia fakultatywne przeznaczyć można 1 - 4 godz. tygodniowo w czasie II, III, IV i V roku studiów. Zajęcia te wprowadza się po zaopiniowaniu przez Radę Wydziału i zatwierdzeniu przez Rektora w miarę posiadanych środków finansowych.

Uwaga: ten sam plan obowiązuje na studiach zaocznych w wysokości 1/3 godzin obowiązujących na studiach dziennych.

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
W WARSZAWIE

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W WARSZAWIE
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO W ZAKRESIE "TURYSTYKI AKTYWNEJ"

Plan studiów

studia zaoczne zawodowe (licencjat)

Lp.	Nazwa przedmiotu **A. Przedmioty obligatoryjne**	Forma zaliczenia	Godziny zajęć			Rozkład godzin zajęć											
			Razem	w tym:		I rok				II rok				III rok			
				W	ĆW	1 sem.		2 sem.		3 sem.		4 sem.		5 sem.		6 sem.	
						w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	podstawowe, ogólne																
1	Pedagogika czasu wolnego i wypoczynku	E	18	6	12	6	12										
2	Psychologia	Ez	24	8	16			6	10	2	6						
3	Socjologia czasu wolnego i wypoczynku	E	16	6	10					6	10						
4	Filozofia przyrody	E	16	6	10			6	10								
5	Ekonomia	E	16	6	10			6	10								
	podstawowe zawodowe																
6	Propedeutyka turystyki	E	10	10		10											
7	Podstawy rekreacji	E	30	15	15			15	15								
8	Organizacja i zarządzanie w turystyce	z	18	4	14											4	14
9	Ekonomika turystyki	E	25	10	15											10	15
10	Obsługa ruchu turystycz.	E	24	12	12					12	12						
11	Wychowanie plenerowe	z	7		7				7								
	podstawowe uzupełniające																
12	Ekoturyzm	z	18	10	8							10	8				
13	Agroturystyka	z	24	10	14									5	7	5	7
14	Geografia turystyczna i zagospodarowanie turystyczne	z	20	10	10							10	10				
15	Prawo w turystyce	z	18	18										18			
16	Krajoznawstwo	z	10	10		10											

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W WARSZAWIE
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO W ZAKRESIE "TURYSTYKI AKTYWNEJ"

Plan studiów c.d.

studia zaoczne zawodowe (licencjat)

Lp.	Nazwa przedmiotu **A. Przedmioty obligatoryjne**	Forma zaliczenia	Godziny zajęć			Rozkład godzin zajęć											
			Razem	w tym:		I rok				II rok				III rok			
				W	ĆW	1 sem.		2 sem.		3 sem.		4 sem.		5 sem.		6 sem.	
						w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
17	Statystyka	z	12		12								12				
18	Podstawy informatyki	z	14		14										14		
19	Podstawy ekonomiki i finansów	z	18	8	10									8	10		
20	Odnowa biologiczna siłami natury	z	12	6	6	6	6										
21	Anatomia	z	16	6	10	6	10										
22	Fizjologia	z	16	6	10			6	10								
23	Teoria motoryczności	z	10	10										10			
24	Kulturystyka	z	8		8		8										
25	Aerobic	z	10		10								10				
26	Gry rekreacyjne	z	8		8												8
27	Joging	z	8		8												8
28	Seminarium dyplomowe	z	26		26					8		4		6		8	
29	Język angielski	E	26		26						8		4		6		8
30	Język II obcy	E	14		14						6		4		4		
31	Spotkania z ekspertami		30	30						10		10		10			
						38	36	39	62	38	42	34	48	57	41	27	60
RAZEM:			**522**	**207**	**315**	74		101		80		82		98		87	
Liczba egzaminów		13				E I = 2		E II = 3		E III = 3		E IV = 1		E V = 1		E VI = 3	

E - egzamin
z - zaliczenie

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W WARSZAWIE
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO W ZAKRESIE "TURYSTYKI AKTYWNEJ"

Plan studiów c.d.

studia zaoczne zawodowe (licencjat)

Lp.	Nazwa przedmiotu **B. przedmioty do wyboru** (patrz uwagi)	Forma zaliczenia	Godziny zajęć			Rozkład godzin zajęć											
			Razem	w tym:		I rok				II rok				III rok			
				W	ĆW	1 sem.		2 sem.		3 sem.		4 sem.		5 sem.		6 sem.	
						w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Higiena i bezpieczeństwo w turystyce	z z	8	8										8 8			
2	Turystyka zdrowotna	z	8	8										8			
3	Informacja, reklama	z	8	8										8			
4	Gerontologiczne problemy kf.	z	8	8													
	Sporty rekreacyjne:																
5	Siatkówka	z	20										10		10		
6	Wspinaczka halowa	z	10														10
7	Lekkoatletyczne formy rekreacji	z	10								10						
8	Pływanie rekreacyjne	z	10												10		
9	Tenis	z	20								10		10				
RAZEM:			**102**	**32**	**70**						**20**		**20**	**32**	**20**		**10**
Liczba egzaminów - zaliczeń		- 5															

E - egzamin
z - zaliczenie
UWAGA !
Student wybiera 3 przedmioty teoretyczne z pośród 4 zamieszczonych, a w sportach rekreacyjnych 2 z 5-ciu.
W sportach rekreacyjnych grupa może liczyć do 30 osób.

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W WARSZAWIE
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO W ZAKRESIE "TURYSTYKI AKTYWNEJ"

Plan studiów c.d.

studia zaoczne zawodowe (licencjat)

Lp.	Nazwa przedmiotu **C: Obozy - zajęcia terenowe**	Forma zaliczenia	Godziny zajęć			Rozkład godzin zajęć											
			Razem	w tym:		I rok				II rok				III rok			
				W	ĆW	1 sem.		2 sem.		3 sem.		4 sem.		5 sem.		6 sem.	
						w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Obóz turystyki przygodowej po II semestrze (10 dni)	z	80		80												
2	Obóz narciarski po III semestrze (10 dni)	z	80		80												
3	Obóz wędrowny (do wyboru) po IV semestrze 7 dni	z	42		42												
4	Wyjazd tramping. po IV sem. 7 dni (do wyboru)	z															
	Ćwiczenia terenowe poza sesjami zjazdowymi:																
5	- praca biura turystyki	z	10		10												
6	- praca przedsięb. turystycz nego, rekreacyjnego	z	10		10												
7	Impreza turystyczna	z	12		12												
	Wycieczki studialne:																
8	- ekologiczna	z	7		7												
9	- do uzdrowiska	z	7		7												
10	- do wsi letniskowej	z	7		7												
11	- po mieście	z	6		6												

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W WARSZAWIE
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO W ZAKRESIE "TURYSTYKI AKTYWNEJ"

Plan studiów c.d.

studia zaoczne zawodowe (licencjat)

Lp.	Nazwa przedmiotu **C: Obozy - zajęcia terenowe**	Forma zaliczenia	Godziny zajęć			Rozkład godzin zajęć											
			Razem	w tym:		I rok				II rok				III rok			
				W	ĆW	1 sem.		2 sem.		3 sem.		4 sem.		5 sem.		6 sem.	
						w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw	w.	ćw
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
12	Praktyka w biurach podróży po V sem. 14 dni dla niezatrudnionych w biurach podróży	z															
13	Egzaminy na uprawnienia:																
	- pilota wycieczek zagranicznych	E															
	- instruktor turystyki kwalifikowanej	E															
	- instruktor survivalu	E															
	- instruktor ekoturystyki	E															
RAZEM:			**261**		**261**												
Liczba egzaminów		14															
- zaliczeń		12															
ŁĄCZNIE:																	
1	Przedmioty podstawowe		522	207	315	38	36	39	62	38	42	34	48	57	41	27	60
2	Przedmioty do wyboru		102	32	70	-	-	-	-	-	20	-	20	32	20	-	10
3	Obozy, zajęcia terenowe		261		261												
	ŁĄCZNIE		885	239	646	38	36	39	62	38	62	34	68	89	61	27	70

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
WE WROCŁAWIU

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO WE WROCŁAWIU
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: WYCHOWANIE FIZYCZNE

Rekreacja i turystyka na studiach licencjackich
w zakresie wychowania fizycznego

SEMESTR	ZAJĘCIA	SPECJALIZACJE I FAKULTETY
III	**„ Współczesne problemy rekreacji"** - zajęcia kierunkowe do wyboru. wykład - 26 - godz **„Podstawy rekreacji i turystyki"** : wykład - 13 godz. ćwicz. - 13 godz. Obóz zimowy - 10 dni	Wykaz specjalizacji oraz przedmiotów fakultatywnych zamieszczono w zał. nr. 1.
IV	Obóz letni - 14 dni	
VI	Obóz wędrowny - 10 dni	

Studentom, którzy zamierzają kontynuować studia na specjalności „rekreacja i turystyka" poleca się, w szczególności, zajęcia specjalizacyjne i fakultatywne, wymienione w załączniku nr 2. Wykaz proponowanych zajęć specjalizacyjnych i fakultatywnych może zmieniać się w każdym roku.

Studenci, którzy wybiorą specjalność „rekreacja i turystyka", powinni w okresie licencjackim uzyskać co najmniej jedno uprawnienie specjalizacyjne oraz zaliczyć jeden z polecanych fakultetów.

Wskazane jest również zwrócenie przez nich szczególnej uwagi na naukę języków obcych.

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO WE WROCŁAWIU
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: WYCHOWANIE FIZYCZNE

Załącznik Nr 1

Program kształcenia na specjalności „ rekreacja i turystyka"

PRZEDMIOT	SEMESTR							
	VII		VIII		IX		X	
	w	ćw	w	ćw	w	ćw	w	ćw
Teoria Rekreacji i Turystyki	39	--	--	--	--	--	--	--
Geografia Turystyczna	13	26	--	--	--	--	--	--
Programowanie, Metodyka i Obsługa Rekreacji	--	39	--	39	--	--	--	--
Programowanie, Metodyka i Obsługa Turystyki	--	--	--	26	--	26	--	--
Zagospodarowanie Rekreacyjne i Turystyczne	--	--	13	8	--	--	--	--
Zarządzanie w Rekreacji i Turystyce	--	--	6	20	--	--	--	--
Marketing w Rekreacji i Turystyce	--	--	--	--	--	13	--	--
Wybrane Problemy Ochrony Przyrody i Krajobrazu	--	--	--	--	--	--	13	--
Wybrane Problemy Historii Sztuki	13	5	--	--	--	--	--	--
Prawne Podstawy w Rekreacji i Turystyce	--	--	--	--	--	--	--	--
Praktyka Zawodowa	poza planem							

Poza wyżej wymienionym programem specjalności, studenci uczestniczyć będą w zajęciach programu ogólnego z: ekologii, filozofii, badań naukowych, podstaw informatyki oraz w zajęciach do wyboru.

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO WE WROCŁAWIU
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: WYCHOWANIE FIZYCZNE

Załącznik Nr 2

ZALECANE ZAJĘCIA DO WYBORU: KIERUNKOWE I DODATKOWE

(wybrane z propozycji w roku akademickim: 1993/94, 1994/95, 1995/96)

1. BADMINTON
2. BASEBALL
3. BIEG NA ORIENTACJĘ
4. BIEGOWE FORMY RUCHU
5. ĆWICZENIA SIŁOWE I KULTURYSTYKA
6. GIMNASTYKA RYTMICZNA
7. JEŹDZIECTWO
8. JĘZYK ANGIELSKI
9. JĘZYK FRANCUSKI
10. JĘZYK NIEMIECKI
11. JĘZYK ROSYJSKI
12. KAJAKARSTWO
13. NARCIARSTWO BIEGOWE
14. NARCIARSTWO ZJAZDOWE
15. ODNOWA BIOLOGICZNA
16. PARALOTNIE
17. PŁETWONURKOWANIE
18. PROBLEMY WSPÓŁCZESNEJ REKREACJI
19. REKREACYJNE GRY RUCHOWE
20. SNOWBOARD
21. SOFTBALL
22. STREETBASKETBALL
23. TAŃCE LUDOWE
24. TAŃCE TOWARZYSKIE
25. TENIS STOŁOWY
26. TENIS ZIEMNY
27. ZABAWOWE FORMY GIMNASTYKI
28. ŻEGLARSTWO DESKOWE
29. ŻEGLARSTWO KLASYCZNE
30. PILOTAŻ WYCIECZEK ZAGRANICZNYCH (w planie)
31. SPORT DLA WSZYSTKICH (w planie)
32. UNI - HOC (w planie)

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO WE WROCŁAWIU
WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
KIERUNEK: WYCHOWANIE FIZYCZNE

Podyplomowe Studia Rekreacji

Ramowy plan zajęć

RODZAJ I FORMA ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH	LICZBA GODZIN
1. Zajęcia audytoryjne:	
1.1 Biologiczne Podstawy Rekreacji	16
1.2 Elementy Psychologii Społecznej	10
1.3 Pedagogika Czasu Wolnego	8
1.4 Socjologia Wypoczynku	8
1.5 Gerontologia	8
1.6 Organizacja i Zarządzanie w Rekreacji i Turystyce	10
1.7 Teoria i Metodyka Rekreacji i Turystyki	24
1.8 Środowiskowe Uwarunkowania Rekreacji i Turystyki	10
1.9 Seminarium Dyplomowe	16
	RAZEM: 110
2. Zajęcia specjalistyczne:	
2.1 Gimnastyczne Formy Rekreacji (aerobic, callanetics, joga, stretching, ćwiczenia relaksacyjne)	
2.2 Kondycyjno - Wytrzymałościowe Formy Rekreacji (marsze, marszo-biegi, biegi, jogiing, pływanie, jazda na rowerze, bieganie na nartach)	
2.3 Sportowe Formy Rekreacji (tenis ziemny, tenis stołowy, badminton, gry zespołowe, rekreacyjne gry ruchowe, jeździectwo, żeglarstwo klasyczne, - deskowe, kajakarstwo, łyżwiarstwo, narciarstwo)	
2.4 Turystyczne Formy Rekreacji (wycieczki, rajdy, złazy, biwaki)	
2.5 Socjo - kulturalne Formy Rekreacji	
	RAZEM: 160
3. Egzamin końcowy	1
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN: 271	

WYŻSZA SZKOŁA MORSKA
W GDYNI

WYŻSZA SZKOŁA MORSKA W GDYNI
WYDZIAŁ ADMINISTRACYJNY
KIERUNEK: TOWAROZNAWSTWO I ŁADUNKOZNAWSTWO
SPECJALNOŚĆ: ORGANIZACJA USŁUG TURYSTYCZNO-HOTELARSKICH

studia stacjonarne inżynierskie

WYKAZ PRZEDMIOTÓW			I ROK						II ROK						III ROK						IV ROK		
			sem. 1			sem. 2			sem. 3			sem. 4			sem. 5			sem. 6			sem. 7		
Razem		Rygor	W	C	L	W	C	L	W	C	L	W	C	L	W	C	L	W	C	L	W	C	L
1.Język angielski	448	E		4			4			4			4			4			4			4	
2. Język obcy II	192	Z		2			2			2			2			2			2			2	
3. Studium wojskowe	320	E		5			5			5			5										
4. Studium WF	128	Z		2			2			2			2										
5. Mat. ze statystyką	96	E	2	2		1	1																
6. Podstawy informatyki	64	E				2	2																
7. Towaroznawstwo ogólne	32	Z				2																	
8. Podstawy organ. zarz.	64	E				2	2																
9. Encyklopedia prawa	32	Z	2																				
10.Mikroekonomia	64	E	2	2																			
11.Makroekonomia	64	E				2	2																
12.Podstawy rachunkowości	48	E	1	2																			
13.Podstawy finansów	48	E	1	2																			
14.Fizyka - działy wybrane	64	E							2		2												
15.Chemia działy wybrane	112	E							3		4												
16.Biol. podst. jakości towarów	16	Z							1														
17.Podstawy prawa cyw. i handl.	32	Z							2														
18.Przedmiot humanistyczny	64	Z				2			2														
19.Chemia i biochemia żywności	48	E										1		2									
20. Towaroznawstwo	96	E													2		4						
21.Podst.technol. żywności	64	Z													2		2						
22.Wybrane zag. higieny	64	E										2		2									
23.Przechow. towarów	48	Z																1		2			
24.Żywienie człowieka	64	E													2		2						
25.Tech. i technol. w gastr.	144	E																1		2	2		4
26.Technika obsł. konsum	80	E																2		3			
27. Hotelarstwo	128	E																2		2	2		2
28.Org. usług tur. hotel.	64	Z										2	2										
29.Geografia turystyki	80	E													2	3							
30.Agroturystyka	32	Z																			2		
31.Podstawy marketingu	32	E																2					
32.Marketing usł. tur.-hotel.	32	E																			2		
33.Zarządz. przeds. tur.-hotel.	48	E																1	2				
34.Ekonom. przeds. tur.-hotel.	64	E										2	2										
35.Podst. handlu i transp.	32	Z													2								
36. Ubezpieczenia	32	Z													2								
37.Projekt. usług tur.-hotel.gast.	64	Z																			1		3
38.Przedm. fakultatywne	32	Z																			2		
39.Podst. psych. i socjol.	32	Z																2					
40. Seminarium	64	Z																		2			2
Ilość godzin w tygodniu				29			31			29			28			29			30			28	
Ilość egzaminów w semestrze				3			4			2			4			3			3			4	

WYŻSZA SZKOŁA MORSKA W GDYNI
WYDZIAŁ ADMINISTRACYJNY
KIERUNEK: TOWAROZNAWSTWO ŁADUNKOZNAWSTWO
SPECJALNOŚĆ: ORGANIZACJA USŁUG TURYSTYCZNO-HOTELARSKICH

plan magisterskich studiów uzupełniających

Lp	Wykaz przedmiotów			IV ROK sem. 8			V ROK sem. 9			V ROK sem. 10		
		Godzin	Rygor	W	C	L	W	C	L	W	C	L
1.	Język obcy I	64	E					2			2	
2.	Język obcy II	64	Z					2			2	
3.	Etyka	16	Z				1					
4.	Public relations	48	E				1	2				
5.	Marketing w obsłudze konsumenta	32	Z				2					
6.	Syst. info. w tur. i hot.	32	E				1		1			
7.	Turoperatorstwo	48	E							1	2	
8.	Kulturoznawstwo z el. historii sztuki	32	Z							1		
9.	Turystyka aktywna	48	Z				1	1				
10.	Turystyka morska	32	Z							2		
11.	Intendentura morska	32	Z							2		
12.	Turystyka międzynarodowa	32	Z				2					
13.	Żywienie w turystyce	48	E						2			
14.	Wykład do wyb.	32	Z				1			2		
15.	Seminarium	64	Z					2			2	

Semestralna

praktyka

specjalizacyjna

WYŻSZA SZKOŁA MORSKA W GDYNI
WYDZIAŁ ADMINISTRACYJNY
KIERUNEK: TOWAROZNAWSTWO I ŁADUNKOZNAWSTWO
SPECJALNOŚĆ: ORGANIZACJA USŁUG TURYSTYCZNO - HOTELARSKICH

zaoczne studia licencjackie (I stopień)

Lp.	Wykaz przedmiotów	Godz.	Rygor	ROK I						ROK II						ROK III						ROK IV		
				SEM 1			SEM 2			SEM 3			SEM 4			SEM 5			SEM 6			SEM 7		
				W	C	L	W	C	L	W	C	L	W	C	L	W	C	L	W	C	L	W	C	L
1	J. obcy	90	E		20			20			10			10			10			10			10	
2	Matem. ze statyst.	20	E	20																				
3	Podst. inform.	25	E				15		10															
4	Fizyka dz. wybrane	15	E	9		6																		
5	Chemia dz. wybrane	15	E	9		6																		
6	Towar. ogólne	10	Z							10														
7	Biolog. podst. jakości	20	E							20														
8	Podst. org. i zarządz.	20	E							20														
9	Encyklopedia prawa	15	E	15																				
10	Prawo celne i dewiz.	10	Z				10																	
11	Prawo cywil. i handl.	10	Z				10																	
12	Makro i mikroekon.	30	E	8	7		8	7																
13	Podst. rachunk.	20	E				10	10																
14	Podst. finansów	10	Z							10														
15	Podst. handlu	10	Z							10														
16	Podst. marketingu	10	Z										10											
17	Towar. spożywcze	30	E										20		10									
18	Podst. t. żywn. i prze.	30	E													20		10						

c.d. zaoczne studia licencjackie (I stopień)

Lp	Wykaz przedmiotów	Godz.	Rygor	ROK I						ROK II						ROK III						ROK IV		
				SEM 1			SEM 2			SEM 3			SEM 4			SEM 5			SEM 6			SEM 7		
				W	C	L	W	C	L	W	C	L	W	C	L	W	C	L	W	C	L	W	C	L
19	Proped. żywienia	30	E										20		10									
20	Socjol. żywienia	10	Z													10								
21	Inż. i org. prod. gastr.	30	E																20		10			
22	Obsług. konsumenta	20	E																			10	10	
23	Hotelarstwo	40	E													10	10		10	10				
24	Org. usł. tur.-hot.	20	E																			10	10	
25	Geografia turystyki	20	E																20					
26	Agroturystyka	10	Z													10								
27	Mark. usł. tur.-hot.	10	Z										10											
28	Zarządz. w tur. i hot.	20	E																10	10				
29	Proj. usł. tur.-hot.	20	E																			10	10	
30	Ekon. przeds. tur.-hot.	30	E																			15	15	
31	Przedm. fakultat.	10	Z																10					
32	Podst. psych. i socjol.	10	Z																10					
33	Seminar. dyplom.	30	Z																	10			20	
	RAZEM				**100**			**100**			**100**			**100**			**100**			**100**			**100**	
	EGZAMINY				***3***			***3***			***3***			***3***			***3***			***3***			***4***	

WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGICZNA
W RZESZOWIE

WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGICZNA W RZESZOWIE
WYDZIAŁ PEDAGOGICZNY
KIERUNEK: WYCHOWANIE FIZYCZNE
SPECJALNOŚĆ: ORGANIZACJA I KIEROWANIE TURYSTYKĄ

studia magisterskie

LP	Przedmiot	W	ĆW og.	Razem godz.	IV rok sem. 7		IV rok sem. 8		V rok sem. 9		V rok sem. 10		Forma zalicz.
					W	Ć	W	Ć	W	Ć	W	Ć	
1	**Ochrona przyrody i kształtowanie środowiska**	30	60	90	1	2	1	2					E
2	**Dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe**	30	60	90	1	2	1	2					Z
3	**Geografia turystyczna**	15	30	45	1	2							Z
4	**Metodyka programowania i obsługa grup turystycznych**	60	45	105			4	3					E
5	**Organizacja turystyki**		15	15						1			Z
6	**Prawo a turystyka**	15		15					1				Z
7	**J. angielski**		120	120		2		2		2		2	E
8	**Ćwiczenia terenowe**		60	60				4					Z
9	**Praktyki terenowe z turystyki**		90	90					60 godz.		30 godz.		Z

Obóz programowy; 6 dni, po 8 semestrze 72 godz.

L.p.	Przedmiot	W	C/I	Termin	IV rok		III rok		V rok		V rok		Forma zaliczenia
					W	C	W	C	W	C	W	C	
1.	Ochrona przyrody i kształtowanie środowiska	30	60	30	1	2	1	2					E
2.	Dydaktyczno-przyrodnicze ćwiczenia	30	90	90		3		3					Z
3.	Geografia turystyczna	15	30	45	1	2							Z
4.	Metodyka pedagogiczna i elementy psychotechnik	30	45	105			4	5					E
5.	Organizacja turystyki	15	45	45					1				Z
6.	Prawo a turystyka	15		15					1				Z
7.	Język angielski	120		120		2		2		2		2	E
8.	Ochrona zdrowia	60		60									Z
9.	Praktyki pedagogiczne i turystyki	30		30								30 godz.	Z

GÓRNOŚLĄSKA WYŻSZA SZKOŁA HANDLOWA
W KATOWICACH

GÓRNOŚLĄSKA WYŻSZA SZKOŁA HANDLOWA W KATOWICACH
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA *

Program studiów (siatka godzin)

studia stacjonarne pierwszy stopień (licencjat)

L.P.	PRZEDMIOT	EGZAMIN po semestrze	LICZBA godzin ogółem	I ROK				II ROK				III ROK			
				SEMESTRY											
				1		2		3		4		5		6	
				LICZBA GODZIN W SEMESTRZE											
				w	ćw	w	ćw	w	ćw	w	ćw	w	ćw	w	ćw
1.	Geografia turystyki	2	90	30	15	30	15								
2.	Podstawy ekonomii	1	60	30	30										
3.	Biurowość z korespondencją	1	30	15	15										
4.	Prawoznawstwo	1	60	30	30										
5.	Ekologia	5	45									30	15		
6.	Podstawy psychologii i socjologii	2	60			30	30								
7.	Ekonomika i organizacja turystyki	2	45			30	15								
8.	Podstawy zarządzania	4	45							30	15				
9.	Informatyka	4	90					30	30		30				
10.	Obsługa ruchu turystycznego	4	90					30	15	30	15				
11.	Zagospodarowanie turystyczne	3	30					30							
12.	Finanse	3	45					30	15						
13.	Rachunkowość	4	60							30	30				
14.	Ochrona zdrowia	5	30									30			
15.	Propedeutyka wiedzy o sztuce	6	30											30	
16.	Przepisy prawne w turystyce *	2	30			30									
17.	Marketing turystyki *	3	60					30	30						
18.	Turystyka kwalifikowana *	4	45							30	15				
19.	Podstawy rekreacji *	5	45									30	15		
20.	Seminarium dyplomowe *	zal.	60											30	30

* TURYSTYKA jest specjalnością podstawową kierunku Turystyka i Rekreacja. Jej ukończenie stanowi warunek otrzymania tytułu Licencjata w GWSH.
Pozostałe specjalności są natomiast rozszerzeniem owej podstawowej na tym kierunku oferty edukacyjnej Uczelni o dodatkowe przedmioty w V i VI semestrze.

GÓRNOŚLĄSKA WYŻSZA SZKOŁA HANDLOWA W KATOWICACH
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA *

Program studiów (siatka godzin) c.d.

studia stacjonarne pierwszy stopień (licencjat)

L.P.	PRZEDMIOT	EGZAMIN po semestrze	LICZBA godzin ogółem	I ROK				II ROK				III ROK			
				SEMESTRY											
				1		2		3		4		5		6	
				LICZBA GODZIN W SEMESTRZE											
				w	ćw	w	ćw	w	ćw	w	ćw	w	ćw	w	ćw
21.	Język angielski	6	540		90		90		90		90		90		90
22.	II język obcy (francuski, niemiecki, rosyjski)	6	360		60		60		60		60		60		60
23.	Maszynopisanie	2	90		45		45								
24.	Zajęcia rekreacyjno - sportowe (F - fakultet)	zal.			F		F		F		30		30		30
25.	Kursy: organizatora turystyki, pilota wycieczek zagranicznych (K)	zal.							K		K		K		
26.	Obóz (OB)	zal.					OB				OB				
27.	Praktyka (P)	zal.									P				P
28.	Ćwiczenia terenowe (CT)	zal.			CT		CT								
RAZEM - przedmioty podstawowe, kierunkowe oraz wykształcenia ogólnego (bez fakultatywnych)			1890	105	285	90	255	120	210	90	270	60	195	30	180
				390		345		330		360		255		210	
RAZEM - przedioty specjalnosciowe			240			30		30	30	30	15	30	45		30
OGÓŁEM - przedmioty zawodowe (bez fakultatywnych)			2130	105	285	120	255	150	240	120	285	90	240	30	210
				390		375		390		405		330		240	
LICZBA EGZAMINÓW w semestrze		∑ 22		3		5		3		5		3		3	

Objaśnienia
W - wykłady
Ć - ćwiczenia, lektoraty, konwersatoria
* - przedmioty specjalnościowe

GÓRNOŚLĄSKA WYŻSZA SZKOŁA HANDLOWA W KATOWICACH
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: HOTELARSTWO

Program studiów (siatka godzin)

studia stacjonarne pierwszy stopień (licencjat)

L.P.	PRZEDMIOT	EGZAMIN po semestrze	LICZBA godzin ogółem	I ROK				II ROK				III ROK			
				SEMESTRY											
				1		2		3		4		5		6	
				LICZBA GODZIN W SEMESTRZE											
				w	ćw	w	ćw	w	ćw	w	ćw	w	ćw	w	ćw
1.	Geografia turystyki	2	90	30	15	30	15								
2.	Podstawy ekonomii	1	60	30	30										
3.	Biurowość z korespondencją	1	30	15	15										
4.	Prawoznawstwo	1	60	30	30										
5.	Ekologia	5	45											30	15
6.	Podstawy psychologii i socjologii	2	60			30	30								
7.	Ekonomika i organizacja turystyki	2	45			30	15								
8.	Podstawy zarządzania	4	45							30	15				
9.	Informatyka	4	90					30	30		30				
10.	Obsługa ruchu turystycznego	4	90					30	15	30	15				
11.	Zagospodarowanie turystyczne	3	30					30							
12.	Finanse	3	45					30	15						
13.	Rachunkowość	4	60							30	30				
14.	Ochrona zdrowia	5	30									30			
15.	Propedeutyka wiedzy o sztuce	6	30											30	
16.	Przepisy prawne w turystyce	2	30			30									
17.	Marketing turystyki	3	60					30	30						
18.	Turystyka kwalifikowana	4	45							30	15				
19.	Podstawy rekreacji	5	45									30	15		
20.	Technika i organizacja hotelarstwa *	5	45									30	15		
21.	Marketing hotelarstwa *	5	30									15	15		
22.	Zarządzanie obiektami hotelarskimi *	6	30											30	
23.	Podstawy żywienia w hotelarstwie *	6	30											30	

GÓRNOŚLĄSKA WYŻSZA SZKOŁA HANDLOWA W KATOWICACH
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: HOTELARSTWO

Program studiów (siatka godzin) c.d.

studia stacjonarne pierwszy stopień (licencjat)

L.P.	PRZEDMIOT	EGZAMIN po semestrze	LICZBA godzin ogółem	I ROK				II ROK				III ROK			
				SEMESTRY											
				1		2		3		4		5		6	
				LICZBA GODZIN W SEMESTRZE											
				w	ćw	w	ćw	w	ćw	w	ćw	w	ćw	w	ćw
24	Seminarium dyplomowe *	zal.	60										30		30
25.	Język angielski	6	540		90		90		90		90		90		90
26.	II język obcy (francuski, niemiecki, rosyjski)	6	360		60		60		60		60		60		60
27.	Maszynopisanie	2	90		45		45								
28.	Zajęcia rekreacyjno - sportowe (F - fakultet)	zal.			F		F		F		30		30		30
29.	Kursy: organizatora turystyki, pilota wycieczek zagranicznych (K)	zal.							K		K		K		
30.	Obóz (OB)	zal.					OB				OB				
31.	Praktyka (P)	zal.									P				P
32.	Ćwiczenia terenowe (CT)	zal.			CT		CT								
RAZEM - przedmioty podstawowe, kierunkowe oraz wykształcenia ogólnego (bez fakultatywnych)			2070	105	285	120	255	150	240	120	285	90	210	30	180
				390		375		330		405		300		210	
RAZEM - przedioty specjalnościowe			195									45	60	60	30
OGÓŁEM - przedmioty zawodowe (bez fakultatywnych)			2265	105	285	120	255	150	240	120	285	135	270	90	210
				390		375		390		405		405		300	
LICZBA EGZAMINÓW w semestrze		∑ 26		3		5		3		5		5		5	

Objaśnienia
W - wykłady
Ć - ćwiczenia, lektoraty, konwersatoria
* - przedmioty specjalnościowe

PROFESJONALNA SZKOŁA BIZNESU
SZKOŁA WYŻSZA W KRAKOWIE

PROFESJONALNA SZKOŁA BIZNESU SZKOŁA WYŻSZA W KRAKOWIE
KIERUNEK: ZARZĄDZANIE I MARKETING
SPECJALNOŚĆ: MANAGER TURYSTYKI

RAMOWY PROGRAM NAUCZANIA

studia stacjonarne licencjackie

PRZEDMIOT	SEMESTR												UWAGI
	I		II		III		IV		V		VI		
	W	C	W	C	W	C	W	C	W	C	W	C	
EKONOMIA	2	1	2	1									
STATYSTYKA	1	2											
MARKETING	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	
OBSŁUGA KOMPUTERÓW		4		4		4		4		4		4	
J. ANGIELSKI		4		4		4		4		4		4	
DODATKOWY J. OBCY		2		2		2		2		2		2	
W. F.		4		4		4		4					
ETYKA Z ELEMEN. FILOZOFII	2												
ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE					1	1	1	1					
ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI									1	1	1	1	
TECHNIKI TWÓRCZEGO MYŚLENIA					2								
PRAWO GOSPODARCZE					1	1							
NEGOCJACJE	2		2										
RACHUNKOWOŚĆ					1	2	1	2	1	2	1	2	
PRAWO	1	1	1	1									
PODSTAWY TURYSTYKI		2											
PROCEDURY PRAWNE									1	1	1	1	
EKONOMIKA TURYSTYKI				2		2							
TECHNIKA OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO								2					
PODSTAWY HOTELARSTWA				2		2							
ORGANIZACJA I TECHNIKA USŁUG HOTELARSKO-GASTRONOM.						4		4					
GEOGRAFIA TURYSTYCZNA		2		2									
HISTORIA KULTURY I SZTUKI	2		2										
MIĘDZYNARODOWY RYNEK TURYSTYCZNY									2				
POLITYKA TURYSTYCZNA											2		
ARYTMETYKA GOSPODARCZA									2				
BANKOWOŚĆ									2		2		
KSZTALTOWANIE JAKOŚCI											2		
AGROTURYZM								2					
EKOLOGIA									2		2		
TECHNIKA BIUROWA								2					
PUBLIC RELATIONS										2			
TURYSTYKA SPECJALISTYCZNA												2	
Ćwiczenia terenowe -obsługa ruchu turystycznego													rok I
Ćwiczenia terenowe - geografia turystyczna													rok I
Praktyka w hotelu													rok II
Ćwiczenia terenowe - zagospodarowanie turystyczne													rok III
Razem wykłady, ćwiczenia	12	24	9	24	7	28	4	29	12	18	12	18	
RAZEM		**36**		**33**		**35**		**33**		**30**		**30**	

PROFESJONALNA SZKOŁA BIZNESU SZKOŁA WYŻSZA W KRAKOWIE
KIERUNEK: ZARZĄDZANIE I MARKETING
SPECJALNOŚĆ: MANAGER TURYSTYKI

RAMOWY PROGRAM NAUCZANIA

studia zaoczne licencjackie

PRZEDMIOT	SEMESTR												UWAGI
	I		II		III		IV		V		VI		
	w	ć	w	ć	w	ć	w	ć	w	ć	w	ć	
EKONOMIA	2		2										
MARKETING	2		2		2		2		2		2		
OBSŁUGA KOMPUTERÓW		3		3		3		3		3		3	
J. ANGIELSKI		4		4		4		4		4		4	
ETYKA Z ELEMEN. FILOZOFII			2										
ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE	2		2		2		2						
PRAWO GOSPODARCZE					2								
NEGOCJACJE	2		2										
RACHUNKOWOŚĆ					2		2		2		2		
PRAWO	2		2										
PODSTAWY TURYSTYKI	2												
PROCEDURY PRAWNE									2		2		
EKONOMIKA TURYSTYKI				2		2							
TECHNIKA OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO								2					
PODSTAWY HOTELARSTWA				2		2							
ORGANIZACJA I TECHNIKA USŁUG HOTELARSKO-GASTRONOM.						2		2					
GEOGRAFIA TURYSTYCZNA		2		2									
MIĘDZYNARODOWY RYNEK TURYSTYCZNY									2				
ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI									2		2		
POLITYKA TURYSTYCZNA											2		
ARYTMETYKA GOSPODARCZA									2				
BANKOWOŚĆ									2		2		
KSZTAŁTOWANIE JAKOŚCI									2				
EKOLOGIA											2		
TECHNIKA BIUROWA								1					
TURYSTYKA SPECJALISTYCZNA								2					
Ćwiczenia terenowe - geografia turystyczna													rok I
Seminarium dyplomowe													rok II
Ćwiczenia terenowe - zagospodarowanie turystyczne													rok III
Razem wykłady, ćwiczenia	12	9	12	13	8	13	6	14	16	7	14	7	
RAZEM		**21**		**25**		**21**		**20**		**23**		**21**	

WYŻSZA SZKOŁA EKONOMICZNA
W WARSZAWIE

WYŻSZA SZKOŁA EKONOMICZNA W WARSZAWIE
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA

dzienne studia licencjackie

	Kod przedmiotu	PRZEDMIOT	Łączna liczba godzin	ROZLICZENIE GODZIN					
				I		II		III	
				1	2	3	4	5	6
Przedmioty ogólne	00	Mikroekonomia	45	45 E					
	01	Ekonomia, Makroekonomia	45		45 E				
	02	Podstawy psychologii i socjologii	45			45 E			
	03	Organizacja i funkcjonowanie państwa	45	45 E					
	04	Encyklopedia prawa	45	45 E					
	05	Organizacja i zarządzanie	60			60 E			
	06	Polityka gospodarcza	45			45 E			
	07	Przedsiębiorczość i jej formy	60		60 E				
	08	Podstawy bankowości i finansów	30			30 Z			
	09	Podstawy politologii	30		30 Z				
	10	Andragogika	30		30 Z				
	11	Prawo administracyjne	45		45 E				
	12	Marketing	45	45 E					
	13	Reklama	30		30 Z				
	14	Informatyka	90	45 Z	45 E				
	15	Język angielski	280	60 Z	60 E	60 Z	60 E	20 Z	20 E
	16	Język niemiecki (francuski, rosyjski)	160	30 Z	30 E	30 Z	30 E	20 Z	20 E
	17	Wychowanie fizyczne	150	30 Z	30 Z	30 Z	30 Z	15 Z	15 Z
	18	Seminaria dyplomowe	90				30 Z	30 Z	30 Z
	19	Wykłady monotematyczne	90					45	45
	20	Prawo pracy	30					30	
		Razem	1490	345	405	300	150	160	130

		Kod przedmiotu	PRZEDMIOT	Łączna liczba godzin	ROZLICZENIE GODZIN					
					I		II		III	
					1	2	3	4	5	6
Kierunek	kierunkowe	21	Ekonomika turystyki	45		45 E				
		22	Geografia turystyczna	60			60 E			
		23	Gospodarka turystyczna	45			45 E			
		24	Organizacja turystyki	45				45 E		
		25	Zagospodarowanie turystyczne	45			45 E			
		26	Prawo turystyczne	30					30 Z	
		27	Propedeutyka turystyki	45	45 E					
		28	Krajoznawstwo	30					30 Z	
		29	Ekologia	45				45 E		
		30	Etyka zaowodowa	30						30
Turystyka i Rekreacja	specjalistyczne	31	Organizacja i technika pracy w hotel.	60				60 E		
		32	Ekonomika przedsiębiorstw hotel.	60					60 E	
		33	Rachunkowość przedsiębiorstw hotel.	45						45 E
		34	Kierowanie przedsiębiorstwem hotelarskim	60						60 E
		35	Systemy hotelarskie	60				60 E		
		36	Elementy higieny komunalnej	30					30 Z	
		41	Metodyka obsługi ruchu turystycznego	60				60 E		
		42	Ekonomika przedsiębiorstw turystycznych	45					45 E	
		43	Rachunkowość przedsiębiorstw turystycznych	45						45 E
		44	Organizacja przedsiębiorstw turystycznych	60				60 E		
		45	Ubezpieczenia turystyczne	45						45 E
		46	Transport w turystyce	30					30 E	
		51	Budownictwo turystyczne	45						45 E
		52	Ekonomika inwestycji	45					45 E	
		53	Techniczne wyposażenie obiektów	45						45 E
		54	Prawo budowlane, wodne, ekologiczne	30						30 Z
		55	Elementy architektury	45					45 E	
		56	Projekty inwestycyjne	45					45 E	
		57	Podstawy systemu inwestowania	60				60 E		
		58	Rysunek techniczny	30					30	
		59	Planowanie przestrzenne	45						45 E

Obiaśnienia skrótów:
H - hotelarstwo
ORT - obsługa ruchu turystycznego
IT - inżynieria turystyczna

WYŻSZA SZKOŁA HANDLOWA
W KRAKOWIE

WYŻSZA SZKOŁA HANDLOWA W KRAKOWIE

KIERUNEK: ZARZĄDZANIE I MARKETING

SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA

PROGRAM STUDIÓW

Rada Naukowa WSH zastrzega sobie prawo dokonywania korekt w programie stosownie do współczesnych trendów kształcenia w dyscyplinach naukowych formujących kierunek studiów. W prezentowanym programie studiów nie wskazano sekwencji kształcenia i wymiaru obciążenia tygodniowego każdego z przedmiotów.

I. PRZEDMIOTY WYKSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

Język angielski, Język niemiecki, Samoobrona, Ćwiczenia relaksacyjno-oddechowe, Gimnastyka, Tenis, ***Podstawy logiki***, Savoir-vivre, Socjologiczne i psychologiczne podstawy organizacji pracy, Autoprezentacja, Treningi interpersonalne.

II. PRZEDMIOTY PODSTAWOWE

Mikroekonomia, Makroekonomia, Międzynarodowe stosunki gospodarcze, Standardy europejskie, Ekonomiczna rola państwa, Matematyka stosowana, Podstawy statystyki i ekonometrii, Informatyka, ***Wstęp do prawoznawstwa, Analiza treści aktów prawnych, Podstawy prawa administracyjnego, Podstawy prawa cywilnego, Obywatel w sytuacjach administracyjno-prawnych, Postępowanie administracyjne, Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych.***

III. PRZEDMIOTY KIERUNKOWE

Podstawy marketingu, Wstęp do gospodarki rynkowej, Instytucje rynkowe, Instrumenty marketingowe, Marketing w przedsiębiorstwie, Marketing w turystyce, Badania marketingowe, Podstawy rachunkowości, Rachunkowość finansowa, Rachunkowość zarządcza, Zarządzanie małą firmą, Zarządzanie zmianą i rozwojem organizacji, Zarządzanie strategiczne, Systemy wspierania decyzji, ***Podstawy prawa gospodarczego, Podstawy prawa finansowego***.

IV. PRZEDMIOTY PROFILUJĄCE SPECJALNOŚĆ: TURYSTYKA

Zarządzanie zasobami turystycznymi. Komunikowanie, Ekonomika i organizacja turystyki, Prawo w turystyce, Informacja w turystyce, Rachunek opłacalności przedsięwzięć w turystyce, Usługi w hotelarstwie, Produkt turystyczny, Zagospodarowanie turystyczne, Polityka turystyki, Targi turystyczne, Zajęcia terenowe, Objazdy, ***PRAKTYKA DYPLOMOWA***

WYŻSZA SZKOŁA HOTELARSTWA I GASTRONOMII W POZNANIU

WYŻSZA SZKOŁA HOTELARSTWA I GASTRONOMII W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: HOTELARSTWO I GASTRONOMIA

I ROK

studia licencjackie dzienne

Przedmiot	I semestr			II semestr		
	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia
1. Metodyka usług hotelarskich i gastr.	2	2	Z	2	2	E
2. Towaroznawstwo	2	2	Z	2	2	E
3. Podstawy nauk społecznych	2		Z	2		E
4. Podstawy żywienia	2		Z	2		E
5. Prawo	2		Z	2		E
6. Biurowość		2	Z		2	Z
7. Informatyka		2	Z		2	Z
8. Lektorat I		4	Z		4	Z
9. Lektorat II		4	Z		4	Z
10. Jęz. migowy		2	Z		2	Z
11. Ćwiczenia gastronomiczne		2	Z		2	Z
Razem	**10**	**20**		**10**	**20**	

WYŻSZA SZKOŁA HOTELARSTWA I GASTRONOMII W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: HOTELARSTWO I GASTRONOMIA

II ROK

studia licencjackie dzienne

Przedmiot	III semestr			IV semestr		
	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia
1. Metodyka usług hotelarskich i gastr.	2	2	Z	2	2	E
2. Ekonomika przeds. hotelarskich i gastronomicznych	2	2	Z	2	2	E
3. Technologia produkcji potraw	2	2	Z	2	2	E
4. Marketing w hotel., gastronomii		2	Z		2	E
5. Podstawy rachunkowości	2	2	Z	2	2	E
6. Prawo administracyjne, prawo gospodarcze	2		Z	2		E
7. Statystyka w hotelarstwie		2	Z		2	E
8. Dietetyka		2	Z		2	E
9. Logistyka		2	Z		2	E
10. Informatyka		2	Z		2	Z
11. Lektorat I		4	Z		4	Z
12. Lektorat II		4	Z		4	Z
13. Jęz. migowy		2	Z		2	E
14. Ćwiczenia gastronomiczne		2	Z		2	Z
Razem	**10**	**28**		**10**	**28**	

WYŻSZA SZKOŁA HOTELARSTWA I GASTRONOMII W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: HOTELARSTWO I GASTRONOMIA

III ROK

studia licencjackie dzienne

Przedmiot	V semestr			VI semestr		
	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia
1. Metodyka usług hotelarskich i gastr.	2	2	Z	2	2	E
2. Logistyka		2	Z		2	E
3. Hotelarstwo		2	Z		2	E
4. Seminarium dyplomowe		2	Z		2	Z
5. Rachunkowość finansowa	2	2	Z	2	2	E
6. Rachunkowość zarządcza			Z	2	2	E
7. Informatyka		2	Z		2	Z
8. Lektorat I		4	Z		4	E
9. Lektorat II		4	Z		4	E
10. Ćwiczenia gastronomiczne		4	Z		4	Z
11. Dietetyka *		2	Z		2	E
Razem	**4**	**32**		**6**	**34**	

* nadobowiązkowo

Uwaga: Studia zaoczne mają identyczne przedmioty przy zmniejszonym wymiarze godzin o ok. 40 % (2 x w miesiącu)

WYŻSZA SZKOŁA HOTELARSTWA I GASTRONOMII W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO

I ROK

studia licencjackie dzienne

Przedmiot	I semestr			II semestr		
	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia
1. Historia kultury i sztuki	2	2	Z	2	2	E
2. Ekonomika Turystyki	2	2	Z	2	2	E
3. Podstawy nauk społecznych	2		Z	2		E
4. Prawo	2		Z	2		E
5. Żywienie w turystyce			Z		2	Z
6. Biurowość		2	Z		2	Z
7. Lektorat I		4	Z		4	Z
8. Lektorat II		4	Z		4	Z
9. Jęz. migowy		2	Z		2	Z
10. Informatyka		2	Z		2	Z
Razem	**8**	**. 18**		**8**	**20**	

WYŻSZA SZKOŁA HOTELARSTWA I GASTRONOMII W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO

II ROK

studia licencjackie dzienne

Przedmiot	III semestr			IV semestr		
	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia
1. Obsługa Ruchu Turystycznego	2	2	Z	2	2	E
2. Ekonomika i organizacja przeds. turystycznych	2	2	Z	2	2	E
3. Usługi turystyczne		2	Z		2	E
4. Geografia	2	2	E	2	2	E
5. Krajoznawstwo				2	2	Z
6. Prawo administracyjne	2		E			
7. Prawo gospod. w turystyce				2		E
8. Statystyka w turystyce		2	Z		2	E
9. Logistyka		2	Z		2	Z
10. Informatyka		2	Z		2	Z
11. Lektorat I		4	Z		4	Z
12. Lektorat II		4	Z		4	Z
13. Jęz. migowy		2	Z		2	E
Razem	**8**	**26**		**10**	**28**	

WYŻSZA SZKOŁA HOTELARSTWA I GASTRONOMII W POZNANIU
WYDZIAŁ TURYSTYKI I REKREACJI
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALNOŚĆ: OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO

III ROK

studia licencjackie dzienne

Przedmiot	V semestr			VI semestr		
	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia
1. Logistyka		2	Z		2	E
2. Rekreacja i elementy turystyki	2		Z	2		E
3. Rachunkowość finansowa	2	2	Z	2	2	E
4. Rachunkowość zarządcza *	2	2	E			
5. Rachunkowość zarządcza *				2	2	Z
6. Turystyka	2	2	Z	2	2	E
7. Krajoznawstwo	2	2	E			
8. Seminarium dyplomowe		2	Z		2	Z
9. Historia kultury i sztuki	2	2	Z	2	2	E
10. Informatyka		2	Z		2	Z
11. Lektorat I		4	Z		4	E
12. Lektorat II		4	Z		4	E
Razem	**12**	**24**		**10**	**22**	

* nadobowiązkowo

Uwaga: Studia zaoczne mają identyczne przedmioty przy zmniejszonym wymiarze godzin o ok. 40 % (2 x w miesiącu)

WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI I REKREACJI
W WARSZAWIE

Przedmiot	[illegible]			[illegible]		
	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia	Wykład	Ćwicz.	Forma zaliczenia
1. [illegible]						
2. [illegible]						
3. [illegible]						
4. [illegible]						
5. [illegible]						
6. [illegible]						
7. [illegible]						
8. [illegible]						
9. [illegible]						
10. [illegible]						
11. [illegible]						
12. [illegible]						
[illegible]						

WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI I REKREACJI W WARSZAWIE
WYDZIAŁ: TURYSTYKA I REKREACJA
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
PLAN STUDIÓW (PRZEDMIOTY WSPÓLNE)

studia zaoczne licencjackie

L.p.	PRZEDMIOTY	Godziny		R	Sem. I		Sem. II		Sem. III		Sem IV		Sem. V		Sem. VI	
		W	C		W	C	W	C	W	C	W	C	W	C	W	C
1	Wprowadzenie do studiów	2		2	2											
2	Propedeutyka turystyki	14		14	14											
3	Podstawy ekonomii	30		30	30											
4	Ekonomika turystyki	40		40			20		20							
5	Teoria rekreacji	20		20	20											
6	Geografia turystyczna	20		20	20											
7	Historia rozwoju gospodarki turystycznej	12		12	12											
8	Polityka społeczna	16		16	16											
9	Organizacja i zarządzanie (prakseologia)	30		30			30									
10	Podstawy marketingu	20		20			20									
11	Podstawy finansów	18		18			18									
12	Zagospodarowanie turystyczne	14	10	24			14	10								
13	Marketing w usługach	16		16					16							
14	Rachunkowość finansowa	8	8	16					8	8						
15	Rachunkowość zarządcza	20		20							20					
16	Psychologiczne problemy organizacji i zarządzania	32		32									16		16	
17	Ekologia	10		10											10	
18	Międzynarodowe stosunki gospodarcze	16		16									16			
19	Informatyka	6	54	70			2	18	2	18	2	18				
20	Język obcy		180	180		30		30		30		30		30		30
21	Wykład monograficzny	26		26	6		4		4		4		4		4	
22	Seminarium dyplomowe		40	40										20		20
RAZEM		**370**	**292**	**672**												
Godziny dydaktyczne w semestrze					**150**		**166**		**106**		**74**		**86**		**80**	

WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI I REKREACJI W WARSZAWIE
WYDZIAŁ: TURYSTYKA I REKREACJA
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALIZACJA: OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO

studia zaoczne licencjackie

L.p.	PRZEDMIOTY	Godziny		R	Sem. III		Sem IV		Sem. V		Sem. VI	
		W	C		W	C	W	C	W	C	W	C
1	Zarządzanie w turystyce	10		10	10							
2	Produkt turystyczny	12		12	12							
3	Funkcja przed. turystycz. (organizacji biura)	10		20	10							
4	Instytucje turystyczne	12		12	12							
5	Geografia turystyczna Europy	10		10			10					
6	Globalne systemy rezerwacji i dystrybucji		10	10						10		
7	Regionalna polityka turystyczna	10		10			10					
8	Transport w turystyce	10		10			10					
9	Ubezpieczenia w turystyce (umowy)	8		8					8			
10	Turystyka ekologiczna	10		10					10			
11	Turystyka osób niepełnosprawnych	10		10					10			
12	Współczesne tendencje w turystyce (modele migracji)	12		12					12			
13	Marketing w turystyce	14	6	20							14	6
14	Prawo w turystyce	14		14							14	
	RAZEM	**142**	**16**	**168**	**44**		**30**		**40**	**10**	**28**	**6**

WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI I REKREACJI W WARSZAWIE
WYDZIAŁ: TURYSTYKA I REKREACJA
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALIZACJA: ZARZĄDZANIE SPORTEM I REKREACJĄ

studia zaoczne licencjackie

L.p.	PRZEDMIOTY	Godziny		R	Sem. III		Sem IV		Sem. V		Sem. VI	
		W	C		W	C	W	C	W	C	W	C
1	Teoria sportu	16		16	16							
2	Organizacja KF i Rekreacji	14		14	14							
3	Szkolenie kadr KF	6		6	6							
4	Profilaktyka zdrowotna	12		12	12							
5	Zarządzanie w sporcie i rekreacji	20		20			20					
6	Planowanie szkolenia sportowego	12		12			12					
7	Organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych	8		8			8					
8	Zastosowanie technik komputerowych w sporcie	10	10							10		
9	Międzynarodowe organizacje sportowe i rekreacyjne	10		10					10			
10	Działalność klubu sportowego	8		8					8			
11	Sport osób niepełnosprawnych	10		10					10			
12	Prawo w sporcie (fundacje)	10		10							10	
13	Marketing w sporcie	14	6	20							14	6
RAZEM		**150**	**16**	**146**	**48**		**40**		**28**	**10**	**24**	**6**

WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI I REKREACJI W WARSZAWIE
WYDZIAŁ: TURYSTYKA I REKREACJA
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
SPECJALIZACJA: HOTELARSTWO I GASTRONOMIA

studia zaoczne licencjackie

L.p.	PRZEDMIOTY	Godziny		R	Sem. III		Sem IV		Sem. V		Sem. VI	
		W	C		W	C	W	C	W	C	W	C
1	Podstawy wiedzy o żywieniu	20		20	20							
2	Organizacja zakładu gastronomicznego	10		10	10							
3	Systemy usług hotelarskich	12		12	12							
4	Zasady higieny w żywieniu	8		8			8					
5	Organizacja zakładu hotelarskiego	14		14			14					
6	Hotelowe systemy rezerwacyjne		10	10						10		
7	Usługi gastronomiczne	12		12			12					
8	Prawo w hotelarstwie i gastronomii	14		14					14			
9	Obsługa klienta	8		8					8			
10	Marketing w hotelarstwie	12	6	18							12	6
RAZEM		**110**	**16**	**126**	**42**		**34**		**22**	**10**	**12**	**6**

WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI I REKREACJI W WARSZAWIE
WYDZIAŁ: TURYSTYKA I REKREACJA
KIERUNEK: TURYSTYKA I REKREACJA
PRAKTYKI ZAWODOWE

studia zaoczne licencjackie

Specjalizacja	TERMIN		Miejsce praktyk studenckich
	Po IV semestrze	Na III roku	
Obsługa ruchu turystycznego	20 dni x 8 godz. = 160 godz.	30 dni x 8 godz. = 240 godz.	- Biuro turystyczne - Biuro podróży - Wydział Turystyki UM
Zarządzanie sportem i rekreacją	20 dni x 8 godz. = 160 godz. + 54 godz. obóz	30 dni x 8 godz. = 240 godz.	- Klub sportowy - Klub rekreacyjny - Ośrodek Sportowo-Rekr - Związek sportowy - Wydział Sportu UM
Hotelarstwo i gastronomia	20 dni x 8 godz. = 160 godz.	30 dni x 8 godz. = 240 godz.	- Zakład gastronomiczny - Hotele
Obóz szkoleniowy dla Zarządzania sportem i rekreacją	na II roku 9 dni x 6 godz. = 54 godz		

ILOŚĆ GODZIN DYDAKTYCZNYCH NA STUDIACH W WYŻSZEJ SZKOLE TURYSTYKI I REKREACJI

studia zaoczne licencjackie

Specjalizacje	Semestr I		Semestr II		Semestr III		Semestr IV		Semestr V		Semestr VI		Praktyki		Razem		R
	W	C	W	C	W	C	W	C	W	C	W	C	W	C	W	C	
Obsługa ruchu turystycznego	120	30	108	58	94	56	56	48	76	60	58	56		400	512	708	1220
Zarządzanie sportem i rekreacją	120	30	108	58	98	56	66	48	64	60	54	56		454	510	762	1272
Hotelarstwo i gastronomia	120	30	108	58	92	56	60	48	58	60	42	56		400	480	708	1188

INSTYTUT TURYSTYKI BIBLIOTEKA WARSZAWA

8296

ISBN 83-906902-1-7

[10,00]